

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ กำหนดให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศ และให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผลตามที่กำหนด โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีวิธีการจัดทำแผน การมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนในการดำเนินการปฏิรูปประเทศ การวัดผลการดำเนินการ และระยะเวลาดำเนินการปฏิรูปประเทศทุกด้าน และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ เป็นต้นมา โดยกำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน เพื่อกำหนดกลไก วิธีการ และขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ และเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภาเพื่อทราบแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและใช้บังคับได้ต่อไป

เพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๐ แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ จำนวน ๑๑ คณะ อันประกอบด้วย คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสังคม คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน และคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดตลอดจนได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวางเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ ด้วยแล้ว

บัดนี้ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ ได้ดำเนินการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และได้เสนอคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติพิจารณาความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบกับคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑ เห็นชอบร่างแผนการปฏิรูปประเทศตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการปฏิรูปประเทศเสนอ และสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีการประชุมเมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๑ รับทราบแผนการปฏิรูปประเทศเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ในการนี้ เพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรา ๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติแผน
และขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

ส่วนที่ ๑

ภาพรวมการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

๑. บทนำ

๑.๑ บริบทตามข้อกำหนดของรัฐธรรมนูญ

โดยที่สังคมจำเป็นต้องมีกฎหมายเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์อันเป็นกติกาให้สังคมถือปฏิบัติเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย และเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐในการดำเนินนโยบายสาธารณะในนิติรัฐ (รัฐที่ปกครองโดยกฎหมายที่ดี) ซึ่งถือว่ารัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐจะกระทำการใดที่กระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้ต่อเมื่อต้องมีอำนาจตามกฎหมายที่ปวงชนหรือผู้แทนปวงชนให้ความเห็นชอบ แต่กฎหมายอาจสร้างปัญหาให้สังคมได้เช่นกัน หากกฎหมายนั้นเป็นกฎหมายที่ไม่เคารพหลักนิติธรรม ไม่มีคุณภาพ หรือมีจำนวนมากเกินไป ซึ่งเท่ากับเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเพิ่มขึ้นตามจำนวนกฎหมายที่มากขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายได้โดยยาก สร้างภาระค่าใช้จ่ายแก่ประชาชนและธุรกิจ และเป็นที่มาของการทุจริตและประพฤติมิชอบ ดังนั้น การปฏิรูปด้านกฎหมายจึงมุ่งให้เกิดผลอันพึงประสงค์ในการมีกฎหมายที่ดีเท่าที่จำเป็น และขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากกฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ กำหนดให้มีการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ตามที่กำหนด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้

(๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ

(๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ

(๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

นอกจากนี้ได้กำหนดให้มีการดำเนินการปฏิรูปด้านกฎหมาย เพื่อให้เกิดผลอย่างน้อยดังต่อไปนี้

(๑) มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัว โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

(๒) ปฏิรูประบบการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมายเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพกฎหมายให้เป็นผู้มีความรอบรู้ มีนิติทัศนะ และยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมของนักกฎหมาย

(๓) พัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐโดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้สะดวก และสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายได้ง่าย

(๔) จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย

๑.๒ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑.๒.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๒๖ การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

มาตรา ๗๗ รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวก และสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็น และการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีระบบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่เหมาะสม เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และเพื่อกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง

มาตรา ๒๕๗ การปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้

(๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ

(๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ

(๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

ค. ด้านกฎหมาย

(๑) มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้

การทำงานเกิดความคล่องตัว โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น
เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

(๒) ปฏิรูประบบการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมายเพื่อพัฒนา
ผู้ประกอบการวิชาชีพกฎหมายให้เป็นผู้มีความรอบรู้ มีนิติทัศนะ และยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมของนักกฎหมาย

(๓) พัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐโดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชน
เข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้สะดวก และสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายได้ง่าย

(๔) จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย

มาตรา ๒๕๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๖๐ และมาตรา ๒๖๑ การปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้
ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศซึ่งอย่างน้อยต้องมีวิธีการจัดทำแผน
การมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนในการดำเนินการปฏิรูปประเทศ การวัดผล
การดำเนินการ และระยะเวลาดำเนินการปฏิรูปประเทศทุกด้าน ซึ่งต้องกำหนดให้เริ่มดำเนินการปฏิรูปในแต่ละด้าน
ภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้รวมตลอดทั้งผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังว่าจะบรรลุในระยะเวลาห้าปี

ให้ดำเนินการตรากฎหมายตามวรรคหนึ่ง และประกาศใช้บังคับภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน
นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

ในระหว่างที่กฎหมายตามวรรคหนึ่งยังไม่มีผลใช้บังคับ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการ
ปฏิรูปโดยอาศัยหน้าที่และอำนาจที่มีอยู่แล้วไปพลางก่อน

มาตรา ๒๗๐ นอกจากจะมีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว
ให้วุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุ
เป้าหมายตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ในการนี้
ให้คณะรัฐมนตรีแจ้งความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศต่อรัฐสภาเพื่อทราบทุกสามเดือน

ร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ
ให้เสนอและพิจารณาในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา

ฯลฯ

ฯลฯ

๑.๒.๒ พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๗ การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติต้องคำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติ ความต้องการ
และความจำเป็นในการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาที่ยั่งยืน
ตามหลักธรรมาภิบาล และเป้าหมายการปฏิรูปประเทศตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ โดยให้ดำเนินการตามกระบวนการ
ดังต่อไปนี้

(๑) มีการใช้ข้อมูลความรู้ที่เกิดจากการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ อย่างรอบคอบ

(๒) วิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคตอย่างรอบด้านทั้งในประเทศ
และต่างประเทศ วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด รวมทั้งความเสี่ยงของประเทศ เพื่อเตรียมความพร้อม
ของประเทศต่อการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น

(๓) การให้ประชาชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ
รวมทั้งการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และความเป็นเจ้าของยุทธศาสตร์ชาติร่วมกัน

การกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายการพัฒนาประเทศในระยะยาวตามมาตรา ๖ (๑)
และ (๒) ต้องมีความชัดเจนเพื่อให้เห็นภาพในอนาคตของประเทศ โดยเป็นกรอบอย่างกว้างที่ยืดหยุ่นตาม

การเปลี่ยนแปลงของโลก และต้องกำหนดระยะเวลาการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในแต่ละช่วงเวลา รวมทั้งมีการระบุตัวชี้วัดการบรรลุเป้าหมายไว้ให้ชัดเจน

๑.๒.๓ พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๕ การปฏิรูปประเทศต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ดังต่อไปนี้

(๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ

(๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อจัดความเหลื่อมล้ำ

(๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

การปฏิรูปประเทศต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับยุทธศาสตร์ชาติ

มาตรา ๖ ให้มีแผนการปฏิรูปประเทศเพื่อกำหนดกลไก วิธีการ และขั้นตอน การดำเนินการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ แต่ละด้านตามมาตรา ๘ รวมทั้งผลอันพึงประสงค์ของการปฏิรูปประเทศในด้านนั้น ๆ ทั้งนี้ ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ

การจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน จะทำเป็นแผนเดียวกันหรือแยกเป็นแผนแต่ละด้านหรือหลายด้านรวมกันก็ได้ แต่ทั้งนี้ ต้องสอดคล้องกับแผนแม่บท และเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภาเพื่อทราบแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและใช้บังคับต่อไป

หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้การปฏิรูปประเทศบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ

ให้เป็นหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีที่จะกำกับดูแลและสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยดำเนินการให้เป็นไปตามวรรคสาม

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเป็นองค์กรในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ หรือเป็นองค์กรอิสระหรือองค์กรอัยการ การกำกับดูแลตามวรรคสี่ ให้ความหมายถึงการประสาน การปรึกษา หรือเสนอแนะต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐขององค์กรดังกล่าว

มาตรา ๗ แผนการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(๑) แผน ขั้นตอน และวิธีการดำเนินการปฏิรูปประเทศ และผลอันพึงประสงค์ในด้านที่จะดำเนินการปฏิรูป ซึ่งต้องสอดคล้องกับผลที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและยุทธศาสตร์ชาติ

(๒) กำหนดระยะเวลาที่ต้องดำเนินการในแต่ละขั้นตอนตามลำดับในลักษณะที่เป็นการบูรณาการและตัวชี้วัดผลการดำเนินการปฏิรูปประเทศในแต่ละด้าน

(๓) การกำหนดหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่รับผิดชอบการดำเนินการตาม (๑) และ (๒)

(๔) วงเงินที่คาดว่าจะใช้ในการดำเนินการปฏิรูปประเทศในแต่ละด้านหรือแต่ละเรื่องตามมาตรา ๘ แล้วแต่กรณี รวมตลอดทั้งประมาณการของแหล่งที่มาของเงิน

(๕) ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการปฏิรูปประเทศที่คาดหวังว่าจะบรรลุภายในระยะเวลาห้าปี

(๖) การเสนอให้มีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่จำเป็นเพื่อดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ

การจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศตามวาระหนึ่ง ให้พิจารณาความเร่งด่วนของการปฏิรูปประเทศในแต่ละด้านเพื่อกำหนดลำดับขั้นตอนในการปฏิรูปประเทศ และต้องคำนึงถึงความพร้อมทางด้านบุคลากรและการเงินการคลังของประเทศด้วย

มาตรา ๘ ให้จัดทำแผนการปฏิรูปประเทศในด้าน ดังต่อไปนี้

- (๑) ด้านการเมือง
- (๒) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน
- (๓) ด้านกฎหมาย
- (๔) ด้านกระบวนการยุติธรรม
- (๕) ด้านการศึกษา
- (๖) ด้านเศรษฐกิจ
- (๗) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (๘) ด้านสาธารณสุข
- (๙) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ
- (๑๐) ด้านสังคม
- (๑๑) ด้านอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ฯลฯ

ฯลฯ

การจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศตามวาระหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ที่ประชุมร่วมกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งนี้ อย่างน้อย ต้องกำหนดเรื่องการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตามมาตรา ๑๑ วาระสอง รวมทั้งการรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะขององค์กรฝ่ายตุลาการมาใช้ประกอบการพิจารณาในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรฝ่ายตุลาการด้วย

มาตรา ๑๑ การจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ ให้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คณะกรรมการปฏิรูปจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศในด้านที่รับผิดชอบ ให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๐ (๒) แล้วเสนอที่ประชุมร่วมพิจารณาให้ความเห็นชอบภายในสามสิบวัน

ฯลฯ

ฯลฯ

ในการดำเนินการตาม (๑) ให้คณะกรรมการปฏิรูปเชิญหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศในด้านนั้น เข้าร่วมชี้แจงหรือแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการดำเนินการ รวมทั้งจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีการที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะได้โดยสะดวกและทั่วถึง ทั้งนี้ ต้องมีการแสดงข้อมูลที่เพียงพอแก่การที่ประชาชนจะเข้าใจและสามารถแสดงความคิดเห็นได้ด้วย

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปคณะใดภายหลังพ้นกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๐ (๒) การนับเวลาตามที่กำหนดไว้ใน (๑) ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปคณะนั้น

ระยะเวลาการดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในวาระหนึ่ง คณะรัฐมนตรีโดยข้อเสนอแนะของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติจะขยายระยะเวลาดังกล่าวออกไปก็ได้ตามความจำเป็น

มาตรา ๓๒ให้นำรายงานผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ สภาปฏิรูปแห่งชาติ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินตามกรอบการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง กระทรวงกลาโหม และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ได้จัดทำขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มาใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศด้วย และให้ถือว่าการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปฏิรูปประเทศที่องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐและประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของการรับฟังความคิดเห็นในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง

๑.๒.๔ ระเบียบที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูป ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐

ข้อ ๖ แผนการปฏิรูปประเทศต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บท และต้องเป็นไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

- (๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ
- (๒) สังคมมีความสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ
- (๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ข้อ ๘ รายละเอียดในร่างแผนการปฏิรูปประเทศ อย่างน้อยจะต้องมีการระบุรายละเอียดในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (๑) เรื่องและประเด็นปฏิรูป ซึ่งต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับหัวข้อของแผน ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บท เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ และกรอบระยะเวลาในการดำเนินการ
- (๒) ขั้นตอนการดำเนินการ ซึ่งต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการและระยะเวลาดำเนินการในแต่ละขั้นตอน หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ประมาณการวงเงินและแหล่งเงินที่ต้องใช้ในการดำเนินการในภาพรวม และเป้าหมายหรือตัวชี้วัดการดำเนินการในแต่ละช่วงระยะเวลา เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินความคืบหน้าของการดำเนินการ
- (๓) ข้อเสนอให้มีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ ต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับสาระสำคัญของร่างกฎหมาย โดยอาจจัดทำเป็นร่างกฎหมายหรืออาจระบุเป็นหลักการของร่างกฎหมายก็ได้ แต่จะต้องมีรายละเอียดเพียงพอที่จะสามารถเข้าใจถึงกลไกและสาระสำคัญในการดำเนินการได้อย่างชัดเจนเพื่อจัดทำเป็นร่างกฎหมายต่อไป รวมทั้งให้ระบุมาตรการทางบริหารอื่นที่จะนำมาใช้ในการส่งเสริมหรือสนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุผล

ข้อ ๙ ในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ ให้คณะกรรมการปฏิรูปนำรายงานผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ สภาปฏิรูปแห่งชาติ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินตามกรอบการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง กระทรวงกลาโหม และสำนักงานคณะกรรมการ

พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ได้มีการจัดทำไว้แล้วมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาเพื่อบูรณาการและสังเคราะห์ในการจัดทำร่างเบื้องต้น

๑.๓ ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูป

๑.๓.๑ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบกับข้อ ๙ ของระเบียบที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูป ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่กำหนดให้คณะกรรมการปฏิรูปนำรายงานผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ สภาปฏิรูปแห่งชาติ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินตามกรอบการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง กระทรวงกลาโหม และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ได้จัดทำขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มาใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายได้นำรายงานผลการศึกษาและข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้น ตลอดจนแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปด้านกฎหมาย ที่ได้มีการจัดทำและเสนอไว้แล้วก่อนหน้านี้มาเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาจัดทำร่างเบื้องต้นของแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายด้วยแล้ว สรุปสาระสำคัญของผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปด้านกฎหมายได้ดังนี้

๑) ข้อเสนอการปฏิรูปของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง ๒ เรื่อง ได้แก่

- ๑.๑) การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม
- ๑.๒) การแก้ไขปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน

๒) ข้อเสนอของสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

มีประเด็นที่เกี่ยวข้อง ๓ เรื่อง ได้แก่

- ๒.๑) ปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย โดยการแก้ไขอัตราโทษตามกฎหมายให้เป็นปัจจุบัน

รองรับกับพันธกรณีระหว่างประเทศ เน้นการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชน และเสนอให้แก้ไขกฎหมายบางฉบับ ดังนี้

กฎหมาย	ประเด็นที่เสนอให้แก้ไข
พระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘	ขยายอายุผังเมือง
	กำหนดให้การแก้ไขผังเมืองทำได้ง่ายขึ้น
พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒	กำหนดกลไกให้เหมาะสมกับแบบอาคารปัจจุบัน
	รองรับมาตรการป้องกันอุบัติภัย
พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕	ปรับปรุงให้ครอบคลุมการจัดการมลพิษทุกด้าน

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐	ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างได้โดยง่าย
กฎหมายควบคุมการบริโภคและผลิตภัณฑ์ยาสูบ	มีมาตรการรองรับการควบคุมการโฆษณา หรือกลยุทธ์การตลาดแบบใหม่
ปรับปรุงกฎหมายการค้ามนุษย์ ความผิดเกี่ยวกับเพศ การทำร้ายร่างกาย	กำหนดให้มีโทษหนัก
ปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับพันธกรณีอาเซียน และการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	ปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายเสรีของสินค้า บริการ แรงงาน และการลงทุน AEC เช่น กฎหมายว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค กฎหมายสัญญาติ กฎหมายส่งเสริมการลงทุน กฎหมายเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทเรื่องการค้าและการลงทุน
ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน	ปรับปรุงกระบวนการดำเนินการให้มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ไม่มีอายุความ ไม่มีการรอลงอาญา
ปรับปรุงกฎหมายป้องกันการบุกรุกและลักลอบตัดต้นไม้	กำหนดโทษหนัก และให้อำนาจในการยึดทรัพย์

๒.๒) การพัฒนากฎหมาย โดยการตรากฎหมายที่มีประโยชน์ต่อประชาชนและสังคม เน้นการสร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ โดยเสนอให้มีการตรากฎหมายขึ้นใหม่

กฎหมาย	ประเด็นที่เสนอ
กฎหมายภาษีทรัพย์สิน	เน้นการสร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ
กฎหมายภาษีก้าวหน้า	ให้มีการเก็บภาษีอัตราก้าวหน้าสำหรับคนที่ครอบครองที่ดินโดยไม่ทำประโยชน์
กฎหมายการชุมนุมในที่สาธารณะ	รองรับการดำเนินการและจัดการกับการชุมนุมในที่สาธารณะ
กฎหมายเกี่ยวกับการทุจริตเชิงนโยบาย	เพื่อให้สามารถเอาผิดกับผู้เกี่ยวข้อง และเพื่อรักษาประโยชน์สาธารณะ
กฎหมายคุ้มครองพยาน	กำหนดมาตรการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูลการกระทำความผิด
กฎหมายรับรองสิทธิชุมชน	กำหนดกลไกรองรับสิทธิชุมชนเพื่อส่งเสริมและแก้ไขความขัดแย้งในพื้นที่
กฎหมายกองทุนยุติธรรม	เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน
กฎหมายการรับขนของทางทะเล	เพื่อให้มีมาตรการป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นกับของที่ขนส่งทางทะเล

กฎหมายการจำกัดความรับผิดชอบในการขนส่งทางทะเล	เพื่อเป็นการลดต้นทุน และพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการ
แก้ไขกฎหมายกักเรือ	เพื่อส่งเสริมและลดค่าใช้จ่ายการประกอบธุรกิจ
กฎหมายว่าด้วยผลประโยชน์ทับซ้อน	ส่งเสริมการบริหารจัดการภาครัฐ และลดการคอร์รัปชัน

๒.๓) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเสนอให้มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตรากฎหมาย การเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน การส่งเสริมระบบยุติธรรมชุมชน และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของกระบวนการยุติธรรม

๓) ข้อเสนอของสภาปฏิรูปประเทศ (สปช.)

มีประเด็นที่เกี่ยวข้อง ๒ เรื่อง ได้แก่

๓.๑) การปฏิรูปการยกร่างกฎหมาย โดยกำหนดองค์หลักในการพัฒนาปรับปรุงกฎหมาย มีการศึกษาวิจัยในเชิงลึก มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน มีการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย จัดทำประมวลกฎหมายเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้ง่าย ตลอดจนแก้ไขปัญหาระบบการร่างกฎหมายทั้งระบบ

๓.๒) การจัดทำกฎหมายให้สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ โดยสร้างความเข้าใจกับผู้รักษาการตามกฎหมาย เพื่อปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ และหลักสากล โดยเฉพาะในเรื่องหลักสิทธิมนุษยชนและสิทธิในสถานะของบุคคล รวมทั้งปฏิรูปกฎหมายและนโยบายในการแก้ไขปัญหาคนต่างด้าวและคนไร้รัฐให้สอดคล้องกับหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

๓.๓) การพัฒนาประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย โดยการสร้างกลุ่มผู้รับผิดชอบในการดูแลและติดตามการบังคับใช้กฎหมาย กำหนดให้มีการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายและจัดทำรายงานผลการบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการบังคับใช้กฎหมาย

๔) ข้อเสนอของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.)

- ไม่มีข้อเสนอที่เกี่ยวข้อง -

๕) ข้อเสนอตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

มีประเด็นเกี่ยวข้อง ๑ เรื่อง ได้แก่

๕.๑) ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย

๕.๑.๑) การปฏิรูปกฎหมายให้ทันสมัย โดยการเร่งรัดหน่วยงานในการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายและยกเลิกกฎหมายที่ไม่จำเป็น การนำเครื่องมือในการวิเคราะห์ผลกระทบในการออกกฎหมาย (RIA) มาใช้ให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ การเพิ่มศักยภาพหน่วยงานที่มีหน้าที่ให้ความเห็นทางกฎหมาย รวมทั้งเพิ่มศักยภาพบุคลากรทางกฎหมายในหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนพัฒนาหรือจัดตั้งหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่ศึกษาวิจัยเชิงลึกเพื่อปรับปรุงหรือพัฒนากฎหมาย ตลอดจนเป็นที่ปรึกษาในการประเมินผลกระทบกฎหมายและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

๖) ข้อเสนอการปฏิรูปของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

๖.๑) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๖.๑.๑) การดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย โดยเสนอให้มีการตราพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘ และเสนอให้มีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำและการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย

๖.๑.๒) ส่งเสริมการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการติดต่อราชการ โดยเสนอให้ตราพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ และเสนอให้มีการปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวเพื่อให้ครอบคลุมถึงการอำนวยความสะดวกในการติดต่อราชการทั้งระบบ

๖.๑.๓) การปรับปรุงกฎหมายเพื่อลดผลกระทบต่สิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยให้มีการกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณากำหนดโทษทางอาญาตามกฎหมาย รวมทั้งพิจารณายกเลิกการกำหนดโทษอาญาที่ไม่จำเป็น

๖.๒) สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๖.๒.๑) การปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมายที่สร้างภาระแก่ประชาชน และการตรากฎหมายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยพิจารณายกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัยหรือสร้างภาระแก่ประชาชนพิจารณายกเลิกกฎหมายที่ไม่จำเป็น และพิจารณาผลักดันกฎหมายที่มีความจำเป็นในระยะเร่งด่วน เช่น กฎหมายส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

๖.๒.๒) การปรับปรุงระบบการเรียนการสอนนิติศาสตร์ โดยการจัดทำหลักสูตรมาตรฐาน (มคอ.๑) สำหรับการเรียนการสอนทางด้านนิติศาสตร์

๑.๓.๒ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบกับข้อ ๑๐ ของระเบียบที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูป ว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่กำหนดให้มีการเชิญหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมชี้แจงหรือแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศตามความเหมาะสม และมีการเผยแพร่ความคืบหน้าและผลการดำเนินการและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายได้นำผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายมาปรับปรุงและจัดทำเป็นร่างเบื้องต้นและได้จัดให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ “ร่างผลอันพึงประสงค์ของการปฏิรูปกฎหมายเพื่อประกอบการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย” (ภาคผนวก ๓) ผ่านทางเว็บไซต์ www.thailawreform.go.th/reform และสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ นอกจากนี้ ได้มีการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ทั้งในรูปแบบของการรับฟังความคิดเห็นด้วยวาจา (Oral hearing) และการรับฟังความคิดเห็นเป็นลายลักษณ์อักษร (Written hearing) และนำข้อมูลที่ได้รับจากการรับฟังความคิดเห็นทั้งหมดมาวิเคราะห์เพื่อประกอบการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงร่างแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยดำเนินการเป็น ๔ ช่องทาง ได้แก่

๑) การรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายโดยตรง โดยได้มีหนังสือเชิญเข้าร่วมประชุมชี้แจงและแสดงความคิดเห็นโดยตรงต่อคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายในรูปแบบของการรับฟังความคิดเห็นด้วยวาจา

ซึ่งได้มีการเชิญทั้งสิ้น ๔๖ หน่วยงาน และมีหน่วยงานเข้าร่วมชี้แจง ๓๖ หน่วยงาน และมีหนังสือชี้แจงตามมาภายหลัง ๑๒ หน่วยงาน รายละเอียดปรากฏตามเอกสารสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นโดยตรงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับร่างผลอันพึงประสงค์ของการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย (ภาคผนวก ๔)

๒) การรับฟังความคิดเห็นเป็นลายลักษณ์อักษรจากหน่วยงานภาครัฐ ทั้งส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐ รวมทั้งหน่วยงานภาคเอกชนและหน่วยงานภาคประชาสังคม ที่สำคัญ โดยมีการส่งหนังสือขอความร่วมมือไปทั้งสิ้น ๑๖๔ หน่วยงาน และได้รับหนังสือตอบทั้งสิ้น ๙๖ หน่วยงาน รายละเอียดปรากฏตามเอกสารสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นเป็นลายลักษณ์อักษรต่อร่างผลอันพึงประสงค์ของการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย (ภาคผนวก ๕)

๓) การรับฟังความคิดเห็นด้วยวาจาจากภาคประชาชนโดยการรับฟังความคิดเห็นในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ โดยได้ดำเนินการ ๔ ครั้ง ได้แก่

๓.๑) ภาคเหนือ ณ โรงแรมดิเอ็มเพรส จังหวัดเชียงใหม่

วันเสาร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๒๕๙ คน

๓.๒) ภาคใต้ ณ โรงแรมธรรมรินทร์ธนา จังหวัดตรัง

วันอังคารที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๑๘๕ คน

๓.๓) ภาคกลาง ณ โรงแรมเซ็นทาราบายเซ็นทารา กรุงเทพมหานคร

วันศุกร์ที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๐ ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๑๙๗ คน

๓.๔) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ โรงแรมเซ็นทารา จังหวัดอุดรธานี

วันจันทร์ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๐ ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๑๓๓ คน

จำนวนผู้เข้าร่วมงานทั้งสิ้น ๗๗๔ คน จากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และเครือข่ายภาคประชาชน สถานศึกษา ตลอดจนประชาชนที่แสดงความจำนงเข้าร่วมงานด้วยตนเอง รายละเอียดปรากฏตามสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นจากการลงพื้นที่ (ภาคผนวก ๕)

๔) การรับฟังความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ www.thailawreform.go.th/reform

- ไม่มีผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็น -

๒. สถานการณ์และแนวโน้ม

๒.๑ สถานการณ์และแนวโน้มภายนอก

กฎหมายเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดสรรประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยการกำหนดสิทธิ หน้าที่ และความสัมพันธ์ของบุคคลที่อยู่ร่วมกันในสังคม ตลอดจนกำหนดกลไกการระงับข้อพิพาทและยุติข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้น ซึ่งในการจัดสรรผลประโยชน์ดังกล่าวต้องคำนึงถึงความสมดุลและความเป็นธรรมในสังคม ตั้งแต่ศตวรรษที่ ๑๘ เป็นต้นมา ประเทศต่าง ๆ ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย และมีการวางหลักการเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนหลายประการ โดยเฉพาะในเรื่องสิทธิในทรัพย์สินของปัจเจกบุคคลอันเป็นพื้นฐานสำคัญของแนวคิดแบบเสรีนิยม ครั้นต่อมาเมื่อมีการปฏิวัติอุตสาหกรรมทั้งสองครั้ง ในช่วงศตวรรษที่ ๑๘ และศตวรรษที่ ๑๙ ตามลำดับ เหตุการณ์ดังกล่าวได้นำพาโลกเข้าสู่ระบอบเศรษฐกิจเสรีนิยมอย่างชัดเจน โดยได้มีการพัฒนาโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ที่แตกต่างไปจากเดิมโดยสิ้นเชิง การพัฒนารูปแบบของสังคมจากสังคมชนบทเป็นสังคมเมือง และการพัฒนาเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ มีผลกระทบต่อการจัดสรรผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมในรูปแบบดั้งเดิมอย่างมีนัยสำคัญ สังคมอุตสาหกรรมในรูปแบบใหม่นำมาซึ่งเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต แต่มีลักษณะที่เอื้อต่อการแสวงหาประโยชน์ของกลุ่มนายทุนและก่อให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบและความเหลื่อมล้ำในสังคม หลายประเทศจึงได้มีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวผ่านระบบรัฐสวัสดิการและระบบสังคมนิยม ซึ่งมีการเพิ่มบทบาทของรัฐในการสร้างความเป็นธรรมในสังคม เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากระบบทุนนิยม ดังจะเห็นได้จากแนวคิดของจอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ (John Maynard Keynes) ที่เห็นว่า รัฐต้องมีบทบาทในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ โดยไม่อาจปล่อยให้ระบบเศรษฐกิจเป็นไปตามกลไกทางตลาดด้วย “มือที่มองไม่เห็น” (Invisible hands) เพียงอย่างเดียว เพราะการทำงานของกลไกทางตลาดเพียงลำพังไม่อาจแก้ปัญหาเงินเฟ้อและการว่างงานได้ โดยเฉพาะในภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว บทบาทของรัฐจึงเริ่มเปลี่ยนแปลงไปจากแนวคิดเสรีนิยมเดิม

ต่อมาเมื่อเกิดภาวะวิกฤตน้ำมัน (Oil shock) ในช่วงทศวรรษที่ ๑๙๗๐ อันทำให้เห็นถึงข้อจำกัดของแนวคิดของเคนส์ นักเศรษฐศาสตร์จึงได้ย้อนกลับไปสู่แนวเสรีนิยมดั้งเดิม ดังเช่นการเสนอ “ฉันทามติวอชิงตัน” (Washington Consensus) เพื่อลดการควบคุมและการกำกับดูแลจากภาครัฐ โดยมุ่งเน้นให้รัฐบาลลดการควบคุมและกำกับระบบเศรษฐกิจ เนื่องจากการควบคุมและการกำกับดูแลที่มากเกินไปก่อให้เกิดต้นทุนสูง และอาจไม่คุ้มค่ากับประโยชน์ที่จะได้รับ อีกทั้งยังเอื้อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน อันเป็นที่มาของการปรับมุมมองต่อกฎหมายจากเดิมที่กฎหมายถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นกลไกการควบคุมการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ เพื่อรักษาความเป็นธรรมและความสงบเรียบร้อยในสังคม และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่ารัฐจะต้องไม่ก้าวก่ายการดำเนินการของเอกชนมากเกินไป โดยเฉพาะในเรื่องที่ไม่จำเป็นและไม่มีความเกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะหรือความมั่นคงของประเทศ การควบคุมจะต้องกระทำอย่างได้สัดส่วนเพื่อให้การจัดสรรผลประโยชน์ทางสังคมเป็นไปอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม และสอดคล้องกับบริบทของสภาพสังคมในปัจจุบัน โดยไม่ก้าวก่ายไปควบคุมจนกลายเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศหรือการดำเนินกิจการในเรื่องต่าง ๆ ตลอดจนต้องพัฒนากฎหมายหรือกฎระเบียบให้สอดคล้องกับบริบทในการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบันที่มุ่งเน้นการติดต่อสื่อสารและการค้าการลงทุน การลดบทบาทของความเป็นประเทศและเน้นการรวมกลุ่มความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้มากขึ้น

หลายประเทศประสบปัญหาในเรื่องการกำหนดกฎหมายและกฎระเบียบที่มากเกินไปจนก่อให้เกิดภาระและผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จนกลายเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ อันเป็นที่มาของแนวความคิดในการลดกฎหมายหรือกฎระเบียบ (Deregulation) เพื่อลดจำนวนกฎหมายหรือกฎระเบียบที่มีผลต่อการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และพัฒนาต่อมาจนกลายเป็นหลักในมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาให้เป็น “กฎหมายที่ดี” (Better regulation) เพื่อให้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมและจรรโลงสังคม ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน และส่งเสริมให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาคทางสังคม มากกว่ามุ่งเน้นในการควบคุมซึ่งก่อให้เกิดภาระและต้นทุนในการดำเนินการ อันเป็นที่มาของแนวความคิดในการกำหนดให้มีการวิเคราะห์ผลกระทบในการตรากฎหมาย (Regulatory Impact Assessment - RIA) และประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่กำหนดให้มีการพิจารณาบทกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถรองรับการดำเนินนิติสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ตามบริบทของสังคมได้อย่างเหมาะสม ตามแนวทางขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)) ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานสำคัญที่ได้รับการยอมรับและนำมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิรูปกฎหมายของแต่ละประเทศ

การปฏิรูปกฎหมายยังต้องคำนึงถึงหลักการสำคัญอื่นอันเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติด้วย ไม่ว่าจะเป็นการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคมเพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals – MDGs) ของสหประชาชาติ ที่มุ่งเน้นการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม และภายหลังจากการดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ สิ้นสุดลงเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘ องค์การสหประชาชาติได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาขึ้นใหม่โดยอาศัยกรอบความคิดที่มองการพัฒนาเป็นมิติ (Dimensions) ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ให้มีความเชื่อมโยงกันจนพัฒนาไปสู่ “เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ Sustainable Development Goals (SDGs) ซึ่งเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๕๘ ที่ผ่านมานายกรัฐมนตรีของประเทศไทยพร้อมคณะได้เข้าร่วมประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญ ครั้งที่ ๗๐ พร้อมกับผู้นำจากประเทศสมาชิก ๑๙๓ ประเทศ และมีการร่วมรับรองร่างเอกสารเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน หลังปี ๒๐๑๕ Sustainable Development Goals ที่เรียกว่า Transforming Our World : the 2030 Agenda for Sustainable Development ซึ่งได้มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกในอีก ๑๕ ปีข้างหน้า ทั้งหมด ๑๗ เป้าหมาย โดยมุ่งเน้นการลดความเหลื่อมล้ำ ขจัดปัญหาความยากจน สร้างความเป็นธรรมในสังคม ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน รวมถึงสนับสนุนให้เกิดสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน จัดให้มีการเข้าถึงความยุติธรรมสำหรับทุกคน และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบ และมีความครอบคลุมในทุกระดับ นอกจากนี้ยังมีหลักการที่สำคัญอื่นด้วย เช่น หลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (UN Guiding Principles on business and Human Rights - UNGPs)

ปัจจุบันมุมมองทางกฎหมายได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิง หลายประเทศพยายามที่จะปรับตัวเพื่อให้กฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ เป็นกลไกในการส่งเสริมการค้าการลงทุนและการพัฒนาประเทศ การจัดสรรประโยชน์ทางสังคมให้เกิดความเป็นธรรมและขจัดความเหลื่อมล้ำ การคุ้มครองประโยชน์สาธารณะได้อย่างเหมาะสม และทั่วถึง การรองรับต่อการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนเพื่อรองรับสภาพการณ์หรือภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate change) หรือการพัฒนาการดำเนินการไปสู่รูปแบบของเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) จนอาจกล่าวได้ว่ากฎหมายได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ และเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญต่อการดำเนินการทางเศรษฐกิจและสภาพสังคม ซึ่งมีผลต่อ

ความน่าเชื่อถือในการค้าและการลงทุนของนานาประเทศ ดังจะเห็นได้จากการนำกฎหมายมาเป็นปัจจัยในการพิจารณากำหนดตัวชี้วัดในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดอันดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business) หรือการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (IMD World Competitiveness) ฯลฯ จึงเป็นที่ชัดเจนว่าการพัฒนาประเทศไม่อาจประสบความสำเร็จ หากไม่มีการปฏิรูปกลไกทางกฎหมายให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะรองรับให้เกิดการขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรม

๒.๒ สถานการณ์และแนวโน้มภายใน

การปฏิรูปของประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมาจะมีกฎหมายเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด โดยกฎหมายได้ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการจัดสรรประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ ดังเช่นในยุคของสังคมด้านการเกษตรกรรมช่วงก่อนปี พ.ศ. ๒๕๐๐ กฎหมายที่ตราขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าวส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นการควบคุมและจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติเพื่อประโยชน์ในด้านการเกษตรเป็นหลัก เช่น ประมวลกฎหมายที่ดิน พระราชบัญญัติชลประทานราษฎร์ พ.ศ. ๒๔๘๒ พระราชบัญญัติชลประทานหลวง พ.ศ. ๒๔๘๕ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ เป็นต้น ครั้นต่อมาเมื่อมีการปฏิรูปประเทศเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรมเบาในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๐๘ - พ.ศ. ๒๕๑๙ ซึ่งมีความจำเป็นต้องพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ จนนำไปสู่การตรากฎหมายเพื่อรองรับหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติการไฟฟ้านครหลวง พ.ศ. ๒๕๐๑ พระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๐๓ พระราชบัญญัติการประปานครหลวง พ.ศ. ๒๕๑๐ พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ และได้มีการตรากฎหมายเพื่อรองรับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรมหนักในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๐ - พ.ศ. ๒๕๒๙ เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. ๒๕๒๐ หรือพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒ อันเป็นพื้นฐานสำคัญต่อเนื่องไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างก้าวกระโดดในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๐ - พ.ศ. ๒๕๔๐ และมีการผลักดันให้เกิดการปฏิรูปกฎหมายอย่างชัดเจนโดยการจัดตั้ง “คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย” ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๔ เพื่อพิจารณาศึกษาตรวจสอบบรรดากฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ตลอดจนการเสนอให้มีการตรากฎหมายเพื่อรองรับการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง หรือการบริหารราชการของประเทศ ซึ่งนับเป็นช่วงเวลาที่สำคัญของการปฏิรูปกฎหมายเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ

ช่วงภายหลังปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นต้นมา นับเป็นช่วงเวลาของการพัฒนาแนวความคิดในด้านประชาธิปไตยและการควบคุมการใช้อำนาจอธิปไตยให้เป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสม ในช่วงเวลานี้จึงเริ่มมีการตรากฎหมายที่สำคัญในการกำกับและตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยให้เป็นไปอย่างเหมาะสม และสร้างกลไกส่งเสริมให้เกิดธรรมาภิบาล (Good Governance) ขึ้นในสังคมไทย เช่น พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เกิดความชัดเจนและโปร่งใส ตลอดจนการจัดตั้งศาลปกครองขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อให้การตรวจสอบการดำเนินการต่าง ๆ ของภาครัฐเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งถือเป็นช่วงเวลาสำคัญของการปฏิรูปกฎหมายมหาชนในประเทศไทย

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นต้นมา ด้วยการพัฒนาทางสังคมและเทคโนโลยีที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างก้าวกระโดด ก่อให้เกิดนิตติสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลายและซับซ้อน

ยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการตรากฎหมายขึ้นรองรับเป็นจำนวนมาก ทั้งที่เป็นไปเพื่อเป็นการควบคุม ส่งเสริม และเพื่อให้เกิดสภาพบังคับทางกฎหมายรองรับรูปแบบของนิติสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมถึงการตรากฎหมายเพื่อให้สอดคล้องตามพันธกรณีระหว่างประเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาประเทศให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล กฎหมายหลายฉบับถูกตราขึ้นและกำหนดมาตรการที่มุ่งเน้นการควบคุม ทำให้เกิดขึ้นตอนและสร้างภาระแก่ประชาชน และก่อให้เกิดต้นทุนในการดำเนินการตามกฎหมายอันเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการค้า การลงทุน และการพัฒนาความสามารถของประเทศ เนื่องจากไม่มีการวิเคราะห์ผลกระทบก่อนการตรากฎหมาย ประกอบกับกฎหมายหลายฉบับยังไม่ได้รับการทบทวนเพื่อปรับปรุงหรือแก้ไขให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสังคมในปัจจุบัน จึงทำให้เกิดความล้าสมัยและไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ กฎหมายหลายฉบับถูกมองว่าไม่สอดคล้องกับบริบทในการพัฒนาของสังคมโลก ขัดต่อหลักสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ตลอดจนไม่สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป จนกลายเป็นอุปสรรคต่อการค้าและการลงทุนของประเทศ และทำให้ขาดความยอมรับนับถือในประชาคมโลก ดังตัวอย่างที่เห็นได้จากกรณีของการควบคุมการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม (IUU Fishing) การแก้ไขปัญหาระงาต่างด้าวและการค้ามนุษย์ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาเรื่องมาตรฐานความปลอดภัยการบินของประเทศ เพื่อให้เป็นไปตามหลักสากล ซึ่งแม้ที่ผ่านมาได้มีความพยายามในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายมาเป็นลำดับแต่ก็ไม่ได้ได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องเท่าที่ควรอันเนื่องมาจากสถานการณ์ทางการเมืองที่ไม่มีเสถียรภาพ ซึ่งมักจะเริ่มดำเนินการต่อเมื่อเกิดปัญหาอย่างรุนแรงจนยากต่อการแก้ไข

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันได้มีการกำหนด “หลักการ” และ “กลไก” ที่สำคัญไว้หลายประการเพื่อให้เกิดการปฏิรูปกฎหมาย โดยเฉพาะหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์และกลไกการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้กฎหมายเป็น “กฎหมายที่ดี” และสอดคล้องกับสภาพความต้องการที่แท้จริงของสังคม ทั้งการกำหนดให้มีการวิเคราะห์ผลกระทบของกฎหมายเพื่อคำนึงถึงภาระและต้นทุนในการดำเนินการตามกฎหมาย การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและติดตามตรวจสอบทั้งในขั้นตอนของการจัดทำร่างกฎหมายและการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายเพื่อสื่อถึงความต้องการของสังคมและเพื่อให้ประชาชนได้รับรู้และเข้าใจกฎหมายได้อย่างถูกต้อง อันจะทำให้สามารถใช้ “สิทธิ” ของตนได้อย่างเหมาะสม และปฏิบัติ “หน้าที่” ตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งการกำหนดกลไกเพื่อรองรับให้เกิดการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ อันเป็นประเด็นที่นำมาสู่การปฏิรูปกลไกทางกฎหมายเพื่อรองรับให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

๓. การดำเนินการของรัฐบาลในช่วงที่ผ่านมา

ที่ผ่านมารัฐบาลในสมัย พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้มีการผลักดันการดำเนินการในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการปฏิรูปกฎหมายอย่างต่อเนื่อง ทั้งในส่วนที่เป็นการดำเนินการโดยมาตรการทางบริหาร เช่น การแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนและปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน (คณะที่ ๓) เพื่อติดตามและขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ของรัฐบาล หรือการมีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เห็นชอบ “นโยบายการปฏิรูปกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายบริหาร” เพื่อวางกรอบการดำเนินการในเรื่องทางกฎหมายให้เกิดความชัดเจน ทั้งการกำหนดให้มีการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย (checklist) โดยมีการวิเคราะห์ผลกระทบและรับฟังความคิดเห็นอย่างรอบด้านก่อนการเสนอร่างกฎหมาย และการกำหนดให้มีการทบทวนความ

เหมาะสมของกฎหมายตามรอบระยะเวลาที่กำหนดเพื่อพัฒนาคุณภาพของกฎหมาย ฯลฯ ตลอดจนได้มีการผลักดันกฎหมายในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(๑) การผลักดันให้มีการตรากฎหมายสำคัญเพื่อประโยชน์แก่การปฏิรูปและพัฒนาระบบราชการ เช่น พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารการพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘

(๒) การผลักดันให้มีการตรากฎหมายหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของประเทศ เช่น พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๙ พระราชกำหนดการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๘

(๓) การผลักดันให้มีการตรากฎหมายหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ เช่น พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติภาษีเงินได้ พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติการรับขนทางอากาศระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติการรับขนคนโดยสารทางถนนระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๗

(๔) การผลักดันให้มีการตรากฎหมายสำคัญเพื่อสนับสนุนการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เช่น พระราชบัญญัติการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. ๒๕๖๐

(๕) การผลักดันให้มีการตรากฎหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมและแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ เช่น พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติภาษีการรับมรดก พ.ศ. ๒๕๕๙ พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. ๒๕๕๗

(๖) การผลักดันให้มีการตรากฎหมายหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินและการบริหารจัดการทรัพยากรของประเทศ เช่น พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙ พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติสวนป่า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

นอกจากนี้ ได้มีการแต่งตั้ง “คณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อกำกับการปฏิรูปกฎหมาย (ทปก.)” ขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการผลักดันและติดตามให้การปฏิรูปด้านกฎหมายเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งต่อมาได้ปรับปรุงบทบาทเป็น “คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน” และดำเนินการต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

๔. ความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ

เนื่องจากปัจจุบันยังอยู่ระหว่างการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติเบื้องต้นตามขั้นตอนที่กำหนดในพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายจึงได้นำร่างยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี ที่คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ จัดทำขึ้นมาเป็นข้อมูลในการพิจารณาความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องตามมาตรา ๒๘ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่กำหนดให้นำข้อมูลดังกล่าวมาใช้เป็นหลักในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติเบื้องต้น และจะมีการพิจารณาทบทวนในประเด็นนี้อีกครั้งเมื่อการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติหรือแผนแม่บทแล้วเสร็จต่อไป

๔.๑ ความสอดคล้องของการปฏิรูปด้านกฎหมายกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ

ร่างแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (ฉบับวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๐)

๔.๑.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

หัวข้อที่ ๒.๒.๒ การพัฒนาสังคมผู้ประกอบการเพื่อสร้างผู้ประกอบการทางธุรกิจ โดยการพัฒนากฎระเบียบที่อำนวยความสะดวกในการตั้งธุรกิจใหม่ได้ง่ายขึ้น

๔.๑.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

หัวข้อที่ ๔.๔.๑ สร้างความเสมอภาคโดยการปรับแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ให้มีความทันสมัย ลดความขัดแย้งของกฎหมาย และสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศและลดความเหลื่อมล้ำ รวมทั้งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการไขกฎหมายกฎหมายตั้งแต่ขั้นตอนการร่าง มีการสร้างความรู้พื้นฐานทางกฎหมาย ในชุมชน ตลอดจนบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและเคร่งครัด

๔.๑.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

หัวข้อที่ ๖.๖ การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับให้มีความชัดเจน ทันสมัย เป็นธรรม และสอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ โดยปรับปรุงยกเลิกกฎหมาย ให้มีความชัดเจน ทันสมัย เป็นธรรม เอื้ออำนวยต่อการบริหารราชการแผ่นดินและการพัฒนาประเทศ การประกอบธุรกิจ และการให้บริการประชาชน การออกกฎหมายใหม่ต้องมีการตรวจสอบความจำเป็นและวิเคราะห์ผลกระทบของกฎหมาย มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทูลรอบระยะเวลา โดยต้องมีการกำหนดวิธีการดำเนินการที่ชัดเจนและเป็นไปตามมาตรฐานสากล

๔.๒ ความสอดคล้องของการปฏิรูปด้านกฎหมายกับแผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ

- ยังไม่มีข้อมูล -

๕. เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

การกำหนดกรอบการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายจะยึดตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเป็นหลัก โดยพิจารณาประกอบกับกลไกการปฏิรูปกฎหมายที่มีการดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ทั้งในส่วนของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งทำหน้าที่ในพลักดันให้เกิดการปฏิรูปกฎหมายอย่างต่อเนื่อง และการดำเนินการของคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อกำกับการปฏิรูปกฎหมาย ที่ภายหลังได้เปลี่ยนมาเป็น คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน ซึ่งเป็นกลไกที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ที่จะเกิดขึ้นมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเร่งรัดการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปกฎหมายที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็ว มุ่งเน้นการสร้างกลไกทางกฎหมายเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปตามหลัก “ทวิยุคศาสตร์” อันได้แก่ การมีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และการมีกลไกทางกฎหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมและขจัดความเหลื่อมล้ำในสังคม เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่าง “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” สอดคล้องกับบริบทของการพัฒนาสู่ THAILAND ๔.๐ ตามนโยบายของรัฐบาล และเป็นไปตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ ตลอดจนเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ

การปฏิรูปดำเนินการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายในครั้งนี้ดำเนินการบนพื้นฐานสำคัญ ๓ ประการ ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์หรือผลอันพึงประสงค์ที่ชัดเจน (Purpose) การกำหนดกลไกการดำเนินการที่เป็นรูปธรรม (Process) และดำเนินการผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public) โดยในร่างแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายได้มีการกำหนดผลอันพึงประสงค์ กิจกรรมและวิธีการดำเนินการ ขั้นตอนการดำเนินการ รวมทั้งตัวชี้วัดและวงเงินที่ใช้ในการดำเนินการ เพื่อประโยชน์ในการติดตามและตรวจสอบให้เป็นไปตามที่กำหนด โดยผ่านการศึกษาข้อเสนอแนะในการปฏิรูปที่เกี่ยวกับด้านกฎหมายทั้งหมดในช่วงที่ผ่านมา ตลอดจนได้จัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของหน่วยงานผู้รักษาการหรือมีหน้าที่รับผิดชอบตามกฎหมาย หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง และประชาชน ทั้งการเชิญมาร่วมประชุมโดยตรง มีหนังสือสอบถามเป็นลายลักษณ์อักษร และการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นเป็นการทั่วไปครอบคลุมทุกภูมิภาคของประเทศ และนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาพิจารณาปรับปรุงในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศประกอบด้วยทั้งหมด เพื่อให้การปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายเกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายได้กำหนดเป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์ของการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ๑๐ ประการดังต่อไปนี้

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์ที่ ๑

มีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้ว เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์ที่ ๒

ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชน

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์ที่ ๓	มีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม
เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์ที่ ๔	มีกลไกให้มีการตรากฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์ที่ ๕	พัฒนาระบบการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้รวดเร็ว รอบคอบ และสอดคล้องกับเงื่อนไขเวลาในการตรากฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์ที่ ๖	มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่มีความสำคัญ และจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน
เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์ที่ ๗	มีกลไกให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายโดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่ายรวมทั้งการพัฒนากระบวนการพื้นฐานข้อมูลของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมายให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก
เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์ที่ ๘	ปฏิรูปการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมายเพื่อพัฒนานักกฎหมายให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่ดี
เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์ที่ ๙	พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้โดยสะดวก เพื่อลดค่าใช้จ่ายและขจัดช่องทางการทุจริตประพฤติมิชอบ
เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์ที่ ๑๐	มีกลไกส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ เมื่อมีการประกาศแผนปฏิรูปแล้ว จะต้องมีการกำกับและติดตามให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนดเพื่อให้การดำเนินการสำเร็จได้ตามเป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์ รวมทั้งมีการปรับปรุงแผนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างเหมาะสมต่อไป

๕.๑ วัตถุประสงค์รวม

(๑) เพื่อให้กฎหมายที่ตราขึ้นเป็นกฎหมายที่ดี มีการตรากฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป

(๒) เพื่อให้มีการทบทวนหรือยกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัยและเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินธุรกิจของประชาชน

(๓) เพื่อให้มีกลไกทางกฎหมายในการสร้างความเป็นธรรมและขจัดความเหลื่อมล้ำ

(๔) เพื่อให้มีกลไกทางกฎหมายในการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ

(๕) เพื่อให้มีการพัฒนาระบบการตรากฎหมายให้เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

(๖) เพื่อให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย และมีกลไกช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน

(๗) เพื่อให้มีการจัดทำและพัฒนากระบวนการข้อมูลกฎหมายภาครัฐเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้โดยง่าย

(๘) เพื่อให้มีการพัฒนาการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมาย เพื่อให้ผู้ประกอบการวิชาชีพกฎหมายเป็นผู้มีความรอบรู้ มีคุณธรรม และจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ

(๙) เพื่อให้มีการใช้เทคโนโลยีในการติดต่อราชการเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน และป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย

(๑๐) เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๒ เป้าหมายรวม

๑) กฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเป็นธรรม สอดคล้องกับหลักนิติธรรม

๒) กฎหมายเป็นเครื่องมือส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ไม่สร้างภาระให้แก่ประชาชน และไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ

๓) ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายอย่างเหมาะสม

๔) ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย และสามารถเข้าถึงกฎหมายได้โดยง่าย

๕) ผู้บังคับใช้กฎหมายมีความรู้ความเข้าใจ และมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างถูกต้องและเป็นธรรม

๖. ตัวชี้วัด

๑) คุณภาพของกฎหมาย

๒) จำนวนของกฎหมายที่ล้าสมัย กฎหมายที่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรม และกฎหมายที่สร้างภาระแก่ประชาชนและเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ ที่มีการยกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุง

๓) ตัวชี้วัดจากการจัดอันดับในเรื่องต่าง ๆ ที่มีการนำกฎหมายมาเป็นข้อพิจารณา

๔) ความสะดวกการเข้าถึง รับรู้ และปฏิบัติตามกฎหมายของประชาชน

๗. วงเงินและแหล่งเงิน

วงเงิน : ๙๙๑ ล้านบาท และ ๕๒๘ ล้านบาทต่อปี และงบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

แหล่งเงิน : งบประมาณแผ่นดิน

ประเด็นปฏิรูปที่ ๑ :

มีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้ว เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้ ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน และเมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีระบบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนดโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งยังได้กำหนดให้รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่กำหนด พึงกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง

หลักการดังกล่าวข้างต้นถือเป็นหลักการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของกฎหมายให้เป็นกฎหมายที่ดี สอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคม และเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เนื่องจากจะต้องมีการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นและมีการรับฟังความคิดเห็นอย่างรอบด้านก่อนการตรากฎหมาย ตลอดจนมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายเมื่อมีผลใช้บังคับแล้วเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทของสังคม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ ค. (๑) จึงได้กำหนดผลของการปฏิรูปด้านกฎหมายรองรับไว้อย่างชัดเจนว่า จะต้องมีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้งานเกิดความคล่องตัว โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนและไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดสภาพบังคับที่จะต้องนำหลักการดังกล่าวไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

ที่ผ่านมามาตรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เห็นชอบนโยบายการปฏิรูปกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับฝ่ายบริหารเพื่อวางกรอบการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว โดยเฉพาะการกำหนดให้มีการตรวจสอบความจำเป็นในการออกกฎหมายอย่างเคร่งครัด และต่อมาได้มีมติเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ เห็นชอบแนวทางการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด ซึ่งที่ผ่านมาก็ได้มีการดำเนินการมาในระยะหนึ่ง แต่เป็นเพียงช่วงเริ่มต้นและเป็นไปอย่างจำกัด โดยเฉพาะในเรื่องการมีส่วนร่วมในการรับรู้และแสดงความคิดเห็นของประชาชน

ซึ่งแม้จะมีกลไกและช่องทางเผยแพร่ร่างกฎหมายให้ประชาชนได้รับรู้และร่วมแสดงความคิดเห็น แต่ยังมีผู้รับรู้รับทราบเป็นจำนวนน้อยและไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเท่าที่ควร

เพื่อให้การดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม จำเป็นต้องมีการกำหนดกลไกเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจนและมีสภาพบังคับ รวมทั้งจัดให้มีกลไกในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ตลอดจนต้องจัดช่องทางให้ประชาชนหรือผู้ได้รับผลกระทบจากกฎหมายได้รับทราบและเข้าใจถึงสาระสำคัญ และความจำเป็นของการเสนอกฎหมายได้โดยง่าย เพื่อส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของกฎหมายที่ตราขึ้นให้เป็นกฎหมายที่ดี สอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคม และเป็นไปเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

แนวทางการดำเนินการที่กำหนดในผลอันพึงประสงค์ข้อนี้ จึงกำหนดให้มีการตรากฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยให้เกิดความชัดเจน มีการกำหนดวิธีการดำเนินการและผู้รับผิดชอบ รวมทั้งหลักเกณฑ์และกลไกในการรับฟังความคิดเห็นทั้งในส่วนของการวิเคราะห์ผลกระทบในการจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้วให้เป็นไปอย่างเหมาะสม ตลอดจนกำหนดให้มีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศกลาง เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลทางกฎหมายและเป็นช่องทางในการมีส่วนร่วมตรวจสอบ ติดตาม และแสดงความคิดเห็นของประชาชน เพื่อให้การเข้าถึงข้อมูลและการประชาสัมพันธ์เป็นไปโดยง่าย นอกจากนี้ ยังได้กำหนดให้มอบหมายผู้รับผิดชอบในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการให้เกิดความชัดเจน เพื่อให้มีการประเมินคุณภาพของการดำเนินการ ตลอดจนดูแลและจัดการข้อมูลในระบบให้เป็นไปอย่างเหมาะสม และมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงผ่านช่องทางที่หลากหลายและสามารถเข้าใจได้โดยง่าย ซึ่งจะทำให้การดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและมีการพัฒนาคุณภาพของกฎหมายอย่างเป็นระบบต่อไป

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) มีการตรากฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ทั้งในส่วนของการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่มีผลใช้บังคับอยู่ ตลอดจนการเปิดเผยผลการดำเนินการต่อสาธารณะ ซึ่งมีความชัดเจนและสามารถบังคับให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม

๒) มีกลไกตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐให้เป็นไปตามหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รวมทั้งมีการจัดทำระบบสารสนเทศกลางเพื่อเป็นเครื่องมือและช่องทางในการดำเนินการและการมีส่วนร่วมของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) มีการกำหนดเกณฑ์การพิจารณาการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ การกำหนดกรอบการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และการกำหนดโทษทางอาญา ที่สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำร่างกฎหมายและการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย เพื่อพัฒนาให้เป็นกฎหมายที่ดี

กรอบระยะเวลาการดำเนินการในภาพรวม

๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – พ.ศ. ๒๕๖๓) และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

ตัวชี้วัดในภาพรวม

๑) ร่างกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย และมีการออกอนุบัญญัติรองรับการดำเนินการตามกฎหมายอย่างครบถ้วน

๒) มีการกำหนดส่วนงานหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รวมทั้งมีระบบสารสนเทศกลางเพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับรองรับการดำเนินการให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ

๓) ระดับความรู้และเข้าใจของบุคลากรหน่วยงานภาครัฐและประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยพิจารณาจากจำนวนครั้งของการจัดสัมมนาและจำนวนผู้เข้าร่วมสัมมนา ตลอดจนจำนวนครั้งของการจัดหลักสูตรอบรมและจำนวนผู้ผ่านหลักสูตรอบรม

๔) ระดับหรือจำนวนของการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการแสดงความคิดเห็นต่อร่างกฎหมาย หรือการดำเนินการอื่นใดตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๕) จำนวนของกฎหมายที่มีการนำมาทบทวนหรือปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

วงเงินและแหล่งเงินในภาพรวม

วงเงิน : ๔๐๐ ล้านบาท และ ๕ ล้านบาทต่อปี นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

แหล่งเงิน : งบประมาณแผ่นดิน

กิจกรรมและวิธีการตามผลอันพึงประสงค์

๑. จัดทำกฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมาย การกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้ว

๑.๑ จัดทำและเสนอร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบ และเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาเป็นเรื่องด่วนให้แล้วเสร็จโดยเร็ว โดยให้ถือเป็นกฎหมายเพื่อการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑.๒ จัดทำร่างอนุบัญญัติเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการรองรับการปฏิบัติตามกฎหมายในข้อ ๑.๑

- ระยะเวลา : ภายใน ๓ เดือนนับแต่ประกาศใช้กฎหมายตามข้อ ๑.๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑.๓ สร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการตามกฎหมายในข้อ ๑.๑ โดยให้ดำเนินการเป็น ๒ ส่วน

(๑) จัดสัมมนาเพื่อประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจกับหน่วยงานของรัฐอย่างทั่วถึง

- ระยะเวลา : ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่กฎหมายประกาศใช้
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา / สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
- งบประมาณ : ๕๐ ล้านบาท

(๒) จัดหลักสูตรอบรมการปฏิบัติตามกฎหมายในข้อ ๑.๑ ผนวกไว้ในหลักสูตรอบรมนักกฎหมายภาครัฐ

- ระยะเวลา : ภายใน ๖ เดือน นับแต่กฎหมายมีผลใช้บังคับ และอบรมต่อเนื่องระยะยาว
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เว้นแต่การจัดหลักสูตรอบรมตามข้อ ๑.๓ (๒) ให้ดำเนินการต่อเนื่องระยะยาว
ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) ร่างกฎหมายตามข้อ ๑.๑ ประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย
- (๒) มีการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อกำหนดรายละเอียดการปฏิบัติตามกฎหมายข้อ ๑.๑ ครบถ้วน
- (๓) ความรับรู้ของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยพิจารณาจากจำนวนของการจัดสัมมนา และผู้เข้าร่วมสัมมนา ตลอดจนจำนวนการจัดหลักสูตรอบรมและผู้ผ่านการอบรมหลักสูตร

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

๕๐ ล้านบาท จากงบประมาณแผ่นดิน สำหรับการจัดสัมมนาเพื่อสร้างการรับรู้
นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒. จัดให้มีกลไกตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐให้เป็นไปตามกฎหมายในข้อ ๑.๑ โดยเฉพาะในเรื่องการวิเคราะห์ผลกระทบของกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๒.๑ กำหนดผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการตามกฎหมายในข้อ ๑.๑ โดยให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ระยะแรก ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาจัดตั้งหรือกำหนดส่วนงานระดับกอง เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติ การสร้างการรับรู้ ตลอดจนติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งอย่างน้อย ควรต้องประกอบด้วยบุคลากรที่เป็นนักกฎหมาย และนักวิชาการด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการวิเคราะห์และประเมินผลกระทบของกฎหมาย เช่น เศรษฐศาสตร์ การเงิน สังคมวิทยา ฯลฯ โดยจะต้องจัดให้มีการฝึกอบรมและประเมินคุณภาพในการทำหน้าที่ และมีการกำหนดค่าตอบแทนให้อย่างเหมาะสมในลักษณะเดียวกับนักกฎหมายกฤษฎีกา ทั้งนี้ ในระหว่างที่ยังไม่สามารถจัดให้มีอัตราตำแหน่งนักวิชาการด้านอื่นนอกจากนักกฎหมาย ให้ดำเนินการร่วมกับนักวิชาการด้านอื่นในหน่วยงานอื่นของรัฐหรือนักวิชาการในภาคส่วนอื่นไปพลางก่อน

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

- งบประมาณ : ๕ ล้านบาทต่อปี

(๒) ระยะยาว ให้มีการพิจารณาจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะ (บุคลากรประมาณ ๕๐ - ๑๐๐ คน) เพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ต่อเนื่องจากการดำเนินการในระยะแรก โดยให้เพิ่มเติมบทบาทหน้าที่ในการศึกษาวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับการพัฒนาหลักเกณฑ์การดำเนินการ การวิเคราะห์ผลกระทบ และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย เพื่อให้สามารถดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้อย่างมีประสิทธิภาพในระยะยาว ตลอดจนให้มีหน้าที่และอำนาจในการให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะ การจัดฝึกอบรม หรือรับดำเนินการในเรื่องดังกล่าวแทนหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

- งบประมาณ : อย่างน้อย ๕๐ ล้านบาท และจะต้องมีการประเมินงบประมาณที่ชัดเจนอีกครั้ง
ตามรูปแบบและจำนวนบุคลากรของหน่วยงานที่จะจัดตั้งขึ้น

๒.๒ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีการ่วมกับสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์จัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายเชื่อมโยงในลักษณะของระบบกลาง เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลและช่องทางสำหรับรับฟังความคิดเห็นและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยให้หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมายเป็นผู้รับผิดชอบในการลงข้อมูลในระบบดังกล่าว ตลอดจนใช้สำหรับเป็นช่องทางของประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ ในการมีส่วนร่วมและติดตามตรวจสอบการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (จัดทำและดูแลรักษาระบบ) / สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กำหนดรูปแบบในการลงข้อมูล) / หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมาย (ลงข้อมูลในระบบ)
- งบประมาณ : ๓๐๐ ล้านบาท

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ระยะแรก ดำเนินการภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ระยะยาว ดำเนินการภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) มีการกำหนดส่วนงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายในข้อ ๑.๑ และมีการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลสัมฤทธิ์ในการออกกฎหมายในเชิงลึก ตลอดจนให้คำปรึกษาหรือรับดำเนินการ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในระยะยาว
- (๒) จัดทำระบบสารสนเทศกลางตามข้อ ๒.๒ แล้วเสร็จ และสามารถรองรับการใช้งานให้เป็นไปตามกฎหมายในข้อ ๑.๑

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

- ๕ ล้านบาทต่อปี สำหรับรองรับการทำหน้าที่ของส่วนงานหรือหน่วยงานในระยะสั้นตามข้อ ๒.๑ (๑)
- ๓๕๐ ล้านบาท สำหรับการจัดตั้งหน่วยงานในระยะยาวตามข้อ ๒.๑ (๒) และการจัดทำระบบสารสนเทศกลางตามข้อ ๒.๒
- นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓. กำหนดเกณฑ์การพิจารณาในเรื่องระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ การกำหนดกรอบการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และการกำหนดโทษทางอาญา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการร่างกฎหมายหรือทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้ว ให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายตามมาตรา ๒๕๔ ค. (๑) และหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๓.๑ จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับกลไกการใช้ระบบอนุญาต ระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการ การกำหนดกรอบการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และการกำหนดโทษทางอาญา เพื่อให้เป็นไปตามหลักการตามมาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๔ ค. (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : ใช้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรตามข้อ ๑.๓

๓.๒ รวบรวมข้อมูลที่ได้รับจากการสัมมนาวิเคราะห์เพื่อกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสม และรายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบถึงแนวทางการดำเนินการในระยะต่อไป ทั้งนี้ อาจเสนอให้มีการกำหนดเป็นมติคณะรัฐมนตรีเพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติไปพลางก่อน โดยกำหนดเป็นมติคณะรัฐมนตรีหรืออาจพิจารณากำหนดเพิ่มเติม

ไว้ในแนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓.๓ ดำเนินการยกร่างกฎหมายที่จำเป็นต้องตราขึ้นเพื่อรองรับการดำเนินการตามข้อ ๓.๒ (ถ้ามี) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบ และเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาเป็นเรื่องเร่งด่วน โดยถือเป็นกฎหมายเพื่อการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เช่น การเสนอปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และกรอบระยะเวลาสำหรับการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ หรือเสนอให้มีการตรากฎหมายว่าด้วยการกำหนดโทษทางอาญาที่เหมาะสมหรือปรับปรุงโทษปรับทางอาญาให้เป็นโทษปรับทางปกครอง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓.๔ จัดสัมมนาเพื่อสร้างความรับรู้และความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว โดยให้ดำเนินการเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

(๑) จัดสัมมนาเพื่อประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจกับหน่วยงานของรัฐอย่างทั่วถึง

- ระยะเวลา : ภายใน ๖ เดือน - ๑ ปี นับแต่มีการกำหนดเกณฑ์หรือมีการประกาศใช้กฎหมาย
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : ใช้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรตามข้อ ๑.๓

(๒) จัดทำหลักสูตรอบรม ผนวกไว้ในหลักสูตรอบรมนักกฎหมายภาครัฐ

- ระยะเวลา : ภายใน ๖ เดือน นับแต่มีการกำหนดเกณฑ์หรือประกาศใช้กฎหมาย และดำเนินการต่อเนื่องระยะยาว
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

๒ ปี (ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒)

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) การกำหนดเกณฑ์การพิจารณาตามข้อ ๓.๒
- (๒) กฎหมายเพื่อรองรับเกณฑ์ตามข้อ ๓.๓ ประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย
- (๓) ระดับการรับรู้และความเข้าใจ โดยพิจารณาจากจำนวนการจัดสัมมนาและผู้เข้าร่วมสัมมนา หรือจำนวนการจัดหลักสูตรอบรมและผู้ผ่านการอบรม

วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรตามข้อ ๑.๓ และงบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																												
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๑ : มีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้วเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																												
ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)															ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด									
																(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน											
๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔								๒๕๖๕								
๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
๑. จัดทำกฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมาย การกำหนดหลักเกณฑ์การตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย รวมทั้งการกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้ว																												
๑.๑ จัดทำร่างพระราชบัญญัติ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำ ร่างกฎหมายและการประเมินผล สัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. เสนอ ต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบ และเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อพิจารณาเป็นเรื่องเร่งด่วนให้แล้ว เสร็จโดยเร็ว โดยให้ถือเป็นกฎหมาย เพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๒๗๐ ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย															สำนักงาน คณะกรรมการ กฤษฎีกา											งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้การจัดทำ และ ประเมิน ผล สัม ฤ ติ ของกฎหมาย เป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ และสอดคล้อง กับหลักการเป็น กฏหมายที่ดี ตามรัฐธรรมนูญ	ร่างกฎหมายตามข้อ ๑.๑ ประกาศใช้บังคับเป็น กฎหมาย

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๑ :

มีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้วเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
๑.๒ จัดทำอนุบัญญัติเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการรองรับการปฏิบัติตามกฎหมายในข้อ ๑.๑																							สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้มีสภาพบังคับและเกิดความชัดเจนในการดำเนินการอันจะทำให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม	ออกอนุบัญญัติครบถ้วนตามที่กฎหมายตามข้อ ๑.๑ กำหนด
๑.๓ สร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการตามกฎหมายในข้อ ๑.๑ โดยให้ดำเนินการเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ (๑) จัดสัมมนาเพื่อประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจกับหน่วยงานของรัฐอย่างทั่วถึง																							สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	๕๐	งบประมาณแผ่นดิน	เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามได้ถูกต้อง	จำนวนครั้งของการจัดสัมมนา และผู้เข้าร่วมสัมมนา

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิกิริยา ผลอันพึงประสงค์ที่ ๑ :

มีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้วเพื่อให้สอดคล้องกับหลัก การตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด					
	๒๕๖๑					๒๕๖๒					๒๕๖๓					๒๕๖๔						๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔										
(๒) จัดอบรมหลักสูตรอบรมการปฏิบัติตามกฎหมายแก่เจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐ																						สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้เข้าใจวัตถุประสงค์ของกฎหมายและปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง	จำนวนครั้งของหลักสูตรที่จัดอบรม และจำนวนผู้ผ่านการอบรม				
๒. จัดให้มีกลไกตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐ ให้เป็นไปตามกฎหมายตามข้อ ๑.๑ โดยเฉพาะในเรื่องการวิเคราะห์ผลกระทบและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย เพื่อให้สอดคล้องตามหลักการที่กำหนดในมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																														
๒.๑ กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการตามกฎหมายในข้อ ๑.๑ โดยให้พิจารณาดำเนินการเป็น ๒ ระยะ ดังนี้																														

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๑ :

มีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้วเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
(๑) ระยะแรก ให้พิจารณาจัดตั้งหรือกำหนดส่วนงานระดับกอง เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติ สร้างการรับรู้ ตลอดจนติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผลการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว																							สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	๕ (ต่อปี)	งบประมาณแผ่นดิน	เพื่อให้ การตรวจ สอบ ติดตาม และ ประเมิน ผลการดำเนินการตามกฎหมายใน ข้อ ๑ . ๑ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้มีการพัฒนากฎหมายอย่างเป็นระบบ	มีการกำหนดส่วนงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบและมีบทบาทที่ชัดเจน

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๑ :

มีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้วเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด					
	๒๕๖๑					๒๕๖๒					๒๕๖๓					๒๕๖๔						๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔										
(๒) ระยะยาว ให้มีการพัฒนาการดำเนินการต่อเนื่องจากระยะแรก โดยพิจารณาจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะเพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																							สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	๕๐* ต้องประเมินอีกครั้งตามรูปแบบที่จะจัดตั้ง			มีการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อดำเนินการในระยะยาว ทั้งนี้ ให้มีการประเมินความจำเป็นของรูปแบบการดำเนินการที่เหมาะสมในระยะยาวต่อไป			
๒.๒ จัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายเชื่อมโยง ในลักษณะระบบกลาง เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลและเป็นช่องทางในการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ ในการดำเนินการตามกฎหมายข้อ ๑.๑																							สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (รับผิดชอบจัดทำและดูแลรักษาระบบ) +	๓๐๐	งบประมาณแผ่นดิน	เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายในการรับฟังความคิดเห็น	จัดทำระบบแล้วเสร็จ และสามารถรองรับการใช้งานเพื่อดำเนินการตามกฎหมายในข้อ ๑.๑ ได้			

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๑ :

มีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้วเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
																						(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																								
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
ตลอดจนเป็นแหล่งเผยแพร่และ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลการดำเนินการ ในเรื่องดังกล่าว																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๑ :																									
มีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้วเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
																		(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						๑	๒	๓	๔
																				ลงข้อมูล ในระบบ)			ประสิทธิภาพ และมีฐานข้อมูล ในการดำเนินการ อย่างเป็นระบบ		
๓. กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาเรื่องระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ การกำหนดกรอบการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และการพิจารณากำหนดโทษทางอาญา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการยกร่างกฎหมายหรือทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้ว ให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายตามมาตรา ๒๕๘ ค. (๑) และหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																									
๓.๑ จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับกลไกการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ การกำหนดกรอบการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และการกำหนดโทษทางอาญา																				สำนักงาน คณะกรรมการ กฤษฎีกา		ใช้งบ ที่ได้รับ จัดสรร ตาม ข้อ ๑.๓	เพื่อเป็นข้อมูล สำหรับนำมาใช้ ในการพิจารณา กำหนดเกณฑ์ที่ เหมาะสม เพื่อ นำมาใช้ในการ พิจารณายกร่าง	จำนวนครั้ง และจำนวน หัวข้อของการจัดสัมมนา	

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๑ :

มีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้วเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																								
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	</

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๑ :																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
มีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้วเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
																						(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																								
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					
คณะรัฐมนตรีเพื่อทราบถึงแนวทางการดำเนินการระยะต่อไป ทั้งนี้ อาจเสนอให้มีการกำหนดเป็นมติคณะรัฐมนตรีไปพลางก่อน เพื่อให้หน่วยงานถือปฏิบัติเป็นการนำร่อง																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									</

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๑ :

มีกลไกให้การออกกฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้วเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
ดำเนินการตามเกณฑ์ในข้อ ๓.๒ หรือ ตามกฎหมายในข้อ ๓.๓ โดยให้ ดำเนินการเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ (๑) จัดสัมมนาเพื่อประชาสัมพันธ์และ ทำความเข้าใจกับหน่วยงานของ รัฐอย่างทั่วถึง (๒) จัดอบรมหลักสูตรอบรมการ ปฏิบัติตามกฎหมาย ให้แก่ เจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐ																							คณะกรรมการ กฤษฎีกา		ที่ได้รับ จัดสรร ตาม ข้อ ๑.๓	มีความรู้ความ เข้าใจในการ ดำเนินการตาม เกณฑ์ที่กำหนด	และผู้เข้าร่วม และจำนวน ครั้งของการจัดหลักสูตร อบรม และจำนวนผู้ผ่าน การอบรม

ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(๑) ร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ ของกฎหมาย พ.ศ.

: กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการในการจัดทำร่างกฎหมาย ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลกระทบ การรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง เกณฑ์การพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายหรือทบทวนกฎหมายเพื่อให้เป็นกฎหมายที่ดี ตลอดจนการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย และการเผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะ

ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ :

ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน ตลอดจนกำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีระบบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกกรอบระยะเวลาที่กำหนดโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วยการพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

“กฎหมายที่ล้าสมัย” มุ่งเน้นถึงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ตามบริบทของสังคม เช่น กฎหมายที่ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมายบางฉบับที่ไม่เหมาะสมกับกาลปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๔๖ พระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมายบางฉบับที่หมดความจำเป็นหรือซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น พ.ศ. ๒๕๕๘ และพระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมายบางฉบับที่หมดความจำเป็นหรือซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้หมายรวมถึงกฎหมายที่ตราขึ้นก่อนปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ซึ่งต้องนำมาทบทวนว่ายังคงสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันหรือไม่ ส่วน “กฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ” มุ่งเน้นถึงกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน หรือมีการกำหนดหน้าที่หรือขั้นตอนการดำเนินการที่เป็นการสร้างภาระหรือต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งโดยส่วนใหญ่มักจะเป็นกฎหมายที่กำหนดให้มีการขออนุญาต อนุมัติ ขึ้นทะเบียน ฯลฯ ซึ่งจะมีขั้นตอนในการติดต่อกับทางราชการ

โดยที่กฎหมายเป็นเครื่องมือสำคัญของภาครัฐในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การตรากฎหมายจึงต้องกระทำอย่างจำกัดตามความจำเป็นของสถานการณ์และบริบทของสังคม เมื่อเวลาผ่านไปและบริบทของสังคมเปลี่ยนแปลงไปจึงจำเป็นที่จะต้องมีการทบทวนถึงความเหมาะสมและการคงอยู่ของกฎหมาย เพื่อมิให้การดำเนินการตามกฎหมายกฎหมายนั้นกลายเป็นต้นทุนในการดำเนินการที่ไม่จำเป็น สร้างภาระแก่ประชาชนและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ

ที่ผ่านมารัฐบาลได้มีความพยายามผลักดันให้เกิดการปฏิรูปกฎหมายในเรื่องนี้แล้ว โดยการเสนอให้มีการยกเลิกหรือปรับปรุงแก้ไขกฎหมายหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมายบางฉบับที่หมดความจำเป็นหรือซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น พ.ศ. ๒๕๕๘ และพระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมายบางฉบับที่หมดความจำเป็นหรือซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ การแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในส่วนที่เกี่ยวกับการค้าประกันและจำนอง หรือแม้กระทั่งการตราพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อสร้างกลไกในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการติดต่อราชการ

ผลงานสำคัญของรัฐบาลในการผลักดันให้เกิดการปฏิรูปในเรื่องนี้ ได้แก่ การตราพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับใช้ในการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายว่ายังมีความเหมาะสม เป็นธรรม และสอดคล้องกับบริบทของสังคมและวิวัฒนาการของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ โดยกำหนดให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายมีหน้าที่จัดให้มีการพิจารณาทบทวนกฎหมายในความรับผิดชอบของตนที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ในประเด็นต่าง ๆ เช่น เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องมีกฎหมายนั้น

สถานการณ์ด้านต่าง ๆ ของประเทศและบริบทของโลกที่เปลี่ยนแปลง ความสอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ ที่ประเทศไทยต้องปฏิบัติตาม ภาระของประชาชนที่เกิดขึ้นจากกฎหมายนั้น ตลอดจนผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน การป้องกันและจัดการทุจริตที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายนั้น ฯลฯ ซึ่งได้มีการดำเนินการมาแล้วช่วงหนึ่ง แต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากยังอยู่ในระยะเริ่มต้นและหน่วยงาน ของรัฐส่วนใหญ่ยังคงเห็นว่ามีจำเป็นต้องคงอำนาจตามกฎหมายในความรับผิดชอบของตนไว้เพื่อให้การบังคับใช้ กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่มีการคำนึงถึงต้นทุนในการดำเนินการตามกฎหมาย หรือประเมินผล กระทบในการสร้างภาระหรืออุปสรรคต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชนอย่างจริงจัง อันทำให้การ ทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์เท่าที่ควร ภายหลังจึงได้มีการแต่งตั้ง “คณะกรรมการ ที่ปรึกษาเพื่อกำกับการปฏิรูปกฎหมาย” ซึ่งปัจจุบันได้ปรับเปลี่ยนเป็น “คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมาย ในระยะเร่งด่วน” เพื่อช่วยพิจารณาในเรื่งดังกล่าว

แนวทางการดำเนินการที่กำหนดในผลอันพึงประสงค์ข้อนี้จึงกำหนดให้มีการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้ง “คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน” เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการพิจารณาเรื่งดังกล่าว เพิ่มขึ้นอีกช่องทางหนึ่ง นอกจากกลไกในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการทบทวนความเหมาะสมของ กฎหมายที่คณะกรรมการพัฒนากฎหมายดำเนินการอยู่ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาทบทวนกฎหมาย ที่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคม และที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ของประชาชน เพื่อให้มีช่องทางในการพิจารณาทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายที่หลากหลายและครอบคลุม ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ได้กำหนดให้มีการแต่งตั้ง “คณะผู้พิจารณาทบทวนกฎหมาย” เพื่อพิจารณากฎหมายที่ล้าสมัยและ สร้างภาระแก่ประชาชนที่ควรยกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุงอย่างจริงจัง โดยให้มีการนำข้อมูลจากเรื่องราวร้องทุกข์ของ ประชาชนที่ได้รับมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาด้วย เพื่อให้การทบทวนกฎหมายครอบคลุมถึงการแก้ไขปัญหา ความเดือดร้อนของประชาชนได้อีกทางหนึ่ง และให้มีการแต่งตั้ง “คณะผู้พิจารณาทบทวนกฎหมายที่เป็นอุปสรรค ต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินธุรกิจของประชาชน” เพื่อรับผิดชอบในการทบทวนกฎหมายหรือใบอนุญาต ที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพหรือการดำเนินธุรกิจของประชาชน โดยเฉพาะในกลุ่มกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ การดำเนินธุรกิจ และการขออนุญาต อนุมัติ หรือขึ้นทะเบียนในเรื่งต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและ การดำเนินการธุรกิจของประชาชนอันมีผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการลงทุนของประเทศ และจัดทำ ข้อเสนอเพื่อให้มีการยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายหรือขั้นตอนการพิจารณาอนุมัติหรืออนุญาตต่างๆ ในรูปแบบของ การพิจารณายกเลิกหรือปรับปรุงแก้ไขกฎหมายหลายฉบับในคราวเดียว หรือ “Regulatory Guillotine” เพื่อให้การ แก้ไขเป็นไปอย่างรวดเร็ว

นอกจากนี้เพื่อเป็นการประหยัดภาระงบประมาณในการจัดตั้งหน่วยงานใหม่เพื่อรองรับการทำหน้าที่ ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น จึงกำหนดให้โอนสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย (คปก.) ซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินการของคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนอยู่แล้วในปัจจุบัน มาสนับสนุนการดำเนินการโดยปรับบทบาทเป็น “สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน” เพื่อให้สามารถตอบสนองการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายตามนโยบายของรัฐบาลได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การปฏิรูปกฎหมายของประเทศเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็วต่อไป

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) มีกลไกทบทวนกฎหมายที่ล้ำสมัย หมดความจำเป็น หรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์
- ๒) มีกลไกยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่สร้างภาระ หรือก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน
- ๓) มีกลไกยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน

กรอบระยะเวลาการดำเนินการในภาพรวม

๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – พ.ศ. ๒๕๖๕) และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

ตัวชี้วัดในภาพรวม

- ๑) ร่างกฎหมายที่กำหนดให้ดำเนินการประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย
- ๒) มีการจัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน และสำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน
- ๓) มีการกำหนดกลไกในการทบทวนกฎหมายที่ล้ำสมัยหรือสร้างภาระแก่ประชาชน
- ๔) จำนวนของกฎหมายและอนุบัญญัติที่เสนอแนะให้มีการยกเลิกหรือปรับปรุง
- ๕) ระดับความรู้และความเข้าใจในการดำเนินการของผู้เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาจากจำนวนครั้งของการจัดหลักสูตรอบรมการพิจารณากฎหมายที่ล้ำสมัยหรือสร้างภาระแก่ประชาชนและจำนวนผู้ผ่านการอบรม
- ๖) การพัฒนาตัวชี้วัดทางด้านกฎหมายในมิติต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการพิจารณาประเมินขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ตลอดจนผลการจัดอันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจ การติดต่อราชการ หรือการบริหารจัดการภาครัฐ

วงเงินและแหล่งเงินในภาพรวม

วงเงิน : ๘๕ ล้านบาท และ ๑๐๐ ล้านบาทต่อปี นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ
แหล่งเงิน : งบประมาณแผ่นดิน

กิจกรรมและวิธีการตามผลอันพึงประสงค์

๑. มีกลไกทบทวนกฎหมายที่ล้าสมัย หมดความจำเป็น หรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์

๑.๑ จัดตั้ง “คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน” ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง นักวิชาการ ผู้แทนภาคเอกชน และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ฯลฯ ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อทำหน้าที่ในการศึกษาและวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาของกฎหมาย และเสนอแนะให้ดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

๑) ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย สร้างภาระ หรือก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมต่อประชาชน

๒) ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน โดยเฉพาะกฎหมายที่กำหนดขั้นตอนในการขออนุมัติ อนุญาต ฯลฯ ซึ่งทำให้เกิดต้นทุนและขั้นตอนการดำเนินการ

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑.๒ ให้โอนสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย (คปก.) มาจัดตั้งเป็น “สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน” เป็นหน่วยงานภายในสำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาและขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการและสนับสนุนการดำเนินการของคณะกรรมการตามข้อ ๑.๑ และดำเนินการอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล ตลอดจนให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน โดยให้มีอำนาจในการขอยืมตัวบุคลากรเพื่อช่วยในการปฏิบัติงานได้ตามความเหมาะสม

- ระยะเวลา : ภายใน ๓ เดือนนับแต่มีการจัดตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๑.๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
- งบประมาณ : ๑๐๐ ล้านบาทต่อปี และให้โอนงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมาด้วย

๑.๓ ให้คณะกรรมการตามข้อ ๑.๑ แต่งตั้ง “คณะผู้พิจารณาทบทวนกฎหมาย” ภายใต้คณะกรรมการดังกล่าว โดยอาจแต่งตั้งคณะหนึ่งหรือหลายคณะตามความเหมาะสม เพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาทบทวนกฎหมายที่ล้าสมัย โดยเริ่มจากกฎหมายที่ตราขึ้นก่อนปี พ.ศ. ๒๕๐๐ เป็นลำดับแรก เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมในปัจจุบัน เช่น พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ พระราชบัญญัติว่าด้วยการยึดทรัพย์สินของภิกษุ พุทธศักราช ๒๔๗๕ พระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช ๒๔๗๘ พระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. ๒๔๙๓ ฯลฯ และเสนอผลการพิจารณาต่อคณะกรรมการตามข้อ ๑.๑ เพื่อรายงานไปยังรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายให้พิจารณาดำเนินการ ทั้งนี้ ในกรณีที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายและคณะกรรมการตามข้อ ๑.๑ มีความเห็นไม่ตรงกัน ให้ดำเนินการเสนอคณะรัฐมนตรีเป็นผู้วินิจฉัย และให้นำผลการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีประกาศในเว็บไซต์ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เว็บไซต์ของหน่วยงานผู้รักษาการ

ตามกฎหมาย และระบบสารสนเทศกลางที่จัดทำขึ้นตามข้อ ๒.๒ ในผลอันพึงประสงค์ที่ ๑ และให้หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมายดำเนินการให้เป็นไปตามนั้น

- ระยะเวลา : ภายใน ๓ เดือนนับแต่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๑.๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑.๔ จัดให้มีหรือปรับปรุงหลักสูตรสำหรับการอบรมนักกฎหมายภาครัฐ ให้มีเนื้อหาสาระในส่วนของแนวความคิดหรือหลักเกณฑ์ในการพิจารณายกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัย หมดความจำเป็น และไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ รวมทั้งกฎหมายที่เป็นสรางภาระแก่ประชาชน และกำหนดให้ผู้เข้ารับการอบรมจัดทำรายงานเกี่ยวกับข้อเสนอในการยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัยหรือสร้างภาระแก่ประชาชนที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงต้นสังกัดด้วย

- ระยะเวลา : เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และให้ดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : ใช้งบประมาณสำหรับการจัดหลักสูตรอบรม ตามข้อ ๑.๓ ในผลอันพึงประสงค์ที่ ๑

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เว้นแต่การจัดหลักสูตรอบรมตามข้อ ๑.๔ ให้ดำเนินการต่อเนื่องระยะยาว

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) มีการจัดตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๑.๑ และมีสำนักงานรองรับตามข้อ ๑.๒
- (๒) ข้อเสนอในการปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัย
- (๓) จำนวนการจัดหลักสูตรอบรมและผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรตามข้อ ๑.๔

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

๑๐๐ ล้านบาทต่อปี เพื่อบริหารการจัดตั้งคณะกรรมการฯ ตามข้อ ๑.๑ และสำนักงานฯ ตามข้อ ๑.๒ นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒. มีกลไกยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่สร้างภาระ หรือก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน

๒.๑ กำหนดผู้รับผิดชอบในการพิจารณาศึกษากฎหมายที่มีผลเป็นการสร้างภาระ หรือก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน โดยให้ดำเนินการเป็น ๒ ระยะ ดังนี้

(๑) ระยะแรก ให้คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน เป็นผู้พิจารณาเสนอแนะให้มีการยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่มีผลเป็นการสร้างภาระ หรือก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำหรือไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในส่วนที่เกี่ยวกับการขายฝาก กฎหมายเกี่ยวกับการถือครองที่ดินของเกษตรกร การปรับปรุงการกำหนดประเภทยาเสพติดให้เหมาะสมกับสภาพความร้ายแรงและการลงโทษ ฯลฯ และให้มีการรวบรวมรายชื่อกฎหมายที่อยู่ในข่ายต้องดำเนินการเพื่อพิจารณาในระยะต่อไป

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

(๒) ระยะยาว ให้ “คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน” ตามข้อ ๑.๑ เป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินการต่อเนื่องจากระยะแรก โดยมอบหมายให้คณะผู้พิจารณาทบทวนกฎหมายตามข้อ ๑.๓ เป็นผู้ดำเนินการ โดยจะต้องจัดให้มีกลไกเชื่อมโยงข้อมูลการร้องเรียนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย และภาคประชาชน โดยให้ประสานหน่วยงานที่ได้รับเรื่องราวร้องทุกข์จากประชาชน เช่น ศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ (สำนักนายกรัฐมนตรี) ศูนย์ดำรงธรรม (กระทรวงมหาดไทย) กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ (กระทรวงยุติธรรม) สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ฯลฯ ตลอดจนเครือข่ายภาคประชาสังคมและภาคประชาชน เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาด้วย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน ตามข้อ ๑.๒
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) จำนวนของกฎหมายและอนุบัญญัติที่เสนอแนะให้มีการยกเลิกหรือปรับปรุง
- (๒) จำนวนเรื่องราวร้องทุกข์ที่นำมาประกอบการพิจารณา

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓. มีกลไกยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชน

๓.๑ จัดให้มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับใบอนุญาตหรือกฎหมายที่เข้าข่ายเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินการธุรกิจของประชาชน เช่น กฎหมายที่มีการใช้ระบบใบอนุญาต อนุมัติ ขึ้นทะเบียน หรือจัดแจ้ง หรือกฎหมายที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพหรือการดำเนินการธุรกิจของประชาชน โดยประสานหน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมายเพื่อขอให้ส่งข้อมูลในความรับผิดชอบ และจัดเก็บเป็นฐานข้อมูลไว้ในระบบอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบของ Licensing and e-Registry เพื่อประโยชน์สำหรับการสืบค้นในระยะต่อไป โดยจะต้องมีการกำหนดประเภทและรายละเอียดของข้อมูลที่จะจัดเก็บให้ชัดเจน เช่น ชื่อใบอนุญาต หน่วยงานที่ออก แบบฟอร์มและรายการเอกสารที่ใช้ประกอบการยื่นคำขอ ค่าใช้จ่ายหรือค่าธรรมเนียม ความเชื่อมโยงของกระบวนการยื่นคำขอ ระยะเวลาที่ใช้ จำนวนทางสถิติ ปีที่เริ่มใช้บังคับและปีที่มีการทบทวนครั้งล่าสุด ข้อมูลตัวชี้วัดของการดำเนินการหรือความพึงพอใจของประชาชน ฯลฯ โดยให้คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนเป็นผู้พิจารณากำหนด

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน / สำนักงาน ก.พ.ร.
- งบประมาณ : ๒๐ ล้านบาท

๓.๒ กำหนดหลักเกณฑ์สำหรับใช้ในการพิจารณากฎหมายที่มีลักษณะเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ และการดำเนินการธุรกิจของประชาชน โดยจะต้องเป็นไปตามหลักวิชาการที่เกี่ยวข้องทั้งด้านนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การบริหารจัดการ ฯลฯ เพื่อเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาและง่ายต่อการทบทวนโดยเจ้าหน้าที่ และเมื่อมีการกำหนดแล้วให้นำมาตรวจสอบกับฐานข้อมูลที่รวบรวมขึ้นตามข้อ ๓.๑ ต่อไป

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน / สำนักงาน ก.พ.ร.
- งบประมาณ : ๕ ล้านบาท

๓.๓ กำหนดผู้รับผิดชอบในการพิจารณาทบทวนกฎหมายหรือใบอนุญาตที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพหรือการดำเนินการธุรกิจของประชาชน โดยแบ่งการดำเนินการเป็น ๒ ระยะ ได้แก่

(๑) ระยะแรก ให้จัดตั้ง “คณะทำงานทบทวนกฎหมายหรือใบอนุญาตที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตของประชาชน” ประกอบด้วยบุคลากรจากหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชน (จำนวนไม่เกิน ๖๐ คน) ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมาย เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ การบริหารธุรกิจ เทคโนโลยีสารสนเทศ ฯลฯ เพื่อทำหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมตามข้อ ๓.๑ โดยใช้เกณฑ์ตามข้อ ๓.๒ เป็นข้อพิจารณาในการทบทวนความจำเป็นและเหมาะสมของกฎหมายและใบอนุญาตต่าง ๆ ซึ่งจะต้องมีการรับฟังความคิดเห็นจากภาครัฐและเอกชนอย่างกว้างขวาง และจัดทำข้อเสนอต่อคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนเพื่อรวบรวมเสนอรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมาย และคณะรัฐมนตรี เพื่อให้มีการยกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุงตามความเหมาะสมต่อไป ทั้งนี้ ในกรณีที่จำเป็นอาจเสนอให้มีการตรากฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการดังกล่าวให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน / สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
- งบประมาณ : ๖๐ ล้านบาท

(๒) ระยะยาว เมื่อมีการจัดตั้ง “สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน” ตามข้อ ๑.๒ ให้สำนักงานดังกล่าวเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการต่อเนื่องจากระยะแรก และให้มีการแต่งตั้ง “คณะผู้พิจารณาทบทวนกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินการธุรกิจของประชาชน” ภายใต้คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนตามข้อ ๑.๑ โดยมีองค์ประกอบจากภาคเอกชนเป็นเสียงส่วนใหญ่ เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการทบทวนกฎหมายหรือใบอนุญาตที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพหรือการดำเนินการธุรกิจของประชาชนต่อไป

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และดำเนินการต่อเนื่องระยะยาว
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน / สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓.๔ พิจารณาจัดทำหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่มีผลต่อการอำนวยความสะดวก การลดอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินการธุรกิจ เช่น กฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ กฎหมายว่าด้วยการบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ตลอดจนกฎหมายอื่นที่มีผลต่อการจัดอันดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ ฯลฯ โดยให้ดำเนินการเป็น ๒ ระยะ ดังนี้

(๑) ระยะแรก ให้คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน เป็นผู้พิจารณาเสนอแนะให้มีการยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่เข้าข่าย และให้มีการรวบรวมรายชื่อกฎหมายที่อยู่ในข่ายต้องดำเนินการเพื่อพิจารณาในระยะต่อไป

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

(๒) ระยะยาว ให้ “คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน” ตามข้อ ๑.๑ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการต่อเนื่องจากระยะแรก โดยจัดให้มีกลไกเชื่อมโยงข้อมูลจากกลุ่มนักธุรกิจ และผู้ประกอบการภาคเอกชน หรือตัวแทนกลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาด้วย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และดำเนินการต่อเนื่องระยะยาว
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เว้นแต่การจัดหลักสูตรอบรมตามข้อ ๑.๔ และกรณีที่กำหนดให้ดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) ฐานข้อมูลกฎหมายและใบอนุญาตที่เข้าข่ายเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและสร้างภาระแก่ประชาชน
- (๒) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยพิจารณาจากจำนวนของการมีส่วนร่วมในกระบวนการและการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะ
- (๓) จำนวนของกฎหมายหรือใบอนุญาตหรือระบบการติดต่อราชการที่เสนอให้มีการยกเลิกหรือปรับปรุงแก้ไข
- (๔) ผลการจัดอันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจ (Ease of doing business) ของประเทศ

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

๘๒ ล้านบาท สำหรับการรวบรวมข้อมูล กำหนดหลักเกณฑ์ และการวิเคราะห์กฎหมายและใบอนุญาตที่ควรมีการยกเลิกหรือปรับปรุงแก้ไข และการจัดทำฐานข้อมูล นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																														
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๒ : ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน																														
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด					
																						(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน							
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕													
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔										
๑. มีกลไกทบทวนกฎหมายที่ล้าสมัย หมดความจำเป็น หรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์																														
๑.๑ จัดทำกฎหมายเพื่อจัดตั้ง “คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูป กฎหมายในระยะเร่งด่วน”																										คณะกรรมการ ดำเนินการ ปฏิรูปกฎหมาย ในระยะเร่งด่วน		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อเป็นกลไก ขับเคลื่อนการ ปฏิรูปกฎหมาย ของประเทศ	มีการจัดตั้งคณะกรรมการฯ แล้วเสร็จ
๑.๒ จัดตั้งเป็น “สำนักงานขับเคลื่อน การปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน”																										คณะกรรมการ ดำเนินการ ปฏิรูปกฎหมาย ในระยะเร่งด่วน + สำนักงาน คณะกรรมการ ปฏิรูปกฎหมาย	๑๐๐ ต่อปี	งบ ประมาณ แผ่นดิน	เพื่อมีหน่วยงาน สนับสนุนการ ดำเนินการของ คณะกรรมการ ตามข้อ ๑.๑	มีการจัดตั้งสำนักงานแล้ว เสร็จ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๒ : ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน																						
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	2561				2562				2563				2564					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๑.๓ แต่งตั้ง “คณะผู้พิจารณาทบทวนกฎหมาย” ภายใต้คณะกรรมการตามข้อ ๑.๑ โดยอาจแต่งตั้งคณะหนึ่งหรือหลายคณะตามความเหมาะสมเพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาทบทวนกฎหมายที่ล้าสมัย โดยเริ่มจากกฎหมายที่ตราขึ้นก่อนปี พ.ศ. ๒๕๐๐ เป็นลำดับแรก																		คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาทบทวนกฎหมายที่ล้าสมัย	แต่งตั้งแล้วเสร็จ
๑.๔ จัดให้มีหรือปรับปรุงหลักสูตรสำหรับการอบรมนักกฎหมายภาครัฐให้มีเนื้อหาสาระในส่วนขอแนวความคิดหรือหลักเกณฑ์ในการพิจารณายกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัย หมดความจำเป็น และไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ รวมทั้งกฎหมายที่เป็นการสร้างภาระแก่ประชาชน																		สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		งบประมาณที่ได้รับตามผลฯ ๑ ข้อ ๑.๓	เพื่อให้บุคลากรภาครัฐมีความรู้ในเรื่องดังกล่าวและนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่	จำนวนครั้งของการจัดหลักสูตรอบรม และจำนวนผู้ผ่านการอบรม

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๒ : ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)															ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๒. มีกลไกยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่สร้างภาระ หรือก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน																								
๒.๑ กำหนดผู้รับผิดชอบในการพิจารณาศึกษากฎหมายที่มีผลเป็นการสร้างภาระ หรือก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน โดยให้ดำเนินการเป็น ๒ ระยะ ดังนี้																								
(๑) <u>ระยะแรก</u> ให้คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน เป็นผู้ทำหน้าที่พิจารณาเสนอแนะให้มีการยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่มีผลเป็นการสร้างภาระ หรือก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำหรือไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน และให้มีการรวบรวมรายชื่อกฎหมายที่อยู่ในข่ายต้องดำเนินการเพื่อพิจารณาในระยะต่อไป																	คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน	งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้มีกลไกดำเนินการเรื่องดังกล่าว	จำนวนของกฎหมายที่เสนอให้ยกเลิกหรือปรับปรุงแก้ไข				

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๒ : ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
																		(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						๑	๒	๓	๔
(๒) <u>ระยะยาว</u> ให้ “คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน” ตามข้อ ๑.๑ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการต่อเนื่องจากระยะแรก โดยจัดให้มีกลไกเชื่อมโยงข้อมูลการร้องเรียนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายและภาคประชาชน เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาด้วย																					คณะกรรมการทบทวนกฎหมายที่ล้าสมัยหรือสร้างภาระแก่ประชาชน		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้มีกลไกรับผิดชอบในเรื่องดังกล่าวอย่างชัดเจน	จำนวนของกฎหมายที่เสนอให้ยกเลิกหรือปรับปรุงแก้ไข
๓. มีกลไกยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชน																									
๓.๑ จัดให้มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับใบอนุญาตหรือกฎหมายที่เข้าข่ายเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินการธุรกิจของประชาชน																					คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน	๒๐	งบแผ่นดิน	เพื่อให้มีข้อมูลในเรื่องดังกล่าวสำหรับสืบค้นและนำมาใช้	จำนวนข้อมูลที่รวบรวมและจำนวนข้อมูลที่มีการจัดเก็บไว้ในระบบ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๒ : ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
																		(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														
/ กฎหมายที่มีการใช้ระบบอนุญาต อนุมัติ ขึ้นทะเบียน หรือจดทะเบียน / หรือกฎหมายที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการ จำกัดสิทธิและเสรีภาพในการ ประกอบอาชีพหรือการดำเนินการ ธุรกิจของประชาชน และจัดเก็บไว้ใน ระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อประโยชน์ สำหรับการสืบค้นในระยะต่อไป																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							</

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๒ : ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
																						(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕								
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๓.๓ กำหนดผู้รับผิดชอบในการพิจารณาทบทวนกฎหมายหรือใบอนุญาตที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพหรือการดำเนินธุรกิจของประชาชนอย่างเป็นระบบ โดยแบ่งการดำเนินการเป็น ๒ ระยะ ได้แก่																									
(๑) <u>ระยะแรก</u> ให้จัดตั้ง “คณะทำงานทบทวนกฎหมายหรือใบอนุญาตที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตของประชาชน” (จำนวนไม่เกิน ๖๐ คน) เพื่อทำหน้าที่พิจารณาทบทวนความจำเป็นและเหมาะสมของกฎหมายและใบอนุญาตต่าง ๆ โดยจะต้องมีการรับฟังความคิดเห็นจากภาครัฐและเอกชน																					คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน	๖๐	งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้การพิจารณายกเลิกหรือปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเป็นไปอย่างเหมาะสม	ปริมาณข้อมูลจากการรับฟังความคิดเห็น และจำนวนกฎหมายที่เสนอให้มีการยกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุง

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๒ : ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน																						
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
อย่างกว้างขวาง และจัดทำข้อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีการยกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายตามความเหมาะสม																						
(๒) <u>ระยะยาว</u> เมื่อมีการจัดตั้ง “สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน” แล้วให้สำนักงานฯ เป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินการในภาพรวม และให้มีการแต่งตั้ง “คณะผู้พิจารณาทบทวนกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพและการดำเนินธุรกิจของประชาชน” ภายใต้คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนตามข้อ ๑.๑ เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการทบทวนกฎหมาย																		คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน + สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้มีการพิจารณายกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะเรื่องที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจอย่างเป็นระบบ	จำนวนกฎหมายที่เสนอให้มีการยกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุง

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิกิริยา ผลอันพึงประสงค์ที่ ๒ :

ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน

[illegible]

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๒ : ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
																		(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
(๑) <u>ระยะแรก</u> ให้คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนเป็นผู้พิจารณาเสนอแนะให้มีการยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่เข้าข่ายและให้มีการรวบรวมรายชื่อกฎหมายที่อยู่ในข่ายต้องดำเนินการเพื่อพิจารณาในระยะต่อไป																		คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้มีกลไกรับผิดชอบเรื่องดังกล่าวในเบื้องต้น	จำนวนของกฎหมายที่เสนอให้มีการยกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุง			
(๒) <u>ระยะยาว</u> ให้ “คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน” ตามข้อ ๑.๑ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการต่อเนื่องจากระยะแรกโดยจัดให้มีกลไกเชื่อมโยงข้อมูลจากกลุ่มนักธุรกิจ และผู้ประกอบการภาคเอกชน หรือตัวแทนกลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาด้วย																		คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้มีกลไกรับผิดชอบในเรื่องดังกล่าว	จำนวนของกฎหมายที่เสนอให้มีการยกเลิกหรือปรับปรุงแก้ไข			

ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

- ไม่มี -

ประเด็นปฏิรูปที่ ๓ :

มีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม

ความเหลื่อมล้ำทางสังคมหมายถึงความไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้ที่มีโอกาสกับผู้ขาดโอกาสในการเข้าถึงอำนาจการต่อรองหรือการได้รับการจัดสรรประโยชน์ทางสังคม แม้การพัฒนาประเทศในช่วงที่ผ่านมาอาจยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนบางกลุ่มให้ดีขึ้น แต่ประชาชนส่วนหนึ่งยังคงประสบปัญหาจากการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม และเผชิญอุปสรรคในการเข้าถึงบริการสาธารณะ สาธารณูปโภค และสวัสดิการของรัฐ ความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นอาจมีเหตุปัจจัยหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นฐานะทางเศรษฐกิจ สถานะทางสังคม และส่วนหนึ่งก็มีที่มาจากกฎหมายที่มีผลใช้บังคับอยู่ซึ่งก่อให้เกิดผลอันไม่เป็นธรรม ดังเช่นจากการที่คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายได้รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ พบว่า มีตัวอย่างของกฎหมายที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมหลายกรณี เช่น ปัญหาเรื่องที่ดินทำกิน หรือการร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหาอันเนื่องมาจากการทำสัญญาขายฝาก ซึ่งมักจะมีการตกลงกำหนดสินไถ่ในสัญญาไว้ในราคาที่สูงมากจนผู้ขายฝากส่วนใหญ่ไม่สามารถหาเงินมาไถ่ทรัพย์สินของตนคืนได้ ซึ่งถือว่าไม่เป็นธรรมแก่ผู้ขายฝากซึ่งมักเป็นผู้มีฐานะยากจนและมีความเดือดร้อนทางการเงิน และไม่มีความรู้ทางกฎหมาย แม้การขายฝากยังคงมีประโยชน์และมีความจำเป็นสำหรับการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของประชาชน แต่การที่บทบัญญัติของกฎหมายเปิดกว้างจึงทำให้เกิดการนำไปใช้อย่างไม่เป็นธรรมซึ่งจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุง ซึ่งปัญหาเหล่านี้มักเกิดจากการบังคับใช้จึงต้องมีการสำรวจและศึกษาจากปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และนำมาพิจารณาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายต่าง ๆ เพื่อให้มีกลไกในการขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม

แนวทางการดำเนินการที่กำหนดในผลอันพึงประสงค์ข้อนี้จึงกำหนดให้มีการจัดตั้ง “คณะกรรมการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม” ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการเสนอมาตรการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม รวมถึงเสนอแนะให้มีการปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมและความเหลื่อมล้ำในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา ๒๕๘ ง. (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่กำหนดให้มีการสร้างกลไกเพื่อให้มีการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคมด้วย นอกจากนี้ ยังได้กำหนดให้มีการจัดทำฐานข้อมูลผู้เสียภาษีที่ถูกต้อง และสร้างระบบการประเมินภาษีที่มีประสิทธิภาพเพื่อกำกับดูแลและตรวจสอบผู้ประกอบการที่ยังไม่เข้ามาในระบบภาษีหรือมีแนวโน้มหลีกเลี่ยงภาษี รวมถึงกำหนดกลไกในการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอย่างเป็นธรรมโดยไม่เอื้อผู้มีรายได้สูงและช่วยบรรเทาภาระให้กับผู้มีรายได้ต่ำ เพื่อสร้างความเป็นธรรมและขจัดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการภาษีอากร และเพื่อให้เกิดความเสมอภาคทางภาษีและเป็นธรรม อีกทั้งยังได้กำหนดให้มีการทบทวนกรอบการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีให้แก่ผู้ประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน โดยให้พิจารณา เปรียบเทียบระหว่างประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ได้รับและรายได้ของรัฐที่สูญเสียไปด้วย เพื่อเป็นการลดความเหลื่อมล้ำระหว่างผู้ประกอบการและรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม ตลอดจนกำหนดให้มีการพิจารณาจัดทำกฎหมายเพื่อรักษาสีบทให้แก่เจ้าของเงินหรือทรัพย์สินที่ตกค้างอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชน และพิจารณา

ช่องทางในการนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมไปพลางก่อน โดยเจ้าของทรัพย์สินยังมีสิทธิในการเรียกคืนได้ตามเดิมทุกประการ

นอกจากนี้ โดยที่ในปัจจุบันยังขาดกลไกทางกฎหมายที่จะเอื้ออำนวยให้มีการขจัดปัญหาความเหลื่อมล้ำและเสริมสร้างความเท่าเทียมกันในสังคม จึงได้กำหนดให้มีการพิจารณาศึกษามาตรการทางกฎหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมและขจัดความเหลื่อมล้ำในสังคมในการเข้าถึงบริการหรือสวัสดิการภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นในด้านสาธารณสุข เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการสาธารณสุขในพื้นที่ห่างไกล และรณรงค์ให้มีการรักษาเชิงป้องกันโดยเฉพาะในกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและผู้ที่มีอุปสรรคในการเข้าถึงการสาธารณสุข ด้านการประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพให้กับผู้ที่อยู่ในชนบทและสนับสนุนการประกอบอาชีพในท้องถิ่นหรือพื้นที่ที่ได้รับการสนับสนุนให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงสนับสนุนให้มีกลไกทางกฎหมายเพื่อส่งเสริมการสร้างที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อย และเสนอให้มีการพิจารณาศึกษาแนวทางการแก้ไขกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมและก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสาเหตุจากตัวบทกฎหมายเองหรือเกิดจากการบังคับใช้กฎหมายในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะในกรณีของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมการขายฝาก รวมทั้งการเสนอให้มีการพิจารณาจัดทำกฎหมายส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อเป็นการสนับสนุนการประกอบธุรกิจที่มีการกระจายผลกำไรกลับสู่สังคมหรือชุมชนเป็นประโยชน์ในการลดความเหลื่อมล้ำได้อีกทางหนึ่ง

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) มีกลไกทางกฎหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมและขจัดความเหลื่อมล้ำทางสังคม
- ๒) มีระบบภาษีที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำ

กรอบระยะเวลาการดำเนินการในภาพรวม

๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๒) และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

ตัวชี้วัดในภาพรวม

- ๑) มีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อเสนอมาตรการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม
- ๒) มีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประเมินภาษี รวมถึงมีระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดเก็บภาษี
- ๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการศึกษามาตรการทางกฎหมายตามที่กำหนด
- ๔) ร่างกฎหมายตามที่ได้กำหนดไว้ในแผนฯ ประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย

วงเงินและแหล่งเงินในภาพรวม

วงเงิน : ๑๕๐ ล้านบาท นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ
แหล่งเงิน : งบประมาณแผ่นดิน

กิจกรรมและวิธีการตามผลอันพึงประสงค์

๑. จัดตั้ง “คณะกรรมการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม” เพื่อพิจารณากำหนดให้มีมาตรการและเสนอแนะให้มีการปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมและก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำ

๑.๑ ให้มีการเสนอร่างกฎหมายเพื่อให้มีการจัดตั้ง “คณะกรรมการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม” มีหน้าที่และอำนาจในการเสนอมาตรการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม รวมถึงให้มีการเสนอแนะในการปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมและก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำต่อคณะรัฐมนตรี โดยมีองค์ประกอบจากผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ตัวแทนภาคประชาสังคม ตัวแทนภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและสังคม และผู้ทรงคุณวุฒิ และกำหนดให้มีการจัดตั้งสำนักงานเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและขจัดความเหลื่อมล้ำ เพื่อทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการและสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการดังกล่าว

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน

- งบประมาณ : ๑๕๐ ล้านบาท สำหรับการจัดตั้งสำนักงานฯ นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑.๒ ให้สำนักงานที่จัดตั้งขึ้นตามข้อ ๑.๑ ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการและสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม โดยดำเนินการจัดทำข้อเสนอแนะมาตรการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม รวมถึงเสนอแนะให้มีการปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมและก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ไม่ว่าจะด้วยตัวบทกฎหมายเองหรือในทางปฏิบัติอันเกิดจากการใช้กฎหมายดังกล่าว

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

- หน่วยงานหลัก : สำนักงานตามข้อ ๑.๑

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และดำเนินการต่อเนื่องระยะยาว

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

(๑) มีการจัดตั้งคณะกรรมการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม และมีการจัดตั้งสำนักงานตามข้อ ๑.๑

(๒) มีการจัดทำข้อเสนอแนะมาตรการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม หรือข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมและก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำ

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

วงเงิน : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

แหล่งเงิน : งบประมาณแผ่นดิน

๒. มีกลไกทางกฎหมายในการกำกับดูแลและตรวจสอบผู้ประกอบการที่ยังไม่เข้ามาในระบบภาษี หรือมีแนวโน้มหลีกเลี่ยงภาษี สร้างระบบการประเมินภาษีที่มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม และสร้างฐานข้อมูล ผู้เสียภาษีที่ถูกต้อง

๒.๑ ให้กระทรวงการคลังร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้การจัดเก็บภาษี จากผู้ประกอบการที่ยังไม่อยู่ในระบบภาษีหรือยังเสียภาษีไม่ถูกต้อง มีความรัดกุมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเน้นการกำกับดูแลและการตรวจสอบผู้ประกอบการที่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการประกอบธุรกิจและผู้ประกอบการ ที่จ่ายค่าสินค้าหรือบริการให้แก่ผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการในต่างประเทศ

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน / กระทรวงการคลัง (กรมสรรพากร กรมสรรพสามิต และกรมศุลกากร) กระทรวงพาณิชย์ / สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๒ ให้กระทรวงการคลังดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ และระเบียบและพัฒนาระบบการแลกเปลี่ยน ข้อมูลทางภาษีระหว่างกรมสรรพากร กรมสรรพสามิตและกรมศุลกากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับดูแล และตรวจสอบการจัดเก็บและการขอคืนภาษี รวมถึงให้มีการตั้งคณะทำงานร่วมประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงาน ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้ (กรมสรรพากร กรมสรรพสามิต และกรมศุลกากร) และหน่วยงานภายนอก ที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนอย่างบูรณาการในการกำกับดูแลและตรวจสอบการเสียภาษีของผู้ประกอบการ ทั้งนี้ โดย ดำเนินการประสานงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินการจัดทำระบบแลกเปลี่ยนข้อมูล และการกำกับดูแลตรวจสอบการเสียภาษีครอบคลุมถึงภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ด้วย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน / กระทรวงการคลัง (กรมสรรพากร กรมสรรพสามิต และกรมศุลกากร) / กรมพัฒนาธุรกิจการค้า / องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ให้ดำเนินการภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) มีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- (๒) มีระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานจัดเก็บภาษีต่าง ๆ

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓. พิจารณาให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอย่างเป็นธรรม โดยกำหนดสิทธิหักลดหย่อนและยกเว้นภาษีที่ไม่เอื้อผู้มีรายได้สูงและช่วยบรรเทาภาระให้กับผู้มีรายได้ต่ำ

๓.๑ ให้กระทรวงการคลังพิจารณาปรับโครงสร้างภาษี โดยให้มีการศึกษาว่าในปัจจุบัน การให้สิทธิยกเว้นภาษีและการลดหย่อนภาษีมีความเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด มีผลกระทบต่อผู้มีรายได้ในระดับที่แตกต่างในทางใดบ้าง มีความเป็นธรรม และสอดคล้องกับหลักการจัดเก็บภาษีอากรที่ดีหรือไม่ รวมทั้งมีผลกระทบต่อรายได้ของรัฐหรือไม่ อย่างไร และพิจารณาเสนอร่างกฎหมายเพื่อเป็นกลไกรองรับการดำเนินการให้สอดคล้องกับผลการศึกษาดังกล่าว

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : กระทรวงการคลัง (กรมสรรพากร กรมสรรพสามิต กรมศุลกากร และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง) / องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการศึกษาและเสนอร่างกฎหมายที่สอดคล้องกับผลการศึกษาดังกล่าว

วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๔. กำหนดกรอบการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีให้กับผู้ประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจาก BOI เท่าที่จำเป็นต่อการแข่งขันของประเทศและที่มีความชัดเจน

๔.๑ ให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) พิจารณาศึกษาว่าการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับผู้ประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน มีประสิทธิภาพเป็นธรรม และมีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจหรือไม่ โดยเปรียบเทียบประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ได้รับและรายได้ของรัฐที่สูญเสียไป และให้คำนึงถึงการเสียภาษีในประเทศถิ่นที่อยู่ของผู้ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนและผู้ได้รับผลประโยชน์จากผู้ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน โดยให้พิจารณาถึงหลักเกณฑ์ภายใต้อนุสัญญาภาษีซ้อนประกอบด้วย รวมถึงการพิจารณาเกี่ยวกับการกำกับดูแลและตรวจสอบติดตามผู้ประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนว่ามีความรัดกุมและมีประสิทธิภาพหรือไม่ และให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเสนอร่างกฎหมายและร่างกฎหมายลำดับรองเพื่อดำเนินการให้สอดคล้องกับผลการศึกษา

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน / กระทรวงการคลัง (กรมสรรพากร และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง)
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการศึกษาและเสนอร่างกฎหมายที่สอดคล้องกับผลการศึกษาดังกล่าว
วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๕. พิจารณาจัดทำกฎหมายว่าด้วยการกำหนดให้เงินหรือทรัพย์สินของประชาชนที่ตกค้างในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนที่ไม่มีผู้มาใช้สิทธิเรียกร้อง มาใช้เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนการดำเนินการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

๕.๑ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเงินหรือทรัพย์สินของประชาชนที่ตกค้างในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐและบริษัทเอกชน โดยให้มีการรวบรวมข้อมูลด้วยว่ามีประเภทใดบ้างและมีจำนวนเท่าใด และพิจารณากำหนดขอบเขตและการจัดการ “เงินหรือทรัพย์สินตกค้าง” ให้มีความเหมาะสมและรัดกุม เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงต่อเจ้าของหรือผู้ที่มีสิทธิได้รับประโยชน์ และสามารถนำมาใช้เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนการดำเนินการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมหรือเพื่อสาธารณประโยชน์ ทั้งนี้ จะต้องมีการตรวจสอบด้วยว่ามีกฎหมายที่บังคับใช้กับเงินหรือทรัพย์สินตกค้างอยู่แล้วหรือไม่เพื่อป้องกันมิให้เกิดความซ้ำซ้อน

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

- หน่วยงานหลัก : กระทรวงการคลัง / ธนาคารแห่งประเทศไทย / สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ / สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย / สำนักงาน กสทช.

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๕.๒ จัดทำและเสนอร่างกฎหมายเพื่อกำหนดให้มีการนำเงินหรือทรัพย์สินที่ตกค้างในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐและบริษัทเอกชนและไม่มีผู้มาใช้สิทธิเรียกร้องมาใช้เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนการดำเนินการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมหรือเพื่อสาธารณประโยชน์ โดยอาจกำหนดให้นำเข้ากองทุนสนับสนุนการลดความเหลื่อมล้ำเพื่อมาใช้ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจเพื่อหมุนเวียนในการใช้จ่ายตามความเหมาะสม

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานนั้น

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

(๑) มีการดำเนินการรวบรวมข้อมูลภายในระยะเวลาที่กำหนด

(๒) ร่างกฎหมายตามข้อ ๕.๒ ประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย

วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๖. พิจารณาแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมการขายฝาก เพื่อบรรเทาผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมการขายฝากหรือการกำหนดสินไถ่ที่ไม่เป็นธรรม

๖.๑ พิจารณาแนวทางที่เหมาะสมในการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมการขายฝาก หรือจัดทำกฎหมายที่ช่วยบรรเทาผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมการขายฝากหรือการกำหนดสินไถ่ที่ไม่เป็นธรรมโดยนำผลการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาประกอบการพิจารณา

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน และกระทรวงยุติธรรม
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานนั้น

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

มีการพิจารณากำหนดมาตรการหรือปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนด

วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๗. พิจารณาผลักดันและพัฒนากฎหมายเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม โดยสร้างกลไกให้เกิดการทำธุรกิจซึ่งมีการกระจายผลกำไรกลับสู่สังคมหรือชุมชน

๗.๑ พิจารณาผลักดันและพัฒนากฎหมายเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม โดยสร้างกลไกให้เกิดการทำธุรกิจและหากำไร และกระจายผลกำไรกลับคืนสู่สังคมหรือชุมชนที่เกี่ยวข้อง โดยไม่นำมาแบ่งปันเฉพาะในหมู่ผู้ถือหุ้น และให้มีการบัญญัติกฎหรือระเบียบเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ระดมทุนให้กับวิสาหกิจเพื่อสังคม และเปิดช่องทางให้วิสาหกิจชุมชนได้แสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการประสานงานและสนับสนุนในส่วนที่วิสาหกิจชุมชนต้องการอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน / กระทรวงการคลัง / สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานนั้น

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- มีกลไกรองรับการดำเนินการในเชิงวิสาหกิจเพื่อสังคม
- ร่างกฎหมายเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคมประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย

วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๘. พิจารณาแนวทางในการดำเนินการเพื่อจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม

๘.๑ พิจารณาศึกษาแนวทางในการดำเนินการเพื่อจัดความเหลื่อมล้ำทางด้านสาธารณสุข โดยให้มีกลไกในการสร้างความเป็นธรรมและจัดความเหลื่อมล้ำดังต่อไปนี้

(๑) สนับสนุนระบบแพทย์ทางไกล รวมถึงสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้คำแนะนำทางด้านการรักษาเพื่อบรรเทาปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ เปิดให้ประชาชนได้เข้าถึงแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และลดจำนวนผู้ป่วยที่ต้องเข้ามารักษาพยาบาลในเมืองใหญ่

(๒) สนับสนุนการดูแลสุขภาพตั้งแต่วัยเด็กและการรักษาเชิงป้องกัน เช่น การกำหนดให้วัคซีนที่จำเป็นในเด็กเป็นยาในบัญชีที่สามารถเบิกค่ารักษาพยาบาลได้ การสนับสนุนให้มีโครงการส่งเสริมสุขภาพแม่และเด็ก และโครงการทันตกรรมเคลื่อนที่ เป็นต้น

(๓) จัดทำข้อมูลประชาชนด้านสาธารณสุขขั้นพื้นฐานเพื่อประกอบการพิจารณาการเข้าถึงกระบวนการรักษาและป้องกัน รวมถึงให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนผู้ด้อยโอกาส (โดยนำข้อมูลประชากรที่รัฐบาลควรรวบรวมไว้เพื่อประโยชน์ในด้านภาษีอากร ความยากจน มารวบรวมไว้ในระบบข้อมูลประชากรกลาง)

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

- หน่วยงานหลัก : กระทรวงสาธารณสุข

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานนั้น

๘.๒ พิจารณาศึกษาแนวทางในการดำเนินการเพื่อให้สิทธิประโยชน์กับนายจ้างที่จัดการอบรมพนักงานหรือลูกจ้างเพื่อเพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและทรัพยากรในพื้นที่ เช่น การสอนภาษาในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ การคิดค้นนวัตกรรมจากทรัพยากรในท้องถิ่น การสอนการทำเกษตรสมัยใหม่ในพื้นที่ที่เหมาะสมกับการทำเกษตรกรรม และการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล (Digital Park Thailand) รวมถึงกำหนดให้สิทธิประโยชน์กับบุคคลธรรมดาที่สมัครใจเข้ารับการศึกษาศึกษาหรือการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะดังกล่าวด้วย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

- หน่วยงานหลัก : กระทรวงแรงงาน

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานนั้น

๘.๓ พิจารณาทบทวนกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคทั้งระบบ โดยให้มีการปรับปรุงกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคในปัจจุบัน และจัดทำกฎหมายขึ้นใหม่เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคมิให้ถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบการ และป้องกันการตั้งราคาสินค้าและค่าธรรมเนียมที่ไม่เป็นธรรม ทั้งนี้ ให้พิจารณากำกับดูแลการคิดค่าธรรมเนียมของธนาคาร ผู้ให้บริการธุรกรรมทางการเงินที่มีลักษณะคล้ายกัน และการให้บริการสื่อสารโทรคมนาคม รวมถึงการจัดทำกฎหมายเพื่อรองรับและกำกับดูแลการซื้อขายสินค้าและบริการผ่านอินเทอร์เน็ตและร้านค้าที่ไม่มีสถานประกอบการเป็นหลักแหล่งและมาตรการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นหลังการขายสินค้าและบริการในลักษณะดังกล่าว

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

- หน่วยงานหลัก : กระทรวงพาณิชย์ / สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) / สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) / สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานนั้น

๘.๔ พิจารณาแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินการเพื่อรองรับการสร้างที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อย และให้มีการตั้งคณะทำงานที่ประกอบด้วยตัวแทนจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโครงการอสังหาริมทรัพย์ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่มีต้นทุนต่ำ พิจารณาความเป็นไปได้ในการผ่อนปรนเกณฑ์การปล่อยกู้ให้กับ ประชาชนที่มีรายได้น้อย และการบริหารจัดการโครงการที่อยู่อาศัยอย่างมีประสิทธิภาพ

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : กรมธนารักษ์ / กรมโยธาธิการและผังเมือง / ธนาคารแห่งประเทศไทย
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานนั้น

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสนอผลการศึกษาภายในระยะเวลาที่กำหนด

วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
					ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)															ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
																					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																			
					๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
๑. ตั้งคณะกรรมการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคมเพื่อปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมและก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
๑.๑ เสนอร่างกฎหมายให้มีการจัดตั้ง “คณะกรรมการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม” มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอมาตรการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม รวมถึงให้มีการปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมและก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำต่อคณะรัฐมนตรี และกำหนดให้จัดตั้งสำนักงานเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและขจัดความเหลื่อมล้ำเพื่อทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการและสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																										
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม																										
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด					
	2561				2562				2563				2564					2565				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔	
๑.๒ ให้สำนักงานตามข้อ ๑.๑ ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการและสนับสนุน การดำเนินงานของคณะกรรมการ คณะกรรมการลดความเหลื่อมล้ำและ สร้างความเป็นธรรมในสังคม โดย ดำเนินการจัดทำข้อเสนอแนะ มาตรการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและ สร้างความเป็นธรรมในสังคม รวมถึง การปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายที่ไม่ เป็นธรรมและก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำ ไม่ว่าจะด้วยตัวบทกฎหมายเอง หรือในทางปฏิบัติอันเกิดจากการใช้ กฎหมายดังกล่าว โดยอาศัยผลการวิจัย ที่มีอยู่แล้วที่เกี่ยวข้องและการลงพื้นที่ เพื่อสำรวจทางปฏิบัติ																						สำนักงาน ตามข้อ ๑.๑		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	มีกลไกในการ ปรับปรุงและ แก้ไขกฎหมายที่ ไม่เป็นธรรมและ ก่อให้เกิดความ เหลื่อมล้ำ	มีการจัดทำข้อเสนอแนะ มาตรการเพื่อลดความ เหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม หรือ ข้อเสนอแนะในการ ปรับปรุงและแก้ไข กฎหมายที่ไม่เป็นธรรมและ ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม																								
ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																	ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
																		(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน					
๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕								
๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๒. มีกลไกทางกฎหมายในการกำกับดูแลและตรวจสอบผู้ประกอบการที่ยังไม่เข้ามาในระบบภาษีหรือมีแนวโน้มหลีกเลี่ยงภาษี สร้างระบบการประเมินภาษีที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความเสมอภาคทางภาษีและเป็นธรรม และสร้างฐานข้อมูลผู้เสียภาษีที่ถูกต้อง																								
๒.๑ ปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้การจัดเก็บภาษีจากผู้ประกอบการที่ยังไม่อยู่ในระบบภาษีหรือยังเสียภาษีไม่ถูกต้อง มีความรัดกุมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเน้นการกำกับดูแลและการตรวจสอบผู้ประกอบการที่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในการ ประกอบ ธุรกิจ และผู้ประกอบการที่จ่ายค่าสินค้าหรือค่าบริการให้แก่ผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการในต่างประเทศ																	คณะกรรมการ ดำเนินการ ปฏิรูปกฎหมาย ในระยะ เร่งด่วน + กระทรวง การคลัง (กรมสรรพากร) (กรมสรรพสามิต) (กรมศุลกากร) + กระทรวง พาณิชย์ +		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	สร้างระบบการประเมินภาษีที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความเสมอภาคทางภาษีและเป็นธรรม	มีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง			

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
																		(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ :

มีกลไกทางกฎหมายเพื่อจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
และหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนอย่างบูรณาการในการ กำกับดูแลและตรวจสอบการเสียภาษี ของผู้ประกอบการ ทั้งนี้ โดยดำเนินการ ประสานงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินการ จัดทำระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลและ การกำกับดูแลตรวจสอบการเสียภาษี ครอบคลุมถึงภาษีขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ด้วย																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม																						
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
หรือไม่ เพียงใดมีผลกระทบต่อผู้มี รายได้ในระดับที่แตกต่างกันในทาง ใดบ้างมีความเป็นธรรม และสอดคล้อง กับหลักการจัดเก็บภาษีอากรที่ดี หรือไม่ รวมทั้งมีผลกระทบต่อรายได้ ของรัฐหรือไม่ อย่างไร และให้ กระทรวงการคลังพิจารณาเสนอ ร่างกฎหมายเพื่อดำเนินการให้ สอดคล้องกับผลการศึกษาดังกล่าว																		(สำนักงาน เศรษฐกิจ การคลัง) + องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น				การศึกษาดังกล่าว
๔. กำหนดกรอบในการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีให้แก่ผู้ประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจาก BOI เท่าที่จำเป็นต่อการแข่งขันของประเทศและที่มีความชัดเจน																						
๔.๑ ให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การลงทุน (BOI) พิจารณาศึกษาว่าการให้ สิทธิให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับ ผู้ประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมการ ลงทุน มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และ มีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจหรือไม่																		สำนักงาน คณะกรรมการ ส่งเสริมการ ลงทุน + กระทรวง		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	มีการให้สิทธิ ประโยชน์ ทาง ภาษี แก่ ผู้ประกอบการ ที่ได้รับ การ ส่งเสริมการลงทุน	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการศึกษาและ เสนอร่างกฎหมายหรือ แนวทางการดำเนินการ ที่ สอด ค ลั ง กับ ผล การศึกษาดังกล่าว

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ :

มีกลไกทางกฎหมายเพื่อจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
โดยเปรียบเทียบประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ได้รับและรายได้ของรัฐที่สูญเสียไป และให้คำนึงถึงการเสียภาษีในประเทศถิ่นที่อยู่ของผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุน และผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากผู้ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน โดยให้พิจารณาถึงหลักเกณฑ์ภายใต้อนุสัญญาภาษีซ้อนประกอบด้วย รวมถึงการพิจารณาเกี่ยวกับการกำกับดูแลและตรวจสอบติดตามผู้ประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนว่ามีความรัดกุมและมีประสิทธิภาพหรือไม่และให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนพิจารณาเสนอร่างกฎหมายและร่างกฎหมายลำดับรองเพื่อดำเนินการให้สอดคล้องกับผลการศึกษาดังกล่าว																							การคลัง (กรมสรรพากร) (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง)			จาก BOI เท่าที่จำเป็นต่อการแข่งขันของประเทศและที่มีความชัดเจน	

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					
					ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)										ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
																(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
					๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓							๒๕๖๔				๒๕๖๕																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
๕. จัดทำกฎหมายกำหนดให้เงินหรือทรัพย์สินของประชาชนที่ตกค้างในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐและบริษัทเอกชนและไม่มีผู้มาใช้สิทธิเรียกร้องนำเข้ากองทุนสนับสนุนการลดความเหลื่อมล้ำ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					
๕.๑ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องศึกษาว่าเงินหรือทรัพย์สินของประชาชนประเภทใดบ้างที่ตกค้างในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐและบริษัทเอกชนและเป็นเงินจำนวนเท่าใด ทั้งนี้ ให้มีการกำหนดนิยามของ “เงินหรือทรัพย์สินตกค้าง” ให้รัดกุม และกำหนดระยะเวลาว่าเงินหรือทรัพย์สินต้องอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐและบริษัทเอกชนนานเท่าใด จึงจะถือเป็นเงินหรือทรัพย์สินตกค้างและให้ตรวจสอบว่าในปัจจุบันมีกฎหมายที่บังคับใช้กับเงินหรือทรัพย์สินตกค้างอยู่แล้วหรือไม่ เพื่อป้องกันการดำเนินการซ้ำซ้อน ทั้งนี้ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม																						
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
แนวทางการนำเงินหรือทรัพย์สินตกค้างไปบริหารจัดการหรือใช้ประโยชน์ให้ชัดเจน																		ส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย + สำนักงาน กสทช.				
๕.๒ ให้มีการเสนอร่างกฎหมายเพื่อกำหนดเกี่ยวกับเงินหรือทรัพย์สินของประชาชนที่ตกค้างในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐและบริษัทเอกชนและไม่มีผู้มาใช้สิทธิเรียกร้องโดยกำหนดให้นำเข้ากองทุนสนับสนุนการลดความเหลื่อมล้ำเพื่อมาใช้ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ																		คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อรักษาสิทธิให้แก่เจ้าของทรัพย์สินและเพื่อให้มีการนำเงินที่ตกค้างมาดำเนินการให้เกิดประโยชน์แก่สังคมโดยเจ้าของทรัพย์สินยังมีสิทธิในการเรียกคืนได้ตามเดิม	มีการประกาศใช้กฎหมายดังกล่าว

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม																									
ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)													ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด								
														(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน										
๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕									
๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๖. พิจารณาแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมการขายฝากเพื่อบรรเทาผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมการขายฝากหรือการกำหนดสินไถ่ที่ไม่เป็นธรรม																									
๖.๑ พิจารณาแนวทางที่เหมาะสมในการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมการขายฝาก หรือจัดทำกฎหมายที่ช่วยบรรเทาผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมการขายฝากหรือการกำหนดสินไถ่ที่ไม่เป็นธรรมโดยนำผลการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาประกอบการพิจารณา													กระทรวงยุติธรรม + คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อแก้ไขปัญหาการเอาัดเอาเปรียบบุคคลที่นำทรัพย์สินไปฝากขาย	มีการเสนอแนวทางการปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนด								

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ :

มีกลไกทางกฎหมายเพื่อจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔											
๗. พิจารณาผลักดันและพัฒนากฎหมายเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม โดยสร้างกลไกให้เกิดการทำธุรกิจซึ่งมีการกระจายผลกำไรกลับสู่สังคมหรือชุมชน																											
๗.๑ พิจารณาผลักดันและพัฒนากฎหมายเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม โดยสร้างกลไกให้เกิดการทำธุรกิจและหากำไรแต่นำผลกำไรทั้งหมดมาแบ่งปันในหมู่ผู้ถือหุ้นและให้มีการกระจายผลกำไรกลับสู่สังคมหรือชุมชนและให้มีการบัญญัติกฎหมายหรือระเบียบเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ระดมทุนให้กับวิสาหกิจเพื่อสังคมและเปิดช่องทางให้วิสาหกิจชุมชนได้แสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการประสานงานและสนับสนุนในส่วนที่วิสาหกิจชุมชนต้องการอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ																							คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน + กระทรวงการคลัง + สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้มีการกระจายผลกำไรกลับสู่สังคมหรือชุมชน	มีการประกาศใช้กฎหมายดังกล่าว

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ :

มีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒			๓	๔	
๘. พิจารณาแนวทางในการดำเนินการเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม																								
๘.๑ พิจารณาศึกษาแนวทางในการดำเนินการเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำทางด้านสาธารณสุข เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการสาธารณสุขในพื้นที่ห่างไกลและรณรงค์ให้มีการดูแลสุขภาพตั้งแต่วัยเด็กและการรักษาเชิงป้องกันเพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดโรค โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและผู้ที่มีอุปสรรคในการเข้าถึงสาธารณสุข โดยเฉพาะในประเด็นดังต่อไปนี้ (๑) สนับสนุนระบบแพทย์ทางไกลรวมถึงสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้คำแนะนำทางด้านการรักษาเพื่อบรรเทาปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ เปิดให้ประชาชนได้เข้าถึง																				กระทรวงสาธารณสุข		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	ข จั ด ค ว า มเหลื่อมล้ำด้านสาธารณสุข	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสนอรายงานผลการศึกษายภายในระยะเวลาที่กำหนด

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิกิริยา ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ :

มีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม

[illegible]

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ :

มีกลไกทางกฎหมายเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒			๓	๔
๘.๒	พิจารณาศึกษาแนวทางในการดำเนินการเพื่อให้สิทธิประโยชน์กับนายจ้างที่จัดการอบรมพนักงานหรือลูกจ้างเพื่อเพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพให้กับผู้ที่อยู่ในชนบทให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและทรัพยากรในพื้นที่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพในท้องถิ่นหรือพื้นที่ที่ได้รับการสนับสนุนให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่น การสอนภาษาในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ การคิดค้นนวัตกรรมจากทรัพยากรในท้องถิ่น การสอนการทำเกษตรสมัยใหม่ในพื้นที่ที่เหมาะสมกับการทำเกษตรกรรม และการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในเขตส่งเสริมอุตสาหกรรม																กระทรวง แรงงาน		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการประกอบอาชีพในท้องถิ่น	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสนอรายงานผลการศึกษากายในระยะเวลาที่กำหนด		

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
																		(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						๑	๒	๓	๔
และนวัตกรรมดิจิทัล รวมถึงกำหนดให้สิทธิประโยชน์กับบุคคลธรรมดาที่สมัครใจเข้ารับการศึกษาก่อนการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะดังกล่าวข้างต้นด้วย																									
๘.๓ พิจารณาศึกษาแนวทางในการทบทวนกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคทั้งระบบ โดยให้มีการปรับปรุงกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคในปัจจุบัน และจัดทำกฎหมายขึ้นใหม่เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคมิให้ถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้ประกอบการ และป้องกันการตั้งราคาสินค้าและค่าธรรมเนียมที่ไม่เป็นธรรม ทั้งนี้ ให้พิจารณากำกับดูแลการคิดค่าธรรมเนียมของธนาคารผู้ให้บริการธุรกรรมทางการเงินที่มีลักษณะคล้ายกัน และการให้บริการสื่อสารโทรคมนาคม รวมถึงการจัดทำกฎหมายเพื่อรองรับและ																				สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค + กระทรวงพาณิชย์ + สำนักงาน กสทช.	งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	คุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคมิให้ถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้ประกอบการ และ ป้องกันการตั้งราคาสินค้าและค่าธรรมเนียมที่ไม่เป็นธรรม	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสนอรายงานผลการศึกษากายในระยะเวลาที่กำหนด		

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๓ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
																		(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						๑	๒	๓	๔
กำกับดูแลการซื้อขายสินค้าและบริการผ่านอินเทอร์เน็ตและร้านค้าที่ไม่มีสถานประกอบการเป็นหลักแหล่งและมาตรการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นหลังการขายสินค้าและบริการในลักษณะดังกล่าว																									
๘.๔ พิจารณาศึกษาแนวทางในการดำเนินการเพื่อรองรับการสร้างที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อย และให้มีการตั้งคณะทำงานที่ประกอบด้วยตัวแทนจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโครงการอสังหาริมทรัพย์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่มีต้นทุนต่ำพิจารณาความเป็นไปได้ในการผ่อนปรนเกณฑ์การปล่อยกู้ให้กับประชาชนที่มีรายได้น้อย และการบริหารจัดการโครงการที่อยู่อาศัยอย่างมีประสิทธิภาพ																			กระทรวงการ พัฒนาสังคม และความ มั่นคงของ มนุษย์ + กระทรวง การคลัง (กรมธนารักษ์) + ธนาคารแห่ง ประเทศไทย		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน		หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสนอ รายงานผลการศึกษา ภายในระยะเวลาที่กำหนด		

ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

- (๑) ร่างกฎหมายเพื่อให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม

: กำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการเสนอมาตรการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม รวมถึงให้มีการเสนอแนะในการปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมและก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำต่อคณะรัฐมนตรี
- (๒) ร่างกฎหมายเพื่อกำหนดให้นำเงินหรือทรัพย์สินของประชาชนที่ตกค้างในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนที่ไม่มีผู้มาใช้สิทธิเรียกร้อง มาใช้เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนการดำเนินการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

: กำหนดให้เงินหรือทรัพย์สินของประชาชนที่ตกค้างอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐและบริษัทเอกชน และไม่มีผู้มาใช้สิทธิเรียกร้อง มาใช้เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนการดำเนินการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม โดยกำหนดให้นำเข้ากองทุนสนับสนุนการลดความเหลื่อมล้ำเพื่อมาใช้ในการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ
- (๓) ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ.

: กำหนดให้มีกลไกในการส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคมเพื่อสร้างกลไกให้เกิดการทำธุรกิจซึ่งมีการกระจายผลกำไรกลับสู่สังคมหรือชุมชน

ประเด็นปฏิรูปที่ ๔ :

มีกลไกให้มีการตรากฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

โดยที่ในปัจจุบันการแข่งขันในตลาดโลกมีความรุนแรงมากขึ้นและประเทศต่าง ๆ ก็มีความพยายามในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น เนื่องจากภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้การเคลื่อนย้ายคน เงินทุน องค์ความรู้ เทคโนโลยี สินค้าและบริการเป็นไปอย่างเสรี ประเทศไทยในสถานการณ์ดังกล่าวจึงต้องมีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ รวมทั้งสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่อุตสาหกรรมภายในประเทศ โดยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมถือเป็นฐานรากที่สำคัญของเศรษฐกิจของประเทศ ที่จำเป็นต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อให้มีการพัฒนาและเติบโตไปได้ แต่โดยที่การดำเนินนโยบายทางด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศและกฎหมายที่เกี่ยวข้องยังมีความซ้ำซ้อนและขาดการบูรณาการในเชิงระบบ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายจึงเล็งเห็นความจำเป็นในการกำหนดให้มีกลไกทางกฎหมาย เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๒๕๘ ค. (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่กำหนดให้มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัว โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

แนวทางการดำเนินการที่กำหนดในผลอันพึงประสงค์ข้อนี้ จึงได้กำหนดให้มีกลไกเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และธุรกิจสตาร์ทอัพ อย่างบูรณาการและเป็นระบบ รวมถึงกำหนดให้มีกลไกในการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรม การเกษตร การท่องเที่ยวและบริการ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศ นอกจากนี้ ยังได้กำหนดให้มีกลไกในการปรับปรุงและลดทอนอุปสรรคในการประกอบอาชีพหรือการดำเนินธุรกิจของประชาชน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อีกทั้ง ยังได้กำหนดให้มีกลไกเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่และการให้ความช่วยเหลือในการเข้าถึงเทคโนโลยีเหล่านั้น รวมถึงกำหนดให้มีกลไกเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันโดยอาศัยมาตรการทางภาษีอากร รวมถึงกำหนดให้มีจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษานโยบายภาษีอากรแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่เสนอแนะหรือให้คำปรึกษาเพื่อให้การดำเนินนโยบายทางภาษีเป็นไปอย่างเหมาะสม

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งการตรากฎหมายใหม่เพื่อให้ประเทศไทยมีระบบกฎหมายที่เอื้อต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- ๒) มีกลไกการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลระบบกฎหมายในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

กรอบระยะเวลาการดำเนินการในภาพรวม

๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – พ.ศ. ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัดในภาพรวม

- ๑) มีการเสนอร่างกฎหมายเพื่อปรับปรุงประมวลรัษฎากรภายในระยะเวลาที่กำหนด
- ๒) มีการจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษานโยบายภาษีอากรแห่งชาติ
- ๓) มีการเสนอร่างกฎหมายเพื่อบูรณาการอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อคณะรัฐมนตรี
- ๔) มีระบบฐานข้อมูลของผู้ประกอบธุรกิจ SMEs และมีการจัดอันดับความน่าเชื่อถือของ SMEs
- ๕) มีการจัดตั้ง National Startup Center
- ๖) มีการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินสนับสนุนให้แก่ SMEs ตามข้อ ๒.๔ รวมถึงการกำหนดนโยบายหรือมาตรการตามข้อ ๒.๖ ข้อ ๒.๘ และข้อ ๒.๙
- ๗) มีการเสนอผลการพิจารณาตามข้อ ๒.๕ ต่อคณะรัฐมนตรีภายในระยะเวลาที่กำหนด
- ๘) มีการจัดฝึกอบรมความรู้ให้แก่ SMEs อย่างน้อย ๑ ครั้งต่อเดือน และมีการจัดตั้งวิทยาลัยวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และสตาร์ทอัพ
- ๙) มีการเสนอร่างกฎหมายคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมตามข้อ ๓.๑ ต่อคณะรัฐมนตรี รวมถึงแนวทางการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยผังเมืองตามข้อ ๓.๒
- ๑๐) มีการทบทวนกฎหมายตามข้อ ๓.๓
- ๑๑) มีการเสนอร่างกฎหมายเพื่อปรับปรุงกฎหมายธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
- ๑๒) มีการดำเนินการศึกษาดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนด

วงเงินและแหล่งเงินในภาพรวม

วงเงิน : ๒๕๐ ล้านบาท และ ๕๐ ล้านบาทต่อปี นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ
แหล่งเงิน : งบประมาณแผ่นดิน

กิจกรรมและวิธีการตามผลอันพึงประสงค์

๑. กำหนดให้มีกลไกเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันโดยอาศัยมาตรการทางภาษีอากร และจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษานโยบายภาษีอากรแห่งชาติ

๑.๑ ให้พิจารณาดำเนินการปรับปรุงประมวลรัษฎากรเพื่อปรับปรุงโครงสร้างทางภาษีทั้งระบบเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยเฉพาะในส่วนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑.๒ ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษานโยบายภาษีอากรแห่งชาติ เป็นองค์กรที่มีความเป็นอิสระ ประกอบด้วยตัวแทนจากภาครัฐ ภาคธุรกิจ ประชาชนและภาควิชาการ เพื่อทำหน้าที่ในการศึกษาวิเคราะห์และจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายด้านภาษีอากร รวมถึงมาตรการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากร เช่น การจัดตั้งองค์กรจัดเก็บภาษีกึ่งอิสระ เป็นต้น และจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อยกร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยมีองค์ประกอบดังนี้

- (๑) ประธานกรรมการที่มาจากการสรรหาจากผู้มีความรู้ทางด้านเศรษฐกิจการเงินการคลังหรือกฎหมาย
 - (๒) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และธนาคารแห่งประเทศไทย จำนวน ๕ คน
 - (๓) ผู้ทรงคุณวุฒิที่กระทรวงการคลังแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ทางบัญชี การเงิน และกฎหมาย จำนวน ๓ คน
 - (๔) ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ประธานกรรมการหอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ประธานสมาคมธนาคารไทย และประธานสภาธุรกิจตลาดทุนไทย จำนวน ๔ คน
 - (๕) ภาควิชาการจำนวน ๔ คน (อาจมาจากมหาวิทยาลัย หรือ TDRI)
 - (๖) อธิบดีกรมสรรพากร อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมสรรพสามิต ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา จำนวน ๕ คน
- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
 - หน่วยงานหลัก : กระทรวงการคลัง (กรมสรรพากร กรมศุลกากร กรมสรรพสามิต และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง)
 - งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) มีการเสนอร่างกฎหมายเพื่อปรับปรุงประมวลรัษฎากรภายในระยะเวลาที่กำหนด
- (๒) มีการจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษานโยบายภาษีอากรแห่งชาติ

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒. กำหนดให้มีกลไกส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และธุรกิจสตาร์ทอัพ อย่างบูรณาการและเป็นระบบ

๒.๑ พิจารณาศึกษาแนวทางการปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๓ เพื่อให้มีการบูรณาการอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยเฉพาะการให้ความสนับสนุนของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยพิจารณาแบ่งการสนับสนุนให้เหมาะสมกับแต่ละประเภทอุตสาหกรรม อาทิเช่น อุตสาหกรรมการเกษตร อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ เป็นต้น โดยจัดหางบประมาณที่ได้เคยจัดสรรให้กระทรวง ทบวง หรือกรมมารวมกัน เพื่อให้สามารถบูรณาการในเชิงนโยบายและสนับสนุนเงินทุนทั้งหมด ทั้งนี้ ให้มีการพิจารณาปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาโดยเร็ว

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย และกระทรวงอุตสาหกรรม
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๒ ให้สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมพัฒนาระบบฐานข้อมูลของผู้ประกอบธุรกิจ SMEs โดยให้มีการลงทะเบียนและจัดให้มีการจัดอันดับความน่าเชื่อถือของ SMEs ที่ได้มาลงทะเบียน (SMEs Credit Rating Database) โดยอ้างอิงจากภายนอก (เช่น ข้อมูลเครดิตจากบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด) โดยมีการให้สิทธิประโยชน์ในด้านต่าง ๆ รวมถึงการให้ความสนับสนุนทางการเงินสำหรับ SMEs ที่ลงทะเบียนกับหน่วยงานเพื่อสร้างแรงจูงใจให้ SMEs เข้าร่วม นอกจากนี้ อาจพิจารณาจัดตั้งกองทุนสนับสนุนสตาร์ทอัพ โดยอาศัยงบประมาณจากรัฐหรือการระดมทุนจากเอกชน

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- งบประมาณ : ๕๐ ล้านบาท

๒.๓ พิจารณาจัดตั้ง National Startup Center เพื่อรวบรวมผู้ที่มีแนวความคิดหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ ผู้ลงทุน และผู้สนับสนุนให้ได้ทำความรู้จักกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ อาจพิจารณาจัดตั้งกองทุนสนับสนุนสตาร์ทอัพโดยอาศัยงบประมาณจากรัฐหรือการระดมทุนจากเอกชน

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- งบประมาณ : ๑๐๐ ล้านบาท

๒.๔ ให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดสรรเงินสนับสนุนให้แก่ SMEs จากภาครัฐโดยพิจารณาจากข้อมูลจากการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ โดยงบประมาณและการให้เงินสนับสนุนควรจะดำเนินการโดยผ่านระบบพร้อมเพย์ (Prompt Pay) หรือระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้เงินไปถึงมือ SMEs โดยตรง

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยจะต้องบูรณาการงบประมาณมารวมกันที่สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

๒.๕ พิจารณากำหนดมาตรการในการนิรโทษกรรมภาษี โดยไม่ตรวจภาษีย้อนหลังสำหรับ SMEs เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ SMEs เข้าสู่ระบบและมีการปรับโครงสร้างทางภาษีและการทำบัญชีให้ถูกต้องตามมาตรฐาน

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : กระทรวงการคลัง (กรมสรรพากร)
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๖ พิจารณากำหนดนโยบายและมาตรการให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจและธนาคารของรัฐให้กู้แก่ SMEs ที่มีการปรับโครงสร้างภาษีและมีความโปร่งใสในการทำบัญชีและการเสียภาษีให้แก่รัฐ โดยกำหนดหลักเกณฑ์พิเศษเพื่อให้ SMEs สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้น รวมถึงธุรกิจสตาร์ทอัพ ทั้งนี้ สถาบันการเงินเฉพาะกิจและธนาคารของรัฐอาจพิจารณาการให้สินเชื่อโดยอ้างอิงข้อมูลส่วนหนึ่งจากการจัดอันดับความน่าเชื่อถือของ SMEs และธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาดำเนินการปรับปรุงกฎเกณฑ์เพื่ออำนวยความสะดวกและลดข้อจำกัดให้แก่สถาบันการเงินเฉพาะกิจและธนาคารของรัฐในการสนับสนุนด้านการเงินแก่ SMEs และสตาร์ทอัพ โดยอาจให้กองทุนของรัฐบาลที่จัดตั้งหรือบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อมเป็นผู้ค้ำประกันการกู้ยืมดังกล่าว ในกรณีที่ผู้กู้มีมาตรฐานไม่ถึงเกณฑ์

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : กระทรวงการคลัง (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง) และธนาคารแห่งประเทศไทย
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๗ ให้มีการจัดฝึกอบรมความรู้ทางบัญชี การเงิน การตลาด และการบริหาร ให้แก่ SMEs และผู้ที่มีความคิดจะริเริ่มธุรกิจสตาร์ทอัพ โดยอาศัยความร่วมมือจากสถาบันการศึกษาและองค์กรเอกชน ทั้งนี้ อาจพิจารณาดรากรกฎหมายให้สิทธิประโยชน์สำหรับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของสถาบันการศึกษาและองค์กรเอกชน นอกจากนี้ ภายในระยะเวลา ๔ ปี ให้กระทรวงศึกษาธิการโดยความร่วมมือของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาอาจพิจารณาจัดตั้งวิทยาลัยวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และสตาร์ทอัพเช่นเดียวกับในประเทศญี่ปุ่นเพื่อเป็นสถานที่ให้ความรู้แก่ SMEs และสตาร์ทอัพ โดยจะต้องวางหลักสูตรซึ่งไม่มีการให้ปริญญาบัตร (Non Degree Program) ให้ตอบโจทย์การประกอบธุรกิจทุกแบบที่มี โดยให้ทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมศึกษา

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ สำหรับการจัดตั้งวิทยาลัยวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และสตาร์ทอัพ
- หน่วยงานหลัก : กระทรวงพาณิชย์ (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า) กระทรวงอุตสาหกรรม และสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สำหรับดำเนินการจัดฝึกอบรม กระทรวงการคลัง (กรมสรรพากร) สำหรับพิจารณาให้สิทธิประโยชน์สำหรับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ และกระทรวงศึกษาธิการโดยความร่วมมือของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำหรับการตั้งวิทยาลัยวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และสตาร์ทอัพ

- งบประมาณ : ๕๐ ล้านบาทต่อปี สำหรับการจัดฝึกอบรม และ ๑๐๐ ล้านบาท สำหรับการจัดตั้งวิทยาลัยวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อมและสตาร์ทอัพ นอกนั้น ให้ใช้งบประมาณตามปกติในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานนั้น

๒.๘ พิจารณากำหนดนโยบายและมาตรการทางภาษีอากรเพื่อจูงใจให้บริษัทขนาดใหญ่ที่มีการค้าและการลงทุนในต่างประเทศเป็นผู้สนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สามารถเข้าสู่ตลาดต่างประเทศในรูปของบริษัทประชารัฐวิสาหกิจเพื่อสังคมที่มีกลไกกฎหมายที่ชัดเจน รวมถึงการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่บริษัทร่วมลงทุน (Venture Capital) และผู้ลงทุนรายใหญ่ (High Net Worth) สำหรับการลงทุนใน SMEs

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : กระทรวงการคลัง (กรมสรรพากร) คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนในการยกกร่างปรับปรุงประมวลรัษฎากร
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๙ พิจารณาเสนอกฎหมายให้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีที่เกี่ยวข้องกับการขยายกิจการไปต่างประเทศ แก่กลุ่มธุรกิจ SMEs ที่มีการเติบโตสูง เช่น ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลของบริษัทที่ออกไปลงทุนในต่างประเทศ การอนุญาตให้นำค่าใช้จ่ายในการสำรวจและศึกษาความเป็นไปได้ในการออกไปลงทุนมาลดหย่อนภาษีได้เป็น ๒ เท่า เป็นต้น

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : กระทรวงการคลัง (กรมสรรพากร) และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI)
- งบประมาณ : ให้ใช้งบประมาณตามปกติในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานนั้น

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เว้นแต่สำหรับการจัดตั้งวิทยาลัยวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และสตาร์ทอัพ ให้ดำเนินการภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) มีการเสนอร่างกฎหมายเพื่อบูรณาการอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อคณะรัฐมนตรี
- (๒) มีระบบฐานข้อมูลของผู้ประกอบธุรกิจ SMEs และมีการจัดอันดับความน่าเชื่อถือของ SMEs
- (๓) มีการจัดตั้ง National Startup Center
- (๔) มีการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินสนับสนุนให้แก่ SMEs ตามข้อ ๒.๔ รวมถึงการกำหนดนโยบายหรือมาตรการตามข้อ ๒.๖ ข้อ ๒.๘ และข้อ ๒.๙
- (๕) มีการเสนอผลการพิจารณาตามข้อ ๒.๕ ต่อคณะรัฐมนตรีภายในระยะเวลาที่กำหนด
- (๖) มีการจัดฝึกอบรมความรู้ให้แก่ SMEs อย่างน้อย ๑ ครั้งต่อเดือน และมีการจัดตั้งวิทยาลัยวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และสตาร์ทอัพ

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

- ๕๐ ล้านบาท สำหรับการจัดทำระบบฐานข้อมูลของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ตามข้อ ๒.๒
- ๕๐ ล้านบาทต่อปี สำหรับการจัดฝึกอบรมความรู้ให้แก่ SMEs และ ๑๐๐ ล้านบาท สำหรับการจัดตั้งวิทยาลัยวิชาสหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อมและสตาร์ทอัพ
- นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓. กำหนดให้มีกลไกในการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรม การเกษตร การท่องเที่ยวและบริการ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๓.๑ พิจารณาเสนอร่างกฎหมายคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม การบริหารจัดการที่ดินเพื่อการเกษตรอย่างเป็นระบบ การรักษาพื้นที่ที่เหมาะสมกับเกษตรกรรมไว้ให้เป็นฐานการผลิตการเกษตรที่มั่นคง รวมถึงการกำหนดเขตการใช้พื้นที่ทำการเกษตรที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมการทำการเกษตรอย่างมีระบบ และเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของภาคการเกษตร

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงมหาดไทย
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓.๒ พิจารณาศึกษาแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองเพื่อให้สามารถจัดตั้งอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าที่เกี่ยวข้องกับผลิตผลทางการเกษตรในพื้นที่ เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการขนส่ง

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงมหาดไทย
- งบประมาณ : ให้ใช้งบประมาณตามปกติในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานนั้น

๓.๓ พิจารณาทบทวนกฎหมายที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรม การเกษตร และการท่องเที่ยวและบริการ เพื่อปรับปรุงไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนและขัดแย้ง โดยต้องคำนึงถึงข้อตกลงระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่ประเทศไทยมีกับประเทศอื่น ๆ เพื่อป้องกันความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นระหว่างกฎหมายภายในและข้อตกลงระหว่างประเทศ

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมาย
- งบประมาณ : ให้ใช้งบประมาณตามปกติในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานนั้น

๓.๔ พิจารณาและผลักดันกฎหมายเกี่ยวกับธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ประกอบการและผู้บริโภคในการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่มากขึ้น

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และสำนักงานพัฒนาธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

- ๑ ปี (ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑)

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) มีการเสนอร่างกฎหมายคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมตามข้อ ๓.๑ ต่อคณะรัฐมนตรี รวมถึงแนวทางการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองตามข้อ ๓.๒
- (๒) มีการทบทวนกฎหมายตามข้อ ๓.๓
- (๓) มีการเสนอร่างกฎหมายเพื่อปรับปรุงกฎหมายด้านธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๔. กำหนดให้มีกลไกปรับปรุงและลดทอนอุปสรรคที่เกิดจากข้อกำหนดที่เกี่ยวกับใบอนุญาตที่เกินความจำเป็น รวมถึงขั้นตอนในการขอใบอนุญาตที่ซ้ำซ้อนและใช้เวลานานเกินไป

๔.๑ พิจารณาศึกษาแนวทางการลดทอนใบอนุญาตที่ไม่จำเป็น และปรับปรุงระบบและขั้นตอนในการขอใบอนุญาตให้มีกระชับ สะดวก และทันสมัย (เช่น ใช้การส่งเอกสารในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ แทนการส่งเอกสารเป็นตัวกระดาษ)

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

๑ ปี (ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑)

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

มีการดำเนินการศึกษาดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนด

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																										
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๔ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ																										
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด					
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน							
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔										
๑. กำหนดให้มีกลไกเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันโดยอาศัยมาตรการทางภาษีอากร รวมถึงจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษานโยบายภาษีอากรแห่งชาติ																										
๑.๑ จัดทำหรือปรับปรุงและแก้ไขประมวลรัษฎากร โดยดำเนินการปรับปรุงประมวลรัษฎากรเพื่อปรับปรุงโครงสร้างภาษีในภาพรวมทั้งระบบ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดยเฉพาะในส่วนของบริษัทขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)																		คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อปรับปรุงโครงสร้างภาษีในภาพรวมทั้งระบบ	มีการเสนอร่างกฎหมายเพื่อปรับปรุงประมวลรัษฎากรภายในระยะเวลาที่กำหนด				
๑.๒ จัดตั้ง “คณะกรรมการที่ปรึกษานโยบายภาษีอากรแห่งชาติ” ซึ่งมีความเป็นอิสระประกอบด้วยตัวแทนจากภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคประชาชน และภาควิชาการ เพื่อทำหน้าที่																		กระทรวงการคลัง		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้มีกลไกในการทบทวนและจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบาย	มีการจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษานโยบายภาษีอากรแห่งชาติ				

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๔ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
ในการศึกษาวิเคราะห์และจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายด้านภาษีอากร รวมถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากร																							ด้านภาษีอากรของประเทศ	
๒. กำหนดให้มีกลไกส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และธุรกิจสตาร์ทอัพอย่างบูรณาการและเป็นระบบ																								
๒.๑ พิจารณาศึกษาแนวทางในการปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๓ เพื่อบูรณาการอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยให้สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นหน่วยงานหลักใน																			สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม + ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจ		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้มีกลไกในการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และ	มีการเสนอร่างกฎหมายดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนด	

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๔ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
																		(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						๑	๒	๓	๔
การให้การสนับสนุนผู้ประกอบการ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้ เหมาะสมกับแต่ละประเภทอุตสาหกรรม																					ขนาดกลางและ ขนาดย่อมแห่ง ประเทศไทย + กระทรวง อุตสาหกรรม			ธุรกิจสตาร์ทอัพ อย่างบูรณาการ และเป็นระบบ	
๒.๒ พัฒนาระบบฐานข้อมูลของ ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ทั้งหมด โดยให้มีการลงทะเบียนและจัดให้มี การจัดอันดับความน่าเชื่อถือของ SMEs (SMEs Credit Rating Database) เพื่อให้สิทธิประโยชน์ในด้านต่าง ๆ รวมถึงการให้ความสนับสนุนทางด้าน การเงินแก่ SMEs ที่ร่วมลงทะเบียน เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ SMEs เข้าร่วม																					สำนักงาน ส่งเสริม วิสาหกิจ ขนาดกลาง และขนาดย่อม	๕๐	งบ ประมาณ แผ่นดิน	เพื่อให้มีกลไก ในการส่งเสริม และ พัฒนา ความสามารถ การแข่งขันของ วิสาหกิจขนาด กลางและขนาด ย่อม (SMEs)และ ธุรกิจสตาร์ทอัพ	มีระบบฐานข้อมูลของ ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs และมีการจัดอันดับความ น่าเชื่อถือ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																							
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๔ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ																							
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
๒.๓ พิจารณาจัดตั้ง National Startup Center เพื่อรวบรวมผู้ที่มีแนวความคิดหรือนวัตกรรมใหม่ๆ ผู้ลงทุน และผู้สนับสนุนให้ได้ทำความรู้จักกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ อาจพิจารณาจัดตั้งกองทุนสนับสนุนสตาร์ทอัพโดยอาศัยงบประมาณจากรัฐหรือการระดมทุนจากเอกชน																			สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	๑๐๐	งบประมาณแผ่นดิน	เพื่อให้มีกลไกในการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถการแข่งขันของธุรกิจสตาร์ทอัพอย่างเป็นระบบ	มีการจัดตั้ง National Startup Center
๒.๔ กำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินสนับสนุนให้แก่ SMEs จากภาครัฐโดยพิจารณาจากข้อมูลจากการการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ ทั้งนี้ การให้เงินสนับสนุนควรจะดำเนินการโดย																			สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้มีกลไกในการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถการแข่งขันของ	มีการกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าว

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๔ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
	2561				2562				2563				2564					2565				(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																								
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
ผ่านระบบพร้อมเพย์ (Prompt Pay) หรือระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้เงินไปถึงมือ SMEs โดยตรง																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๔ :

มีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๒.๖ พิจารณากำหนดนโยบายให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจและธนาคารของรัฐ ปล่อยให้กู้แก่ SMEs ที่มีการปรับโครงสร้างภาษีและมีความโปร่งใสในการทำบัญชีและการเสียภาษีให้แก่รัฐ โดยกำหนดหลักเกณฑ์พิเศษเพื่อให้ SMEs และธุรกิจสตาร์ทอัพสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้นและอาจพิจารณาให้สินเชื่อโดยอ้างอิงข้อมูลส่วนหนึ่งจากการจัดอันดับความน่าเชื่อถือของ SMEs นอกจากนี้ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาดำเนินการปรับปรุงกฎเกณฑ์เพื่ออำนวยความสะดวกและลดข้อจำกัดให้แก่สถาบันการเงินเฉพาะกิจและธนาคารของรัฐในการสนับสนุนด้าน																					กระทรวงการคลัง (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง) + ธนาคารแห่งประเทศไทย		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ SMEs ปรับปรุงโครงสร้างทางภาษีและการทำบัญชีให้ถูกต้องและมีมาตรฐาน	มีการพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าว

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๔ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
																		(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						๑	๒	๓	๔
การเงินแก่ SMEs และสตาร์ทอัพโดย ให้กองทุนของรัฐบาลที่จัดตั้งหรือ บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรม ขนาดย่อมเป็นผู้ค้ำประกันการกู้เงิน ดังกล่าว ในกรณีที่ผู้กู้มีมาตรฐาน ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด																									
๒.๗ จัดฝึกอบรมความรู้ทางบัญชี การเงิน การตลาด และการบริหาร ให้แก่ SMEs และผู้ที่มีความคิด จะริเริ่มธุรกิจสตาร์ทอัพ โดยอาศัย ความร่วมมือจากสถาบันการศึกษา และองค์กรเอกชน ทั้งนี้ อาจพิจารณา ตรากฎหมายให้สิทธิประโยชน์สำหรับ ค่าใช้จ่ายต่างๆ ของสถาบันการศึกษา และองค์กรเอกชน นอกจากนี้																						สำนักงาน ส่งเสริม วิสาหกิจ ขนาดกลาง และขนาดย่อม + กระทรวง พาณิชย์ + ๕๐ สำหรับ การจัด ฝึก อบรม และ ๑๐๐ สำหรับ การ งบ ประมาณ แผ่นดิน ให้ ค ว ม รู้ ที่ จำเป็นแก่ SMEs และสตาร์ทอัพ (๑) มีการจัดฝึกอบรม อย่างน้อย ๑ ครั้งต่อเดือน (๒) มีการจัดตั้งวิทยาลัย ดังกล่าว			

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๔ :

มีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
ภายในระยะเวลา ๔ ปี ให้กระทรวง ศึกษาธิการโดยความร่วมมือของ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม และสำนักงาน คณะกรรมการอาชีวศึกษาจัดตั้ง วิทยาลัยวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาด ย่อม และสตาร์ทอัพเช่นเดียวกับ ในประเทศญี่ปุ่นเพื่อเป็นสถานที่ ให้ความรู้แก่ SMEs และสตาร์ทอัพ โดยจะต้องวางหลักสูตรซึ่งไม่มีการให้ ปริญญาบัตร (Non Degree Program)ให้ตอบโจทย์การประกอบ ธุรกิจทุกแบบที่มี โดยให้ทั้งภาครัฐ และเอกชนเข้าร่วมศึกษา																					กระทรวง อุตสาหกรรม + กระทรวง ศึกษาธิการ โดยความ ร่วมมือของ สกอ. สสว. และ สอศ. สำหรับการ จัดตั้งวิทยาลัย วิสาหกิจ ขนาดกลาง ขนาดย่อม และสตาร์ทอัพ	จัดตั้ง วิทยา ลัยฯ			

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๔ :

มีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๒.๘ พิจารณากำหนดนโยบาย/ มาตรการทางภาษีอากรเพื่อจูงใจ ให้บริษัทขนาดใหญ่ที่มีการค้าและการ ลงทุนในต่างประเทศเป็นผู้สนับสนุน วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ให้สามารถเข้าสู่ตลาดต่างประเทศ ในรูปของบริษัทประชารัฐวิสาหกิจ เพื่อสังคมที่มีกลไกกฎหมายชัดเจน รวมถึงการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี แก่บริษัทร่วมลงทุน (Venture Capital) และผู้ลงทุนรายใหญ่ (High Net Worth) สำหรับการลงทุนใน SMEs																					คณะกรรมการ ดำเนินการ ปฏิรูปกฎหมาย ระยะเร่งด่วน + กระทรวง การคลัง (กรมสรรพากร)		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อ จูงใจ ให้ บริษัทขนาดใหญ่ ที่มีการค้าและ การ ลงทุน ใน ต่าง ประ เเท ศ เป็น ผู้สนับสนุน วิสาหกิจขนาด กลางและขนาด ย่อมให้สามารถ เข้า สู่ ต ล า ด ต่าง ประเทศ	มีการพิจารณาดำเนินการ ภายในระยะเวลาที่กำหนด

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๔ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
																		(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						๑	๒	๓	๔
๒.๙ พิจารณาให้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีที่เกี่ยวข้องกับการขยายกิจการไปต่างประเทศแก่กลุ่มธุรกิจ SMEs ที่มีการเติบโตสูง เช่น ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลของบริษัทที่ออกไปลงทุนในต่างประเทศ การอนุญาตให้นำค่าใช้จ่ายในการสำรวจและศึกษาความเป็นไปได้ในการออกไปลงทุนมาลดหย่อนภาษีได้เป็น ๒ เท่า เป็นต้น																				กระทรวงการคลัง (กรมสรรพากร) + สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	สนับสนุนการขยายกิจการในต่างประเทศของกลุ่มธุรกิจ SMEs ที่มีการเติบโตสูง และมีศักยภาพ	มีการพิจารณาดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนด	
๓. กำหนดให้มีกลไกในการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรม การเกษตร และการท่องเที่ยวและบริการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศ																									
๓.๑ พิจารณาเสนอร่างกฎหมายคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม การบริหารจัดการที่ดินเพื่อการเกษตรอย่างเป็นระบบ การรักษาพื้นที่ที่เหมาะสมกับเกษตรกรรมไว้ให้เป็นฐานการผลิต																					กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ +		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	ส่งเสริมการทำเกษตรอย่างมีระบบ และเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของการเกษตร	มีการเสนอร่างกฎหมายดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีภายในระยะเวลาที่กำหนด

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๔ :

มีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
การเกษตรที่มั่นคง รวมถึงการกำหนด เขตการใช้พื้นที่ทำการเกษตรที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมการทำการเกษตรอย่างมี ระบบ และเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน ของภาคการเกษตร																		กระทรวง มหาดไทย			ภาคการเกษตร	
๓.๒ พิจารณาศึกษาแนวทางในการ แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยผังเมือง เพื่อกำหนดให้สามารถจัดตั้ง อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิต สินค้าที่เกี่ยวข้องกับผลิตผลทางการ เกษตรในพื้นที่นั้น ๆ เพื่อลดค่าใช้จ่าย ในการขนส่ง																		กระทรวง เกษตร และสหกรณ์ + กระทรวง มหาดไทย		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เ พื่ อ เ พิ่ ม ศักยภาพการ แข่งขันของภาค การเกษตร	มีการเสนอแนวทางต่อ คณะรัฐมนตรีภายใน ระยะเวลาที่กำหนด

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																										
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๔ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ																										
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
																						(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕									
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔										
๓.๓ พิจารณาทบทวนกฎหมายที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรม การเกษตร และการท่องเที่ยวและบริการ เพื่อปรับปรุงไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนและขัดแย้ง โดยต้องคำนึงถึงข้อตกลงระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่ประเทศไทยมีกับประเทศอื่น ๆ เพื่อป้องกันความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นระหว่างกฎหมายภายในและข้อตกลงระหว่างประเทศ																					หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมาย		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้กฎหมายไม่ซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกันเอง และเป็นไปตามข้อตกลงระหว่างประเทศ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทบทวนกฎหมายที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบ	
๓.๔ พิจารณาผลักดันและปรับปรุงกฎหมายด้านธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่มีประสิทธิภาพ																						กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม +		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ประกอบการและผู้บริโภคในการใช้พาณิชย์	มีการเสนอร่างกฎหมายดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนด

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๔ : มีกลไกทางกฎหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
																				สำนักงาน พัฒนาธุรกรรม อิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)			อิเล็กทรอนิกส์ ที่มากขึ้น	
๔. กำหนดให้มีกลไกปรับปรุงและลดทอนอุปสรรคที่เกิดจากข้อกำหนดที่เกี่ยวกับใบอนุญาตที่เกินความจำเป็น รวมถึงขั้นตอนในการขอใบอนุญาตที่ซ้ำซ้อนและใช้เวลานาน																								
๔.๑ ให้มีการดำเนินการศึกษาเพื่อลดทอนใบอนุญาตที่ไม่จำเป็น และปรับปรุงระบบและขั้นตอนในการขอใบอนุญาตให้มีกระชับ สะดวก และทันสมัย(เช่น ใช้การส่งเอกสารในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ แทนการส่งเอกสารเป็นตัวกระดาษ) และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาเสนอร่างกฎหมายเพื่อลดทอน หรือปรับปรุงใบอนุญาตและขั้นตอนในการขอใบอนุญาต																				คณะกรรมการ ดำเนินการ ปฏิรูปกฎหมาย ในระยะเร่งด่วน		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อ อำนวย ความสะดวก และลดต้นทุน ผู้ประกอบการ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการศึกษาภายใน ระยะเวลาที่กำหนด

ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

- ไม่มี -

ประเด็นปฏิรูปที่ ๕ :

พัฒนากระบวนการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้รวดเร็ว รอบคอบ และสอดคล้องกับกรอบเวลาในการตรากฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๘ ค. (๑) กำหนดให้ดำเนินการปฏิรูปกฎหมายให้เกิดผลในการมีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการเป็นกฎหมายที่ดีตามมาตรา ๗๗ และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัว และไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประกอบกับตามที่มาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ นอกจากนี้ มาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยยังได้กำหนดรับรองไว้ด้วยว่า ร่างกฎหมายที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ให้เสนอและพิจารณาในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา เพื่อให้การพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการปฏิรูปประเทศเป็นไปอย่างรวดเร็วและทันต่อสถานการณ์

แนวทางการดำเนินการที่กำหนดในผลอันพึงประสงค์ข้อนี้ จึงมุ่งเน้นการพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย โดยกำหนดให้มี “คณะกรรมการตรวจร่างกฎหมายประจำกระทรวง” ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรของกระทรวงและภาคส่วนอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำหน้าที่ในการกลั่นกรองและ กำกับดูแลการปฏิรูปของกระทรวงในส่วนที่ต้องมีกฎหมายรองรับ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย และการพิจารณาปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัยหรือสร้างภาระแก่ประชาชนในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวง รวมทั้งจัดให้มีการอบรมหลักสูตรด้านการร่างกฎหมายเป็นการเฉพาะ และให้มีการจัดทำคู่มือร่างกฎหมายและการเสนอเรื่องทางกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ของบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่จัดเตรียมร่างกฎหมาย และเสนอร่างกฎหมาย เพื่อให้การดำเนินการมีความครบถ้วนและสอดคล้องตามหลักการที่กำหนดในมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตลอดจนกำหนดให้มีการจัดทำคำอธิบายประกอบร่างกฎหมายในภาษาที่เข้าใจง่ายประกอบมาพร้อมกับการเสนอร่างกฎหมาย เพื่อให้คณะรัฐมนตรี หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชนทั่วไปได้สามารถเข้าใจถึงหลักการและสาระสำคัญของร่างกฎหมายที่เสนอได้โดยง่ายและถูกต้อง

ในส่วนของการพัฒนากระบวนการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายนั้น ได้กำหนดให้มีการจัดทำ “แผนนิติบัญญัติสำหรับการเสนอร่างกฎหมายประจำปี” เพื่อเป็นกรอบการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาสามารถวางแผนเตรียมการสำหรับตรวจพิจารณาร่างกฎหมายได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นเร่งด่วนของรัฐบาล รวมถึงการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ นอกจากนี้ ยังได้กำหนดให้มีการพิจารณาปรับปรุงบทบาทการทำงานของนักกฎหมายกฤษฎีกาและคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อให้การตรวจพิจารณาร่างกฎหมายและการให้ความเห็นทางกฎหมายเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

และเพื่อให้ร่างกฎหมายที่ผ่านการตรวจพิจารณาเป็นกฎหมายที่ดีสอดคล้องกับหลักการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และสามารถดำเนินการแล้วเสร็จได้ภายในระยะเวลาที่เหมาะสมตามความจำเป็นเร่งด่วน นอกจากนี้ยังได้กำหนดให้มีการประสานงานเพื่อให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภাজัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างสมาชิกเพื่อหารือแนวทางการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายของรัฐสภา เช่น พิจารณาปรับปรุงข้อบังคับการประชุมเพื่อกำหนดกรอบเวลาในการพิจารณาร่างกฎหมายให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและสม่ำเสมอ ตลอดจนกำหนดกลไกเร่งรัดการพิจารณาร่างกฎหมายที่มีความสำคัญและเร่งด่วน เช่น กรณีร่างกฎหมายสำคัญเพื่อรองรับการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือร่างกฎหมายสำคัญตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล ฯลฯ เพื่อให้การพิจารณาร่างกฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์

นอกจากนี้ ได้เสนอให้มีการพิจารณาจัดทำกฎหมายเพื่อกำหนดกลไกรองรับการจัดทำร่างกฎหมายที่จะตราขึ้นเพื่อรองรับการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ หรือนโยบายสำคัญของรัฐบาล เพื่อให้การจัดทำและพิจารณาร่างกฎหมายที่มีความสำคัญสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วตามกรอบเวลาและความจำเป็นของสถานการณ์ โดยจะต้องมีกลไกการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อยุติในเชิงนโยบายโดยเร็ว การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศในการตรวจสอบหรือพิจารณาร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ ทั้งในขั้นตอนก่อนเสนอร่างกฎหมายและการตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย ตลอดจนกำหนดกลไกรองรับการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายเป็นกรณีพิเศษเพื่อให้เกิดความรวดเร็วและสอดคล้องกับการดำเนินการตามหลักการในมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) กระบวนการจัดทำร่างกฎหมายของหน่วยงานของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ร่างกฎหมายที่หน่วยงานของรัฐจัดทำขึ้นมีความสมบูรณ์ มีคำอธิบายและข้อมูลประกอบการพิจารณาที่ชัดเจน
- ๒) กระบวนการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ร่างกฎหมายที่ตรวจพิจารณาเป็นกฎหมายที่ดี เป็นไปตามหลักสากล และสอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคม
- ๓) มีกลไกรองรับการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายที่ต้องตราขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อให้เป็นไปตามกรอบเวลาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ รวมทั้งมีกลไกรองรับการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายที่ต้องมีเพื่อรองรับการปฏิรูปประเทศหรือตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล

กรอบระยะเวลาการดำเนินการในภาพรวม

๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – พ.ศ. ๒๕๖๒) และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

ตัวชี้วัดในภาพรวม

- ๑) ความสมบูรณ์ของร่างกฎหมาย และความครบถ้วนของข้อมูลที่ใช้ประกอบการพิจารณาร่างกฎหมายที่หน่วยงานของรัฐเสนอ
- ๒) ระยะเวลาที่ใช้การตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย และคุณภาพของร่างกฎหมายที่ผ่านการตรวจพิจารณา
- ๓) จำนวนกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด หรือเพื่อรองรับการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ การปฏิรูปประเทศ และนโยบายสำคัญของรัฐบาล

วงเงินและแหล่งเงินในภาพรวม

วงเงิน : ๖ ล้านบาท และ ๘ ล้านบาทต่อปี นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ
แหล่งเงิน : งบประมาณแผ่นดิน

กิจกรรมและวิธีการตามผลอันพึงประสงค์

๑. ปรับปรุงกระบวนการจัดทำร่างกฎหมายของหน่วยงานของรัฐให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ร่างกฎหมายที่หน่วยงานของรัฐจัดทำขึ้นมีความสมบูรณ์ มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และมีคำอธิบายและข้อมูลประกอบการพิจารณาที่ครบถ้วน ชัดเจน และเข้าใจได้ง่าย

๑.๑ กำหนดให้มีหรือปรับปรุงองค์ประกอบและบทบาทของ “คณะกรรมการตรวจร่างกฎหมายประจำกระทรวง” โดยนอกจากข้าราชการในกระทรวงและผู้แทนจากหน่วยงานของรัฐแล้ว ต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และตัวแทนจากภาคเอกชน กลุ่มผู้ประกอบการ หรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายที่มีความชำนาญในเรื่องดังกล่าว ในสัดส่วนที่เหมาะสม โดยให้มีหน้าที่และอำนาจในการกลั่นกรองร่างกฎหมายของกระทรวง กำกับดูแลการปฏิรูปของกระทรวงในส่วนที่ต้องมีกฎหมายรองรับ ตลอดจนพิจารณาปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัยหรือสร้างภาระแก่ประชาชน และประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวง เพื่อให้การพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายหรือการปรับปรุงกฎหมายของหน่วยงานของรัฐเป็นไปอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะรัฐมนตรี (กำหนดแนวทาง) / หน่วยงานของรัฐระดับกระทรวงทั้งหมด
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑.๒ จัดให้มีหรือพัฒนาหลักสูตรอบรมด้านการร่างกฎหมายเป็นการเฉพาะ เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการร่างกฎหมายของรัฐ โดยให้หน่วยงานของรัฐคัดเลือกเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำร่างกฎหมายเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรดังกล่าว ซึ่งจะต้องมีการอบรมความรู้ในเรื่องการจัดทำร่างกฎหมายและการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการเสนอร่างกฎหมาย เพื่อให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐสามารถรับผิดชอบในการจัดทำร่างกฎหมาย และเผยแพร่ความรู้ด้านการร่างกฎหมายให้แก่บุคลากรของหน่วยงานได้ต่อไป ทั้งนี้ ในหลักสูตรการฝึกอบรมต้องกำหนดให้ผู้เข้ารับการอบรมจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงหรือพัฒนากระบวนการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายของหน่วยงานของตนเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลด้วย

- ระยะเวลา : เริ่มดำเนินการภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : ๕ ล้านบาทต่อปี

๑.๓ จัดทำหรือปรับปรุงคู่มือการร่างกฎหมายให้มีความครบถ้วนเพื่อใช้เป็นคู่มืออ้างอิงในการจัดทำร่างกฎหมาย โดยคู่มือดังกล่าวจะต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานในการยกร่างกฎหมาย แบบการร่างกฎหมาย ตลอดจนความรู้พื้นฐานและข้อพิจารณาต่าง ๆ ที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำร่างกฎหมาย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : ๓ ล้านบาท

๑.๔ จัดทำหรือปรับปรุงคู่มือหรือแนวปฏิบัติในการเสนอร่างกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี โดยคู่มือดังกล่าวจะต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และขั้นตอนการเสนอเรื่อง (แนวปฏิบัติ) ที่เป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง แบบหนังสือและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการเสนอเรื่อง ข้อมูลที่ต้องแนบพร้อมร่างกฎหมายเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ตลอดจนต้องมีการระบุกรอบระยะเวลาที่ต้องใช้ในการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี และแนวทางปฏิบัติภายหลังคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการดำเนินการในขั้นการพิจารณาของรัฐสภา และเตรียมการในขั้นตอนการประกาศใช้กฎหมาย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
- งบประมาณ : ๓ ล้านบาท

๑.๕ กำหนดให้หน่วยงานผู้เสนอร่างกฎหมายจัดทำคำอธิบายประกอบร่างกฎหมาย (Explanatory memorandum) ซึ่งจะต้องมีการอธิบายสาระสำคัญเกี่ยวกับที่มาของสภาพปัญหา และวัตถุประสงค์หรือความเป็นมาของการเสนอร่างกฎหมาย โครงสร้างและกลไกการดำเนินการตามร่างกฎหมาย ตลอดจนคำอธิบายร่างกฎหมาย โดยใช้ถ้อยคำที่ประชาชนสามารถเข้าใจได้ง่าย เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างกฎหมาย และใช้เป็นเอกสารสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ต่อประชาชน และกำหนดให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานเจ้าของร่างกฎหมายที่จะต้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุงสาระให้สอดคล้องกับร่างกฎหมายจนเสร็จสิ้นกระบวนการ ทั้งนี้ ให้ดำเนินการจัดทำร่วมกับนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยหรือภาคเอกชน และจะต้องมีการเผยแพร่ผ่านระบบสารสนเทศของหน่วยงานเจ้าของร่างกฎหมาย สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และระบบสารสนเทศกลางที่ใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

- ระยะเวลา : เริ่มดำเนินการภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และดำเนินการต่อเนื่องระยะยาว
- หน่วยงานหลัก : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี / หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมาย
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

๒ ปี (ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒) และดำเนินการต่อเนื่องระยะยาว

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) การจัดตั้งคณะกรรมการตรวจร่างกฎหมายประจำกระทรวงตามองค์ประกอบและบทบาทที่กำหนด
- (๒) ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรหน่วยงานของรัฐในการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมาย
- (๓) ระยะเวลาในการจัดทำร่างกฎหมายและการเสนอร่างกฎหมายเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- (๔) จำนวนร่างกฎหมายที่มีความสมบูรณ์และมีข้อมูลประกอบการพิจารณาที่ครบถ้วน
- (๕) มีการจัดทำคู่มือการร่างกฎหมาย และคู่มือการเสนอเรื่องกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี
- (๖) จำนวนของการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับร่างกฎหมายที่มีการเสนอและสร้างการรับรู้ต่อประชาชน

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

- ๕ ล้านบาทต่อปี สำหรับการจัดให้มีหรือปรับปรุงหลักสูตรอบรมด้านการร่างกฎหมาย
- ๖ ล้านบาท สำหรับการจัดทำคู่มือการร่างกฎหมายและการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี
- นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒. ปรับปรุงกระบวนการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
ร่างกฎหมายที่ผ่านการตรวจพิจารณาเป็นกฎหมายที่ดี เป็นไปตามหลักสากล และสอดคล้องกับสภาพ
ความต้องการของสังคม

๒.๑ กำหนดให้มีการจัดทำแผนนิติบัญญัติสำหรับการเสนอร่างกฎหมายประจำปี เพื่อใช้เป็นกรอบสำหรับการวางแผนเสนอร่างกฎหมายและตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย โดยพิจารณาจัดลำดับให้สอดคล้องตามความจำเป็นเร่งด่วนโดยพิจารณาตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ และนโยบายสำคัญของรัฐบาล โดยให้คณะรัฐมนตรีพิจารณามอบหมายหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการให้ชัดเจน และให้ประธานสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อจัดลำดับการตรวจพิจารณาให้เป็นไปอย่างเหมาะสม

- ระยะเวลา : เริ่มดำเนินการปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และดำเนินการต่อเนื่องระยะยาว
- หน่วยงานหลัก : คณะรัฐมนตรี / สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี / สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๒ ปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การเสนอร่างกฎหมาย โดยกำหนดเป็นหลักการให้ชัดเจนว่าหน่วยงานของรัฐที่เสนอร่างกฎหมายจะต้องบูรณาการเชิงนโยบายให้ได้หลักการเป็นที่ยุติก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานของรัฐและภาคประชาชน และแก้ปัญหาความล่าช้าในการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีประสานหน่วยงานของรัฐที่เสนอเรื่องเพื่อกลั่นกรองก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ทั้งนี้ ในกรณีเป็นเรื่องที่ไม่สามารถหาข้อยุติในระดับหน่วยงานได้ ให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้เป็นที่ยุติแล้วจึงส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา นอกจากนี้ในกรณีที่ปรากฏภายหลังว่ายังมีปัญหาในหลักการของร่างกฎหมายและไม่สามารถหาข้อยุติได้ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอเรื่องมายังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

- ระยะเวลา : เริ่มดำเนินการตั้งแต่แผนปฏิรูปมีผลใช้บังคับ
- หน่วยงานหลัก : คณะรัฐมนตรี / สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี / สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๓ ปรับปรุงบทบาทการทำหน้าที่ของนักกฎหมายกฤษฎีกาในการทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการกฤษฎีกา ให้เป็นไปในลักษณะของผู้เตรียมรายงาน/ผู้เสนอรายงานต่อคณะกรรมการ (rapporteur) โดยเน้นการทำงานด้านวิชาการและการวิเคราะห์ร่างกฎหมาย และมีการค้นคว้ากฎหมายต่างประเทศเพื่อประกอบการพิจารณาร่างกฎหมายด้วย ทั้งนี้ นักกฎหมายกฤษฎีกาจะมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดเตรียมร่างกฎหมาย ปรับปรุงรูปแบบและถ้อยคำในร่างกฎหมาย พิจารณาความสอดคล้องของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และเสนอประเด็นเชิงหลักการต่อคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณา เพื่อให้การตรวจพิจารณาร่างกฎหมายเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๔ ปรับปรุงระบบการทำงานของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยให้มีการวางระเบียบเกี่ยวกับการทำงานของนักกฎหมายกฤษฎีกาเพื่อให้การตรวจพิจารณาร่างกฎหมายเป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ มีการกำหนดตัวชี้วัดและกรอบเวลาการทำงานของเจ้าหน้าที่ให้ชัดเจนโดยพิจารณาตามลักษณะและ

ขนาดของร่างกฎหมายที่รับผิดชอบ เช่น ขนาดเล็กสำหรับกรณีร่างกฎกระทรวง ขนาดกลางสำหรับกรณีที่เป็น การแก้ไขกฎหมายในประเด็นเล็กน้อย ขนาดใหญ่สำหรับกรณีที่เป็นร่างกฎหมายที่แก้ไขปรับปรุงจำนวนมากหรือกรณี ร่างกฎหมายใหม่ที่ไม่มีความซับซ้อน และขนาดใหญ่มากสำหรับกรณีร่างกฎหมายที่เป็นการปรับปรุงทั้งฉบับหรือ ร่างกฎหมายใหม่ที่เป็นเรื่องซับซ้อนหรือมีผลกระทบค่อนข้างมาก ฯลฯ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินผลการปฏิบัติ หน้าที่ราชการและการประเมินเลื่อนระดับ ตลอดจนต้องมีกลไกในการแบ่งภาระงานที่รับผิดชอบให้เป็นไปอย่างสมดุล และเหมาะสม

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๕ จัดให้มีการสัมมนาร่วมกันระหว่างกรรมการกฤษฎีกาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อหารือเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงประสิทธิภาพในการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายและการให้ความเห็นทางกฎหมายของคณะกรรมการ กฤษฎีกา การแบ่งภาระงานของคณะกรรมการกฤษฎีกาแต่ละคณะให้มีความเหมาะสมและได้สัดส่วน การกำหนด กรอบเวลาในการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายและให้ความเห็นทางกฎหมาย การกำหนดให้มีคณะอนุกรรมการ กฤษฎีกาเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระในการตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย ตลอดจนการกำหนดมาตรการรองรับสำหรับการ ตรวจพิจารณาร่างกฎหมายที่ต้องพิจารณาเป็นการเร่งด่วน เช่น ร่างกฎหมายเพื่อรองรับการปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือร่างกฎหมายสำคัญตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้การ ตรวจพิจารณาร่างกฎหมายเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องระยะยาว
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : ๓ ล้านบาทต่อปี

๒.๖ จัดให้มีการหารือร่วมกันระหว่างประธานกรรมการกฤษฎีกาทุกคณะ เพื่อปรึกษาหารือถึง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการปรับปรุงการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายและการให้ความเห็นทางกฎหมาย การปรับปรุงบทบาทของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในการสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการกฤษฎีกา ตลอดจนการพิจารณาปรับปรุงบทบาท อำนาจหน้าที่ และที่มาของกรรมการกฤษฎีกา เพื่อให้การทำหน้าที่เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องระยะยาว
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๗ หารือร่วมกันถึงแนวทางการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดลำดับการเสนอร่างกฎหมายและการพิจารณา ร่างกฎหมายของรัฐสภา โดยประสานงานให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภাজัดให้มีการประชุมร่วมกัน ระหว่างสมาชิก เพื่อหารือแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายของรัฐสภา หรือปรับปรุง แก้ไขข้อบังคับการประชุมเพื่อให้มีการกำหนดกรอบเวลาในการพิจารณาร่างกฎหมายให้เป็นไปอย่างเหมาะสม และสม่ำเสมอ และการกำหนดกลไกเร่งรัดการพิจารณาร่างกฎหมายที่มีความสำคัญและเร่งด่วน เช่น ร่างกฎหมาย เพื่อรองรับการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือร่างกฎหมายตามนโยบาย สำคัญของรัฐบาล ฯลฯ เพื่อให้การพิจารณาร่างกฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องระยะยาว
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร / สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

๒ ปี (ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒) และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) การจัดทำแผนนิติบัญญัติ การปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรี และข้อบังคับการประชุมของรัฐสภา
- (๒) จำนวนของร่างกฎหมายและระยะเวลาที่ใช้ในการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายแต่ละฉบับ โดยแยกพิจารณาตามขนาดของร่างกฎหมาย และคุณภาพของร่างกฎหมายที่ผ่านการตรวจพิจารณาจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- (๓) จำนวนของร่างกฎหมายที่ผ่านการตรวจพิจารณา และระยะเวลาที่ใช้ในการพิจารณาร่างกฎหมายแต่ละฉบับของรัฐสภา
- (๔) จำนวนร่างกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรองรับยุทธศาสตร์ชาติ การปฏิรูปประเทศ และนโยบายสำคัญของรัฐบาล

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

- ๓ ล้านบาทต่อปี สำหรับการจัดสัมมนากรรมการกฤษฎีกา นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓. มีกลไกติดตามตรวจสอบการเสนอร่างกฎหมายให้เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด รวมทั้งมีกลไกกลั่นกรองและเร่งรัดการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายที่จะตราขึ้นเพื่อรองรับการปฏิรูปประเทศ

๓.๑ พิจารณาจัดทำกฎหมายเพื่อรองรับการเสนอและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายที่จะต้องตราขึ้นตามรัฐธรรมนูญ หรือเพื่อรองรับการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือการดำเนินการตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล เพื่อให้การจัดทำและพิจารณาร่างกฎหมายที่มีความสำคัญสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วตามกรอบเวลาและความจำเป็นของสถานการณ์ โดยอย่างน้อยจะต้องมีการกำหนดกลไกการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อยุติในเชิงนโยบายโดยเร็ว การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศในการตรวจสอบหรือพิจารณาร่างกฎหมาย ทั้งในขั้นตอนก่อนเสนอร่างกฎหมายและการตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย การกำหนดกลไกรองรับการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายเป็นกรณีพิเศษเพื่อให้เกิดความรวดเร็วและสอดคล้องกับการดำเนินการตามหลักการในมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี/ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา / สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ / คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓.๒ จัดให้มีระบบการติดตามผลการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐให้เป็นไปตามแผนและข้อเสนอของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญกำหนด และประสานให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศรายงานให้ทราบถึงการปฏิบัติตามแผนฯ เพื่อรวบรวมรายงานความคืบหน้าต่อคณะรัฐมนตรีให้ทันภายในห้วงระยะเวลาที่กำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบร่างกฎหมายที่จะตราขึ้นเพื่อรองรับการปฏิรูปแล้ว ให้มีกลไกในการแจ้งรัฐสภาเพื่อทราบให้ชัดเจนด้วยว่าเป็นร่างกฎหมายที่จะต้องดำเนินการตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

- ระยะเวลา : เริ่มดำเนินการตั้งแต่แผนการปฏิรูปประเทศมีผลใช้บังคับ
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ / สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓.๓ ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณากำหนดหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการติดตามให้มีการเสนอกฎหมายให้เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด เพื่อให้มีการตรากฎหมายรองรับการดำเนินการตามหลักการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้อย่างครบถ้วน และกำหนดให้มีการรายงานสถานะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบอย่างน้อยทุกห้วงระยะเวลา ๓ เดือน และให้มีการประสานข้อมูลร่วมกับคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายระยะเร่งด่วนด้วย

- ระยะเวลา : เริ่มดำเนินการตั้งแต่แผนการปฏิรูปประเทศประกาศใช้ผลบังคับ
- หน่วยงานหลัก : คณะรัฐมนตรี / สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี / กระทรวงยุติธรรม / คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายระยะเร่งด่วน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัดของกิจกรรม

- (๑) กฎหมายเพื่อรองรับการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ยุทธศาสตร์ชาติ และการปฏิรูปประเทศ ประกาศใช้บังคับ
- (๒) มีกลไกรองรับการจัดทำร่างกฎหมายและการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายที่จำเป็นต้องดำเนินการโดยเร็วเพื่อรองรับตามรัฐธรรมนูญ ยุทธศาสตร์ชาติ การปฏิรูปประเทศ และตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล
- (๓) ระยะเวลาในการพิจารณาร่างกฎหมายที่รองรับตามรัฐธรรมนูญ ยุทธศาสตร์ชาติ การปฏิรูปประเทศ หรือตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล
- (๔) มีกลไกติดตามและบูรณาการผลการดำเนินการของหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบตามแผนปฏิรูป เพื่อรวบรวมรายงานคณะรัฐมนตรีและเสนอรัฐสภาเพื่อทราบได้ตามห้วงระยะเวลาที่กำหนดในรัฐธรรมนูญ

วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																														
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๕ : พัฒนากระบวนการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้รวดเร็ว รอบคอบ และสอดคล้องกับกรอบเวลาในการตรากฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																														
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด					
	๒๕๖๑					๒๕๖๒					๒๕๖๓					๒๕๖๔						๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔										
๑. ปรับปรุงกระบวนการจัดทำร่างกฎหมายของหน่วยงานของรัฐให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ร่างกฎหมายที่หน่วยงานของรัฐจัดทำขึ้นมีความสมบูรณ์ มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และมีคำอธิบายและข้อมูลประกอบการพิจารณาที่ครบถ้วน ชัดเจน และเข้าใจได้ง่าย																														
๑.๑ กำหนดให้มีหรือปรับปรุงองค์ประกอบและบทบาทหน้าที่ของ “คณะกรรมการตรวจร่างกฎหมายประจำกระทรวง” ซึ่งจะต้องประกอบด้วยนักวิชาการหรือตัวแทนจากภาคส่วนที่ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อทำหน้าที่ในการกลั่นกรองร่างกฎหมายของกระทรวง กำกับดูแลการปฏิรูปของกระทรวงในส่วนที่ต้องมีกฎหมายรองรับ ตลอดจนพิจารณาปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัยหรือสร้างภาระแก่ประชาชน และประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวง																							หน่วยงานระดับกระทรวงทั้งหมด		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้การจัดทำร่างกฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามสภาพความต้องการของสังคม และสอดคล้องกับหลักการเป็นกฎหมายที่ดีตามรัฐธรรมนูญ	ร่างกฎหมายตามข้อ ๑.๑ ประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย			

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๕ : พัฒนากระบวนการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้รวดเร็ว รอบคอบ และสอดคล้องกับกรอบเวลาในการตรากฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																						
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๑.๒ จัดให้มีหรือพัฒนาหลักสูตรอบรมด้านการร่างกฎหมายเป็นการเฉพาะ โดยให้หน่วยงานของรัฐคัดเลือกเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำร่างกฎหมายเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรดังกล่าว																		สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	๕ (ต่อปี)	งบประมาณแผ่นดิน	เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการร่างกฎหมายให้แก่บุคลากรภาครัฐ	จำนวนครั้งของการจัดหลักสูตร และจำนวนผู้ผ่านการอบรม
๑.๓ จัดทำหรือปรับปรุงคู่มือการร่างกฎหมายให้มีความครบถ้วน โดยคู่มือดังกล่าวจะต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานในการยกร่างกฎหมาย แบบการร่างกฎหมาย ตลอดจนความรู้พื้นฐานต่าง ๆ ที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำร่างกฎหมาย																		สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	๓	งบประมาณแผ่นดิน	เพื่อใช้เป็นคู่มือสำหรับจัดทำร่างกฎหมาย	จัดทำหรือปรับปรุงคู่มือการร่างกฎหมายแล้วเสร็จ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๕ :

พัฒนากระบวนการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้รวดเร็ว รอบคอบ และสอดคล้องกับกรอบเวลาในการตรากฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๑.๔ จัดทำหรือปรับปรุงคู่มือหรือ แนวปฏิบัติในการเสนอร่างกฎหมาย ต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งต้องประกอบด้วย สาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และ ขั้นตอนการเสนอเรื่อง (แนวปฏิบัติ) ที่เป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับการ ดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยและมติคณะรัฐมนตรี ที่เกี่ยวข้อง แบบหนังสือและเอกสาร ที่ต้องใช้ประกอบการเสนอเรื่อง ข้อมูล ที่ต้องแนบพร้อมร่างกฎหมายเพื่อใช้ ประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ตลอดจนต้องมีการระบุกรอบระยะเวลา ที่ใช้ในการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี และแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง																		สำนัก เลขาธิการ คณะรัฐมนตรี	๓	งบ ประมาณ แผ่นดิน	เพื่อใช้เป็นคู่มือ สำหรับการเสนอ ร่างกฎหมาย	จัดทำหรือปรับปรุงคู่มือ การเสนอร่างกฎหมาย แล้วเสร็จ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																												
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๕ : พัฒนากระบวนการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้รวดเร็ว รอบคอบ และสอดคล้องกับกรอบเวลาในการตรากฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																												
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด							
																		(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน									
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒			๓	๔					
๑.๕ กำหนดให้มีการจัดทำคำอธิบายประกอบร่างกฎหมาย ซึ่งจะต้องมีการอธิบายสาระสำคัญเกี่ยวกับที่มาของสภาพปัญหา และวัตถุประสงค์หรือความเป็นมาของการเสนอร่างกฎหมาย โครงสร้างและกลไกการดำเนินการตามร่างกฎหมาย ตลอดจนคำอธิบายร่างกฎหมาย โดยใช้ถ้อยคำที่ประชาชนสามารถเข้าใจได้ง่าย																								หน่วยงาน ผู้เสนอ ร่างกฎหมาย + สำนัก เลขาธิการ คณะรัฐมนตรี		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา ร่างกฎหมาย และใช้สำหรับเป็นเอกสารสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์	จำนวนร่างกฎหมายที่มีข้อมูลประกอบการพิจารณาที่ครบถ้วน
๒. ปรับปรุงกระบวนการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ร่างกฎหมายที่ผ่านการตรวจพิจารณาเป็นกฎหมายที่ดี เป็นไปตามหลักสากล และสอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคม																												
๒.๑ จัดทำแผนนิติบัญญัติสำหรับการเสนอร่างกฎหมายประจำปี																								คณะรัฐมนตรี + สำนัก เลขาธิการ คณะรัฐมนตรี +		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อใช้เป็นกรอบสำหรับวางแผนในการเสนอร่างกฎหมายและตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย	การกำหนดส่วนงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบและมีบทบาทที่ชัดเจน

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๕ : พัฒนากระบวนการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้รวดเร็ว รอบคอบ และสอดคล้องกับกรอบเวลาในการตรากฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
																		สำนักงาน คณะกรรมการ กฤษฎีกา			เพื่อให้เกิดความ รวดเร็วและเป็น ระบบ			
๒.๒ ปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การเสนอร่างกฎหมาย เพื่อกำหนดเป็นหลักการให้ชัดเจนว่าหน่วยงานของรัฐที่เสนอร่างกฎหมายจะต้องบูรณาการเชิงนโยบายให้ได้หลักการเป็นที่ยุติก่อนที่จะเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา																		คณะรัฐมนตรี + สำนัก เลขาธิการ คณะรัฐมนตรี		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้การตรวจ พิจารณา ร่าง กฎหมายมีความ รวดเร็ว และลด ความขัดแย้ง ระหว่าง หน่วยงานของ รัฐและภาค ประชาชน	มีการกำหนด/ปรับปรุง มติคณะรัฐมนตรีในเรื่อง ดังกล่าว		

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๕ :

พัฒนากระบวนการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้รวดเร็ว รอบคอบ และสอดคล้องกับกรอบเวลาในการตรากฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๒.๓ ปรับปรุงบทบาทการทำหน้าที่ ของนักกฎหมายกฤษฎีกาในการ ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของ คณะกรรมการกฤษฎีกา ให้เป็นไปใน ลักษณะของผู้เตรียมรายงาน/ผู้เสนอ รายงานต่อคณะกรรมการ (rapporteur) โดยเน้นการทำงานด้านวิชาการและ การวิเคราะห์ร่างกฎหมาย และมีการ ค้นคว้ากฎหมายต่างประเทศเพื่อใช้ ประกอบการพิจารณาร่างกฎหมาย																		สำนักงาน คณะกรรมการ กฤษฎีกา		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้การตรวจ พิจารณาร่าง กฎหมายเป็นไป อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตาม หลักสากล	ระยะเวลาและคุณภาพ ของร่างกฎหมาย ที่รับผิดชอบ
๒.๔ ปรับปรุงระบบการทำงานของ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยให้มีการวางระเบียบเกี่ยวกับการ ทำงานของนักกฎหมายกฤษฎีกา มีการกำหนดตัวชี้วัดและกรอบเวลา การทำงานของเจ้าหน้าที่ให้ชัดเจน โดยพิจารณาตามลักษณะและขนาด																		สำนักงาน คณะกรรมการ กฤษฎีกา		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้การตรวจ พิจารณาร่าง กฎหมายเป็นไป ด้วยควม รวดเร็วและมี ประสิทธิภาพ	ประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติงานของนัก กฎหมายกฤษฎีกา

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๕ : พัฒนากระบวนการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้รวดเร็ว รอบคอบ และสอดคล้องกับกรอบเวลาในการตรากฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
																		(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						๑	๒	๓	๔
ของร่างกฎหมายที่รับผิดชอบ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ราชการและการประเมินเลื่อนระดับ																									
๒.๕ จัดให้มีการสัมมนาร่วมกันระหว่างกรรมการกฤษฎีกาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อหารือเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงประสิทธิภาพในการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกา																		สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	๓ ต่อปี	งบประมาณแผ่นดิน	เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการตรวจพิจารณา ร่างกฎหมายและให้ความเห็นทางกฎหมาย	และจำนวนกรรมการที่เข้าร่วมสัมมนา และจำนวนข้อเสนอจากการสัมมนา			
๒.๖ จัดให้มีการหารือร่วมกันระหว่างประธานกรรมการกฤษฎีกาทุกคณะ เพื่อปรึกษาหารือถึงแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการปรับปรุงการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายและการ																		สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้การทำหน้าที่ในการตรวจพิจารณา ร่างกฎหมาย และการให้	การปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกรรมการกฤษฎีกา และข้อเสนอเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติ			

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๕ : พัฒนากระบวนการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้รวดเร็ว รอบคอบ และสอดคล้องกับกรอบเวลาในการตรากฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
																		(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
ให้ความเห็นทางกฎหมาย																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																</

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๕ :

พัฒนากระบวนการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้รวดเร็ว รอบคอบ และสอดคล้องกับกรอบเวลาในการตรากฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑					๒๕๖๒					๒๕๖๓					๒๕๖๔						(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
๓. มีกลไกติดตามตรวจสอบการเสนอร่างกฎหมายให้เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด รวมทั้งมีกลไกกลั่นกรองและเร่งรัดการตรวจพิจารณากฎหมายที่จะตราขึ้นเพื่อรองรับการปฏิรูปประเทศ																									
๓.๑ จัดทำกฎหมายเพื่อรองรับการเสนอและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายที่จะต้องตราขึ้นตามรัฐธรรมนูญหรือเพื่อรองรับการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือการดำเนินการตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล																					คณะรัฐมนตรี + คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายระยะเร่งด่วน		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้การจัดทำและพิจารณาร่างกฎหมายที่มีความสำคัญดำเนินการได้อย่างรวดเร็วตามกรอบเวลาและความจำเป็นของสถานการณ์	ร่างกฎหมายตามข้อ ๓.๑ ประกาศใช้เป็นกฎหมายภายในระยะเวลาที่กำหนด
๓.๒ มีกลไกติดตามผลการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐให้เป็นไปตามข้อเสนอของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ และประสานให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ดำเนินการ																					สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้การดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	ผลการติดตามการดำเนินงานของหน่วยงาน และวงรอบของการรายงานความคืบหน้าต่อคณะรัฐมนตรี

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																												
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ผลอันพึงประสงค์ที่ ๕ : พัฒนากระบวนการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายให้รวดเร็ว รอบคอบ และสอดคล้องกับกรอบเวลาในการตรากฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																												
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด							
																		(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน									
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						๑	๒	๓	๔			
ตามแผนปฏิรูปประเทศรายงานให้ทราบถึงการปฏิบัติตามแผนฯ และรวบรวมรายงานความคืบหน้าต่อคณะรัฐมนตรี																								แห่งชาติ + สำนัก เลขาธิการ คณะรัฐมนตรี			ประสิทธิภาพ และสอดคล้อง ตามเงื่อนไข ที่รัฐธรรมนูญ กำหนด	
๓.๓ ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณากำหนดหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการติดตามให้มีการเสนอกฎหมายให้เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด และให้มีการรายงานสถานะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบอย่างน้อยทุกห้วงระยะเวลา ๓ เดือน																								สำนัก เลขาธิการ คณะรัฐมนตรี + กระทรวง ยุติธรรม			เพื่ อ ตี ด ต าม ให้ มี การ ต ร า กฏหมายรองรับ การดำเนินการ ตามหลักการ ที่รัฐธรรมนูญ ก า หนด ไว้ อย่างครบถ้วน	ความครบถ้วนของข้อมูล ที่รายงานต่อคณะรัฐมนตรี

ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(๑) ร่างกฎหมายว่าด้วยการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ และนโยบายสำคัญของรัฐบาล

: กำหนดกลไกการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรองรับการปฏิรูปประเทศ การกำหนดกลไกในการบูรณาการและการกลั่นกรอง ตลอดจนขั้นตอนการตรวจพิจารณา ร่างกฎหมายให้เป็นไปอย่างรวดเร็วและสอดคล้องกับการดำเนินการตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ประเด็นปฏิรูปที่ ๖ :

มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่มีความสำคัญ และจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๘ ค. (๔) กำหนดให้การปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ต้องจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย เพื่อให้การใช้สิทธิของประชาชนในการเสนอร่างกฎหมายเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ประกอบกับตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดหลักการสำคัญในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย โดยก่อนการตรากฎหมายจะต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน จึงจำเป็นต้องกำหนดกลไกช่วยเหลือประชาชนทั้งในส่วนของการจัดทำร่างกฎหมายและการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อลดภาระในการดำเนินการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายให้เกิดผลอย่างจริงจังตามเจตนารมณ์ที่กำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

นอกจากนี้แม้ที่ผ่านมาคณะรัฐมนตรีจะได้มีมติเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ กำหนดแนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยเฉพาะในส่วนของการรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย แต่การมีส่วนร่วมของประชาชนการจัดทำร่างกฎหมายที่หน่วยงานของรัฐดำเนินการอยู่ยังมีข้อจำกัดในเรื่องต่าง ๆ เช่น การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ ตลอดจนรูปแบบ วิธีการหรือช่องทางการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนยังไม่กว้างขวางหรือครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดกลไกเพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

แนวทางการดำเนินการที่กำหนดในผลอันพึงประสงค์ข้อนี้จึงกำหนดให้หน่วยงานของรัฐผู้รักษาการตามกฎหมายจัดให้มีช่องทางสำหรับให้ประชาชนทั่วไปหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้มีการนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาทบทวน แก้ไขปรับปรุง หรือยกเลิกกฎหมายที่ไม่เหมาะสม รวมทั้งให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อเป็นมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำร่างกฎหมาย เช่น ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐประสงค์จะจัดทำร่างกฎหมายที่มีผลกระทบต่อประชาชนจะต้องดำเนินการสร้างการรับรู้โดยจัดแถลงข่าวหรือประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบเป็นการทั่วไป พร้อมทั้งจัดทำสรุปประเด็นปัญหาหรือความจำเป็นในการเสนอกฎหมาย ตลอดจนหลักการและเหตุผลของร่างกฎหมายในรูปแบบที่เข้าใจได้ง่ายเพื่อประกอบการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และเมื่อดำเนินการแล้วต้องมีการเผยแพร่รายละเอียดในการรับฟังความคิดเห็นและเหตุผลของการพิจารณาให้ทราบไว้ด้วย

นอกจากนี้ยังได้กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจัดให้มีกลไกรองรับการรับฟังความคิดเห็น และการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สำหรับกรณีร่างกฎหมายที่เสนอโดย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยจัดให้มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ร่างกฎหมาย ทางเว็บไซต์ของสภาผู้แทนราษฎร วิทยุโทรทัศน์ของรัฐบาล และระบบสารสนเทศกลางที่จะจัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ ข้อมูลเกี่ยวกับร่างกฎหมาย ตลอดจนกำหนดให้มีหน่วยงานสำหรับให้ความช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินการจัดทำ ร่างกฎหมาย เช่น สถาบันพระปกเกล้า สำนักงานคณะกรรมการปฎิรูปกฎหมาย ฯลฯ เพื่อเป็นกลไกช่วยเหลือ ประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายอีกทางหนึ่ง ตลอดจนกำหนดให้มีกลไกการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย แก่ประชาชน ทั้งในส่วนของการเชื่อมโยงกลไกของยุติธรรมชุมชน การพัฒนาให้มีอาสาสมัครนักกฎหมายประจำท้องถิ่น เพื่อให้คำปรึกษาหรือให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายในเบื้องต้นแก่ประชาชน การพัฒนากลไกการอบรมให้ความรู้ ทางกฎหมายแก่ผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ และการลงพื้นที่เพื่อสอบถามปัญหาทางกฎหมายและให้ความ ช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน โดยเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในพื้นที่เพื่อให้ช่วยเหลือ ทางกฎหมายแก่ประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) มีกลไกให้ประชาชนได้ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ร้องเรียนหรือสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้หน่วยงานของรัฐผู้รักษาการตามกฎหมายนำความคิดเห็นหรือข้อมูลดังกล่าวมาพิจารณาประกอบการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย

๒) มีกลไกให้ประชาชนได้ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการจัดทำและการเสนอกฎหมายโดยหน่วยงานของรัฐ หรือที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

๓) มีการตรากฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย เพื่อกำหนดขั้นตอนและวิธีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตลอดจนมีกลไกหรือหน่วยงานทำหน้าที่เพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย

๔) มีกลไกการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถเข้าถึงความช่วยเหลือทางกฎหมายในเบื้องต้น

กรอบระยะเวลาการดำเนินการในภาพรวม

๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – พ.ศ. ๒๕๖๕) และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

ตัวชี้วัดในภาพรวม

๑) การจัดให้มีช่องทางในการสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายสำหรับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนทั่วไป

๒) การกำหนดให้มีหลักเกณฑ์อันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของกระบวนการรับฟังความคิดเห็นหรือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำและการเสนอกฎหมายโดยหน่วยงานของรัฐ

๓) มีหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบของร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

๔) มีการตรากฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย เพื่อกำหนดขั้นตอนและวิธีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตลอดจนมีหน่วยงานของรัฐซึ่งทำหน้าที่โดยตรงในการให้ความช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย

๕) มีกลไกในการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนซึ่งสามารถเข้าถึงได้โดยง่ายในระดับพื้นที่

วงเงินและแหล่งเงินในภาพรวม

วงเงิน : ๓๑๐ ล้านบาทต่อปี นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

แหล่งเงิน : งบประมาณแผ่นดิน

กิจกรรมและวิธีการตามผลอันพึงประสงค์

๑. จัดให้มีกลไกสำหรับประชาชนในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย

๑.๑ ในระหว่างที่กฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ซึ่งตราขึ้นเพื่อรองรับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ยังไม่มีผลใช้บังคับ ให้หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมายจัดให้มีช่องทางสำหรับให้ประชาชนทั่วไปหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย เช่น จัดให้มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายที่หน่วยงานเป็นผู้รักษาการที่ประชาชนสามารถเข้าใจและเข้าถึงได้ง่าย ตลอดจนจัดให้มีช่องทางสำหรับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นได้โดยตรง หรือกำหนดให้ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของทางราชการที่จัดตั้งขึ้นในหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ประชาสัมพันธ์หรือให้ข้อมูลทางกฎหมายกฎหมาย รวมทั้งมีหน้าที่รับเรื่องราวร้องทุกข์ที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมาย

- ระยะเวลา : เริ่มดำเนินการภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานผู้รับผิดชอบ : หน่วยงานของรัฐผู้รักษาการตามกฎหมายทุกหน่วยงาน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑.๒ ให้หน่วยงานของรัฐผู้รักษาการตามกฎหมายจัดทำรายงานประมวลความคิดเห็นของประชาชนหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายเสนอให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายเพื่อทราบและพิจารณาสั่งการทุก ๑ ปี และเก็บเป็นข้อมูลเพื่อวิเคราะห์และรวบรวมประกอบการรายงานทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว
- หน่วยงานผู้รับผิดชอบ : หน่วยงานของรัฐผู้รักษาการตามกฎหมายทุกหน่วยงาน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) หน่วยงานของรัฐผู้รักษาการตามกฎหมายจัดให้มีช่องทางสำหรับให้ประชาชนทั่วไปหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถแสดงความคิดเห็นหรือสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย
- (๒) หน่วยงานของรัฐผู้รักษาการตามกฎหมายจัดทำรายงานประมวลความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามกฎหมายฉบับต่าง ๆ ที่ตนเป็นผู้รักษาการครบถ้วน
- (๓) จำนวนกฎหมายที่มีการร้องเรียนหรือรายงานปัญหาจากการบังคับใช้ที่ได้รับการทบทวน ยกเลิกหรือปรับปรุงแก้ไข

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒. จัดให้มีกลไกเพื่อให้ประชาชนได้ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการจัดทำและการเสนอกฎหมายโดยหน่วยงานของรัฐ

๒.๑ ในระหว่างที่กฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายซึ่งตราขึ้นเพื่อรองรับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ยังไม่มีผลใช้บังคับ ให้มีการพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์อันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของการรับฟังความคิดเห็นหรือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำและเสนอกฎหมายโดยหน่วยงานของรัฐ โดยอาจเพิ่มเติมไว้ในมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ เรื่อง แนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายตามบัญญัติ มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยอย่างน้อยต้องมีหลักเกณฑ์อันเป็นมาตรฐานเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ประเภทของกฎหมายที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องก่อนการจัดทำร่าง

(๒) รูปแบบหรือวิธีการรับจัดให้มีการฟังความคิดเห็นทั้งในรูปแบบการจัดประชุมหรือสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็น (Oral hearing) หรือการรับฟังความคิดเห็นโดยลายลักษณ์อักษร (Literal hearing)

(๓) ขอบเขตของกลุ่มเป้าหมายหรือผู้มีส่วนได้เสียหรือมีส่วนเกี่ยวข้องที่ต้องรับฟังความคิดเห็น

(๔) หลักเกณฑ์ที่เหมาะสมของการมีส่วนร่วมหรือการรับฟังความคิดเห็นที่ถือว่าเป็นการรับฟังความคิดเห็นที่ครบถ้วนสมบูรณ์ เช่น จำนวนหรือสัดส่วนของผู้เกี่ยวข้องที่ต้องรับฟังความคิดเห็น ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น รูปแบบหรือวิธีการรับฟังความคิดเห็น ฯลฯ โดยพิจารณาตามความเหมาะสม

(๕) รูปแบบและแนวทางในการรายงานผลหรือการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการรับฟังความคิดเห็นเพื่อสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนทั่วไป

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

- หน่วยงานผู้รับผิดชอบ : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา / สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๒ ในระหว่างที่กฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ซึ่งตราขึ้นเพื่อรองรับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ยังไม่มีผลใช้บังคับ หากมีกรณีที่หน่วยงานของรัฐจะดำเนินการจัดทำร่างกฎหมายที่มีผลกระทบต่อประชาชน ให้ดำเนินการแถลงข่าวหรือประชาสัมพันธ์ให้ทราบเป็นการทั่วไป พร้อมทั้งจัดทำสรุปประเด็นปัญหาหรือความจำเป็นที่ต้องมีกฎหมาย ตลอดจนสรุปหลักการและเหตุผลของร่างกฎหมายที่ประสงค์จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องก่อนการดำเนินการ

- ระยะเวลา : เริ่มดำเนินการทันที และดำเนินการต่อเนื่องระยะยาว

- หน่วยงานผู้รับผิดชอบ : หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงาน

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๓ ให้หน่วยงานของรัฐนำผลการรับฟังความคิดเห็นตามข้อ ๒.๒ มาใช้ประกอบการจัดทำร่างกฎหมายในร่างแรก และเมื่อจัดทำร่างแรกเสร็จแล้วต้องมีการแสดงไว้ในรายงานให้เห็นด้วยว่าได้มีการนำความคิดเห็นของประชาชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไปประกอบการพิจารณาในส่วนใด โดยต้องแสดงเหตุผลในการดำเนินการหรือไม่ดำเนินการตามที่ได้มีการแสดงความคิดเห็นให้ปรากฏไว้ด้วย จึงให้มีการรับฟังความคิดเห็นตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องต่อไปแล้ว

- ระยะเวลา : เริ่มดำเนินการทันที และดำเนินการต่อเนื่องระยะยาว
- หน่วยงานผู้รับผิดชอบ : หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงาน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๔ ให้หน่วยงานของรัฐนำร่างกฎหมายที่จัดทำเสร็จสมบูรณ์แล้ว พร้อมทั้งสรุปความเห็นของประชาชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามข้อ ๒.๓ จัดทำเป็นรายงานรวมไว้กับคำอธิบายประกอบร่างกฎหมายโดยมีรายละเอียดตามที่คณะกรรมการพัฒนากฎหมายกำหนด โดยอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น วิธีการรับฟังความคิดเห็น จำนวนประชาชนหรือผู้เกี่ยวข้องที่ร่วมแสดงความคิดเห็น ประเด็นความคิดเห็นที่นำมาประกอบการพิจารณาปรับปรุงร่างกฎหมายและเหตุผลประกอบการดำเนินการ ฯลฯ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับนำไปประกอบการพิจารณาตามขั้นตอนต่อไป

- ระยะเวลา : เริ่มดำเนินการทันที และดำเนินการต่อเนื่องระยะยาว
- หน่วยงานผู้รับผิดชอบ : หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงาน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- ๑) การกำหนดหลักเกณฑ์อันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำในการรับฟังความคิดเห็นหรือการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายโดยหน่วยงานของรัฐ
- ๒) ร้อยละของจำนวนร่างกฎหมายที่หน่วยงานของรัฐที่จะดำเนินการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายได้ดำเนินการให้ข้อมูล แลกเปลี่ยน หรือจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างแพร่หลายเป็นการทั่วไป และดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดครบถ้วน
- ๓) ร้อยละของจำนวนร่างกฎหมายที่มีการจัดทำรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓. มีกลไกให้ประชาชนได้ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการจัดทำและการเสนอกฎหมายโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

๓.๑ จัดให้มีกลไกรองรับการรับฟังความคิดเห็นและการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สำหรับกรณีร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยจัดให้มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ร่างกฎหมายทางเว็บไซต์ของสภาผู้แทนราษฎรและวิทยุโทรทัศน์ของรัฐสภา ตลอดจนระบบสารสนเทศกลางที่จะจัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับร่างกฎหมาย เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นประกอบการพิจารณาร่างกฎหมาย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานผู้รับผิดชอบ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓.๒ จัดให้มีผู้รับผิดชอบในการสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และการดำเนินการตาม มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยตามข้อ ๓.๑ เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาร่างกฎหมาย โดยต้อง ดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามที่กำหนดในข้อ ๒.๔

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานผู้รับผิดชอบ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) ร้อยละของร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือประชาชนที่เปิดโอกาสให้ มีส่วนร่วมหรือจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นโดยประชาชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
- (๒) ร้อยละของร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือประชาชนที่มีการจัดทำรายงาน สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นประกอบร่างกฎหมาย

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๔. จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย

๔.๑ จัดทำและเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. และเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาเป็นเรื่องด่วนให้แล้วเสร็จโดยเร็ว โดยให้ถือเป็นกฎหมายเพื่อการปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานผู้รับผิดชอบ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๔.๒ จัดให้มีกลไกเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบภารกิจช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. เช่น การช่วยเหลือประชาชนจัดทำร่างกฎหมาย การช่วยรวบรวมรายชื่อประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การสนับสนุนงบประมาณสำหรับเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หรือ รณรงค์ให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมาย การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและ หน่วยงานผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการเสนอร่างกฎหมาย การจัดทำรายงานวิเคราะห์ความจำเป็นในการตรากฎหมาย และการดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

- ระยะเวลา : ภายใน ๖ เดือน หลังจากร่างกฎหมายตามข้อ ๔.๑ ประกาศใช้บังคับ
- หน่วยงานผู้รับผิดชอบ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร / สถาบันพระปกเกล้า / สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
- งบประมาณ : หน่วยงานละ ๒๐ ล้านบาทต่อปี (รวม ๖๐ ล้านบาทต่อปี) และในกรณีที่ต้องมีการ จัดส่วนงานใหม่รองรับการดำเนินการให้สามารถของงบประมาณเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) กฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมายประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย
- (๒) มีกลไกหรือช่องทางในการให้ความช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำร่างกฎหมาย และการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย รวมทั้งช่วยเหลือการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง
- (๓) จำนวนร่างกฎหมายที่เข้าชื่อเสนอโดยประชาชนที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของรัฐสภา

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

๖๐ ล้านบาทต่อปี สำหรับการดำเนินการช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย และในกรณีที่จำเป็นต้องมีการจัดส่วนงานใหม่รองรับการดำเนินการให้สามารถของงบประมาณเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

๕. มีกลไกในการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน

๕.๑ พิจารณาผลักดันกลไกกระบวนการยุติธรรมชุมชนเพื่อเป็นเครื่องมือในการยุติข้อพิพาท และดำเนินการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนในระดับชุมชนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยพิจารณาผลักดันกฎหมายว่าด้วยยุติธรรมชุมชน เพื่อให้เกิดผลและสภาพบังคับในทางกฎหมายที่รองรับการกำหนดกลไกและกระบวนการยุติธรรมทางเลือก และเป็นกลไกช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายในระดับชุมชน

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานผู้รับผิดชอบ : กระทรวงยุติธรรม
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๕.๒ ให้กระทรวงยุติธรรมจัดให้มีการฝึกอบรมอาสาสมัครกฎหมายประจำท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนประจำในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยพิจารณาคัดเลือกผู้เข้าฝึกอบรมจากผู้สำเร็จการศึกษาทางนิติศาสตร์หรือผู้ที่มีความรู้หรือประสบการณ์ทางกฎหมายที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่หรือพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อทำหน้าที่ในการให้คำปรึกษา แนะนำ หรือช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนในท้องถิ่น และเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกับกลไกยุติธรรมชุมชน เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงความช่วยเหลือทางกฎหมายในเบื้องต้น โดยให้มีการพิจารณาออกระเบียบเพื่อกำหนดอัตราค่าตอบแทนหรือสวัสดิการแก่อาสาสมัครดังกล่าวตามความเหมาะสม

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และดำเนินการต่อเนื่องระยะยาว
- หน่วยงานผู้รับผิดชอบ : กระทรวงยุติธรรม / กระทรวงมหาดไทย และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- งบประมาณ : ๑๕๐ ล้านบาทต่อปี

๕.๓ พัฒนากลไกในการอบรมและให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ ทั้งในส่วนของ การให้ความรู้พื้นฐานทางกฎหมายและการให้ข้อมูลเพื่อให้ทราบถึงช่องทางหรือกลไกการขอรับความช่วยเหลือทางกฎหมายหรือการติดต่อราชการในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการลงพื้นที่เพื่อสอบถามปัญหาทางกฎหมายและให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน โดยจะต้องจัดให้มีการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึงมากกว่าเดิม

และเชื่อมโยงเครือข่ายอาสาสมัครนักกฎหมายประจำท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในพื้นที่ เพื่อให้การเข้าถึงความช่วยเหลือทางกฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว
- หน่วยงานผู้รับผิดชอบ : กระทรวงยุติธรรม / กระทรวงมหาดไทย / องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น / สำนักงานอัยการสูงสุด
- งบประมาณ : ๑๐๐ ล้านบาทต่อปี นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) ในกรณีที่จำเป็นต้องมีการตรากฎหมายรองรับ ให้พิจารณาจากการที่กฎหมายว่าด้วยยุติธรรมชุมชนประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย
- (๒) จำนวนของยุติธรรมชุมชนที่ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนในชุมชน และจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการอบรมให้ทำหน้าที่ยุติธรรมชุมชน
- (๓) จำนวนอาสาสมัครนักกฎหมายประจำท้องถิ่นทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ หรือช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนในพื้นที่ และความพึงพอใจของประชาชนในพื้นที่ต่อการทำหน้าที่ดังกล่าว
- (๔) ความพึงพอใจของประชาชนในชุมชนในการเข้าถึงหรือการได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมาย

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

๒๕๐ ล้านบาทต่อปี นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ :																								
มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่มีความสำคัญและจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน																								
ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)										ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด										
											(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน												
๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕								
๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๑. ประชาชนได้ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย																								
๑.๑ ให้หน่วยงานของรัฐผู้รักษากฎหมายจัดทำกฎหมายจัดให้มีช่องทางให้ประชาชนทั่วไปหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียสามารถสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งมีหน้าที่รับเรื่องราวร้องทุกข์ที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมาย										หน่วยงาน ของรัฐ ทุกหน่วยงาน		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้มีช่องทางในการสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย	หน่วยงานของรัฐผู้รักษากฎหมาย จัดให้มีช่องทางให้ประชาชนทั่วไปหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียสามารถสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย										
๑.๒ ให้หน่วยงานของรัฐผู้รักษากฎหมาย จัดทำรายงานประมวลความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามกฎหมายตลอดจนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการ										หน่วยงาน ของรัฐ ทุกหน่วยงาน		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้มีข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาที่เกิดจากการใช้บังคับกฎหมาย	ร้อยละ ของกฎหมายที่มีการจัดทำรายงานประมวลความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย										

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ :																								
มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่มีความสำคัญและจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
																		(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน					
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔											
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
บังคับใช้กฎหมาย เสนอรัฐมนตรี ผู้รักษาการตามกฎหมายเพื่อทราบ และพิจารณาสั่งการทุก ๑ ปี และเก็บ รวบรวมเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ และรายงานการทบทวนความเหมาะสม ของกฎหมาย																							แ ละ เ ส น อ ร ัฐ ม น ต ร ิ ผู้ รั ก ษ า ค า ร ต า ม ก ฎ ห า ม า ย	
๒. ประชาชนได้ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการจัดทำและการเสนอกฎหมายโดยหน่วยงานของรัฐ																								
๒.๑ กำหนดหลักเกณฑ์อันเป็น มาตรฐานขั้นต่ำของกระบวนการรับฟัง ความคิดเห็นหรือการมีส่วนร่วมของ ประชาชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการ จัดทำและการเสนอร่างกฎหมาย โดยอย่างน้อยต้องมีหลักเกณฑ์อันเป็น มาตรฐานในเรื่องดังต่อไปนี้ (๑) ประเภทของกฎหมายที่ต้อง จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของ																				สำ น า ง า น ค ณ ะ ก ร ร ม ก า ร ก ฎ ษ ฎ ิ ก า + สำ น า ง เล ขา ธ ิ การ ค ณ ะ ร ัฐ ม น ต ร ิ		ง บ ป ระ มา ณ ต า ม ป ก ติ ของ ห น ว ย า ง า น	ห น ว ย า ง า น ของ ร ัฐ จ ัด ให้ มี การ รับ ฟ ัง ค ว ม ค ิ ต ห ิ น ของ ป ระ ชา ชน แ ล ะ ผู้ มี ส่วน เก ีย ว ข ี ง ใน การ จ ัด ทำ ร่าง ก ฎ ห า ม า ย อย่าง มี ป ระ ส ิ ท ิ ภาพ	มี การ ก ำ หนด หลัก เกณฑ์ อัน เป็น มา ตร ฐ า น ขั้น ต่ำ ของ กระ บ ว น การ รับ ฟ ัง ค ว ม ค ิ ต ห ิ น หรือ การ มี ส่วน ร ่วม ของ ป ระ ชา ชน ใน การ จ ัด ทำ ร่าง ก ฎ ห า ม า ย โดย ห น ว ย า ง า น ของ ร ัฐ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ :

มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่มีความสำคัญและจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน

[illegible]

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ :

มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่มีความสำคัญและจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
วิธีการรับฟังความคิดเห็นอื่น (๕) รูปแบบและแนวทางการ รายงานผลหรือการเผยแพร่และ ประชาสัมพันธ์ผลการรับฟังความ คิดเห็น เพื่อสร้างการรับรู้และการมี ส่วนร่วมของประชาชนทั่วไป																						
๒.๒ ให้หน่วยงานของรัฐที่จะจัดทำ ร่างกฎหมายที่มีผลกระทบต่อประชาชน จัด ให้ มี ก ร แลก ล ง ข ้ า ว หรือ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับ ทราบเป็นการทั่วไป พร้อมทั้งจัดทำ สรุปประเด็นปัญหาหรือความจำเป็น ที่ต้องมีกฎหมาย ตลอดจนสรุป หลักการและเหตุผลของร่างกฎหมาย ที่ ประ ส ง ค ้ จ ะ จ ั ด ท ำ ข ึ ้น เพื่ อ ประกอบการรับฟังความคิดเห็นของ ประชาชนหรือผู้เกี่ยวข้องก่อนการ จัดทำร่างกฎหมาย																		หน่วยงาน ของรัฐ ทุกหน่วยงาน		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้ประชาชน ได้รับทราบข้อมูล เพื่อประกอบการ แ ส ด ง ค ว า ม คิดเห็นได้อย่าง เหมาะสมและ เข้าใจได้ง่าย และ เพื่อให้การรับฟัง ความคิดเห็น เป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ และตรงประเด็น	ร้อยละของการจัดทำร่าง กฎหมายที่มีการให้สรุป ข้อมูลและเผยแพร่แก่ ประชาชนอย่างครบถ้วน และสามารถเข้าใจได้ง่าย

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ :

มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่มีความสำคัญและจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๒.๓ ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นตามข้อ ๒.๒ และนำผลดังกล่าวมาประกอบการจัดทำร่างกฎหมายร่างแรก โดยต้องแสดงให้เห็นว่าได้นำความเห็นของประชาชนไปประกอบการพิจารณาจัดทำร่างในส่วนใด พร้อมอธิบายเหตุผลในการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายให้ชัดเจน																		หน่วยงาน ของรัฐ ทุกหน่วยงาน		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อเป็นการ สร้างการรับรู้ และให้ข้อมูลถึง เหตุผลในการ พิจารณาจัดทำ ร่างกฎหมาย	ร้อยละของการจัดทำร่าง กฏหมายที่มี การดำเนินการตามที่กำหนด
๒.๔ ให้หน่วยงานของรัฐนำร่างกฎหมายที่จัดทำเสร็จสมบูรณ์แล้ว พร้อมทั้งสรุปความเห็นของประชาชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จัดทำเป็นรายงานรวมไว้กับคำอธิบายประกอบร่างกฎหมายโดยมีรายละเอียดตามที่คณะกรรมการพัฒนากฎหมายกำหนด																		หน่วยงาน ของรัฐ ทุกหน่วยงาน		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้มีข้อมูล ประกอบการ พิจารณา ร่าง กฎหมายอย่าง ครบถ้วน	ร้อยละของร่างกฎหมาย ที่มีการแสดงข้อมูลตามที่ กำหนดครบถ้วน

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ :

มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่มีความสำคัญและจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๒๕๖๕																					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
โดยอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น วิธีการรับฟังความคิดเห็น จำนวนประชาชนหรือผู้เกี่ยวข้องที่ร่วมแสดงความคิดเห็น ประเด็นความคิดเห็นที่นำมาประกอบการพิจารณาปรับปรุงร่างกฎหมายและเหตุผลประกอบการดำเนินการ ฯลฯ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับนำไปประกอบการพิจารณาตามขั้นตอนต่อไป																						
๓ .ประชาชนได้ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการจัดทำและการเสนอกฎหมายโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง																						
๓.๑ จัดให้มีกลไกรองรับการรับฟังความคิดเห็นและการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สำหรับกรณีร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง																		สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อเป็นช่องทางในการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นของร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภา	การกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ และร้อยละของร่างกฎหมายที่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมหรือจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ :

มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่มีความสำคัญและจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	2561				2562				2563				2564					(ล้านบาท)				แหล่งเงิน	
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นประกอบการพิจารณาร่างกฎหมาย																				ผู้แทนราษฎรและประชาชนและมีผู้รับผิดชอบในการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญฯ			
๓.๒ จัดให้มีผู้รับผิดชอบในการสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																				สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	มีผู้รับผิดชอบในการสรุปและรวบรวมผลการรับฟังความคิดเห็น และการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญฯ	จำนวนของร่างกฎหมายที่มีการสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ :																								
มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่มีความสำคัญและจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน																								
ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
																	(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน						
๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕								
๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๔. จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย																								
๔.๑ จัดทำและเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. และเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาเป็นเรื่องด่วนให้แล้วเสร็จโดยเร็ว โดยให้ถือเป็นกฎหมายเพื่อการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																			สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	มี หลัก เกณฑ์ และกลไกรองรับการเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญ	กฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมายประกาศใช้บังคับ	
๔.๒ จัดให้มีกลไกเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบภารกิจช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายเพื่อเป็นกลไกรองรับการดำเนินการ																			สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร +	๖๐ ต่อปี	งบประมาณตามปกติของ	เพื่อให้มีกลไกช่วยเหลือในการดำเนินการให้เป็นไปตาม	มีการจัดตั้งหรือกำหนดส่วนงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการ	

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ :																								
มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่มีความสำคัญและจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
																		(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน					
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔											
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อ เสนอกฎหมาย พ.ศ.																				สถาบัน พระปกเกล้า + สำนักงาน คณะกรรมการ ปฏิรูปกฎหมาย		หน่วยงาน	กฏหมาย โดยเฉพาะการ ให้ ความ ช่วยเหลือแก่ ประชาชน	
๕. มีกลไกการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน																								
๕.๑ พิจารณาผลักดันกลไก กระบวนการยุติธรรมชุมชนเพื่อเป็น เครื่องมือในการยุติข้อพิพาท และให้ ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ ประชาชนในระดับชุมชนให้เกิดผล อย่างเป็นรูปธรรม โดยอาจพิจารณา ผลักดันกฎหมายว่าด้วยยุติธรรมชุมชน เพื่อให้เกิดผลและสภาพบังคับในทาง กฎหมายในการดำเนินการที่ชัดเจน																				กระทรวง ยุติธรรม		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้มีกลไกให้ ความช่วยเหลือ ทางกฎหมาย แก่ประชาชน ในระดับชุมชน หรือท้องถิ่น	มี กล ไ ก ร อ ง ร ับ กระบวนการยุติธรรม ชุมชน และกฎหมายว่า ด้วยยุติธรรมชุมชนมีผล ประกาศใช้บังคับ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ :

มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่มีความสำคัญและจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
																		(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						๑	๒	๓	๔
๕.๒ จัดให้มีการฝึกอบรมอาสาสมัคร นักกฎหมายประจำท้องถิ่น เพื่อทำ หน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย แก่ประชาชนประจำในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะในระดับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น																					กระทรวง ยุติธรรม + กระทรวง มหาดไทย + องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	๑๕๐ ต่อปี		มีกลไกสำหรับ ทำหน้าที่ในการ ให้คำปรึกษา แนะนำ หรือ ช่วยเหลือทาง กฎหมายแก่ ประชาชนใน ท้องถิ่น	- จำนวนอาสาสมัคร นักกฎหมายประจำท้องถิ่น - ความพึงพอใจของ ประชาชนในท้องถิ่นต่อ บทบาทของอาสาสมัคร นักกฎหมายประจำท้องถิ่น ในการให้ความช่วยเหลือ ประชาชนทางกฎหมาย
๕.๓ พัฒนากลไกในการอบรมและให้ ความรู้ทางกฎหมายแก่ผู้นำชุมชนและ ประชาชนในพื้นที่ ในการให้ความรู้ พื้นฐานทางกฎหมายและการให้ข้อมูล เพื่อให้ทราบถึงช่องทางหรือกลไกการ ขอรับความช่วยเหลือทางกฎหมาย หรือการติดต่อราชการในเรื่องต่าง ๆ																					กระทรวง ยุติธรรม + กระทรวง มหาดไทย + องค์กรปกครอง	๑๐๐ ต่อปี	งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้มีกลไก ในการให้ความรู้ ทางกฎหมาย แก่ประชาชน	ความพึงพอใจของประชาชน ในชุมชนในการเข้าถึงหรือ การได้รับความช่วยเหลือ ทางกฎหมาย

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																											
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ :																											
มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายที่มีความสำคัญและจัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน																											
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
																						(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕										
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
รวมทั้งการลงพื้นที่เพื่อสอบถามปัญหาทางกฎหมายและให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน โดยจะต้องจัดให้มีการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึงมากกว่าเดิม																							ส่วนท้องถิ่น + สำนักงาน อัยการสูงสุด				

ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(๑) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าซื้อเสนอกฎหมาย พ.ศ.

: มีหลักการและสาระสำคัญรับรองหลักการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๑๓๓ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในเรื่องดังต่อไปนี้

- มีกลไกสนับสนุนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่รวมตัวกันเข้าซื้อกันเอง
- มีกลไกสนับสนุนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาขอความช่วยเหลือในการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมาย
- มีหน่วยงานรับผิดชอบในการช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายโดยตรง โดยอาจปรับปรุงบทบาทภารกิจหรือมอบหมายหน้าที่แก่สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายให้รับผิดชอบภารกิจดังกล่าว หรือกำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสถาบันพระปกเกล้ามีหน้าที่รับผิดชอบสนับสนุนภารกิจช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายด้วย
- มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย โดยอาจโอนกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองตามกฎหมายว่าด้วยสภาพพัฒนาการเมืองมาเป็นกองทุนตามกฎหมายนี้
- มีวิธีการเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าซื้อเสนอกฎหมายโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

ประเด็นปฏิรูปที่ ๗ :

มีกลไกให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายโดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่าย รวมทั้งพัฒนาระบบฐานข้อมูลของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมายให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติไว้ในหมวด ๔ หน้าที่ของปวงชนชาวไทย มาตรา ๕๐ (๓) ให้บุคคลมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดโดยรัฐมีหน้าที่ต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด อย่างไรก็ตาม การที่บุคคลจะปฏิบัติตามกฎหมายนั้นอยู่ภายใต้เงื่อนไขว่าประชาชนต้องรู้ว่ามียกกฎหมายในเรื่องดังกล่าวและเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายดังกล่าวว่าได้กำหนดหน้าที่หรือข้อห้ามไว้อย่างไร ซึ่งประชาชนทั่วไปที่อยู่ในชนบททางไกลหรือไม่มีทุนทรัพย์เพียงพอที่จัดหาทนายหรือที่ปรึกษาทางกฎหมายอาจไม่มีความรู้ทางด้านกฎหมายหรือไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้ ความไม่รู้กฎหมายดังกล่าวทำให้ประชาชนอาจกระทำผิดกฎหมายโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ รวมถึงเป็นการเปิดช่องให้มีการทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างบุคคลที่ฐานะเอื้ออำนวยให้สามารถเข้าถึงกฎหมายกับประชาชนที่มีฐานะยากจนซึ่งไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าว ดังนั้น จึงเป็นภารกิจสำคัญของรัฐประการหนึ่งในการดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจเนื้อหาของกฎหมายนั้น เพื่อการนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕๘ ค. (๓) ในการดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐโดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้สะดวก และสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายได้ง่าย

แนวทางการดำเนินการที่กำหนดในผลอันพึงประสงค์ข้อนี้ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่รวบรวมกฎหมาย กฎ หนังสือเวียน แนวปฏิบัติ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรี รวมถึงคำพิพากษา คำวินิจฉัย และความเห็นของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งวางระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติราชการและการตีความกฎหมาย ซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนที่มีอยู่ในปัจจุบันให้ครบถ้วน และจัดหมวดหมู่เพื่อทำเป็นฐานข้อมูลเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้ามาสืบค้นได้ โดยกำหนดให้มีระบบฐานข้อมูลกฎหมายกลางของประเทศที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งทุกหน่วยงานสามารถเชื่อมต่อถึงกันผ่านระบบกลางดังกล่าวได้โดยสะดวก และต้องวางระบบการเข้าถึงข้อมูลให้ง่ายต่อการใช้งานและมีความมั่นคงปลอดภัยในการเข้าถึงและคุ้มครองข้อมูล เพื่อให้ระบบช่วยหน่วยงานในการร่วมกันพัฒนาฐานข้อมูลกลางให้ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน นอกจากนี้ เนื่องจากในปัจจุบันได้มีการตรากฎหมายขึ้นบังคับใช้เป็นจำนวนมาก โดยบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องหนึ่งอาจกระจายอยู่ในกฎหมายหลายฉบับทั้งระดับพระราชบัญญัติและอนุบัญญัติซึ่งเป็นอุปสรรคและภาระแก่ประชาชนในการสืบค้นกฎหมายหลายฉบับ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายจึงได้กำหนดให้มีกลไกในการจัดทำประมวลกฎหมายเพื่อรวบรวมกฎหมายที่มีหลักการและสาระสำคัญในเรื่องเดียวกันมาบัญญัติไว้ด้วยกันโดยจัดโครงสร้างของบทบัญญัติในส่วนต่าง ๆ ขึ้นใหม่เป็นหมวดเป็นหมู่และมีความเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบอันจะเป็นประโยชน์ต่อการเข้าถึงและเอื้อให้สามารถเข้าใจเนื้อหาสาระได้ง่ายขึ้น

อีกทั้งเพื่อให้ประชาชนทั่วไปรวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าใจเนื้อหาของกฎหมายได้ง่าย จึงได้กำหนดให้มีการจัดทำคำอธิบายกฎหมายสำหรับกฎหมายที่มีผลบังคับใช้อยู่เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าใจเจตนารมณ์และเนื้อหาของกฎหมายนั้นได้ดียิ่งขึ้น และยังได้กำหนดให้มีการจัดทำคำแปลกฎหมายในฐานข้อมูลที่รวบรวมไว้และคำอธิบายกฎหมายเป็นภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียนเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ชาวต่างประเทศ นอกจากนี้ ได้กำหนดให้มีการเผยแพร่ให้ความรู้ทางกฎหมายให้แก่ประชาชนโดยใช้สื่อประชาสัมพันธ์ทุกช่องทาง รวมถึงจัดให้มีการอบรมวิธีการเข้าถึงระบบฐานข้อมูลทางกฎหมายของรัฐให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) ประชาชนเข้าถึงกฎหมายได้ง่าย เพื่อให้ประชาชนได้รู้กฎหมายและมีความรู้ความเข้าใจ
- ๒) มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของกฎหมายเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้โดยสะดวกและรวดเร็ว

กรอบระยะเวลาการดำเนินการในภาพรวม

ภายใน ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - พ.ศ. ๒๕๖๔) และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

ตัวชี้วัดในภาพรวม

- ๑) มีหลักเกณฑ์กำหนดรูปแบบ และวิธีการในการรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐ
- ๒) มีการเสนอแผนปฏิบัติการตามแผนปฏิรูปในการจัดทำฐานข้อมูลของกฎหมายภายในระยะเวลาที่กำหนด
- ๓) ร่างกฎหมายว่าด้วยการจัดทำประมวลกฎหมายแบบต่อเนื่องเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก ประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย
- ๔) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าวและมีการดำเนินการจัดทำประมวลกฎหมาย
- ๕) มีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำคำอธิบายกฎหมาย
- ๖) มีการจัดทำคำอธิบายกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้วภายในระยะเวลาที่กำหนด
- ๗) มีคำแปลกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ
- ๘) มีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน
- ๙) คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการในการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน
- ๑๐) มีการจัดบุคลากรที่ทำหน้าที่ตอบปัญหาให้แก่ประชาชนผู้มาติดต่อ
- ๑๑) มีการจัดอบรมความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายสองครั้งต่อปี
- ๑๒) มีการจัดทำอินโฟกราฟิกหรือการทำคู่มือคำอธิบายสาระสำคัญของกฎหมายที่ครอบคลุมกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมาย
- ๑๓) ร่างกฎหมายว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัลมีผลใช้บังคับเป็นกฎหมาย
- ๑๔) มีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้หน่วยงานที่ได้ดำเนินการรวบรวมกฎหมาย กฎ หนังสือเวียน แนวปฏิบัติ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรี รวมถึงคำพิพากษา คำวินิจฉัย และความเห็นต่าง ๆ ที่ได้รวบรวมไว้ ส่งมารวบรวมจัดเก็บในระบบฐานข้อมูล
- ๑๕) มีระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อรองรับระบบฐานข้อมูลกลางทางกฎหมายของประเทศ โดยมีการดูแลรักษา ระบบอย่างต่อเนื่อง
- ๑๖) มีระบบฐานข้อมูลกลางทางกฎหมายของประเทศในรูปแบบของโปรแกรมประยุกต์

วงเงินและแหล่งเงินในภาพรวม

วงเงิน : ๑๐๐ ล้านบาท และ ๕ ล้านบาทต่อปี นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ
แหล่งเงิน : งบประมาณแผ่นดิน

กิจกรรมและวิธีการตามผลอันพึงประสงค์

๑. จัดให้มีการรวบรวมกฎหมาย กฎ หนังสือเวียน แนวปฏิบัติ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรี รวมถึงคำพิพากษา คำวินิจฉัย และความเห็นของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นการวางระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติราชการ และการตีความกฎหมายซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนที่มีอยู่ในปัจจุบันให้ครบถ้วนและจัดหมวดหมู่เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูล

๑.๑ จัดให้มีร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีหรือมติคณะรัฐมนตรีที่เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ รูปแบบ และวิธีการในการรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำฐานข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้อง เชื่อมโยง และเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี / สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑.๒ ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสนอแผนการดำเนินการในการจัดทำและการเผยแพร่ฐานข้อมูลทางกฎหมายในความรับผิดชอบของหน่วยงาน โดยกำหนดระยะเวลาในการรวบรวมกฎหมาย กฎ หนังสือเวียน แนวปฏิบัติ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรี รวมถึงคำพิพากษา คำวินิจฉัย และความเห็นของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งวางระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติราชการและการตีความกฎหมายซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนที่มีอยู่ในปัจจุบันให้ครบถ้วน โดยให้มีการรวบรวมแผนดังกล่าวเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบด้วย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี / หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทั้งหมด
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) มีหลักเกณฑ์กำหนดรูปแบบ และวิธีการในการรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐ
- (๒) มีการเสนอแผนการดำเนินการในการจัดทำฐานข้อมูลทางกฎหมายภายในระยะเวลาที่กำหนด

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒. จัดทำประมวลกฎหมายเพื่อรวบรวมกฎหมายเรื่องเดียวกันไว้ด้วยกันเพื่อความสะดวกในการใช้งาน

๒.๑ จัดทำกฎหมายว่าด้วยการจัดทำประมวลกฎหมายแบบต่อเนื่องเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวกเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทางในการจัดทำประมวลกฎหมายหรือรวบรวมกฎหมายและอนุบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาไว้ในที่เดียวกัน เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบ และเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาเป็นเรื่องเร่งด่วนให้แล้วเสร็จโดยเร็ว โดยให้ถือเป็นกฎหมายเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๒ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการเพื่อรับผิดชอบในการจัดทำประมวลกฎหมายที่สำคัญเพื่อเป็นตัวอย่างในการดำเนินการ โดยให้พิจารณาจัดทำประมวลกฎหมายในเรื่องที่มีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชนก่อนเป็นลำดับแรก เช่น ประมวลกฎหมายผังเมือง ประมวลกฎหมายควบคุมอาคาร ประมวลกฎหมายแรงงาน ประมวลกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาษี ฯลฯ พร้อมทั้งจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยมีการกำหนดระยะเวลาการดำเนินการสำหรับประมวลกฎหมายแต่ละเรื่องไว้โดยชัดเจน ทั้งนี้ ให้พิจารณาดำเนินการร่วมกับผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นักวิชาการของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และนักกฎหมายภาคเอกชนที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว

- ระยะเวลา : ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่กฎหมายว่าด้วยการจัดทำประมวลกฎหมายแบบต่อเนื่องเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวกมีผลใช้บังคับ และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : ๕ ล้านบาทต่อปี นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) ร่างกฎหมายว่าด้วยการจัดทำประมวลกฎหมายแบบต่อเนื่องเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวกประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย
- (๒) มีการกำหนดกลไกและแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาจัดทำประมวลกฎหมาย
- (๓) จำนวนของประมวลกฎหมายที่เริ่มดำเนินการจัดทำ และที่ดำเนินการแล้วเสร็จ

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓. จัดทำคำอธิบายกฎหมายสำหรับกฎหมายที่มีผลบังคับใช้อยู่

๓.๑ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำคำอธิบายกฎหมาย เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำคำอธิบายกฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีความสอดคล้องและเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน และทำให้ประชาชนสามารถเข้าใจและเข้าถึงได้โดยง่าย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓.๒ ให้คณะรัฐมนตรีกำหนดให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนการดำเนินการในการจัดทำคำอธิบายกฎหมาย โดยพิจารณากำหนดลำดับการดำเนินการจากกฎหมายที่มีผลกระทบต่อประชาชนเป็นหลัก และจะต้องระบุระยะเวลาการดำเนินการและแนวทางการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจน

- ระยะเวลา : ภายใน ๓ เดือน หลังจากคณะรัฐมนตรีเห็นชอบหลักเกณฑ์และวิธีการตามข้อ ๓.๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี / หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายใน ๑ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑)

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำคำอธิบายกฎหมาย และจำนวนของกฎหมายที่ระบุไว้ในแผนการดำเนินการ
- (๒) จำนวนของคำอธิบายกฎหมายที่ดำเนินการแล้วเสร็จ

วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๔. จัดทำคำแปลกฎหมายและคำอธิบายกฎหมายเป็นภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษากลางของอาเซียน

๔.๑ ให้มีการเร่งรัดการจัดทำคำแปลกฎหมายโดยเฉพาะกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดำเนินการนำร่องในช่วงแรก และเสนอแนวทางการดำเนินการต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมายเป็นผู้ดำเนินการในระยะต่อไป ทั้งในส่วนของการจัดทำคำแปลและคำอธิบายกฎหมาย และแนวทางการเผยแพร่เพื่อเป็นข้อมูลแก่ประชาชน ทั้งนี้ อาจมีการมอบหมายให้นักวิชาการคณะนิติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และนักกฎหมายภาคเอกชนที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับกฎหมายแต่ละกลุ่มร่วมในการดำเนินการก็ได้

- ระยะเวลา : ภายใน ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๒)
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา / หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมายทั้งหมด
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และอาจต้องมีการขอรับการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดจ้างให้มีการจัดทำคำแปลกฎหมายตามความเหมาะสม

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

จำนวนของคำแปลกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ

วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และอาจขอรับจัดสรรเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

๕. การเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายให้แก่ประชาชนโดยใช้สื่อประชาสัมพันธ์ทุกช่องทาง รวมถึงจัดให้มีการอบรมวิธีการเข้าถึงระบบฐานข้อมูลทางกฎหมายของรัฐให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง

๕.๑ ให้กระทรวงยุติธรรมเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน รวมทั้งแผนการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว โดยกำหนดให้ภารกิจในการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชนเป็นภารกิจของกระทรวงยุติธรรมและกระทรวงมหาดไทย โดยประสานการดำเนินการร่วมกับสำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งจะต้องโดยต้องดำเนินการในรูปแบบที่ทั่วถึงและสามารถเข้าใจได้ง่าย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

- หน่วยงานหลัก : กระทรวงยุติธรรม / กระทรวงมหาดไทย / สำนักงานอัยการสูงสุด

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๕.๒ ให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานที่เป็นผู้บังคับใช้กฎหมายมีหน้าที่รับผิดชอบในการเผยแพร่และให้ความรู้ทางกฎหมายในส่วนที่ตนรับผิดชอบแก่ประชาชน โดยให้ดำเนินการดังนี้

(๑) จัดบุคลากรที่มีความรู้ตอบปัญหาให้แก่ประชาชนผู้มาติดต่อผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนสามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

(๒) จัดให้มีการอบรมความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายที่ตนรับผิดชอบให้แก่ประชาชนเป็นการทั่วไป ไม่น้อยกว่าสองครั้งต่อปี

(๓) จัดรูปแบบการนำเสนอข้อมูลและให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจของประชาชน เช่น การจัดทำในรูปแบบของอินโฟกราฟิก (infographic) คู่มือคำอธิบายสาระสำคัญของกฎหมายซึ่งใช้ภาษาที่เข้าใจได้โดยง่าย หรือการทำวิดีโอคำอธิบายสาระสำคัญ เป็นต้น และจัดให้มีการเผยแพร่ในช่องทางที่หลากหลายและง่ายต่อการเข้าถึงของประชาชน เช่น การเผยแพร่ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อประชาสัมพันธ์ทางสังคมต่าง ๆ

- ระยะเวลา : เริ่มดำเนินการภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

- หน่วยงานหลัก : หน่วยงานของรัฐผู้รักษาการตามกฎหมายทุกหน่วย

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

(๑) มีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน

(๒) คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการในการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน

(๓) มีการจัดบุคลากรที่ทำหน้าที่ตอบปัญหาให้แก่ประชาชนผู้มาติดต่อ

(๔) มีการจัดอบรมความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายสองครั้งต่อปี

(๕) มีการจัดทำอินโฟกราฟิกหรือการทำคู่มือคำอธิบายสาระสำคัญของกฎหมายที่ครอบคลุม

กฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมาย

วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๖. จัดให้มีระบบฐานข้อมูลกฎหมายกลางของประเทศซึ่งทุกหน่วยงานสามารถเชื่อมต่อผ่านระบบกลางดังกล่าวได้โดยสะดวก โดยต้องวางระบบการเข้าถึงข้อมูลให้ง่ายต่อการใช้งานและมีความมั่นคงปลอดภัยในการเข้าถึงและคุ้มครองข้อมูล

๖.๑ ให้มีการเสนอร่างกฎหมายว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัล เพื่อกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการให้มีฐานข้อมูลกลางในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงฐานข้อมูลทางกฎหมายในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นมาตรฐาน

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ / คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมาย
ในระยะเร่งด่วน
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๖.๒ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้มีมติกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานที่ได้ดำเนินการรวบรวมกฎหมาย กฎ หนังสือเวียน แนวปฏิบัติ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรี รวมถึงคำพิพากษา คำวินิจฉัย และความเห็นต่าง ๆ ที่ได้รวบรวมไว้ ส่งมารวบรวมจัดเก็บในระบบฐานข้อมูลกลางเพื่ออำนวยความสะดวกในการสืบค้นหรือการเข้าถึงข้อมูลทางด้านกฎหมายของประชาชน และเพื่อให้มีระบบฐานข้อมูลกลางทางด้านกฎหมายที่มีความทันสมัยและเป็นปัจจุบัน โดยในระยะแรกอาจขอให้มีการส่งข้อมูลทางกฎหมายบางส่วนให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกานำมารวบรวมจัดเก็บในรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อจัดทำหรือพัฒนาเป็นฐานข้อมูลทางกฎหมายสำหรับการสืบค้นเพื่อประโยชน์ในการใช้งานต่อไป

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๖.๓ ให้มีการจัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายเชื่อมโยงในลักษณะของระบบกลางที่สามารถเชื่อมข้อมูลต่อกันได้ เพื่อรองรับระบบฐานข้อมูลกลางทางกฎหมายของประเทศ โดยมีการวางระบบและกำหนดรูปแบบเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลต่าง ๆ ในความรับผิดชอบเข้าไปจัดเก็บในระบบฐานข้อมูลกลางได้โดยสะดวก และดูแลรักษาระบบให้มีความมั่นคงปลอดภัยเพื่อป้องกันการเข้าถึงหรือแก้ไขข้อมูลโดยบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้อง ตลอดจนจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือประชาชนที่ใช้ฐานข้อมูลในระบบกลางเพื่อการพัฒนาและฐานข้อมูลอย่างต่อเนื่อง

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (จัดทำและดูแลรักษาระบบ) / สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กำหนดรูปแบบในการลงข้อมูล) / หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมาย (ลงข้อมูลในระบบ)
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ เนื่องจากการกำหนด
งบประมาณในการจัดทำระบบกลางไว้แล้วตามผลอันพึงประสงค์ข้อ ๑

๖.๔ พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางทางกฎหมายของประเทศ ให้อยู่ในรูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (application) เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

- ระยะเวลา : ภายใน ๑ ปี หลังจากจัดทำระบบกลางแล้วเสร็จ
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) / สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : ๑๐๐ ล้านบาท

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) ร่างกฎหมายว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัลมีผลใช้บังคับเป็นกฎหมาย
- (๒) มีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้หน่วยงานที่ได้ดำเนินการรวบรวมกฎหมาย กฎ หนังสือเวียน แนวปฏิบัติ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรี รวมถึงคำพิพากษา คำวินิจฉัย และความเห็นต่าง ๆ ที่ได้รวบรวมไว้ ส่งมารวบรวมจัดเก็บในระบบฐานข้อมูล
- (๓) มีระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อรองรับระบบฐานข้อมูลกลางทางกฎหมายของประเทศ โดยมีการดูแลรักษาระบบอย่างต่อเนื่อง
- (๔) มีระบบฐานข้อมูลกลางทางกฎหมายของประเทศในรูปแบบของโปรแกรมประยุกต์

วงเงินและแหล่งเงิน

๑๐๐ ล้านบาท นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																											
เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๗ :																											
มีกลไกให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายโดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่าย รวมทั้งการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมายให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก																											
					ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ		วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
					๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔						(ล้านบาท)	แหล่งเงิน			
					๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
๑. รวบรวมกฎหมาย กฎ หนังสือเวียน แนวปฏิบัติ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรี รวมถึงคำพิพากษา คำวินิจฉัยและความเห็นของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นการวางระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติราชการและการตีความกฎหมายซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนที่มีอยู่ในปัจจุบันให้ครบถ้วนและจัดหมวดหมู่เพื่อทำเป็นฐานข้อมูล																											
๑.๑ กำหนดหลักเกณฑ์ รูปแบบ และวิธีการในการรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐเพื่อให้แนวทางในการจัดทำฐานข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ มีความสอดคล้องและเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน และส่งข้อมูลให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้รวบรวมต่อไป โดยอาจดำเนินการในรูปแบบของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีหรือมติคณะรัฐมนตรี																							สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา + สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้ฐานข้อมูลกฎหมายมีข้อมูลที่ครบถ้วนและสมบูรณ์	มีหลักเกณฑ์ในการรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐดังกล่าว

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๗ :

มีกลไกให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายโดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่าย รวมทั้งการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมายให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
๑.๒ ให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเสนอแผนปฏิบัติการตามแผนปฏิรูปในการจัดทำฐานข้อมูลของกฎหมาย โดยกำหนดระยะเวลาการดำเนินการรวบรวมกฎหมาย กฎ หนังสือเวียน แนวปฏิบัติ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรี รวมถึงคำพิพากษา คำวินิจฉัย และความเห็นของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งวางระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติราชการและการตีความกฎหมายซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนที่มีอยู่ในปัจจุบันให้ครบถ้วนและจัดหมวดหมู่เพื่อจัดทำฐานข้อมูล โดยให้เสนอแผนดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบด้วย																							หน่วยงาน ของรัฐ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งหมด		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้ฐานข้อมูล กฎหมายมีข้อมูล ที่ครบถ้วนและ สมบูรณ์	มีการเสนอแผนปฏิบัติการ ตามแผนปฏิรูปภายใน ระยะเวลาที่กำหนดไว้

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๗ :

มีกลไกให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายโดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่าย รวมทั้งการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมายให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
๒. จัดทำประมวลกฎหมายเพื่อรวบรวมกฎหมายเรื่องเดียวกันไว้ด้วยกันเพื่อความสะดวกในการใช้งาน																											
๒.๑ จัดทำกฎหมายว่าด้วยการจัดทำประมวลกฎหมายแบบต่อเนื่องเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวกเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทางในการจัดทำประมวลกฎหมายเพื่อรวบรวมกฎหมายเรื่องเดียวกันและอนุบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาไว้ในที่เดียวกัน และเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบและเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาเป็นเรื่องเร่งด่วนให้แล้วเสร็จโดยเร็วโดยให้ถือเป็นกฎหมายเพื่อการปฏิรูปตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย																							คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายระยะเร่งด่วน		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	มีการจัดทำประมวลกฎหมายเพื่อให้เกิดความสะดวกในการใช้ และสามารถเข้าถึงกฎหมายได้โดยง่าย	มีการประกาศใช้กฎหมายดังกล่าว

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๗ :

มีกลไกให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายโดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่าย รวมทั้งการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมายให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
๒.๒ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำประมวลกฎหมายที่สำคัญเพื่อเป็นตัวอย่างในการดำเนินการโดยให้พิจารณาจัดทำประมวลกฎหมายในเรื่องที่มีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชนเป็นลำดับแรก																							สำนักงาน คณะกรรมการ กฤษฎีกา		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	มีการจัดทำ ประมวล กฎหมายเพื่อให้ เกิดความสะดวก ในการใช้ และ สามารถเข้าถึง กฎหมายได้ โดยง่าย	(๑) มี การ จัด ตั้ง คณะกรรมการ หรือ คณะอนุกรรมการดังกล่าว (๒) มีการดำเนินการจัดทำ ประมวลกฎหมาย

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๗ :

มีกลไกให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายโดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่าย รวมทั้งการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมายให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
๓. จัดทำคำอธิบายสำหรับกฎหมายที่มีผลบังคับใช้อยู่																							
๓.๑ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำคำอธิบายกฎหมาย เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำคำอธิบายกฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้มีความสอดคล้องและเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน และทำให้ประชาชนสามารถเข้าใจและเข้าถึงได้โดยง่าย																			สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้การจัดทำคำอธิบายเป็นรูปแบบเดียวกัน	มีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำคำอธิบายกฎหมาย
๓.๒ ให้นายงานผู้รักษาการตามกฎหมายจัดทำคำอธิบายกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้ว และจัดให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและเข้าใจกฎหมายได้โดยง่าย																			หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมาย		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าใจกฎหมายได้โดยง่าย	มีการจัดทำคำอธิบายกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้วภายในระยะเวลาที่กำหนด

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๗ :																								
มีกลไกให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายโดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่าย รวมทั้งการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมายให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๔. จัดทำคำแปลกฎหมายและคำอธิบายกฎหมายเป็นภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษากลางของอาเซียน																								
๔.๑ ให้มีการเร่งรัดการจัดทำคำแปลกฎหมาย โดยเฉพาะกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ เพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘																				สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา + หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมาย		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้สามารถเข้าถึงกฎหมายได้โดยสะดวก	มีคำแปลกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ
๕. ให้มีการเผยแพร่ให้ความรู้ทางกฎหมายให้แก่ประชาชนโดยใช้สื่อประชาสัมพันธ์ทุกช่องทาง รวมถึงจัดให้มีการอบรมวิธีการเข้าถึงระบบฐานข้อมูลทางกฎหมายของรัฐให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง																								
๕.๑ พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน โดยต้องดำเนินการในรูปแบบที่ทั่วถึงและสามารถเข้าใจได้ง่าย																				กระทรวงยุติธรรม + กระทรวงมหาดไทย		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้การเผยแพร่ความรู้เป็นไปอย่างทั่วถึงและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจกฎหมาย	มีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๗ :

มีกลไกให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายโดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่าย รวมทั้งการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมายให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																								

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๗ :

มีกลไกให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายโดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่าย รวมทั้งการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมายให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก

[illegible]

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๗ :

มีกลไกให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายโดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่าย รวมทั้งการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมายให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด					
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔										
๖. จัดให้มีระบบฐานข้อมูลกฎหมายกลางของประเทศที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งทุกหน่วยงานสามารถเชื่อมต่อถึงกันผ่านระบบกลางดังกล่าวได้โดยสะดวกและต้องวางระบบการเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายต่อการใช้งานและมีความมั่นคงปลอดภัยในการเข้าถึงและคุ้มครองข้อมูล																										
๖.๑ ให้มีการเสนอร่างกฎหมายว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัล เพื่อกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการให้มีฐานข้อมูลกลางในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นมาตรฐานและสามารถใช้ในการอ้างอิงได้อย่างเป็นทางการ ซึ่งรวมถึงการดำเนินการให้มีฐานข้อมูลทางด้านกฎหมายที่จะต้องสามารถเชื่อมต่อกันได้																					สำนักงาน รัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์ + คณะกรรมการ ดำเนินการ ปฏิรูปกฎหมาย ระยะเร่งด่วน		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	กำหนดหลักเกณฑ์ การจัดทำฐาน ข้อมูลหน่วยงาน ภาครัฐในรูปแบบ อิเล็กทรอนิกส์	มีการประกาศใช้กฎหมาย ดังกล่าว	
๖.๒ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานที่ได้ดำเนินการรวบรวมกฎหมาย กฎ หนังสือเวียน แนวปฏิบัติ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรี รวมถึง																					สำนักงาน คณะกรรมการ กฤษฎีกา		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ	มี ระบบ ฐาน ข้อมูลกฎหมาย กลางของประเทศ ที่ ใช้ ระบบ	มี ม ต ค ณ ะ ร ัฐ ม น ต ร ี กำหนดให้หน่วยงานของ รัฐทุกหน่วยงานที่ได้ ดำเนินการรวบรวม	

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๗ :

มีกลไกให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายโดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่าย รวมทั้งการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมายให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
คำพิพากษา คำวินิจฉัย และความเห็นต่าง ๆ ที่ได้รวบรวมไว้ ส่งมารวบรวมจัดเก็บในระบบฐานข้อมูลเพื่ออำนวยความสะดวกในการสืบค้นหรือการเข้าถึงข้อมูลทางด้านกฎหมายของประชาชน																								หน่วยงาน	อิเล็กทรอนิกส์	กฎหมาย กฎ หนังสือเวียน แนวปฏิบัติ คำสั่ง และมติ คณะรัฐมนตรี รวมถึงคำพิพากษา คำวินิจฉัย และความเห็นต่าง ๆ ที่ได้รวบรวมไว้ ส่งมารวบรวมจัดเก็บในระบบฐานข้อมูล		
๖.๓ จัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายเชื่อมโยงในลักษณะของระบบกลางที่สามารถเชื่อมข้อมูลได้เพื่อรองรับระบบฐานข้อมูลกลางทางกฎหมายของประเทศ																								สำนักงาน รัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์ (จัดทำและดูแล รักษาระบบ) +		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	มี ระบบ ฐาน ข้อมูล กฎหมายกลาง ของ ประเทศ ที่ ใช้ ระบบ อิเล็กทรอนิกส์	มีระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อรองรับระบบฐานข้อมูลกลางทางกฎหมายของประเทศ โดยมีการดูแลรักษาระบบอย่างต่อเนื่อง

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๗ :

มีกลไกให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายโดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่าย รวมทั้งการพัฒนากระบวนการพื้นฐานข้อมูลของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมายให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๗ :

มีกลไกให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายโดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่าย รวมทั้งการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของกฎหมาย คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือการตีความกฎหมายให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
																						(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕								
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
๖.๔ พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางทางกฎหมายของประเทศ ให้อยู่ในรูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (application)																					สำนักงาน รัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) + สำนักงาน คณะกรรมการ กฤษฎีกา	๑๐๐ ล้านบาท	งบ ประมาณ แผ่นดิน	เพื่อให้มีระบบ ฐานข้อมูล กฎหมายกลาง ของประเทศ	มีระบบฐานข้อมูลกลางทางกฎหมายของประเทศ ในรูปแบบโปรแกรม ประยุกต์ (application)

ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(๑) ร่างพระราชบัญญัติการจัดทำประมวลกฎหมายแบบต่อเนื่องเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก

พ.ศ.

: กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทางในการจัดทำประมวลกฎหมาย เพื่อบรรวบรวมกฎหมาย และอนุบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาไว้ในที่เดียวกันเพื่อประโยชน์ในการใช้งาน

(๒) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัล พ.ศ.

: กำหนดหน้าที่ให้แก่หน่วยงานของรัฐในการจัดให้มีระบบเอกสารที่ทำในรูปแบบของข้อมูลดิจิทัล การจัดทำฐานข้อมูลในรูปแบบดิจิทัลที่รองรับการแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐด้วยวิธีการดิจิทัล ตลอดจนจัดทำแนวนโยบายและแนวปฏิบัติในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ประเด็นปฏิรูปที่ ๘ :

ปฏิรูปการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมาย เพื่อพัฒนานักกฎหมายให้เป็น
ผู้ประกอบการวิชาชีพที่ดี

มาตรา ๒๕๘ ค. (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้มีการปฏิรูปการเรียน
การสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมาย เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการวิชาศึกษกฎหมายให้เป็นผู้มีความรอบรู้ มีนิติทัศนะ
และยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมของนักกฎหมาย เพื่อให้บรรลุผลดังที่กำหนดคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ
ด้านกฎหมายจึงกำหนดให้มีกลไกในการผลิตบัณฑิตทางนิติศาสตร์ที่มีคุณภาพและเป็นนักกฎหมายที่ดี มีความรอบรู้
ทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อให้สามารถนำกฎหมายไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประชาชนได้อย่าง
เป็นรูปธรรม ตลอดจนเพื่อให้มีการกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนทางนิติศาสตร์ที่เป็นมาตรฐานและมีความ
หลากหลาย เพื่อให้สามารถรองรับแก่การนำไปปรับใช้ในการกำหนดเนื้อหาของหลักสูตรของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา
และเพื่อให้ผู้ศึกษามีความรู้สำหรับการประกอบวิชาชีพทางกฎหมายได้อย่างกว้างขวางและรองรับต่อความต้องการ
บุคลากรทางกฎหมายขององค์กรภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งมีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้เพื่อ
เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนและการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ผู้ปฏิบัติงานทางด้านกฎหมายและประชาชน

แนวทางการดำเนินการที่กำหนดในผลอันพึงประสงค์ข้อนี้ จึงกำหนดให้มีนโยบายระดับประเทศ
ในการสร้างนักกฎหมายให้มีคุณภาพและมีความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อนโยบายของการพัฒนา
ประเทศให้สอดคล้องกับบริบทของสังคม และกำหนดให้คณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) แต่งตั้งคณะกรรมการ
สถานศึกษาแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาหลักสูตรการศึกษานิติศาสตร์ระดับปริญญาตรีที่เป็นมาตรฐาน
เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนนิติศาสตร์ของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา เพื่อรองรับการผลิต
บัณฑิตทางนิติศาสตร์ที่มีความรอบรู้และมีคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเป็นนักกฎหมายที่ดี มีองค์ความรู้ทั้งทางด้านทฤษฎี
และมีความเข้าใจในสภาพสังคม เพื่อให้สามารถนำกฎหมายไปปรับใช้ให้เกิดผลทางปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรม
ตลอดจนกำหนดให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษอบรมวิชากฎหมายสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมาย
ทุกสาขา เพื่อสร้างความรู้ที่ทันสมัยและสามารถนำมาประยุกต์และบังคับใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
โดยกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐ องค์กรวิชาชีพและสถาบันการศึกษา จัดการฝึกอบรมให้แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพต่าง ๆ
ทั้งภาครัฐและเอกชน และมีการสอดแทรกหลักจริยธรรมของนักกฎหมาย และการกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐ
และองค์กรต่าง ๆ จัดให้มีหลักสูตรอบรมให้ความรู้ทางด้านกฎหมายแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความ
เข้าใจในทางกฎหมาย รวมทั้งมีการให้ความรู้ด้านกฎหมายผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้เป็นไปตาม
เจตนารมณ์ที่กำหนดในรัฐธรรมนูญต่อไป

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) หลักสูตรการศึกษานิตินิติศาสตร์มีคุณภาพ ผลิตบัตินิตินิติศาสตร์ที่มีความรู้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ
- ๒) ผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายมีความรอบรู้ มีนิติทัศนะ และยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม
- ๓) ผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความรู้ที่ทันสมัยและสามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดความเป็นธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบระยะเวลาการดำเนินการในภาพรวม

๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – พ.ศ. ๒๕๖๔) และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

ตัวชี้วัดในภาพรวม

- ๑) การแต่งตั้งคณะกรรมการการศึกษานิตินิติศาสตร์แห่งชาติ เพื่อจัดทำนโยบายและกำหนดกรอบมาตรฐานการศึกษาวิชานิตินิติศาสตร์
- ๒) การกำหนดมาตรฐานหลักสูตรของผู้เข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษา
- ๓) การจัดหลักสูตรฝึกอบรมให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาบุคลากรทางกฎหมาย
- ๔) ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจกฎหมาย และมีความรู้ทางด้านกฎหมายผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

วงเงินและแหล่งเงินในภาพรวม

วงเงิน : ๕๐ ล้านบาท นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

แหล่งเงิน : งบประมาณแผ่นดิน

กิจกรรมและวิธีการตามผลอันพึงประสงค์

๑. พัฒนาหลักสูตรการศึกษานิตยศาสตร์ระดับปริญญาตรี เพื่อผลิตบัณฑิตนิตยศาสตร์ที่มีคุณภาพทั้งด้าน ทฤษฎีและปฏิบัติ มีความรอบรู้ และมีคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเป็นนักกฎหมายที่ดี

๑.๑ กำหนดนโยบายระดับประเทศเกี่ยวกับการสร้างนักกฎหมายให้มีคุณภาพและมีความเชี่ยวชาญ ในด้านต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อนโยบายของการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับยุคสมัย โดยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

(๑) สำรวจข้อมูลจากหน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน และภาคส่วนต่าง ๆ เกี่ยวกับความต้องการของ บุคลากรทางกฎหมาย ทั้งในเรื่องของปริมาณและคุณสมบัติความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน โดยให้ดำเนินการดังนี้

(๑.๑) ให้คณะกรรมการการอุดมศึกษา มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้น เพื่อสำรวจข้อมูลปริมาณความต้องการบุคลากรทางกฎหมายของภาคส่วนต่าง ๆ และคุณสมบัติและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่ต้องการ

(๑.๒) การดำเนินการสำรวจข้อมูลข้างต้นให้คณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษาหรือคณะอนุกรรมการที่ได้รับมอบหมายสำรวจข้อมูลอย่างรอบด้าน และจัดรับฟังความคิดเห็นจากเนติบัณฑิตยสภา สภานายความ หน่วยงานของรัฐผู้บังคับใช้กฎหมาย และตลอดจนองค์กรที่มีความ ต้องการใช้บุคลากรทางกฎหมายทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอย่างครอบคลุม

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการการอุดมศึกษา / สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑.๒ ให้คณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) ซึ่งมีหน้าที่กำหนดมาตรฐานหลักสูตรพิจารณาแต่งตั้ง “คณะกรรมการสถานศึกษาแห่งชาติ” เพื่อจัดทำนโยบายและกำหนดกรอบมาตรฐานการศึกษานิตยศาสตร์ เพื่อนำไปสู่การสร้างนักกฎหมายของประเทศที่มีคุณภาพและมีความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ สามารถตอบสนองต่อนโยบายของการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับยุคสมัย โดยให้มืองค์ประกอบจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย ที่มีประสบการณ์ และคณบดีคณะนิติศาสตร์จากมหาวิทยาลัยที่จัดการเรียนการสอนวิชากฎหมายมาอย่างยาวนาน โดยให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการดังกล่าว และให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้คณะกรรมการสถานศึกษาแห่งชาติจัดประชุมคณบดีจากสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการเรียน การสอนวิชานิติศาสตร์ นายกเนติบัณฑิตยสภา และนายกสภานายความ เพื่อร่วมกันจัดทำนโยบายในการสร้าง นักกฎหมายของประเทศ ตลอดจนการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนกฎหมาย เพื่อมุ่งผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพ มีคุณธรรมและจริยธรรมของนักกฎหมายที่ดี

(๒) เมื่อมีการจัดทำร่างนโยบายการสร้างนักกฎหมายของประเทศเสร็จสิ้นแล้ว ให้คณะกรรมการ สถานศึกษาแห่งชาติจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากสถาบันการศึกษา หน่วยงานของรัฐผู้บังคับใช้กฎหมาย องค์กรภาครัฐและเอกชนที่ใช้บัณฑิตทางกฎหมาย และภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๓) ให้คณะกรรมการสถานศึกษาแห่งชาติเสนอนโยบายการสร้างนักกฎหมายของประเทศ ที่สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๒๕๔ ค. (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อประกาศ เป็นนโยบายและเป็นทิศทางการพัฒนาหลักสูตรการศึกษานิตยศาสตร์ต่อไป

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการการอุดมศึกษา / สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑.๓ พัฒนาหลักสูตรและสร้างมาตรฐานการศึกษากฎหมายในระดับปริญญาตรี ตลอดจนพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตนิติศาสตร์ที่มีคุณภาพ โดยมีองค์ความรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและมีความเข้าใจในทางปฏิบัติ รวมถึงมีความรอบรู้ทางด้านสังคมและมีคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเป็นนักกฎหมายที่ดี และมีความรู้เกี่ยวกับจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่นเพื่อให้สามารถพิจารณาปรับใช้กฎหมายได้อย่างเหมาะสม โดยกำหนดให้มีการฝึกงานภาคปฏิบัติเป็นหน่วยกิตของวิชาด้วย เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนวิชากฎหมายมีความเข้าใจสภาพสังคมมากยิ่งขึ้น โดยให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้คณะกรรมการสภานิติศึกษาแห่งชาติพัฒนาหลักสูตรนิติศาสตร์และสร้างมาตรฐานการศึกษาวิชากฎหมายในระดับปริญญาตรี โดยให้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชานิติศาสตร์ (มคอ.๑) โดยให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑.๑) จัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชานิติศาสตร์ (มคอ.๑) โดยอย่างน้อยจะต้องมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(ก) เนื้อหาหลักสูตรต้องมีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และหลักวิชาชีพของนักกฎหมาย โดยให้มีการฝึกภาคปฏิบัติเพื่อเรียนรู้จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม และศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อผลิตบัณฑิตนิติศาสตร์ที่มีคุณภาพและเข้าใจสภาพของสังคมรองรับการเข้าสู่วิชาชีพกฎหมาย ทั้งผู้พิพากษา อัยการ ทนายความ รวมถึงผู้ประกอบการอาชีพนักกฎหมายภาครัฐและภาคเอกชน

(ข) เนื้อหาหลักสูตรต้องมุ่งสร้างนักกฎหมายยุคใหม่ที่มีความรอบรู้ด้านกฎหมายควบคู่กับความรู้ในศาสตร์อื่น ๆ เช่น เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ การเงินและการบัญชี วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฯลฯ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถเฉพาะด้านและสามารถใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาที่มีความเป็นพลวัต และมีบทบาทต่อการขับเคลื่อนประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ

(ค) พัฒนาเนื้อหาหลักสูตรให้มีการยกระดับเป็นหลักสูตรนานาชาติเพื่อสร้างนักกฎหมายที่สามารถทำงานในระดับสากล รวมถึงตลอดถึงการวางแผนทางในการจัดให้มีตำรากฎหมายของไทยและสื่อสารสนเทศที่เกี่ยวข้องเพื่อการศึกษาค้นคว้าเป็นภาษาต่างประเทศเพื่อรองรับอย่างเพียงพอ โดยระยะเริ่มแรกอาจจัดทำคำแปลหนังสือหรือตำรากฎหมายของไทยที่ได้มาตรฐานซึ่งได้เรียบเรียงให้เป็นภาษาอังกฤษ และในระยะยาวต้องส่งเสริมให้มีการเขียน เรียบเรียง หรือแต่งหนังสือตำราอธิบายกฎหมายไทยเป็นภาษาต่างประเทศที่หลากหลายมากขึ้น

(๑.๒) การจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชานิติศาสตร์ (มคอ.๑) ต้องสอดคล้องกับนโยบายการสร้างนักกฎหมายของประเทศตามข้อ ๑.๑

(๑.๓) เมื่อคณะทำงานจัดทำร่างกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชานิติศาสตร์ (มคอ.๑) เสร็จแล้ว ให้รับฟังความคิดเห็นจากคณบดีหรือผู้บริหารจัดการหลักสูตรหรือผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชานิติศาสตร์ หน่วยงานของรัฐผู้บังคับใช้กฎหมาย สภานายความ เนติบัณฑิตยสภา หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในฐานะผู้ใช้บัณฑิต รวมทั้งผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ

(๑.๔) เมื่อจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชานิติศาสตร์ (มคอ.๑) เสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการสภานิติศึกษาแห่งชาติเสนอต่อคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อประกาศใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินเพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าประสงค์ต่อไป

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการการอุดมศึกษา / สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑.๔ ให้คณะกรรมการสภานิติศึกษาแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการจัดกระบวนการพัฒนาการเรียนการสอน นิติศาสตร์ร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ โดยให้คณะกรรมการสภานิติศึกษาแห่งชาติเป็นแกนกลางในการจัดประชุมร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชานิติศาสตร์ เพื่อจัดทำแผนการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกฎหมาย และเผยแพร่ความรู้ให้แก่นักศึกษาข้ามสถานศึกษา โดยในแผนอย่างน้อยต้องกำหนดให้อาจารย์ผู้สอนกฎหมายที่เกี่ยวข้องชาวด้านต่าง ๆ ถ่ายทอดองค์ความรู้ ประสบการณ์และเอกสารประกอบการสอน รวมทั้งการจัดให้มีระบบการเรียนการสอนผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้นักศึกษากฎหมายในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยในภูมิภาคมีโอกาสได้รับความรู้จากอาจารย์ผู้สอนกฎหมายหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ และเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จให้เสนอเรื่องผ่านหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อขอรับจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ หรือพิจารณาใช้งบประมาณของสถาบันการศึกษาตามความเหมาะสม

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการการอุดมศึกษา / สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และอาจขอรับจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

๑.๕ ให้มีการพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานของผู้เข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้เหมาะสม ซึ่งอย่างน้อยต้องสำเร็จการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดในหลักสูตร โดยไม่มีการเทียบโอนรายวิชาที่ศึกษาก่อนที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา เพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษามีคุณสมบัติครบถ้วนและมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษา

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการการอุดมศึกษา / สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) มีการเสนอนโยบายระดับประเทศเกี่ยวกับแผนและวิธีการสร้างนักกฎหมายที่มีความชัดเจน เพื่อตอบสนองต่อนโยบายของการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับยุคสมัย
- (๒) คณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) แต่งตั้งคณะกรรมการสภานิติศึกษาแห่งชาติ
- (๓) มีข้อเสนอเกี่ยวกับหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษากฎหมายในระดับปริญญาตรี
- (๔) แนวทางและแผนการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างสถานศึกษาต่าง ๆ
- (๕) หลักเกณฑ์มาตรฐานของผู้เข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษา

วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และอาจขอรับจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม

๒. จัดให้มีกลไกพัฒนาองค์ความรู้ทางกฎหมายสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายเพื่อให้มีความรู้ที่ทันสมัย สามารถประยุกต์และบังคับใช้กฎหมายได้อย่างเหมาะสมและเกิดความเป็นธรรมในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๑ ให้หน่วยงานภาครัฐ องค์กรวิชาชีพและสถาบันการศึกษา จัดให้มีการฝึกอบรมแก่ผู้ประกอบวิชาชีพ โดยสอดแทรกหลักจริยธรรมของนักกฎหมาย โดยให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้องค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการและเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐแต่ละประเภท จัดให้มีหลักสูตรพัฒนาบุคลากรโดยการอบรมกฎหมายที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานให้แก่ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐ โดยนอกจากมีเนื้อหาสาระในการให้ความรู้ทางด้านกฎหมายแล้ว จะต้องมีการสอดแทรกเนื้อหาเพื่อให้ตระหนักถึงคุณธรรมจริยธรรมของนักกฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่ด้วย ทั้งนี้ องค์กรกลางบริหารงานบุคคล แต่ละองค์กรอาจพิจารณาประสานขอความร่วมมือในการออกแบบหลักสูตรไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หรือองค์กรที่มีบทบาทในการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ หรือพัฒนาความรู้เฉพาะด้าน เช่น สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานศาลปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด ฯลฯ ตามความเหมาะสม เพื่อให้หลักสูตรมีความครอบคลุมและเหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในองค์กร

(๒) ให้องค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการและเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐแต่ละประเภท พิจารณาจัดให้มีหลักสูตรอบรมกฎหมายและทดสอบความรู้ก่อนมีการเลื่อนระดับตำแหน่ง เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๓) ให้องค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการและเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐแต่ละประเภท จัดให้มีการประเมินผลหลักสูตรตามข้อ (๑) และ (๒) ทุก ๕ ปี เพื่อปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและมโนทัศน์ความรู้ที่ทันสมัยอยู่เสมอ

(๔) ให้เนติบัณฑิตยสภาและสภาพนายความจัดให้มีหลักสูตรอบรมวิชากฎหมายที่มโนทัศน์ความรู้ที่ทันสมัยและสอดแทรกจริยธรรม เพื่อให้ นักกฎหมายทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ารับการอบรมพัฒนาองค์ความรู้ ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายในการเข้ารับการอบรมควรมีความเหมาะสมและนักกฎหมายทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงได้

(๕) ให้สภาพนายความจัดให้มีหลักสูตรอบรมกฎหมายและทดสอบความรู้ผู้ประกอบวิชาชีพ ทนายความอยู่เสมอ ๆ โดยให้สภาพนายความกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนให้ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ เข้ารับการอบรมกฎหมายและทดสอบความรู้ เพื่อให้ทนายความมโนทัศน์ความรู้ที่ทันสมัยสอดคล้องกับสภาพสังคม โดยจะต้องมีการพิจารณาประเมินคุณธรรมและจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพด้วย

(๖) สำหรับหน่วยงานของรัฐฝ่ายตุลาการ องค์กรอิสระหรือองค์กรอัยการ ให้จัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรผู้ทำหน้าที่ผู้พิพากษาและตุลาการในศาลทุกศาล อัยการ รวมทั้งบุคลากรในองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย ได้พัฒนาความรู้ใหม่ๆ ที่ทันสมัยอยู่เสมอ ทั้งนี้ ให้คณะรัฐมนตรีทำหน้าที่ประสาน ให้คำปรึกษา หรือเสนอแนะ ต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐขององค์กรดังกล่าว

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

- หน่วยงานหลัก : องค์กรกลางที่รับผิดชอบงานบริหารงานบุคคลของแต่ละองค์กร / เนติบัณฑิตยสภา / สภาพนายความ

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๒ จัดทำหลักสูตรการศึกษาภาคภูมิหายต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพนักภูมิหายได้รับความรู้ที่ทันสมัยและพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อนำไปใช้ประกอบวิชาชีพ โดยให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้สถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชานิติศาสตร์ที่มีความพร้อม จัดให้มีหลักสูตรอบรมภูมิหายที่สอดคล้องกับจริยธรรมนักภูมิหายที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่มีความน่าเชื่อถือ เพื่อเปิดให้นักภูมิหายทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ารับการอบรมพัฒนาองค์ความรู้และตระหนักถึงจริยธรรมการเป็นนักภูมิหาย และผู้เข้ารับการอบรมซึ่งเป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐที่ผ่านการอบรมและทดสอบความรู้สามารถนำไปประกาศนียบัตรเสนอให้หน่วยงานต้นสังกัดใช้ประกอบการพิจารณาประเมินเพื่อเลื่อนระดับได้

(๒) ให้คณะกรรมการสภานิติศึกษาแห่งชาติ จัดทำหลักสูตรการศึกษาภาคภูมิหายต่อเนื่อง เพื่อให้นักภูมิหายได้รับความรู้ที่ทันสมัยในการนำไปใช้ประกอบวิชาชีพ โดยให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๒.๑) ให้คณะกรรมการสภานิติศึกษาแห่งชาติจัดประชุมร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชานิติศาสตร์ทั่วประเทศ เพื่อสร้างความร่วมมือทางวิชาการในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านภูมิหาย

(๒.๒) ให้ที่ประชุมสภานิติศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชานิติศาสตร์ทั่วประเทศร่วมกันจัดทำหลักสูตรการศึกษาภาคภูมิหายต่อเนื่อง เพื่อเปิดให้นักภูมิหายทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ารับการอบรมและทดสอบความรู้

(๒.๓) เมื่อที่ประชุมสภานิติศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชานิติศาสตร์ทั่วประเทศจัดทำหลักสูตรการศึกษาภาคภูมิหายต่อเนื่องเสร็จแล้ว ให้ดำเนินการเสนอหลักสูตรดังกล่าวต่อคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อให้การรับรอง

(๒.๔) เมื่อคณะกรรมการการอุดมศึกษารับรองหลักสูตรแล้วให้มีการเปิดการอบรมได้ และให้คณะกรรมการสภานิติศึกษาแห่งชาติประสานงานไปยังหน่วยงานของรัฐและเอกชน เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและเอกชนส่งผู้ปฏิบัติงานด้านภูมิหายเข้ารับการอบรมและทดสอบความรู้ตามหลักสูตรเป็นระยะ โดยให้ผู้ผ่านการอบรมและทดสอบความรู้ความสามารถนำผลการอบรมและทดสอบความรู้ไปประกอบการพิจารณาประเมินเพื่อเลื่อนระดับได้

(๒.๕) ให้สภานิติศึกษาแห่งชาติ ให้ความร่วมมือและสนับสนุนให้ภาคเอกชนที่ประสงค์จะจัดทำหลักสูตรอบรมเพื่อให้นักภูมิหายมีความรู้ที่ทันสมัยสามารถจัดทำหลักสูตรที่ได้มาตรฐาน

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

- หน่วยงานหลัก : สถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชานิติศาสตร์ / คณะกรรมการการอุดมศึกษา / สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

- งบประมาณ : ๕๐ ล้านบาท นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๓ หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรต่าง ๆ จัดให้มีหลักสูตรอบรมให้ความรู้ทางด้านภูมิหายแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจภูมิหาย รวมทั้งให้ความรู้ทางด้านภูมิหายแก่ประชาชนผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้กระทรวงยุติธรรมประสานความร่วมมือกับสำนักงานอัยการสูงสุดและสภานายความจัดทำหลักสูตรอบรมให้ความรู้ทางด้านภูมิหายแก่ประชาชนทั่วไป โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย

(๒) เมื่อมีการจัดทำหลักสูตรอบรมให้ความรู้ทางด้านกฎหมายแก่ประชาชนทั่วไปเสร็จสิ้นแล้ว ให้มีการเปิดการอบรมโดยวิธีการดังต่อไปนี้

(๒.๑) ให้กระทรวงยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด และสภานายความ ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย จัดอบรมให้แก่ประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ หรือ

(๒.๒) ให้กระทรวงยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด และสภานายความ เปิดอบรมผ่านช่องทางเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสังคมออนไลน์ หรือ

(๒.๓) วิธีการอื่นใดที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน

(๓) ให้หน่วยงานของรัฐผู้บังคับใช้กฎหมายทุกหน่วยจัดทำคู่มือหรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศอธิบายกฎหมายที่หน่วยงานของตนรับผิดชอบโดยใช้ถ้อยคำภาษาที่เข้าใจได้ง่ายเผยแพร่ให้ประชาชนรับรู้ เพื่อให้ประชาชนสามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

- ระยะเวลา : ภายใน ๖ เดือน นับแต่จัดทำหลักสูตรอบรมทั่วไปแล้วเสร็จ

- หน่วยงานหลัก : กระทรวงยุติธรรม / สำนักงานอัยการสูงสุด / สภานายความ / กระทรวงมหาดไทย / หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทุกหน่วย

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

(๑) การจัดการฝึกอบรมให้แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยสอดคล้องหลักจริยธรรมของนักกฎหมาย

(๒) มีหลักสูตรการศึกษากฎหมายต่อเนื่อง

(๓) มีหลักสูตรอบรมให้ความรู้ทางด้านกฎหมายแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจกฎหมาย รวมทั้งให้ความรู้ทางด้านกฎหมายแก่ประชาชนผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

วงเงินและแหล่งเงิน

๕๐ ล้านบาท นอกนั้นใช้งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๘ :																								
ปฏิรูปการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมาย เพื่อพัฒนานักกฎหมายให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่ดี																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)															ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓						๔			
๑. หลักสูตรการศึกษานิติศาสตร์ระดับปริญญาตรีผลิตบัณฑิตนิติศาสตร์ที่มีคุณภาพทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ มีความรอบรู้และมีคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเป็นนักกฎหมายที่ดี																								
๑.๑ กำหนดนโยบายระดับประเทศเกี่ยวกับการสร้างนักกฎหมายให้มีคุณภาพและมีความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อนโยบายของการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับยุคสมัย																			คณะกรรมการการอุดมศึกษา + สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	มีนักกฎหมายที่มีคุณภาพ และมีความเชี่ยวชาญ เพื่อตอบสนองต่อนโยบายของการพัฒนาประเทศ	มีนโยบายระดับประเทศเกี่ยวกับแผนและวิธีการสร้างนักกฎหมายที่มีความชัดเจนเพื่อตอบสนองต่อนโยบายของการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับยุคสมัย	
๑.๒ ให้คณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) ซึ่งมีหน้าที่กำหนดมาตรฐานหลักสูตรแต่งตั้ง “คณะกรรมการสภานิติศึกษาแห่งชาติ” เพื่อจัดทำนโยบายและกำหนดกรอบมาตรฐานการศึกษานิติศาสตร์																			คณะกรรมการการอุดมศึกษา + สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	คณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสภานิติศึกษาแห่งชาติ	มีคณะกรรมการสภานิติศึกษา	

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๘ :

ปฏิรูปการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมาย เพื่อพัฒนานักกฎหมายให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่ดี

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๑.๓ พัฒนาหลักสูตรและสร้างมาตรฐานการศึกษากฎหมายในระดับปริญญาตรี ตลอดจนพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อผลิตบัณฑิตนิติศาสตร์ที่มีคุณภาพ																		คณะกรรมการการอุดมศึกษา + สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	มีหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษากฎหมายในระดับปริญญาตรี ที่นำไปสู่การผลิตบัณฑิตนิติศาสตร์ที่มีคุณภาพ	ข้อเสนอเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษากฎหมายในระดับปริญญาตรี
๑.๔ ให้คณะกรรมการสถานศึกษาแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการจัดกระบวนการพัฒนาการเรียนการสอนนิติศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ร่วมกัน																		คณะกรรมการการอุดมศึกษา + สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา		งบประมาณตามปกติของหน่วยงานและอาจขอรับจัดสรรเพิ่มเติมได้	การสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา	แนวทางและแผนการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างสถานศึกษาต่างๆ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๘ :

ปฏิรูปการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมาย เพื่อพัฒนานักกฎหมายให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่ดี

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒			๓	๔	
๑.๕ พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานของผู้เข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้เหมาะสมซึ่งอย่างน้อยควรต้องสำเร็จการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดในหลักสูตร โดยไม่มีการเทียบโอนรายวิชาที่ศึกษาก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา เพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษามีคุณสมบัติครบถ้วนและมีความพร้อมในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา																					คณะกรรมการการอุดมศึกษา + สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	การกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานของผู้เข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มาจากระดับมัธยมศึกษา	หลักเกณฑ์มาตรฐานของผู้เข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษา

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																										
เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๘ :																										
ปฏิรูปการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมาย เพื่อพัฒนานักกฎหมายให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่ดี																										
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
																						(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕									
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๒. การศึกษาอบรมวิชากฎหมายสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายทุกสาขาสังสร้างความรู้ที่ทันสมัย สามารถประยุกต์ใช้และบังคับใช้กฎหมายให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ																										
๒.๑ หน่วยงานภาครัฐ องค์กรวิชาชีพ และสถาบันการศึกษา จัดการฝึกอบรมให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยสอดแทรกหลักจริยธรรมของนักกฎหมาย																					องค์กรกลางที่รับผิดชอบงานบริหารงานบุคคล + เนติบัณฑิตยสภา + สภาทนายความ		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	ผู้ประกอบวิชาชีพต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนมีหลักจริยธรรมของนักกฎหมาย	การจัดการฝึกอบรมให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยสอดแทรกหลักจริยธรรมของนักกฎหมาย	
๒.๒ จัดทำหลักสูตรการศึกษา กฎหมายต่อเนื่อง เพื่อให้นักกฎหมายได้รับความรู้ที่ทันสมัย ในการนำไปใช้ประกอบวิชาชีพ																					สถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอน	๕๐	งบประมาณแผ่นดิน	ข้อเสนอเกี่ยวกับการกำหนดหลักสูตรการศึกษา กฎหมายต่อเนื่อง	หลักสูตรการศึกษากฎหมายต่อเนื่อง	

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๘ :

ปฏิรูปการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมาย เพื่อพัฒนานักกฎหมายให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่ดี

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒			๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๘ :

ปฏิรูปการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมาย เพื่อพัฒนานักกฎหมายให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่ดี

[illegible]

ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

- ไม่มี -

ประเด็นปฏิรูปที่ ๙ :

พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้โดยสะดวก เพื่อลดค่าใช้จ่ายและขจัดช่องทางการทุจริตประพฤติมิชอบ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๘ ข. (๑) กำหนดให้มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินและการจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินและเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน และที่ผ่านมารัฐบาลได้ดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าว โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๙ เห็นชอบแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจัดทำโดยกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม) เพื่อเป็นกรอบแนวทางการดำเนินการตามนโยบายเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลของรัฐบาล ซึ่งรวมถึงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารราชการแผ่นดินโดยการปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล

ในปัจจุบันระบบเทคโนโลยีสารสนเทศพัฒนาขึ้นเป็นอย่างมากจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของประชาชน เนื่องจากเป็นช่องทางที่สามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกและสามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ จึงมีความจำเป็นต้องนำระบบดังกล่าวมาใช้เพื่อรองรับการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ การดำเนินการในเรื่องนี้ จึงมีเป้าหมายในการจัดให้มีระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Service) ซึ่งระบบการให้บริการดังกล่าวจะต้องสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว รองรับได้หลายภาษา และมีระบบรักษาความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้สามารถเก็บรักษาข้อมูลได้อย่างปลอดภัย แม้ในปัจจุบันหน่วยงานของรัฐหลายแห่งจะได้จัดให้มีระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บ้างแล้ว เช่น ระบบการชำระภาษีผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมสรรพากร ระบบการจดทะเบียนนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ฯลฯ แต่การให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐยังไม่ครอบคลุมในอีกหลายกรณี จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) ให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนสามารถติดต่อกับหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้โดยสะดวก ลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ และขจัดช่องทางการทุจริตและประพฤติมิชอบ

นอกจากนี้ ระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐจะต้องมีระบบรักษาความปลอดภัย เพื่อให้ระบบมีความเสถียรและสามารถตรวจสอบได้ นอกจากนี้ ระบบดังกล่าวจะต้องสามารถเข้าถึงได้โดยง่ายและมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้อย่างแท้จริงโดยวิธีการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการให้ประชาชนสามารถเข้าถึงระบบสารสนเทศได้โดยทั่วถึงในทุกหมู่บ้าน การปรับปรุงระบบดังกล่าวให้มีการใช้ภาษาที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ และมีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลให้สามารถสื่อสารได้อย่างหลากหลายช่องทาง และมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการที่ไม่เป็นภาระต่อประชาชน ทั้งนี้ เพื่อให้ระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) มีประสิทธิภาพ สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย และมีความปลอดภัย

แนวทางการดำเนินการที่กำหนดในผลอันพึงประสงค์ข้อนี้ จึงมุ่งเน้นการกำหนดให้มีกลไกทางกฎหมายเพื่อรองรับการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ โดยให้มีการจัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัลเพื่อกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการจัดทำระบบฐานข้อมูลในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บและเชื่อมโยงผ่านระบบการให้บริการภาครัฐผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) รวมถึงการให้ยื่นคำขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตผ่านทางระบบดังกล่าว ตลอดจนกำหนดให้มีการบูรณาการระบบฐานข้อมูลของรัฐให้มีความเป็นเอกภาพและความสอดคล้องกัน โดยมีผู้รับผิดชอบในการจัดทำข้อมูลด้านต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนและมีการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้แก่ประชาชนได้รับทราบ โดยมีมาตรการครอบคลุมถึงประเด็นเรื่องความมั่นคงปลอดภัยของระบบและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลด้วย ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ลดค่าใช้จ่ายในการติดต่อราชการ ตลอดจนขจัดช่องทางการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ และในระยะยาวกำหนดให้มีการพัฒนาไปสู่การจัดให้มีศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนทะเบียนข้อมูลดิจิทัลภาครัฐ เพื่อแก้ไขปัญหาความซ้ำซ้อนและภาระของประชาชนเกี่ยวกับขั้นตอนการติดต่อภาครัฐ โดยเฉพาะในเรื่องการขออนุญาตหรืออนุมัติต่าง ๆ และในระยะต่อไปจะต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นไปในลักษณะของการบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (one-stop service) เช่น ระบบกลางของภาครัฐในการให้บริการธุรกิจตลอดวงจรการประกอบธุรกิจ (Single Portal for Business) อันจะเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการติดต่อราชการหรือรับบริการจากหน่วยงานของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

มีระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบได้ในลักษณะการสื่อสารสองทาง ทั้งนี้ ระบบการให้บริการดังกล่าวจะต้องสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว มีหลายภาษา และมีระบบรักษาความปลอดภัยที่เชื่อถือได้ โดยมีรูปแบบ “๔ ท.” อันได้แก่ “ที่เดียว ทันใด ทั่วไทย ทุกเวลา” รวมทั้งมีกฎหมายรองรับการดำเนินการดังกล่าว

กรอบระยะเวลาการดำเนินการในภาพรวม

๕ ปี นับแต่วันที่แผนปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายมีผลใช้บังคับ (พ.ศ. ๒๕๖๒) และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

ตัวชี้วัดในภาพรวม

- ๑) จำนวนระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service)
- ๒) จำนวนผู้เข้าใช้งานระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service)
- ๓) อันดับการพัฒนาด้านรัฐบาลดิจิทัล ในการจัดลำดับของ UN e-Government rankings อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาสูงสุด ๕๐ อันดับแรก
- ๔) อันดับความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจ (Ease of Doing Business Index) จัดทำโดยธนาคารโลก (World Bank) อยู่ในอันดับสองของอาเซียน
- ๕) ระดับคะแนนของดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index)

วงเงินและแหล่งเงินในภาพรวม

วงเงิน : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และอาจขอรับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

แหล่งเงิน : งบประมาณแผ่นดิน

กิจกรรมและวิธีการตามผลอันพึงประสงค์

๑. จัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัล ซึ่งมีสาระสำคัญในการกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดทำข้อมูลในความรับผิดชอบให้เป็นฐานข้อมูลในระบบดิจิทัล และมีระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) รวมถึงการให้ยื่นคำขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน การลดค่าใช้จ่าย ตลอดจนจัดช่องทางการทุจริตประพฤติมิชอบของพนักงานเจ้าหน้าที่ รวมทั้งกำหนดให้มีการบูรณาการระบบฐานข้อมูลของรัฐให้มีความเป็นเอกภาพ และมีความสอดคล้องต้องตรงกัน โดยกำหนดผู้รับผิดชอบในการจัดทำข้อมูลด้านต่าง ๆ ให้มีความชัดเจน และมีการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้แก่ประชาชนได้รับทราบ ตลอดจนครอบคลุมถึงประเด็นการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลด้วย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒. ปรับปรุงระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) ให้มีการใช้ภาษาที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจง่าย รวมทั้งมีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลฉบับภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียน (ภาษาอังกฤษ) เพื่อความสะดวกของผู้รับบริการที่ใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร โดยออกกฎหมายรองรับ

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) และหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓. พัฒนาระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) ให้สามารถเข้าถึงได้หลากหลายช่องทาง โดยสามารถใช้ได้กับระบบโทรศัพท์มือถือ และระบบอื่นๆ ที่อำนวยความสะดวกให้ประชาชนสามารถใช้งานได้ (เช่น ระบบ kiosk, call center) โดยออกกฎหมายรองรับ

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และอาจขอรับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

๔. ดำเนินการบูรณาการและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐ การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล และจัดให้มีศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนทะเบียนข้อมูลดิจิทัลภาครัฐ เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการประชาชนและในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓

- หน่วยงานหลัก : สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และอาจขอรับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

๕. พัฒนาระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) และพัฒนาให้เป็นการบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (one-stop service)

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) และหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และอาจขอรับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

๖. พัฒนาระบบรักษาความปลอดภัยของระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) ให้เป็นระบบที่มีความเสถียร มีความน่าเชื่อถือ และสามารถตรวจสอบได้ โดยออกกฎหมายรองรับ รวมทั้งมีการพัฒนาผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการพัฒนาระบบ

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และอาจขอรับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

๗. พิจารณาแนวทางที่เหมาะสมในการนำระบบยืนยันตัวบุคคลประเภทอื่น (Digital ID) และการตรวจสอบลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ มาใช้ในระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) รวมทั้งพิจารณาแก้ไขกฎหมายเพื่อให้ศาลสามารถรับฟังข้อมูลดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานได้

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) และสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และอาจขอรับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

๘. พิจารณาดำเนินการให้ประชาชนสามารถเข้าถึงระบบสารสนเทศได้โดยทั่วถึงในทุกหมู่บ้าน

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕
- หน่วยงานหลัก : กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (สำนักงานปลัด และ/หรือ สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) และสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๙. ประชาสัมพันธ์และรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้เสีย และประชาชนทั่วไป ระหว่างการดำเนินการตามข้อ ๑.๑ - ๑.๘ อย่างรอบด้าน

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑๐. วางระบบข้อมูลสารสนเทศเครือข่ายสำหรับองค์กร หรือหน่วยงานในการบังคับใช้กฎหมาย โดยจัดให้มีการทดสอบระบบเพื่อหาข้อบกพร่องในสถานการณ์ (Scenario) ต่าง ๆ รวมทั้งวิธีการแก้ไข

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และอาจขอรับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- ๑) มีการจัดตั้งศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนทะเบียนข้อมูลดิจิทัลภาครัฐ
- ๒) จำนวนระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service)
- ๓) มีระบบการบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียวผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ (one-stop service)
- ๔) มีการประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัล
- ๕) มีระบบความมั่นคงปลอดภัยและมาตรการปกป้องคุ้มครองข้อมูลและความเป็นส่วนตัวของประชาชนของระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service)
- ๖) การนำระบบยืนยันตัวบุคคลประเภทอื่น (Digital ID) และการตรวจสอบลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการให้บริการและมีค่าใช้จ่ายที่ถูกลง
- ๗) จำนวนผู้ใช้งานระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service)

วงเงินและแหล่งเงินตามกิจกรรม

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และอาจขอรับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย																													
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๙ : พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้โดยสะดวก เพื่อลดค่าใช้จ่ายและ ขจัดช่องทางการทุจริตประพฤติมิชอบ																													
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด								
																		(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน										
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕							
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						๑	๒	๓	๔				
๑. จัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยรัฐบาล ดิจิทัล																									คณะกรรมการ ดำเนินการ ปฏิรูปกฎหมาย ระยะเร่งด่วน + สำนักงาน คณะกรรมการ พัฒนาระบบ ราชการ (ก.พ.ร.) + สำนักงาน รัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์ (องค์การ มหาชน)		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้มีการนำ เทคโนโลยีดิจิทัล ที่เหมาะสมมาใช้ ในการบริหาร ราชการและการ จัดทำบริการ สาธารณะใน หน่วยงานของรัฐ	มีการประกาศใช้กฎหมาย ว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัล

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย																											
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๙ : พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้โดยสะดวก เพื่อลดค่าใช้จ่ายและขจัดช่องทางการทุจริตประพฤติมิชอบ																											
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
																						(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕										
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
๒. ปรับปรุงระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) ให้มีการใช้ภาษาที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจง่าย รวมทั้งมีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลฉบับภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียน (ภาษาอังกฤษ) โดยออกกฎหมายรองรับ																							สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) + สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) + หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย		งบประมาณตามปกติของหน่วยงานและอาจขอรับการจัดสรรเพิ่มเติม	เพื่อให้มีการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ	จำนวนผู้ใช้งานระบบการให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) เพิ่มขึ้น

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๙ : พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้โดยสะดวก เพื่อลดค่าใช้จ่ายและ ขจัดช่องทางการทุจริตประพฤติมิชอบ																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๓. พัฒนาระบบการให้บริการ ประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ ของภาครัฐ (e-Service) ให้สามารถ เข้าถึงได้หลากหลายช่องทาง โดยออกกฎหมายรองรับ																			สำนักงาน คณะกรรมการ พัฒนาระบบ ราชการ (ก.พ.ร.) + สำนักงาน รัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์ (องค์การ มหาชน)		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน และอาจ ขอรับ การ จัดสรร เพิ่มเติม	เพื่อให้มี การ เข้าถึงเทคโนโลยี ดิจิทัลได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	จำนวนผู้ใช้งานระบบ การให้บริการประชาชน ผ่านช่องทาง อิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) เพิ่มขึ้น	

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๙ : พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้โดยสะดวก เพื่อลดค่าใช้จ่ายและ ขจัดช่องทางการทุจริตประพฤติมิชอบ																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
																		(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
๔. ดำเนินการบูรณาการและ แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ภาครัฐ การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐผ่าน เทคโนโลยีดิจิทัล และจัดให้มี ศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนทะเบียน ข้อมูลดิจิทัลภาครัฐ																		สำนักงาน รัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์ (องค์การ มหาชน)		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน และอาจ ขอรับ การ จัดสรร เพิ่มเติม	เพื่อ อำนวย ความสะดวกใน การให้บริการ ประชาชนและ ใน ก า ร ดำเนินงานของ ห นั ว ย ง า น ภาครัฐ	มีการจัดตั้งศูนย์กลางการ แลกเปลี่ยนทะเบียนข้อมูล ดิจิทัลภาครัฐ			
๕. พัฒนาระบบการให้บริการ ประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ ของภาครัฐ (e-Service) และพัฒนา ให้เป็นการบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (one-stop service)																		สำนักงาน คณะกรรมการ พัฒนาระบบ ราชการ (ก.พ.ร.) +		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน และอาจ ขอรับ การ	เพื่อ อำนวย ความสะดวกแก่ ประชาชนในการ ติดต่อกับภาครัฐ เพื่อลดค่าใช้จ่าย และขจัดช่อง ทางการทุจริต ประพฤติมิชอบ	๑) จำนวนระบบการ ให้บริการประชาชนผ่าน ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ ของภาครัฐ (e-Service) เพิ่มขึ้น ๒) มีระบบการบริการแบบ เบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียวผ่าน ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์			

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย																							
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๙ : พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้โดยสะดวก เพื่อลดค่าใช้จ่ายและขจัดช่องทางการทุจริตประพฤติมิชอบ																							
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน				
	๑		๒		๑		๒		๑		๒		๑		๒								
	๓	๔	๓	๔	๓	๔	๓	๔	๓	๔	๓	๔	๓	๔									
																		สำนักงาน รัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์ (องค์การ มหาชน)		จัดสรร เพิ่มเติม		(one-stop service)	
๖. พัฒนาระบบรักษาความปลอดภัย ของระบบการให้บริการประชาชนผ่าน ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) ให้เป็นระบบที่มีความ เสถียร มีความน่าเชื่อถือ และสามารถ ตรวจสอบได้ โดยออกกฎหมายรองรับ รวมทั้งมีการพัฒนาผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ ด้านในการพัฒนาระบบ																		สำนักงาน คณะกรรมการ พัฒนาระบบ ราชการ (ก.พ.ร.) + สำนักงาน รัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์ (องค์การ มหาชน)		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน และอาจ ขอรับ การ จัดสรร เพิ่มเติม	เพื่อให้ระบบการ ให้บริการด้าน กฎหมายผ่าน ช่องทาง อิเล็กทรอนิกส์ ของภาครัฐ (e- Service) มีความ ปลอดภัยและ เชื่อถือได้	มีระบบความมั่นคง ปลอดภัยและมาตรการ ปกป้องคุ้มครองข้อมูลและ ความเป็นส่วนตัวของ ประชาชน ของระบบการ ให้บริการประชาชนผ่าน ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ ของภาครัฐ (e-Service)	

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย																										
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๙ : พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้โดยสะดวก เพื่อลดค่าใช้จ่ายและ จัดช่องทางการทุจริตประพฤติมิชอบ																										
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๗. พิจารณาแนวทางที่เหมาะสม ในการนำระบบยืนยันตัวบุคคล ประเภทอื่น (Digital ID) และการ ตรวจสอบลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ มาใช้ในระบบการให้บริการประชาชน ผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ (e-Service) รวมทั้งพิจารณาแก้ไข กฎหมายเพื่อให้ศาลสามารถรับฟัง ข้อมูลดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานได้																						สำนักงาน คณะกรรมการ พัฒนาระบบ ราชการ (ก.พ.ร.) + สำนักงาน รัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์ (องค์การ มหาชน) + สำนักงาน พัฒนา ธุรกรรมทาง อิเล็กทรอนิกส์		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน และอาจ ขอรับ การ จัดสรร เพิ่มเติม	เ พื อ เ พิ่ ม ประสิทธิภาพ และให้เกิดการ ใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล อย่าง คุ้มค่าและเต็ม ศักยภาพ	ระบบยืนยันตัวบุคคล ประเภทอื่น (Digital ID) และการตรวจสอบลายมือ ชื่ออิเล็กทรอนิกส์ มี ค่าใช้จ่ายที่ถูกลง

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย																													
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๙ : พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้โดยสะดวก เพื่อลดค่าใช้จ่ายและ จัดช่องทางการทุจริตประพฤติมิชอบ																													
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
																						(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕												
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
๘. พิจารณาดำเนินการให้ประชาชน สามารถเข้าถึงระบบสารสนเทศได้ โดยทั่วถึงในทุกหมู่บ้าน																									กระทรวง ดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจ และสังคม + สำนักงาน คณะกรรมการ กิจการกระจาย เสียง กิจการ โทรทัศน์ และ กิจการ โทรคมนาคม แห่งชาติ (กสทช.)		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้ระบบ สารสนเทศ สามารถเข้าถึง ได้ โดย ครอบคลุม	จำนวนผู้ใช้งานระบบ สารสนเทศภาครัฐ ที่เพิ่มขึ้น

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย																												
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๙ : พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้โดยสะดวก เพื่อลดค่าใช้จ่ายและ จัดช่องทางการทุจริตประพฤติมิชอบ																												
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
																						(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน					
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕											
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๙. ประชาสัมพันธ์และรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้เสีย และประชาชนทั่วไป ระหว่างการค้าเนินการตามข้อ ๑.๑ - ข้อ ๑.๘ อย่างรอบด้าน																								สำนักงาน คณะกรรมการ พัฒนาระบบ ราชการ (ก.พ.ร.) + สำนักงาน รัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์ (องค์การ มหาชน)		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้เกิดการมี ส่วนร่วมของ ประชาชนอย่าง แท้จริง	๑) จำนวนช่องทางการ ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ ต่างๆ ๒) จำนวนผู้เข้าร่วมการ รับฟังความคิดเห็น และมี การนำผลการรับฟังความ คิดเห็นมาพิจารณาและให้ ความเห็นต่อผลการรับฟัง ความคิดเห็นดังกล่าว

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๙ : พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้โดยสะดวก เพื่อลดค่าใช้จ่ายและ
 ขจัดช่องทางการทุจริตประพดติมิชอบ

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕							
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒			๓	๔		
๑๐. วางระบบข้อมูลสารสนเทศ เครือข่ายสำหรับองค์กร หรือ หน่วยงานในการบังคับใช้กฎหมาย โดยจัดให้มีการทดสอบระบบเพื่อหา ข้อบกพร่องในสถานการณ์ (Scenario) ต่าง ๆ รวมทั้งวิธีการแก้ไข																					สำนักงาน คณะกรรมการ พัฒนาระบบ ราชการ (ก.พ.ร.) + สำนักงาน รัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์ (องค์การ มหาชน)		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน และอาจ ขอรับ การ จัดสรร เพิ่มเติม	เพื่อให้ระบบ ข้อมูลสารสนเทศ ของรัฐสามารถ นำไปใช้ได้อย่าง มีประสิทธิภาพ	มีระบบข้อมูลสารสนเทศ เครือข่ายสำหรับองค์กร หรือหน่วยงานในการ บังคับใช้กฎหมาย

ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(๑) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัล พ.ศ.

: กำหนดหน้าที่ให้แก่หน่วยงานของรัฐในการจัดให้มีระบบเอกสารที่ทำในรูปแบบของข้อมูลดิจิทัล การจัดทำฐานข้อมูลในรูปแบบดิจิทัลที่รองรับการแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐด้วยวิธีการดิจิทัล ตลอดจนจัดทำแนวนโยบายและแนวปฏิบัติในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ประเด็นปฏิรูปที่ ๑๐ :

มีกลไกส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๘ ง. (๑) กำหนดให้มีการสร้างกลไกเพื่อให้มีการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคม เนื่องจากการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพเป็นหลักการสำคัญของการดำเนินการตามกฎหมายทั้งปวง และเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้กฎหมายคงความศักดิ์สิทธิ์และทำให้ประชาชนเคารพและเชื่อถือว่ากฎหมายเป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติตาม ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดผลตามที่มุ่งหวังจึงต้องมีการกำหนดกลไกในการสนับสนุนให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดให้มีการออกอนุบัญญัติเพื่อกำหนดรายละเอียดของการปฏิบัติตามกฎหมายไว้อย่างครบถ้วน เพื่อให้กฎหมายมีผลบังคับได้อย่างสมบูรณ์ การกำหนดผลบังคับอย่างเคร่งครัดต่อเจ้าหน้าที่ผู้ใช้อำนาจตามกฎหมาย เพื่อให้ดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด หรือการนำอุปกรณ์หรือเทคโนโลยีต่าง ๆ มาเป็นเครื่องมือสนับสนุนให้การบังคับใช้กฎหมายเกิดผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการบังคับใช้กฎหมายเองก็เป็นช่องทางหนึ่งที่จะก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากเมื่อประชาชนเกรงว่าตนจะได้รับผลร้ายตามที่กฎหมายกำหนดก็จะมี การเสนอผลประโยชน์เพื่อแลกเปลี่ยนกับการงดเว้นหรือผ่อนผันการบังคับใช้กฎหมาย อันเป็นที่มาของการเลือกปฏิบัติและใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ ดังเช่นที่มีผลการศึกษาบ่งชี้ว่า ถ้าลดเสรีภาพของประชาชนลง ๑ ส่วน จะเพิ่มโอกาสในการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐเป็น ๓ ส่วน ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญต่อการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายอย่างเลือกปฏิบัติและไม่เป็นธรรม อีกทั้งยังมีกรณีที่มีการกำหนดให้มีรางวัลนำจับให้แก่เจ้าหน้าที่อันเป็นมูลเหตุจูงใจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการต่อผู้อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายโดยไม่เป็นธรรมเพื่อให้ตนได้รับผลประโยชน์ตามอำนาจหน้าที่ ซึ่งทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพและไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่แท้จริงของกฎหมาย

แนวทางการดำเนินการที่กำหนดในผลอันพึงประสงค์ข้อนี้ คือ จะต้องมีการตรากฎหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย ทั้งการกำหนดให้กฎหมายที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาต้องมีการบังคับใช้ และต้องออกอนุบัญญัติทุกฉบับให้แล้วเสร็จภายใน ๒ ปี นับแต่วันที่ประกาศกฎหมายในราชกิจจานุเบกษา หรือกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องทำการใดให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด หากไม่ดำเนินการหรือดำเนินการล่าช้าเกินกว่าเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้มีหน้าที่รับผิดชอบมีความผิดวินัย นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดกลไกให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายพิจารณาเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนการพิจารณาเปลี่ยนมาตรการการลงโทษอาญาเป็นโทษปรับทางปกครอง และกำหนดให้มีการศึกษาแนวทางในการยกเลิกหรือปรับปรุงการให้รางวัลนำจับแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมาย เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างเหมาะสม สร้างความเป็นธรรม และป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน นอกจากนี้ ยังได้เสนอให้มีการกำหนดกลไกสร้างความเข้มแข็งให้แก่เครือข่ายประชาชนในการตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปอย่างถูกต้อง ในกรณีที่พบว่ามีการบังคับใช้กฎหมายโดยไม่สมควร หรือใช้บังคับกฎหมายไม่ถูกต้อง หรือมีการเลือกปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมายอาจเสนอเรื่องหรือส่งข้อมูลไปยังหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการต่อไป และจะต้องได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสมจากการให้ข้อมูลดังกล่าว ซึ่งจะช่วยให้กลไกการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) มีกฎหมายว่าด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย
- ๒) มีกลไกกำหนดให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย นำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย
- ๓) มีกฎหมายเปลี่ยนโทษทางอาญาที่มีการจำคุกและปรับ และสามารถเปรียบเทียบเพื่อให้คดียุติได้ โดยให้เปลี่ยนมาตรการการลงโทษอาญาดังกล่าวเป็นโทษปรับทางปกครอง
- ๔) การศึกษาการยกเลิกหรือปรับปรุงรางวัลนำจับที่ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในกฎหมายต่าง ๆ เพื่อสร้างความเป็นธรรมและเป็นการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน

กรอบระยะเวลาการดำเนินการในภาพรวม

๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – พ.ศ. ๒๕๖๔) และดำเนินการต่อเนื่องในระยะยาว

ตัวชี้วัดในภาพรวม

- ๑) ร่างกฎหมายว่าด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย และมีการออกอนุบัญญัติรองรับการดำเนินการตามกฎหมายครบถ้วน
- ๒) ส่วนงานหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย
- ๓) กฎหมายที่มีโทษทางอาญา ได้มีการปรับเปลี่ยนหรือแก้ไขจากมาตรการการลงโทษทางอาญาเป็นโทษปรับทางปกครอง
- ๔) ข้อเสนอเกี่ยวกับการยกเลิกหรือปรับปรุงรางวัลนำจับที่ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในกฎหมายต่าง ๆ เพื่อสร้างความเป็นธรรมและเป็นการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน

วงเงินและแหล่งเงินในภาพรวม

วงเงิน : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

แหล่งเงิน : งบประมาณแผ่นดิน

กิจกรรมและวิธีการตามผลอันพึงประสงค์

๑. จัดให้มีกฎหมายว่าด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย

๑.๑ พิจารณาความเหมาะสมในการจัดทำกฎหมายว่าด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย โดยมีสาระสำคัญดังนี้

(๑) กฎหมายใดที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ไม่มีการบังคับใช้ภายใน ๒ ปี นับแต่วันที่มิผลใช้บังคับ ให้กฎหมายนั้นเป็นอันยกเลิกเมื่อพ้นวันครบกำหนด ๒ ปี

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์ในการออกกฎหมายระดับอนุบัญญัติ ดังต่อไปนี้

(๒.๑) ต้องดำเนินการออกอนุบัญญัติทุกฉบับให้แล้วเสร็จภายใน ๒ ปี นับแต่วันที่ประกาศกฎหมายในราชกิจจานุเบกษา กฎหมายใดไม่ออกอนุบัญญัติทุกฉบับให้แล้วเสร็จภายใน ๒ ปี ให้เป็นอันยกเลิก

(๒.๒) หากไม่มีการออกอนุบัญญัติ จะนำโทษทางอาญามาใช้บังคับให้เป็นโทษแก่บุคคลไม่ได้

(๒.๓) ในกรณีที่มิพบเฉพาะกาลของกฎหมายใหม่ซึ่งยกเลิกกฎหมายเก่าบัญญัติให้อนุบัญญัติตามกฎหมายเก่ามิผลใช้บังคับต่อไปได้จนกว่าจะมีการออกอนุบัญญัติตามกฎหมายใหม่ หากไม่มีการออกอนุบัญญัติตามกฎหมายเมื่อครบ ๑ ปี นับแต่วันประกาศกฎหมายในราชกิจจานุเบกษา ให้อนุบัญญัติตามกฎหมายเก่าทั้งหมดเป็นอันยกเลิก

(๓) กำหนดให้มีอำนาจดำเนินการในระหว่างเตรียมการในกรณีที่กฎหมายกำหนดเงื่อนไขในการมิผลใช้บังคับกฎหมาย โดยให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบตามกฎหมายมีอำนาจดำเนินการบางอย่างตามที่กำหนดในกฎหมายได้เท่าที่จำเป็นเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเกิดผลต่อเนื่องอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น กำหนดให้มีการเสนอให้แต่งตั้งคณะกรรมการซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายนั้นล่วงหน้าได้ แต่จะมีผลต่อเมื่อกฎหมายมิผลใช้บังคับแล้ว รวมทั้งการเตรียมดำเนินการเสนอให้ออกอนุบัญญัติไปพลางก่อนได้ เป็นต้น

(๔) ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องทำการใดให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด หากไม่ดำเนินการหรือดำเนินการล่าช้าเกินกว่าเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้มีหน้าที่รับผิดชอบมีความผิดวินัย และหากก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ให้ถือว่าเป็นความผิดวินัยร้ายแรง หรือในกรณีที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคล บุคคลนั้นย่อมมีสิทธิในการฟ้องเรียกค่าเสียหายต่อผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเป็นส่วนตัว ทั้งนี้ เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าความล่าช้านั้นเกิดจากเหตุสุดวิสัยหรือเหตุอื่นที่มีใช้ความผิดของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบนั้น

(๕) ในกรณีที่ประชาชนพบว่าไม่มีการดำเนินการใช้บังคับกฎหมาย หรือใช้บังคับกฎหมายไม่ถูกต้อง หรือมีการเลือกปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมาย อาจเสนอเรื่องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ (ปปท.) เพื่อพิจารณาดำเนินการ และต้องมีมาตรการที่เหมาะสมในการคุ้มครองประชาชนที่ให้อุ้มลด้วย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑.๒ จัดทำร่างอนุบัญญัติเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการรองรับการปฏิบัติตามกฎหมายในข้อ ๑.๑

- ระยะเวลา : ภายใน ๓ เดือนนับแต่ประกาศใช้กฎหมายตามข้อ ๑.๑
- หน่วยงานหลัก : คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย / หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมาย
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) ร่างกฎหมายตามข้อ ๑.๑ ประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย
- (๒) มีการออกอนุบัญญัติเพื่อกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และการปฏิบัติครบถ้วน

วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒. จัดให้มีกลไกกำหนดให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย นำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย

๒.๑ กำหนดกลไกให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย พิจารณานำเครื่องมือเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมาย เช่น การใช้กล้องวงจรปิดและการออกใบสั่งโดยเครื่องจักรกล การบังคับให้มีการติดตั้งเครื่องบันทึกข้อมูลการขับขี่ในยานพาหนะสาธารณะและยานพาหนะที่ใช้ในการบรรทุกหรือขนส่ง โดยเฉพาะเรื่องความเร็ว น้ำหนักบรรทุก และระยะเวลาการขับขี่ของผู้ขับรถ หรือการติดกล้องวงจรปิดในรถโดยสารสาธารณะและเมื่อมีการติดตั้งแล้วต้องกำกับให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ ฯลฯ โดยให้หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมายเสนอแผนการดำเนินการต่อรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดซึ่งจะต้องสอดคล้องกับระยะเวลาในการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย เพื่อให้การบังคับการตามกฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมาย
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๒.๒ การกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการพัฒนาและสร้างความร่วมมือทางด้านเทคโนโลยีทั้งกับภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งเชื่อมโยงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายและการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย และจะต้องจัดให้มีการประเมินผลของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบังคับใช้กฎหมายนั้นด้วย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓
- หน่วยงานหลัก : หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมาย
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และอาจต้องขอรับจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐมีการนำเครื่องมือเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมาย โดยพิจารณาจากจำนวนกลไกที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าว
- (๒) มีกลไกการดำเนินการรองรับการปฏิบัติตามข้อ (๑)
- (๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการพัฒนาและสร้างความร่วมมือในภาคส่วนต่าง ๆ รวมถึงมีการรายงานผลการประเมินประสิทธิภาพของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบังคับใช้กฎหมาย

วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓. จัดทำกฎหมายเพื่อเปลี่ยนโทษทางอาญาที่มีการจำคุกและปรับที่สามารถเปรียบเทียบเพื่อให้คดียุติได้ให้เป็นโทษปรับทางปกครอง

๓.๑ ให้มีการพิจารณาสำรวจโทษทางอาญาที่มีการจำคุกและปรับที่สามารถเปรียบเทียบเพื่อให้คดียุติได้ รวมทั้งโทษทางอาญากรณีอื่น เช่น ความผิดลหุโทษ ฯลฯ เพื่อพิจารณามาตรการที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนให้เป็นโทษปรับทางปกครอง โดยมีตัวอย่างของเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

(๑) ความผิดลหุโทษโดยการกระทำที่เห็นว่า เนื้อหาไม่ควรเป็น “ความผิดทางอาญา” เพราะการกระทำนั้นกระทบกระเทือนคุณธรรมทางกฎหมายน้อย แต่ก็ควรมีสภาพบังคับให้เป็น “การกระทำที่ฝ่าฝืนระเบียบ” และถือว่าการกระทำที่ฝ่าฝืนระเบียบนี้เป็นความผิดในทางปกครอง และมาตรการบังคับที่ใช้สำหรับกระทำความผิดดังกล่าวนี้คือ โทษปรับทางปกครอง

(๒) ความผิดทางอาญาของพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา ที่ไม่สมควรเป็นความผิดทางอาญา หรือการกระทำนั้นไม่ใช่อาชญากรรมที่กระทบต่อศีลธรรมอันดีและการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม จึงไม่ต้องนำกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเข้ามาแก้ไขปัญหา แต่หากกำหนดให้เป็นมาตรการทางปกครอง คือ โทษปรับทางปกครอง

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๑
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๓.๒ เมื่อได้ข้อมูลและแนวทางการดำเนินการที่เหมาะสมแล้ว ให้พิจารณาจัดทำร่างกฎหมายเพื่อเปลี่ยนโทษทางอาญาให้เป็นโทษปรับทางปกครอง เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการบังคับการตามกฎหมาย และลดภาระและผลกระทบต่องีสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบ และเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาเป็นเรื่องด่วนให้แล้วเสร็จโดยเร็ว โดยให้ถือเป็นกฎหมายเพื่อการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒
- หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) มีการสำรวจโทษทางอาญาที่อยู่ในข่ายที่จะพิจารณาปรับเปลี่ยนเป็นโทษปรับทางปกครอง
- (๒) มีการจัดทำกฎหมายเปลี่ยนโทษทางอาญาเป็นโทษปรับทางปกครอง เพื่อให้เหมาะสมกับการกระทำความผิด

วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๔. ศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการยกเลิกหรือปรับปรุงรางวัลนำจับที่ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในกฎหมายต่าง ๆ เพื่อสร้างความเป็นธรรมและเป็นการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน

๔.๑ ให้มีการพิจารณาศึกษาบทบัญญัติที่มีการกำหนดสินบนและเงินรางวัลที่ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายในการจับกุมดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิด เพื่อพิจารณายกเลิกหรือปรับปรุงให้เหมาะสม โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) การพิจารณาประเด็นข้อกฎหมายและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชน โดยเฉพาะการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ประกอบการพิจารณาบทลงโทษ และความไม่ชัดเจนในข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่กลายเป็นช่องทางในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อหาผลประโยชน์

(๒) การพิจารณาหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการจ่ายสินบนและเงินรางวัลของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ตำรวจ ศุลกากร ขนส่งทางบก ป่าไม้ ยาเสพติด การฟอกเงิน ทรัพย์สินทางปัญญา เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นต้น

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

- หน่วยงานหลัก : กระทรวงการคลัง / คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๔.๒ กำหนดให้มีการหารือและรับฟังความคิดเห็นหน่วยงานของรัฐผู้รักษาการตามกฎหมายฉบับต่าง ๆ รวมทั้งประชาชนทั่วไป และจัดทำรายงานประมวลความคิดเห็นของกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย เสนอให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายเพื่อพิจารณา

- ระยะเวลา : ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

- หน่วยงานหลัก : หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมาย

- งบประมาณ : งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการตามกิจกรรม

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ตัวชี้วัดตามกิจกรรม

- (๑) ข้อเสนอเกี่ยวกับการยกเลิกหรือปรับปรุงรางวัลนำจับที่ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในกฎหมายต่าง ๆ

- (๒) จำนวนของข้อเสนอในการปรับปรุงการบังคับใช้กฎหมายที่ได้จากการหารือและรับฟังความคิดเห็นหน่วยงานของรัฐผู้รักษาการตามกฎหมาย และประชาชนที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย เพื่อเสนอรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายพิจารณา

วงเงินและแหล่งเงิน

งบประมาณตามปกติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																										
เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๑๐ : มีกลไกส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น																										
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด					
																		(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน							
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						๑	๒	๓	๔	
๑. มีกฎหมายว่าด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย																										
๑.๑ จัดให้มีกฎหมายว่าด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย																				คณะ กรรมการ ปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	มีกลไกควบคุม การบังคับใช้ กฏหมายให้ เป็นไปอย่าง มีประสิทธิภาพ	กฎหมายว่าด้วยการเพิ่ม ประสิทธิภาพการบังคับใช้ กฎหมาย ประกาศใช้บังคับ		
๑.๒ จัดทำร่างอนุบัญญัติเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และการปฏิบัติเพื่อรองรับกฎหมายตามข้อ ๑.๑																				คณะ กรรมการ ปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย + หน่วยงาน ผู้รักษาการ ตามกฎหมาย		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อให้เกิดความ ชัดเจน และ สามารถปฏิบัติ ตามกฎหมาย ได้ อย่าง มี ประสิทธิภาพ	กฎหมายลำดับรองเพื่อ กำหนดรายละเอียด เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และ การปฏิบัติครบถ้วน		

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๑๐ : มีกลไกส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น																								
ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)															ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด					
																(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน							
๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔								๒๕๖๕				
๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๒. จัดให้มีกลไกกำหนดให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และบังคับการ ให้เป็นไปตามกฎหมาย นำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย																								
๒.๑ มีการกำหนดกลไกให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย พิจารณาให้มีการนำเครื่องมือและเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการดำเนินการเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ															หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมาย		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย	ข้อเสนอที่เหมาะสมในการนำเครื่องมือหรือเทคโนโลยีมาใช้ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ					
๒.๒ มีกลไกกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการพัฒนาและสร้างความร่วมมือทางด้านเทคโนโลยีทั้งกับภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งเชื่อมโยงเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย และต้องมีการประเมินผลเกี่ยวกับ															หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมาย		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	มีการติดตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประเมินประสิทธิภาพของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการรายงานผลการประเมินประสิทธิภาพของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบังคับใช้กฎหมาย					

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๑๐ : มีกลไกส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					
																		(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
ประสิทธิภาพของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบังคับใช้กฎหมายนั้นด้วย																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										</

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย

เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๑๐ :
มีกลไกส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน				
๔. กำหนดให้มีการศึกษาการยกเลิกหรือปรับปรุงรางวัลนำจับที่ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในกฎหมายต่าง ๆ เพื่อสร้างความเป็นธรรมและเป็นการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน																							
๔.๑ พิจารณาศึกษาบทบัญญัติที่มี การกำหนดสินบนและเงินรางวัลให้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐจากการปฏิบัติหน้าที่ ตามกฎหมายในการจับกุมดำเนินคดี เพื่อให้มีการยกเลิกหรือปรับปรุง รางวัลนำจับที่ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ในกฎหมายต่าง ๆ																			กระทรวง การคลัง + คณะกรรมการ ปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย		งบ ประมาณ ตามปกติ ของ หน่วยงาน	เพื่อพิจารณา แนวทางที่ เหมาะสมในการ ยกเลิกหรือ ปรับปรุงรางวัล นำจับที่ให้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อป้องกันการ ทุจริตคอร์รัปชัน และเพื่อให้การ บังคับใช้ กฎหมายเป็นไป อย่างเหมาะสม	ข้อเสนอเกี่ยวกับการ ยกเลิกหรือปรับปรุงรางวัล นำจับที่ให้แก่เจ้าหน้าที่ ของรัฐในกฎหมายต่าง ๆ

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย																											
เรื่องและประเด็นปฏิรูปและผลอันพึงประสงค์ที่ ๑๐ : มีกลไกส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น																											
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
๔.๒ กำหนดให้มีการหารือและรับฟังความคิดเห็นหน่วยงานของรัฐผู้รักษาการตามกฎหมายหรือกฎฉบับต่าง ๆ รวมทั้งประชาชนทั่วไปเพื่อจัดทำรายงานประมวลความคิดเห็นของกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามกฎหมายฉบับต่าง ๆ ตลอดจนจนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายเสนอให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายเพื่อพิจารณาสั่งการ																							หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมาย		งบประมาณตามปกติของหน่วยงาน	เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น และมีข้อมูลสำหรับพิจารณาแก้ไขปรับปรุง	รายงานการรับฟังความคิดเห็น

ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

(๑) ร่างกฎหมายว่าด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย

: สาระสำคัญดังนี้

- (๑) กฎหมายใดที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ไม่มีการบังคับใช้ภายใน ๒ ปี นับแต่วันที่มิผลใช้บังคับ ให้กฎหมายนั้นเป็นอันยกเลิกเมื่อพ้นวันครบกำหนด ๒ ปี
- (๒) กำหนดหลักเกณฑ์ในการออกกฎหมายระดับอนุบัญญัติ ดังต่อไปนี้
 - (๒.๑) ต้องดำเนินการออกอนุบัญญัติทุกฉบับให้แล้วเสร็จภายใน ๒ ปี นับแต่วันที่ประกาศกฎหมายในราชกิจจานุเบกษา กฎหมายใดไม่ออกอนุบัญญัติทุกฉบับให้แล้วเสร็จภายใน ๒ ปี ให้เป็นอันยกเลิก
 - (๒.๒) หากไม่มีการออกอนุบัญญัติ จะนำโทษทางอาญามาใช้บังคับให้เป็นโทษแก่บุคคลไม่ได้
 - (๒.๓) ในกรณีที่มีบทเฉพาะกาลของกฎหมายใหม่ซึ่งยกเลิกกฎหมายเก่าบัญญัติให้อนุบัญญัติตามกฎหมายเก่ามีผลใช้บังคับต่อไปได้จนกว่าจะมีการออกอนุบัญญัติตามกฎหมายใหม่ หากไม่มีการออกอนุบัญญัติตามกฎหมายเมื่อครบ ๑ ปี นับแต่วันประกาศกฎหมายในราชกิจจานุเบกษา ให้้อนุบัญญัติตามกฎหมายเก่าทั้งหมดเป็นอันยกเลิก
- (๓) กำหนดให้มีอำนาจดำเนินการในระหว่างเตรียมการในกรณีที่กฎหมายกำหนดเงื่อนไขในการมีผลใช้บังคับกฎหมาย โดยให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบตามกฎหมายมีอำนาจดำเนินการบางอย่างตามที่กำหนดในกฎหมายได้เท่าที่จำเป็นเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเกิดผลต่อเนื่องอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น กำหนดให้มีการเสนอให้แต่งตั้งคณะกรรมการซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายนั้นล่วงหน้าได้ แต่จะมีผลต่อเมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รวมทั้งการเตรียมดำเนินการเสนอให้ออกอนุบัญญัติไปพลางก่อนได้ เป็นต้น
- (๔) ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องทำการใดให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด หากไม่ดำเนินการหรือดำเนินการล่าช้าเกินกว่าเวลาที่กำหนดให้ถือว่าผู้มีหน้าที่รับผิดชอบมีความผิดวินัย และหากก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ให้ถือว่ามีความผิดวินัยร้ายแรง หรือในกรณีที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคล บุคคลนั้นย่อมมีสิทธิในการฟ้องเรียกค่าเสียหายต่อผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเป็นส่วนตัว ทั้งนี้ เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าความล่าช้านั้นเกิดจากเหตุสุดวิสัยหรือเหตุอื่นที่ไม่ใช่ความผิดของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ
- (๕) ในกรณีที่ประชาชนพบว่าไม่มีการดำเนินการใช้บังคับกฎหมาย หรือใช้บังคับกฎหมายไม่ถูกต้อง หรือมีการเลือกปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมาย อาจเสนอเรื่องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ (ปปท.) เพื่อพิจารณาดำเนินการ และต้องมีมาตรการที่เหมาะสมในการคุ้มครองประชาชนที่ให้อข้อมูลด้วย

ส่วนที่ ๑

ภาพรวมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

๑.๑ บทนำ

กระบวนการยุติธรรมเป็นกลไกสำคัญของรัฐในการสร้างความเป็นธรรมและความสงบเรียบร้อยของสังคม นอกจากนี้ยังเป็นกฎเกณฑ์กติกาและผู้รักษากฎเกณฑ์กติกาทุกกลไกของรัฐ ทั้งนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวกระบวนการยุติธรรมต้องมีคุณภาพ เป็นที่เชื่อถือของประชาชนจึงจะสามารถสร้างความสงบเรียบร้อยและความเป็นธรรมในสังคมได้อย่างยั่งยืน รัฐจึงจำเป็นต้องปรับปรุงคุณภาพกระบวนการยุติธรรมอย่างต่อเนื่อง มีสมรรถนะเท่าทันความซับซ้อนของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์

แม้กระบวนการยุติธรรมของไทยจะผ่านการปฏิรูปด้านโครงสร้าง กระบวนการทำงาน และการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนมาแล้วหลายครั้ง แต่ยังคงปรากฏข้อวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมทั้งในแง่ของความล่าช้าในการดำเนินงาน อุปสรรคในการเข้าถึง ความเหลื่อมล้ำในการบังคับใช้กฎหมาย และความถูกต้องของการดำเนินงานอยู่เป็นระยะ สะท้อนให้เห็นความไม่เชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรมของประเทศ ด้วยเหตุดังกล่าวรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ จึงกำหนดให้การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมเป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งเพื่อวางรากฐานระบบสังคมการเมืองของประเทศ โดยมีการศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ ในกรอบภารกิจของสภาปฏิรูปแห่งชาติ และสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ จนกระทั่งเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับในวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐ ก็มีบทบัญญัติรับรองความต่อเนื่องของการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม ต่อมาจึงมีการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมขึ้นเพื่อจัดทำแผนปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

๑.๑.๑ บริบทข้อกำหนดของรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มีเจตนารมณ์เพื่อจัดระเบียบและสร้างความเข้มแข็งแก่การปกครองประเทศขึ้นใหม่ โดยกำหนดกลไกรวมทั้งสร้างกลไกในการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

รัฐธรรมนูญได้มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมจำนวน ๙ มาตรา ดังนี้

๑. มาตรา ๕๓
๒. มาตรา ๖๕
๓. มาตรา ๖๘
๔. มาตรา ๗๖
๕. มาตรา ๗๗
๖. มาตรา ๒๕๗

๗. มาตรา ๒๕๘

๘. มาตรา ๒๕๙

๙. มาตรา ๒๖๐

แต่ละมาตรามีบทบัญญัติดังนี้ คือ

มาตรา ๕๓ รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

มาตรา ๖๕ รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว การจัดทำ การกำหนดเป้าหมายระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย และสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงด้วย ยุทธศาสตร์ชาติเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๖๘ รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็วและไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร

รัฐพึงมีมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรม ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยเคร่งครัด ปราศจากการแทรกแซงหรือครอบงำใดๆ

รัฐพึงให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่จำเป็นและเหมาะสมแก่ผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม รวมถึงตลอดถึงการจัดหาทุนความให้

มาตรา ๗๖ รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะและการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวก รวดเร็วไม่เลือกปฏิบัติ และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ รัฐพึงดำเนินการให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐให้เป็นไปตามระบบคุณธรรม โดยกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการป้องกันมิให้ผู้ใดใช้อำนาจ หรือกระทำการโดยมิชอบที่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ หรือกระบวนการแต่งตั้งหรือการพิจารณาความดีความชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว

มาตรา ๗๗ รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนดโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่เป็นพึงกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง

มาตรา ๒๕๗ การปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้

(๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ

(๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันดีต่อกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ

(๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล ดังต่อไปนี้

ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม

(๑) ให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า และมีกลไกช่วยเหลือประชาชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ รวมตลอดทั้งการสร้างกลไกเพื่อให้มีการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคม

(๒) ปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญาให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ชัดเจนเพื่อมิให้คดีขาดอายุความ และสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญา รวมทั้งกำหนดให้การสอบสวนต้องใช้ประโยชน์จากนิติวิทยาศาสตร์ และจัดให้มีบริการทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มากกว่าหนึ่งหน่วยงานที่มีอิสระจากกันเพื่อให้ประชาชนได้รับบริการในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอย่างมีทางเลือก

(๓) เสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมให้มุ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยสะดวกและรวดเร็ว

(๔) ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับ หน้าที่ อำนาจ และภารกิจของตำรวจให้เหมาะสม และแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ของข้าราชการตำรวจให้เกิดประสิทธิภาพ มีหลักประกันว่าข้าราชการตำรวจจะได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม ได้รับความเป็นธรรมในการแต่งตั้ง และโยกย้าย และการพิจารณาบำเหน็จความชอบตามระบบคุณธรรม ที่ชัดเจน ซึ่งในการพิจารณาแต่งตั้งและโยกย้ายต้องคำนึงถึงอาวุโสและความรู้ความสามารถประกอบกัน เพื่อให้ข้าราชการตำรวจสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ตกอยู่ใต้อาณัติของบุคคลใด มีประสิทธิภาพ และภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

มาตรา ๒๕๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๖๐ และมาตรา ๒๖๑ การปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีวิธีการจัดทำแผน การมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนในการดำเนินการปฏิรูปประเทศการวัดผลการดำเนินการและระยะเวลาดำเนินการปฏิรูปประเทศทุกด้าน ซึ่งต้องกำหนดให้เริ่มดำเนินการปฏิรูปในแต่ละด้านภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้รวมตลอดทั้งผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังว่าจะบรรลุในระยะเวลาห้าปี

ให้ดำเนินการตรากฎหมายตามวรรคหนึ่ง และประกาศใช้บังคับภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ในระหว่างที่กฎหมายตามวรรคหนึ่งยังไม่มีผลใช้บังคับ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการปฏิรูปโดยอาศัยหน้าที่และอำนาจที่มีอยู่แล้วไปพลางก่อน

มาตรา ๒๖๐ ในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายตามมาตรา ๒๕๘ ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม (๔) ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง ประกอบด้วย

(๑) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรมเป็นที่ประจักษ์และไม่เคยเป็นข้าราชการตำรวจมาก่อน เป็นประธาน

(๒) ผู้เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการตำรวจซึ่งอย่างน้อยต้องมีผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ รวมอยู่ด้วยมีจำนวนตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด เป็นกรรมการ

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรมเป็นที่ประจักษ์และไม่เคยเป็นข้าราชการตำรวจมาก่อน มีจำนวนเท่ากับกรรมการตาม (๒) เป็นกรรมการ

(๔) ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม และอัยการสูงสุด เป็นกรรมการ

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

เมื่อครบกำหนดเวลาตามวรรคสองแล้ว ถ้าการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวยังไม่แล้วเสร็จให้การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจดำเนินการตามหลักอาวุโสตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๑.๑.๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรม นอกจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องอีกจำนวน ๒ ฉบับ ดังนี้ คือ

๑.๑.๒.๑ พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๗ การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติต้องคำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติ ความต้องการ และความจำเป็นในการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล และเป้าหมายการปฏิรูปประเทศตามที่รัฐธรรมนูญ บัญญัติ

๑.๑.๒.๒ พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายและวิธีการในการจัดทำแผนการปฏิรูป ดังนี้ คือ

มาตรา ๕ การปฏิรูปประเทศต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่บัญญัติไว้ใน รัฐธรรมนูญ ดังต่อไปนี้

(๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการ พัฒนาด้านจิตใจ

(๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ

(๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขการปฏิรูปประเทศ ต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับยุทธศาสตร์ชาติ

มาตรา ๖ ให้มีแผนการปฏิรูปประเทศเพื่อกำหนดกลไก วิธีการ และขั้นตอนการ ดำเนินการปฏิรูปในด้านต่างๆ แต่ละด้านตามมาตรา ๘ รวมทั้งผลอันพึงประสงค์ของการปฏิรูป ประเทศในด้านนั้นๆ ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนปฏิรูปประเทศ

การจัดทำแผนปฏิรูปประเทศแต่ละด้านจะเป็นแผนเดียวกันหรือแยกเป็นแผน แต่ละด้าน หรือหลายด้านรวมกันก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับแผนแม่บท และเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภาเพื่อทราบแล้ว ให้ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษาและใช้บังคับต่อไป

หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้การปฏิรูปประเทศบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ ให้เป็นหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีที่จะกำกับดูแลและสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วย ดำเนินการให้เป็นไปตามวรรคสาม

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเป็นองค์กรในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ หรือเป็นองค์กร อิสระหรือองค์กรอัยการ การกำกับดูแลตามวรรคสี่ ให้หมายความถึงการประสาน การปรึกษา หรือเสนอแนะต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐขององค์กรดังกล่าว

มาตรา ๗ แผนการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (๑) แผน ขั้นตอน และวิธีการดำเนินการปฏิรูปประเทศ และผลอันพึงประสงค์ในด้านที่จะดำเนินการปฏิรูป ซึ่งต้องสอดคล้องกับผลที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและยุทธศาสตร์ชาติ
- (๒) กำหนดระยะเวลาที่ต้องดำเนินการในแต่ละขั้นตอนตามลำดับในลักษณะที่เป็นการบูรณาการและตัวชี้วัดผลการดำเนินการปฏิรูปประเทศในแต่ละด้าน
- (๓) การกำหนดหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่รับผิดชอบการดำเนินการตาม (๑) และ (๒)
- (๔) วงเงินที่คาดว่าจะใช้ในการดำเนินการปฏิรูปประเทศในแต่ละด้านหรือแต่ละเรื่องตามมาตรา ๘ แล้วแต่กรณี รวมตลอดทั้งประมาณการของแหล่งที่มาของเงิน
- (๕) ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการปฏิรูปประเทศที่คาดหวังว่าจะบรรลุภายในระยะเวลาห้าปี
- (๖) การเสนอให้มีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่จำเป็นเพื่อดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ

การจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศตามวรรคหนึ่ง ให้พิจารณาความเร่งด่วนของการปฏิรูปประเทศในแต่ละด้านเพื่อกำหนดลำดับขั้นตอนในการปฏิรูปประเทศ และต้องคำนึงถึงความพร้อมทางด้านบุคลากรและการเงินการคลังของประเทศด้วย

มาตรา ๘ ให้จัดทำแผนการปฏิรูปประเทศในด้าน ดังต่อไปนี้

- (๑) ด้านการเมือง
- (๒) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน
- (๓) ด้านกฎหมาย
- (๔) ด้านกระบวนการยุติธรรม
- (๕) ด้านการศึกษา
- (๖) ด้านเศรษฐกิจ
- (๗) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (๘) ด้านสาธารณสุข
- (๙) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ
- (๑๐) ด้านสังคม
- (๑๑) ด้านอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ที่ประชุมร่วมโดยอำนวยการคณะรัฐมนตรีจะแยกด้านตามวรรคหนึ่ง นอกจากด้านตาม (๕) ออกเป็นเรื่องต่าง ๆ ก็ได้

ให้มีคณะกรรมการปฏิรูปประเทศแต่ละด้านเพื่อทำหน้าที่จัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศตามวรรคหนึ่ง และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติมอบหมาย

ในกรณีที่มีการแยกด้านใดออกเป็นเรื่องตามวรรคสอง ให้มีคณะกรรมการปฏิรูปประเทศสำหรับเรื่องนั้นเป็นคณะแยกจากกันในการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมในส่วนที่เกี่ยวกับการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายตามมาตรา ๒๕๘ ง. (๔) และด้านการศึกษาตามมาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา ของรัฐธรรมนูญให้คณะกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งขึ้นตามมาตรา ๒๖๐ หรือมาตรา ๒๖๑ ของรัฐธรรมนูญแล้วแต่กรณี เป็นผู้ดำเนินการ

การจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ประชุมร่วมกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งนี้ อย่างน้อยต้องกำหนดเรื่องการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง รวมทั้งการรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะขององค์กรฝ่ายตุลาการมาใช้ในการประกอบการพิจารณาในการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ องค์กรฝ่ายตุลาการด้วย

๑.๑.๓ ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูป

พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๓๒ กำหนดให้นำรายงานผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศของคณะ รักษาความสงบแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ สภาปฏิรูปแห่งชาติ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูป ประเทศ คณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินตามกรอบการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง กระทรวงกลาโหมและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้จัดทำขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มาใช้ประกอบการ พิจารณาจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศด้วย

คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมได้นำผลการศึกษา และ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ได้แก่ รายงานของสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) สภาขับเคลื่อนการปฏิรูป ประเทศ (สปท.) และคณะทำงานเตรียมการปฏิรูปเพื่อคืนความสุขให้คนในชาติ สำนักงาน ปลัดกระทรวงกลาโหม และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ทบทวนและบรรจุลงในแผนปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรม โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้คือ

๑. เป็นประเด็นที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ บัญญัติไว้
๒. เป็นประเด็นความจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ และสอดคล้องกับ สถานการณ์ปัญหาของกระบวนการยุติธรรม
๓. มีความเป็นไปได้ที่จะดำเนินการให้สำเร็จในช่วงระยะเวลาของแผน หรือเพื่อ วางรากฐานในการพัฒนาต่อไป

๔. เป็นประเด็นจากการรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและ ประชาชน ตามที่ปรากฏในภาคผนวก ๕ ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการจัดทำแผนตามที่พระราชบัญญัติ แผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๑๑ วรรคสองบัญญัติไว้

ทั้งนี้ ประเด็นข้อเสนอการปฏิรูปในอดีตที่คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้าน กระบวนการยุติธรรมนำมาพิจารณาศึกษาปรากฏตามภาคผนวก ๒ ส่วนรายงานการศึกษาอื่นๆ ปรากฏตามภาคผนวก ๓

๑.๒ สถานการณ์และแนวโน้ม

๑.๒.๑ สถานการณ์และแนวโน้มภายนอก

๑) ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย(Political/Legal Factors)

- โอกาส (Opportunities)

(๑) นโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล

นโยบายข้อ ๓ การลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ

- จัดระเบียบสังคม สร้างมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนทั่วไป โดยใช้ค่านิยมหลัก ๑๒ ประการตามนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ได้ประกาศไว้แล้ว

นโยบายข้อ ๑๐ การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาล และการป้องกันปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบในภาครัฐ

- จัดระบบอัตรากำลังและปรับปรุงค่าตอบแทนบุคลากรภาครัฐให้เหมาะสมและเป็นธรรม ยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อสร้างความเชื่อมั่นวางใจในระบบราชการ การรักษาบุคลากรภาครัฐที่มีประสิทธิภาพไว้ในระบบราชการ โดยจะดำเนินการตั้งแต่ระยะเฉพาะหน้าไปตามลำดับความจำเป็น และตามที่กฎหมายเอื้อให้สามารถดำเนินการได้

- กระจายอำนาจเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะได้รวดเร็ววางมาตรการทางกฎหมาย มิให้เจ้าหน้าที่หลีกเลี่ยง ประวิงเวลา หรือใช้อำนาจโดยมิชอบก่อให้เกิดการทุจริต หรือสร้างความเสียหายแก่ประชาชน

- ยกกระตือรือร้นของหน่วยงานของรัฐให้มีประสิทธิภาพ สามารถให้บริการเชิงรุกทั้งในรูปแบบการเพิ่มศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์จากประชาชนในต่างจังหวัด โดยไม่ต้องเดินทางเข้ามายังส่วนกลาง ศูนย์บริการสาธารณะแบบครบวงจรที่ครอบคลุมการให้บริการหลากหลายซึ่งจะจัดตั้งตามที่ชุมชนต่างๆ เพื่อให้ประชาชนสามารถเดินทางไปติดต่อขอรับบริการได้โดยสะดวก การให้บริการถึงตัวบุคคลผ่านระบบศูนย์บริการร่วม ณ จุดเดียว (One Stop Service) และระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ที่สมบูรณ์แบบ พัฒนาหน่วยงานของรัฐให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีการสร้างนวัตกรรมในการทำงานอย่างประหยัคดีมีประสิทธิภาพ และมีระบบบูรณาการ

- เสริมสร้างระบบคุณธรรมในการแต่งตั้งและโยกย้ายบุคลากรภาครัฐ วางมาตรการป้องกันการแทรกแซงจากนักการเมือง และส่งเสริมให้มีการนำระบบพิทักษ์คุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานบุคคลของเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ

- ใช้มาตรการทางกฎหมาย การปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกในการรักษาคดีศรีของความเป็นข้าราชการและความซื่อสัตย์สุจริต ควบคู่กับการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับอย่างเคร่งครัด ยกเลิกหรือแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ

ที่ไม่จำเป็น สร้างภาระแก่ประชาชนเกินควร หรือเปิดช่องโอกาสการทุจริต เช่น ระเบียบการจัดซื้อจัดจ้าง การอนุญาต อนุมัติและการขอรับบริการจากรัฐ ซึ่งมีขั้นตอนยืดเยื้อ ใช้เวลานาน ช้าช้อน และเสียค่าใช้จ่ายทั้งของภาครัฐและประชาชน

- ปรับปรุงและจัดให้มีกฎหมายที่ครอบคลุมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และการมีผลประโยชน์ทับซ้อนในภาครัฐทุกระดับ โดยถือว่าเรื่องนี้เป็นวาระสำคัญเร่งด่วนแห่งชาติ และเป็นเรื่องที่ต้องแทรกอยู่ในการปฏิรูปทุกด้าน

- เร่งรัดการดำเนินการต่อผู้กระทำการทุจริตทั้งในด้านวินัยและคดี รวมทั้งให้ผู้ใช้บริการมีโอกาสประเมินระดับความน่าเชื่อถือของหน่วยงานรัฐและเปิดเผยผลการประเมินต่อประชาชน

- ส่งเสริมและสนับสนุนภาคีองค์กรภาคเอกชนและเครือข่ายต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อสอดส่อง เฝ้าระวัง ตรวจสอบเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทั้งวางมาตรการคุ้มครองพยานและผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่ถูกแทรกแซงหรือขัดขวาง

นโยบายข้อ ๑๑ ปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

- จัดตั้งองค์กรปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมที่ปราศจากการแทรกแซงของรัฐ

- นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยและความรู้ทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการเร่งรัดการดำเนินคดีทุกขั้นตอนให้รวดเร็วเกิดความเป็นธรรม และมีระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงกันสามารถใช้ติดตามผล และนำไปใช้ในการปรับปรุงประสิทธิภาพของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมได้

- ปรับปรุงระบบการช่วยเหลือทางกฎหมายและค่าใช้จ่ายแก่ประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม โดยให้เข้าถึงความเป็นธรรมได้ง่าย รวดเร็ว

นโยบายรัฐบาลข้างต้น ส่งผลให้กระบวนการยุติธรรมต้องนำนโยบายดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม จึงเป็นโอกาสที่เอื้อให้เกิดการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมเพื่อรองรับนโยบายรัฐบาลที่มุ่งหวังให้กระบวนการยุติธรรมสามารถเข้าถึงได้ง่าย มีมาตรฐานตามหลักสากลและเป็นธรรม

(๒) นโยบาย Thailand ๔.๐ เป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยหรือโมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล ซึ่งมุ่งเน้นในเรื่องการพัฒนาสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ด้วยการสร้าง “ความเข้มแข็งจากภายใน” ขับเคลื่อนตามแนวคิด “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ผ่านกลไก “ประชารัฐ” ทั้งนี้ การดำเนินการปรับเปลี่ยนให้ประเทศไทยสามารถมุ่งสู่ Thailand ๔.๐ ได้เป็นผลสำเร็จ จำเป็นต้องขับเคลื่อนผ่านกลไกภาครัฐ ดังนั้น รัฐบาลจึงกำหนดแนวทางการปฏิรูประบบราชการใหม่ตามโมเดล Government ๔.๐ เพื่อมุ่งสู่ THAILAND ๔.๐ โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เพื่อให้ภาครัฐปรับตัวให้เข้ากับเศรษฐกิจและสังคมยุค Digital นอกจากนี้ ยังยกระดับประสิทธิภาพการทำงานของรัฐบาลเข้าสู่การเป็นรัฐบาล Digital ที่มีการทำงานแบบอัจฉริยะ ให้บริการโดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง และขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้อย่างแท้จริงโดยอยู่บนพื้นฐานของการบูรณาการเชื่อมโยง

ข้อมูลและการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน (Government Integration) การนำเทคโนโลยี และอุปกรณ์ Digital มาสนับสนุนการปฏิบัติงาน (Smart Operations) ที่ประหยัดและคุ้มค่า และการยกระดับงานบริการภาครัฐให้ตรงกับความต้องการของประชาชนที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (Citizen-centric Services) (นโยบายรัฐบาล) นโยบายดังกล่าว เป็นโอกาสที่เอื้อให้ กระบวนการยุติธรรมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรภาครัฐ ต้องทำการปฏิรูปงานใหม่ตามโมเดล Government ๔.๐ เพื่อให้มีความก้าวหน้าในเชิงรุกและมีประสิทธิภาพ รองรับการแข่งขัน ประเทศเข้าสู่ยุค THAILAND ๔.๐

(๓) การดำเนินงานของรัฐบาล ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ พร้อมกับการบริหารราชการแผ่นดินตามนโยบาย ๑๑ ข้อ ที่ได้แถลงไว้ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทั้งในมิติของการปฏิรูปเศรษฐกิจ เช่น ปฏิรูปภาคเกษตร ปฏิรูปพลังงาน มิติการปฏิรูปด้านสังคม เช่น ปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูประบบบริการสาธารณสุข การปฏิรูปด้านความมั่นคง ด้านการต่างประเทศ ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม การบริหารราชการแผ่นดิน และการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี โดยบูรณาการการทำงานร่วมกัน ระหว่างสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) คณะกรรมการประสานงานรวม ๓ ฝ่าย (คณะรัฐมนตรี สภานิติบัญญัติแห่งชาติ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ) หรือ “วิป ๓ ฝ่าย” คณะกรรมการขับเคลื่อนและปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน (กขป.) ๖ คณะ คณะกรรมการขับเคลื่อนและเร่งรัดการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล (กขร.) และกระทรวงต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิรูปประเทศในทุกด้านถูกขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม (รายงานผลการดำเนินงานของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ปีที่ ๒ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๘-๑๒ กันยายน ๒๕๕๙) ผลการดำเนินงานของรัฐบาลแสดงให้เห็นถึงเจตจำนงที่มุ่งมั่นของรัฐบาลที่ต้องการให้การเกิดการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ รวมถึงการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม จึงเป็นโอกาสที่เอื้อให้การปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรมสามารถขับเคลื่อนไปได้ อย่างราบรื่นและต่อเนื่อง

(๔) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ประกอบไปด้วย ๑๖ หมวด ๒๓๙ มาตรา และมีจุดเด่นประการหนึ่ง คือ การให้ความสำคัญกับการปฏิรูปประเทศ โดยบัญญัติให้การปฏิรูปประเทศ เป็นหนึ่งหมวดในรัฐธรรมนูญ (หมวด ๑๖ มาตรา ๒๕๗ – มาตรา ๒๖๑) และได้บัญญัติถึงเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศไว้ ๓ ประการ คือ ๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนา ด้านจิตใจ ๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรมและมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ และ ๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การปฏิรูปประเทศเป็นสิ่งที่ใหม่ที่ไม่เคยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับใดมาก่อน และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้กำหนดให้มีการดำเนินการปฏิรูปประเทศ อย่างน้อยใน ๗ ด้าน ได้แก่ ด้านการเมือง ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านกฎหมาย ด้านกระบวนการยุติธรรม ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ และด้านอื่น ๆ (สำนักงานเลขาธิการสภา

ผู้แทนราษฎร) รัฐธรรมนูญ คือ กฎหมายสูงสุดของประเทศ และเป็นกติกาที่กำหนดให้หน่วยงานและบุคคลต้องปฏิบัติตาม จึงเป็นโอกาสที่เอื้อให้กระบวนการยุติธรรมต้องดำเนินการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

(๕) พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. นี้กำหนดไว้ว่าให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน อันจะก่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าวตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งจะต้องไม่น้อยกว่า ๒๐ ปี และหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยมีหน้าที่ดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งนี้ ความเชื่อมโยงกับ พ.ร.บ. แผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ ปรากฏอยู่ในมาตรา ๑๕ (๔) ที่กำหนดให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติมีหน้าที่กำกับดูแลการปฏิรูปประเทศให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ นอกจากนี้ ยังมีบทลงโทษ กรณีหน่วยงานดำเนินการไม่สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ ไม่แก้ไขปรับปรุงหรือไม่แจ้งการดำเนินการให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติทราบภายในกำหนดเวลา ให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป (พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐) บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว เป็นโอกาสที่เอื้ออย่างยิ่งให้กระบวนการยุติธรรมต้องดำเนินการปฏิรูปให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและเป็นไปตามแผนที่กำหนด มิเช่นนั้น อาจถือเป็นการจงใจไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๖) พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีสาระสำคัญ โดยที่มาตรา ๒๕๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้การปฏิรูปประเทศเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ ที่อย่างน้อยต้องมีวิธีการจัดทำแผน การมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนในการดำเนินการปฏิรูปประเทศ การวัดผลการดำเนินการ ระยะเวลาดำเนินการปฏิรูปประเทศทุกด้านและกำหนดให้เริ่มดำเนินการปฏิรูปในแต่ละด้านภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ รวมตลอดทั้งผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังว่าจะบรรลุในระยะเวลาห้าปี ซึ่งพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ ก็ได้กำหนดให้จัดทำแผนการปฏิรูปประเทศ ๑๑ ด้าน ได้แก่ ๑. ด้านการเมือง ๒. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ๓. ด้านกฎหมาย ๔. ด้านกระบวนการยุติธรรม ๕. ด้านการศึกษา ๖. ด้านเศรษฐกิจ ๗. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๘. ด้านสาธารณสุข ๙. ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ๑๐. ด้านสังคม และ ๑๑. ด้านอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ทั้งนี้ แผนและขั้นตอนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้านต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับยุทธศาสตร์ชาติ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐, พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐) ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นโอกาสให้การปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมต้องดำเนินการให้บรรลุผลตามบทบัญญัติของกฎหมาย

(๓) **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒** ประเทศไทย มียุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี โดยแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จะเป็นแผนแรกที่ถูกใช้ให้เป็นกลไก เชื่อมโยงสู่การขับเคลื่อนการพัฒนา โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม อยู่ใน ๒ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยเพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มเป้าหมายประชากรร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้ต่ำสุดให้สามารถ เข้าถึงบริการที่มีคุณภาพของรัฐ ซึ่งรวมถึงการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมด้วย และได้กำหนด ตัวชี้วัด ให้มีการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของกลุ่มประชากรที่มีฐานะยากจนเพิ่มขึ้น ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาล ในสังคมไทย โดยปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้มีความทันสมัย เป็นธรรม และ สอดคล้องกับ ข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของ ประชาชนอย่างเสมอภาค ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความมั่นใจ ยอมรับ และปฏิบัติตามกติกา เอื้อต่อ การกิจภาครัฐ การลงทุนและดำเนินธุรกิจ ภาคเอกชน ดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ ลด ความเหลื่อมล้ำ และเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชน ตลอดจนมีการบังคับใช้กฎหมายอย่าง เคร่งครัด และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการวินิจฉัยคดีมีความถูกต้อง รวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรม ตามหลักนิติธรรมและลดปริมาณผู้กระทำผิดในที่ควบคุม (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒) แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๑๒ เป็นแผนพัฒนาประเทศที่อยู่ในห้วงเวลาของ การปฏิรูปประเทศ และได้กำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนประเด็นการ ปฏิรูปประเทศตามที่สภาปฏิรูปแห่งชาติ และสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปได้เสนอ จึงเป็นโอกาสที่เอื้อ ต่อการดำเนินการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรมให้สามารถขับเคลื่อนไปอย่างต่อเนื่องและ รวดเร็ว

(๔) **กฎหมาย** กฎหมายหลายฉบับยังไม่ได้มาตรฐานสากล เนื่องจาก ล้าสมัยและกระบวนการตรากฎหมายยังมีจุดอ่อนหลายประการ อาทิ มีความล่าช้า ขาดการมี ส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ขาดการเตรียมความพร้อมให้กับผู้นำไปปฏิบัติ ขาดการวิเคราะห์ ผลกระทบอย่างรอบด้าน มุ่งควบคุมมากกว่าส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในระยะยาว มีการรวม อำนาจไว้ที่องค์กรระดับสูง การบังคับใช้กฎหมายยังขาดประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผู้ถูกบังคับใช้ กฎหมายบางส่วนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและขั้นตอนกระบวนการยุติธรรม อย่างเพียงพอ ทำให้เกิดการถูกเอาเปรียบและได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม (แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒, ร่างยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ปัญหา ข้างต้นเป็นปัญหาสำคัญที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน จึงนับเป็นโอกาสที่เอื้อให้เกิด การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม เพื่อปรับปรุงกฎหมายให้มีความทันสมัยและสร้างกลไกให้มีการ บังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(๕) **ระบบกฎหมายไทยมีการใช้มาตรการทางอาญาในกฎหมายเป็น จำนวนมาก** การมีกฎหมายที่มีโทษทางอาญาเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้มีคดีเข้าสู่ระบบยุติธรรม ทางอาญาเป็นจำนวนมากตามไปด้วย และการใช้กลไกทางอาญาจัดการกับการฝ่าฝืนกฎหมาย ยังส่งผลต่อการลดทอนสิทธิเสรีภาพของประชาชน ทั้งยังเป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่ใช้กฎหมาย เหล่านั้น เป็นเครื่องมือในการทุจริตหรือแสวงหาประโยชน์จากประชาชนที่ไม่มีความรู้ความ

เข้าใจในกฎหมายหรือกลุ่มคนจน นอกจากนี้ การที่ระบบกฎหมายและระบบยุติธรรมของไทยใช้กระบวนการทางอาญาเป็นหลักในการระงับข้อพิพาทและแก้ไขปัญหาดังกล่าว มีผลกระทบทำให้ผู้เสียหายเลือกที่จะดำเนินคดีทางอาญามากเกินกว่าระดับที่เหมาะสมที่สุด โดยเฉพาะในคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดส่วนบุคคล เพราะกระบวนการทางอาญาใช้ทรัพยากรของรัฐ และในแง่ประสิทธิภาพทางเศรษฐศาสตร์การใช้กระบวนการทางอาญาเป็นหลักยังทำให้เกิดความยากลำบากในการดำเนินคดีเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด เนื่องจากการดำเนินคดีทางอาญาต้องการพยานหลักฐานที่สามารถพิสูจน์จนสิ้นสงสัย (แนวทางการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา : คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) ปัจจัยดังกล่าว เป็นโอกาสที่เอื้อให้เกิดการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรม ในส่วนของการนำโทษทางอาญามาใช้ เพื่อให้การกำหนดโทษอาญามีความเหมาะสม โปร่งใส ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของการกระทำความผิด

- อุปสรรค (Threats)

(๑) การบริหารจัดการภาครัฐมีประสิทธิภาพต่ำและระบบการให้บริการประชาชนยัง ไม่ได้มาตรฐานสากลเมื่อเทียบกับต่างประเทศ สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากระบบบริหารราชการเป็นแบบแนวดิ่ง รวมศูนย์การบริหารงานไว้ที่ส่วนกลาง มีระเบียบและขั้นตอนมาก ขาดความยืดหยุ่น ล่าช้า ไม่คล่องตัว ไม่ประหยัด ขาดความรับผิดชอบและขาดธรรมาภิบาล กฎระเบียบจำนวนมาก ล้าสมัยไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลง ซ้ำซ้อน และมีความขัดแย้งกันเอง (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒, ร่างยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ปัญหาดังกล่าวเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการดำเนินการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

(๒) การทุจริตและประพฤติมิชอบได้ขยายไปในวงกว้างในภาครัฐ นำไปสู่ความไม่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของภาครัฐ ตลอดจนขาดความเชื่อถือจากนานาชาติ โดยผลการประเมินขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ พบว่า พ.ศ. ๒๕๕๘ ประเทศไทยได้คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index: CPI) เพียงร้อยละ ๓๘ อยู่อันดับที่ ๗๖ จากการจัดอันดับทั้งหมด ๑๖๘ ประเทศทั่วโลก สาเหตุสำคัญเนื่องจากขาดความต่อเนื่องและล่าช้าในการขับเคลื่อนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ของรัฐบางส่วนมีพฤติกรรมในการใช้ตำแหน่งหน้าที่ในทางมิชอบ โดยเฉพาะการนำระบบอุปถัมภ์มาใช้ในการปฏิบัติราชการ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒, ร่างยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ทั้งนี้ การทุจริตคอร์รัปชันเป็นอุปสรรคสำคัญยิ่งต่อผลสำเร็จของการดำเนินงานในทุกเรื่อง รวมทั้งการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม

(๓) กระบวนการจัดสรรงบประมาณของประเทศขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร เนื่องจากระยะเวลาในการจัดทำคำขอของงบประมาณที่ไม่ทันต่อการแก้ปัญหาที่หลากหลายและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กระบวนการวิเคราะห์งบประมาณและจัดลำดับความสำคัญของแผนงานโครงการระหว่างกระทรวงต่าง ๆ ยังคงเป็นระบบการทำงานที่เน้นความเป็นเอกเทศของกระทรวง กรม กอง ไม่บูรณาการในการแก้ไขปัญหาในระดับชาติอย่างเท่าทัน ตลอดจนขาดการบูรณาการในมิติต่างๆ การจัดสรรงบประมาณลงสู่พื้นที่ที่มีสภาพเป็นเบี้ยหัวแตก

ไม่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการแก้ไขปัญหาย่างทั่วถึง รวมทั้งขาดกลไกและช่องทางที่สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ กระบวนการดำเนินงานและงบประมาณของภาครัฐ ทำให้กระบวนการจัดทำนโยบาย แผนงาน โครงการไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ของสังคมไทยอย่างแท้จริง (*แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒, ร่างยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙*) การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมให้ประสบผลสำเร็จได้นั้น งาน เงิน คน ต้องดำเนินไปในทิศทางเดียวกันหากงบประมาณจัดสรรไม่เพียงพอ การใช้งบประมาณไม่เท่าทันต่อการแก้ไขปัญหา และไม่มีการบูรณาการงบประมาณระหว่างหน่วยงานโดยยึดแผนปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมเป็นหลัก การปฏิรูปดังกล่าวย่อมสำเร็จได้ยาก

๒) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors)

- โอกาส (Opportunities)

(๑) อันดับความสามารถในการแข่งขันโดยรวมมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น

ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม โดยในปี ๒๕๖๐ World Economic Forum (WEF) ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยเป็นอันดับที่ ๓๒ จาก ๑๔๐ ประเทศ ซึ่งสูงจากลำดับ ๓๔ จากการจัดอันดับครั้งก่อน (*ข้อมูลจากรายงานของ IMD World Competitiveness Center*) สำหรับผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย โดย International Institute for Management Development (IMD) มีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นจากอันดับที่ ๒๘ ในปี ๒๕๕๙ มาเป็นอันดับที่ ๒๗ ในปี ๒๕๖๐ จาก ๖๑ ประเทศ ในขณะที่ผลการสำรวจประเทศที่มีความสะดวกในการเข้าไปประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business) ของธนาคารโลกได้จัดให้ไทยอยู่ในอันดับที่ ๒๖ จาก ๑๙๐ ประเทศทั่วโลกที่มีความสะดวกในการประกอบธุรกิจสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จากเดิมที่อยู่ในลำดับที่ ๔๘ เมื่อเทียบกับระเบียบวิธีการวัดของปีที่แล้วกับปีปัจจุบัน นอกจากนี้ ประเทศไทยจัดเป็น ๑ ใน ๑๐ ประเทศที่มีการปรับปรุงเพื่อให้เกิดความสะดวกในการประกอบธุรกิจมากที่สุดในปีที่ผ่านมา (*ข้อมูลจากรายงาน ของธนาคารโลก*) ซึ่งปัจจัยดังกล่าวเอื้อให้กระบวนการยุติธรรมต้องทำการปฏิรูปทั้งระบบ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยให้อยู่ในลำดับที่ดีขึ้นกว่าเดิมและเสริมสร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุน

(๒) สถานะทางเศรษฐกิจ ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน

สร้างความแตกต่างและความเหลื่อมล้ำในเรื่องราวได้ของประชาชน อีกทั้งภาวะเงินเฟ้อที่ส่งผลให้ราคาสินค้าและบริการมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น ทำให้มีค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพสูงขึ้นตามไปด้วย ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุที่รัฐต้องจัดหาสวัสดิการและบริการสาธารณะ ซึ่งล้วนเป็นภาระทั้งของรัฐบาลและประชาชนหากการบริหารงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมยังคงมีขั้นตอนมาก ค่าใช้จ่ายและมีค่าใช้จ่ายสูง ก็จะเป็นการตอกย้ำซ้ำเติมความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนและสังคม (*แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒, แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๑*) จึงเป็นโอกาสที่เอื้อให้เกิดการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นและมีค่าใช้จ่ายเหมาะสม

- อุปสรรค (Threat)

การบริหารจัดการเศรษฐกิจมหภาคยังมีข้อจำกัดที่สำคัญๆ หลายประการ เช่น ปัญหา การประสานระหว่างนโยบายการเงิน นโยบายการคลัง กับนโยบายการพัฒนาภาคเศรษฐกิจ รวมทั้งการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการขับเคลื่อนโครงการการพัฒนาที่สำคัญๆ การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ภาครัฐ ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณและการดูแลให้มีกรอบเม็ดเงินงบประมาณที่เพียงพอสำหรับการบริหารจัดการ ความล่าช้าของการดำเนินโครงการพัฒนาที่สำคัญๆ ของภาครัฐและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน การขาดเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาเศรษฐกิจในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำให้ขาดการจัดทำแผนงาน/โครงการ และการบูรณาการโครงการและ แผนงาน/โครงการที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่อสร้างรายได้ให้กับประเทศ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒) หากการบริหารจัดการเศรษฐกิจมหภาคของประเทศยังคงมีปัญหาดังกล่าวข้างต้น อาจส่งกระทบต่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมให้เป็นอย่างล่าช้าเนื่องจากติดขัดด้านงบประมาณ

๓) ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social cultural Factors)

- โอกาส (Opportunities)

(๑) ประเทศไทยยังมีความเหลื่อมล้ำในหลายปัจจัย ทั้งในส่วนของความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ การถือครองทรัพย์สิน และการเข้าถึงบริการทางสังคมที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม โดยด้านรายได้ พบว่า ในปี ๒๕๕๘ ประชากรกลุ่มที่รวยที่สุด ๑๐% แรก มีสัดส่วนรายได้สูงถึงร้อยละ ๓๔.๘๘ ของรายได้คนทั้งประเทศ ขณะที่ประชากรกลุ่มที่จนที่สุด ๑๐% แรก กลับมีสัดส่วนรายได้เพียงร้อยละ ๑.๕๘ ของรายได้คนทั้งประเทศ ด้านการถือครองทรัพย์สิน พบว่า ประเทศไทย มีความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดินที่สูงมาก โดยประชากรกลุ่มที่รวยที่สุด ๑๐% แรก ถือครองที่ดินที่มีเอกสารสิทธิประเภทโฉนดที่ดินสูงถึง ร้อยละ ๖๑.๔๘ ของการถือครองที่ดินของคนไทย ขณะที่ประชากรกลุ่มที่จนที่สุด ๑๐% แรก กลับมีการถือครองที่ดินเพียงร้อยละ ๐.๐๗ เท่านั้น สำหรับด้านการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม พบปัญหาประชาชนไม่เข้าใจกฎหมาย เข้าไม่ถึงกระบวนการยุติธรรม และหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมขาดการบูรณาการในการทำงาน นอกจากนี้ ผู้มีรายได้น้อยมักไม่ได้รับความเป็นธรรม ไม่สามารถต่อสู้คดีจากการที่ไม่สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายในกระบวนการยุติธรรมและต้องใช้ระยะเวลายาวนานในการเข้าถึงกฎหมาย อันเนื่องมาจากความยื้อแย่ง และความล่าช้าของกฎหมาย การไม่บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดจริงจัง รวมถึงความล่าช้าของระบบบริหารงานราชการ และการเลือกปฏิบัติในกระบวนการยุติธรรม (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒, ร่างยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ทั้งนี้ ความเหลื่อมล้ำต่างๆ เป็นโอกาสที่ทำให้ต้องทำการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำต่อการบังคับการตามกฎหมาย และเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และเสมอภาค

(๒) คนไทยส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม และไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะ จากกระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่หลั่งไหลเข้าสู่ประเทศไทยในสังคมที่เป็นยุคดิจิทัล ทำให้ค่านิยมในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่คนไทยยังขาดทักษะในการคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดีจากต่างประเทศมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน โดยละทิ้งค่านิยมที่ดีงามอันเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทยและลดคุณค่าของความเป็นไทย นอกจากนี้ ยังมีค่านิยมที่ยึดตนเองเป็นหลักมากกว่าการคำนึงถึงสังคมส่วนรวม รักสนุกและความสบาย เชื่อข่าวลือ ขาดความอดทน ขาดวินัย วัตถุนิยม ยอมรับคนที่ฐานะมากกว่าคนดีมีคุณธรรม (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒, ร่างยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลให้เกิดข้อพิพาทในสังคมมากขึ้นและมีคดีความเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี จึงเป็นโอกาสที่เอื้อให้เกิดการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมสามารถอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนและสร้างความปลอดภัยแก่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

(๓) ปัญหายาเสพติด สถานการณ์ยาเสพติดของประเทศไทยมีแนวโน้มรุนแรงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มของเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงที่สำคัญ นอกจากนี้ ปัญหายาเสพติดยังเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังปัญหาอื่นๆ อาทิ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการทำลายศักยภาพของประชากร และปัญหาการขยายตัวขององค์กรอาชญากรรม ประเทศไทยต้องเผชิญกับการลักลอบค้ายาเสพติดจากประเทศอื่นๆ โดยเป็นประเทศทางผ่านและประเทศปลายทาง (ร่างยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ส่วนในกลุ่มความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งการผลิต จำหน่ายครอบครอง และเสพ ฯลฯ มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จากสถิติ พบว่า จำนวนนักโทษเสร็จเด็ดขาดในปี ๒๕๖๐ (๑ ต.ค. ๒๕๖๐) มีจำนวน ๑๘๔,๙๗๑ ราย ในขณะที่ในปี ๒๕๕๖ (๑ ต.ค. ๒๕๕๖) มีจำนวน ๑๔๓,๑๑๓ ราย จะเห็นว่าเพิ่มขึ้นถึง ๔๑,๘๕๘ ราย หรือคิดเป็นร้อยละ ๒๙.๒๕ (กรมราชทัณฑ์) จำนวนคดีที่เพิ่มสูงอย่างต่อเนื่องนี้ เป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการบวนการยุติธรรมทั้งระบบ ตั้งแต่ขั้นก่อนฟ้องคดีไปจนถึงขั้นการบำบัดฟื้นฟูและการพัฒนาปรับปรุงพฤติกรรมผู้กระทำผิด กระบวนการยุติธรรมทางอาญาต้องใช้เวลาและกำลังคนส่วนใหญ่ไปใช้ในการจัดการกับคดียาเสพติด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้จำหน่ายรายย่อย ครอบครอง และเสพ (แนวทางการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา : คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) ปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นดังกล่าวเป็นปัจจัยที่เอื้อให้เกิดการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรม เพื่อสร้างกลไกในการบังคับใช้กฎหมายยาเสพติดให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

(๔) ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติมีแนวโน้มขยายตัวและควบคุมได้ยาก โดยอาชญากรรมข้ามชาติที่มีผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างมีนัยยะสำคัญ ได้แก่ (๑) การค้ายาเสพติด ปัจจุบันมีการลักลอบนำยาเสพติด สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ เข้าประเทศทั้งตามแนวชายแดนและท่าอากาศยานซึ่งส่งผลต่อการเกิดวงจรยาเสพติดตั้งแต่การผลิต จำหน่าย และเสพ (๒) ปัญหาแรงงานต่างด้าวจากการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติ โดยเฉพาะจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทำงานในประเทศไทย เกิดปัญหาอาชญากรรมตลอดจนเกิดความขัดแย้งกับชุมชนชาวไทย

(๓) การค้ามนุษย์ เชื่อมโยงกับการลักลอบเข้าเมือง การใช้แรงงานเด็กและค้าประเวณี ซึ่งไทยมีสถานะเป็นทั้งประเทศต้นทาง ปลายทาง และทางผ่านของขบวนการค้ามนุษย์ (๔) การฟอกเงิน เป็นปัญหาเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมอื่นๆ เช่น การก่อการร้ายการค้ายาเสพติด การค้ามนุษย์ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ คอร์รัปชัน ซึ่งไทยอยู่ในระหว่างการแก้ไขปัญหให้ได้ตามมาตรฐานสากล (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒, ร่างยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติเป็นปัญหาสำคัญที่ประเทศไทยจำเป็นต้องปฏิรูป ด้านกระบวนการยุติธรรม เพื่อสร้างกลไกให้มีการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด เพื่อสร้างความปลอดภัยในสังคม

(๕) ปัญหาอาชญากรรมและการกระทำความผิด จากข้อมูลอาชญากรรม และการกระทำความผิด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบว่า ระหว่างปี ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ จำนวน อาชญากรรมและการกระทำความผิดในภาพรวมมีแนวโน้มลดลง โดยปริมาณคดีอาญาที่รับแจ้ง ความในปี ๒๕๕๙ มีจำนวน ๓๑๙,๕๓๘ คดี ในขณะที่ในปี ๒๕๕๕ มี ๔๖๑,๔๖๙ คดี และเมื่อ พิจารณารายละเอียดจำแนกตามกลุ่มความผิด พบว่า กลุ่มความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกายและ กลุ่มความผิดเกี่ยวกับเพศ มีแนวโน้มลดลง แต่กลุ่มความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ กลับมีแนวโน้มเพิ่ม สูงขึ้น (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ) จะเห็นได้ว่า แม้แนวโน้มอาชญากรรมและการกระทำความผิด จะลดลง แต่ก็ยังคงมีปริมาณที่สูง ซึ่งบ่งชี้ว่าการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมและการกระทำ ความผิดยังไม่ประสบความสำเร็จ จึงเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ สังคมมีความปลอดภัยอย่างยั่งยืนจากการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

(๖) ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานในกระบวนการ ยุติธรรม จากการประเมินผลตัวชี้วัดในระดับเป้าหมายของงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิง ยุทธศาสตร์แผนงานปฏิรูปกฎหมายและพัฒนากระบวนการยุติธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ประชาชนพึงพอใจ ต่อการให้บริการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ ๘๓.๒๐ ซึ่งสูงกว่าปี ๒๕๕๙ คือ ๘๐.๔ และมีความเชื่อมั่นต่อการให้บริการของหน่วยงานในกระบวนการ ยุติธรรม ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ ๘๒.๒๐ ซึ่งสูงกว่าปี ๒๕๕๙ คือ ๘๐.๔ โดยประชาชน มีความเชื่อมั่นสูงสุดในด้านการ มีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับในการบังคับใช้กฎหมาย และ ด้านการมีความปลอดภัยของข้อมูลเป็นความลับร้อยละ ๘๒.๘๐ และมีความพึงพอใจสูงสุดใน ด้านบุคลากรผู้ให้บริการและด้านคุณภาพการให้บริการ คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๐๐ (สำนัก กิจการยุติธรรม) ความพึงพอใจดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าประชาชนยังถึงความเชื่อมั่น และคาดหวังต่อการดำเนินงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งเป็นโอกาสดีต่อการ ปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(๗) การเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน ส่งผลให้หน่วยงานใน กระบวนการยุติธรรมเกิดกระแสนตื่นตัวในการพัฒนาหน่วยงานของตน และมีโอกาสร่วมมือกัน ระหว่างประเทศสมาชิก ในด้านกฎหมาย การทำข้อตกลง การนำกฎ ระเบียบและแนวปฏิบัติ ของแต่ละประเทศมารองรับการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งและกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการบังคับใช้กฎหมาย

ของไทยมีการพัฒนาและก้าวทันต่อสถานการณ์อาชญากรรมต่าง ๆ มากขึ้น (กรอบความเห็นร่วมปฏิรูปประเทศไทย ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม) การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เป็นกระแสผลักดันที่เอื้อต่อการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ระบบการอำนวยความยุติธรรมของไทยเป็นมาตรฐานสากล และน่าเชื่อถือในสายตาของนานาชาติโดยเฉพาะประเทศสมาชิกอาเซียน

(๘) **อนุสัญญา กติกา และความตกลงระหว่างประเทศ** ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีหรือสมาชิกในอนุสัญญาและข้อตกลงกับนานาชาติ ทั้งในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ นำมาซึ่งความร่วมมือซึ่งกันและกันในรูปของการออกกฎหมาย ข้อกำหนดและข้อแนะนำต่างๆ เพื่อให้ประเทศสมาชิกลงไปปฏิบัติ ทั้งนี้ พันธสัญญาสำคัญที่มีผลกระทบโดยตรงต่อระบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมในปัจจุบัน ได้แก่ การปฏิบัติตามข้อแนะนำของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนิน มาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน หรือ Financial Action Task Force (FATF) ซึ่งเป็นองค์กรระหว่างรัฐที่ก่อตั้งขึ้นโดยความเห็นชอบของที่ประชุมสุดยอดกลุ่มประเทศ G๗ ประเทศใดที่ไม่สามารถดำเนินการให้สอดคล้องกับข้อแนะนำดังกล่าว จะถูกจัดให้เป็นประเทศที่มีความเสี่ยงต่อการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย พันธสัญญาสำคัญอีกเรื่อง ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญา ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่มีการกระทำร่วมกันเป็นเครือข่ายระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อรองรับและให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ และสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาของภูมิภาคอาเซียนที่ประเทศไทยเป็นภาคี นอกจากนี้ ยังมีพันธะที่สำคัญที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ และการปฏิบัติตามพิธีสารเพื่อป้องกันปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์ที่ประเทศไทยลงนามไว้ (แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๑) ปัจจัยดังกล่าวเป็นโอกาสที่เอื้อให้เกิดการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม เพราะนอกจากการตรากฎหมายภายในเพื่อรองรับการปฏิบัติตามอนุสัญญา กติกาและความตกลงระหว่างประเทศแล้ว การบังคับการตามกฎหมายและการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงการมีระบบงานที่เป็นมาตรฐานสากลของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมก็เป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้นานาชาติเกิดความเชื่อมั่นในระบบการอำนวยความยุติธรรมของประเทศไทย

(๙) **ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่ที่ถูกประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษในหลายเขตพื้นที่ ได้แก่ เขตเมืองพัทยา เขตจังหวัดภูเก็ต เขตจังหวัดสงขลา เขตจังหวัดกระบี่ เขตจังหวัดสมุทรปราการ เขตจังหวัดปทุมธานี เขตจังหวัดนนทบุรี เขตจังหวัดสมุทรสาคร เขตจังหวัดนครปฐม เขตจังหวัดเพชรบุรี เขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เขตจังหวัดสระบุรี และเขตจังหวัดระยอง และยังมีอีกหลายเขตพื้นที่ที่มีปัญหาด้านมลพิษแต่ยังไม่ถูกประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษ ทั้งนี้ ปัญหาสิ่งแวดล้อมก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจแก่รัฐและประชาชนควบคู่กันไป กล่าวคือ ในแต่ละปี รัฐจะต้องจัดสรรเงินงบประมาณจำนวนมากเพื่อป้องกันและแก้ไขความเสียหายที่เกิดจากปัญหามลพิษ ขยะมูลฝอย

การสาธารณสุขและความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ในขณะที่ประชาชนผู้ที่ได้รับความเสียหายจากมลพิษหรือปัญหาสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายเช่นกัน โดยเฉพาะค่ารักษาพยาบาล และขาดรายได้ ปัญหาสิ่งแวดล้อมบางอย่างที่เกิดในประเทศไทยอาจมีส่วนทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศได้ และในทางกลับกันประเทศไทยเองก็อาจได้รับผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการกระทำของประเทศอื่นได้ ตัวอย่างเช่น การใช้เชื้อเพลิงจากน้ำมันหรือก๊าซธรรมชาติ ตลอดจนการใช้สารคลอโรฟลูออโรคาร์บอน (CFC) ของแต่ละประเทศมีส่วนทำให้เกิดปรากฏการณ์เรือนกระจก (greenhouse effect) หรือทำให้อุณหภูมิโลกสูงขึ้นได้ในภาพรวม หากมีการเผาป่าจากประเทศเพื่อนบ้าน ควันจากการเผาป่าก็อาจสร้างความเดือดร้อนรำคาญให้กับคนในประเทศไทยได้ หรือการที่ประเทศไทยสนับสนุนการสร้างเขื่อนพลังงานน้ำในประเทศเพื่อนบ้าน ผลกระทบก็ย่อมเกิดต่อสภาพระบบนิเวศของภูมิภาคด้วยเช่นเดียวกัน (สรุปผลการดำเนินงาน คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ) นอกจากนี้ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ ทั้งที่ดิน ป่าไม้ น้ำ ทรัพยากรชายฝั่งทะเล และทรัพยากรแร่ ยังไม่ได้ถูกกระจายหรือจัดสรรให้แก่ประชาชน กลุ่มต่างๆ อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากความไม่เสมอภาคในสิทธิและอำนาจการจัดการทรัพยากร นำไปสู่ความขัดแย้งก่อให้เกิดข้อพิพาทในระดับพื้นที่ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน และในหลายกรณีนำไปสู่การใช้ความรุนแรง ซึ่งมีแนวโน้มจะเกิดบ่อยครั้งขึ้นและมีความรุนแรงมากขึ้น อาทิ โครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของรัฐและเอกชนจำนวนมากที่ไม่ได้รับการยอมรับจากชุมชน ที่เห็นว่าโครงการดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะทำลายศักยภาพของฐานทรัพยากรในท้องถิ่น และส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต สุขภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะชุมชนที่ต้องพึ่งพิงอาศัยทรัพยากรเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการดำรงชีวิต (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒) ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและความขัดแย้งที่เกิดขึ้น จึงเป็นโอกาสที่เอื้อให้กระบวนการยุติธรรมจำเป็นต้องสร้างกลไกในการจัดการกับปัญหาและความขัดแย้งดังกล่าว ทั้งในส่วนของ การอำนวยความสะดวกทางแพ่ง ทางอาญา และทางคดีปกครอง

- อุปสรรค (Threats)

(๑) ระบบราชการมีขนาดใหญ่และรายจ่ายประจำเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องงบประมาณมีสัดส่วนสูง รวมทั้งโครงสร้างระบบราชการในปัจจุบันยังขาดระบบการทำงานที่เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายแบบบูรณาการ ระบบสารสนเทศและฐานข้อมูลยังไม่ได้มาตรฐาน บุคลากรภาครัฐส่วนใหญ่ยังขาดความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ตลอดจนขาดความรู้และความกระตือรือร้นในการทำหน้าที่และพัฒนาศักยภาพตนเองไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒, ร่างยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) จึงเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม

(๒) คนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ความสามารถไม่นิยมเข้ารับราชการทำให้ขาดกำลังทดแทนข้าราชการที่เกษียณอายุ เนื่องจากรูปแบบการทำงานมีความหลากหลายมากขึ้น อาทิ การประกอบอาชีพที่ไม่ประจำ (Freelance) และการประกอบอาชีพไม่ประจำ

แบบหลายงาน (Gig Economy) ทำให้คนรุ่นใหม่ที่มีความสามารถไม่นิยมเข้ารับราชการ เนื่องจากระบบบริหารจัดการราชการไม่สอดคล้องกับวิธีการทำงานของตน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒, ร่างยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) จึงเป็นอุปสรรคที่ทำให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมขาดโอกาสที่จะได้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและมีแนวคิดที่ทันสมัยเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงเข้ามาปฏิบัติราชการ

(๓) วิกฤตคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลของสังคมไทย

จากการประเมินดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย พบว่า สังคมไทยในภาพรวมมีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอยู่ในระดับปานกลางแต่องค์ประกอบด้านสังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลอยู่ในระดับที่ต้องเร่งแก้ไข ซึ่งนับเป็นความจำเป็นที่ประเทศไทยที่ต้องให้ความสำคัญกับเรื่องธรรมาภิบาลอย่างเร่งด่วน เนื่องจากสถานการณ์วิกฤตคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลของสังคมไทยขณะนี้ ได้มีการสะสมตัวและลุกลามสู่ทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาคการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นที่มีการซื้อสิทธิ์ ขายเสียง มีการทุจริตเพื่อให้ได้รับการเลือกตั้ง มีผลประโยชน์ส่วนตนทับซ้อนกับผลประโยชน์รัฐ หน่วยงานภาครัฐ มีระบบการบริหารงานที่ไม่เป็นธรรมาภิบาล มีการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบหาผลประโยชน์ให้ตนเองและพวกพ้อง (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒, ร่างยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) วิกฤตการณ์ดังกล่าว เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาหรือปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม เพราะหากหน่วยงานมีการบริหารหรือการทำงานที่ไม่เป็นธรรมาภิบาล มีผลประโยชน์ทับซ้อน ก็ไม่อาจพัฒนาหรือปฏิรูปหน่วยงานให้ประสบผลสำเร็จได้ตามเป้าหมาย

๔) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factors)

- โอกาส (Opportunities)

(๑) ประชาชนเข้าถึงข้อมูลและมีเครื่องมือช่วยตัดสินใจมากขึ้น ปัจจุบันการกระจายข้อมูลไปยังคนจำนวนมากทำได้ง่ายและรวดเร็วมากขึ้น การพัฒนาด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ Cloud Computing และ Big Data ที่มีความสามารถในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ได้ง่ายและมีความรวดเร็ว แม่นยำ และเสมือนการวิเคราะห์โดยสมองมนุษย์มากยิ่งขึ้น จะส่งผลให้ในอนาคตระบบการกระจายและตรวจสอบข้อมูลจะทรงพลังมีประสิทธิภาพมากขึ้นอย่างเท่าเทียม ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงข้อมูลจำนวนมากผ่านทางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต บนฐานของบริการที่มีการแบ่งปันการใช้ทรัพยากร (Shared Services) นอกจากนี้ โปรแกรมสนับสนุนการทำงานที่ซับซ้อนหลายอย่างจะถูกพัฒนาขึ้น ทำให้ผู้ใช้งานมีข้อมูลเพียงพอและสามารถใช้วิเคราะห์เพื่อตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ได้อย่างแม่นยำและสะดวกรวดเร็ว (ร่างยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ปัจจัยดังกล่าวเป็นโอกาสที่ดี เอื้อให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมสามารถบูรณาการข้อมูลระหว่างกันได้แบบ real time มีความทันสมัย และได้ข้อมูลที่ต้องการครบถ้วนในขณะเดียวกันประชาชนก็สามารถเข้าถึงข้อมูลและเข้าถึงการบริการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างสะดวกรวดเร็ว

(๒) เทคโนโลยีสารสนเทศก่อให้เกิดความโปร่งใสและความรับผิดชอบต่อ

สังคม ศักยภาพอันทรงพลังของเทคโนโลยีด้านการจัดเก็บและประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล (Data Storage and Data Analytics) ทำให้มีการบันทึกเป็นข้อมูลจำนวนมากทั้งระดับองค์กรและระดับบุคคลที่สามารถใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์และประมวลผลได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำและยังสามารถใช้ในการตรวจสอบการดำเนินงานต่างๆ ของหน่วยงานภาครัฐได้โดยสะดวกมากยิ่งขึ้น จึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยปิดช่องโหว่ของกิจกรรมที่ไม่โปร่งใสและบรรเทาปัญหาคอร์รัปชันทั้งในภาครัฐให้ลดน้อยลงได้อย่างมาก (ร่างยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ปัจจัยดังกล่าวเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการป้องกันและลดปัญหาด้านทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งเอื้อต่อการดำเนินการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมให้เป็นไปอย่างโปร่งใสและน่าเชื่อถือ

(๓) ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การ

กระทำความผิดมีความซับซ้อนมากขึ้น ยกตัวอย่างเทคโนโลยีการจำลองแบบสามมิติ (3D printing) จะทำให้การลอกเลียนผลิตภัณฑ์ทำได้ง่ายขึ้นและการพิสูจน์ทราบถึงสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาทำได้ยากขึ้น หรือทำให้เกิดอาชญากรรมรูปแบบใหม่จากการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต หรือในอีกหลาย ๆ ประการของสิ่งที่เรียกว่า “Disruptive Technologies” ที่ยังอาจมองไม่เห็นว่าจะเปลี่ยนแปลงและส่งผลกระทบอย่างไร รวมทั้งระบบ e-Discovery ที่จะต้องถูกนำมาใช้มากขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้น นักนิติศาสตร์ในโลกยุคใหม่จึงจำเป็นต้องปรับตัวพัฒนาองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในวิชาชีพมากขึ้นตลอดเวลา (*สำนักงานกิจการยุติธรรม*) ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นโอกาสให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมต้องทำการปฏิรูปการทำงานและเร่งพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะที่เท่าทันต่อความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

- อุปสรรค (Threat)

ประเทศไทยมีความเสี่ยงสูงจากปัญหาอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

จากการประเมินความเสี่ยงโดยสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (ITU : International Telecommunication Union) พบว่า ประเทศไทยมีความเสี่ยงต่อการถูกโจมตีทางไซเบอร์ค่อนข้างสูง คืออยู่ในลำดับที่ ๑๕ ของโลกจาก ๑๖๕ ประเทศ ตามหลัง อินโดนีเซีย สิงคโปร์ และมาเลเซีย แม้ประเทศไทยจะร่วมมือกับหลายประเทศทั้งญี่ปุ่น นอร์เวย์ และรัสเซีย ในการวางมาตรการป้องกัน แต่จากการประเมินมาตรฐาน ๕ ด้านโดย ITU ก็ยังพบว่า ประเทศไทยยังต้องปรับปรุงมาตรการป้องกันอีกมาก (*กสทช.*) ปัจจุบันอาชญากรรมทางไซเบอร์ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบไปสู่การโจมตีระบบขององค์กรขนาดใหญ่ที่ส่งผลกระทบในวงกว้างและมีมูลค่าความเสียหายสูง อุปกรณ์ต่างๆ ถูกเชื่อมโยงเข้าสู่โลกอินเทอร์เน็ตในยุค Internet of Thing ทำให้สามารถส่งการควบคุมใช้งานอุปกรณ์ต่างๆ ผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งสร้างความสะดวก รวดเร็วในการดำเนินธุรกรรม และการดำเนินงานภาครัฐ แต่ยังมีความเสี่ยงต่อการรักษาความปลอดภัยข้อมูลทั้งระดับองค์กรและบุคคล ประกอบกับการโจมตีทางไซเบอร์ทั่วโลกมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีความเสี่ยงต่อการโจมตีระบบการให้บริการสาธารณะในเมืองใหญ่ ซึ่งประเทศไทยเริ่มตกเป็นเป้าหมายในการโจมตีทางไซเบอร์บ่อยครั้งขึ้น แม้กระทั่งหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมก็เคยถูกโจมตีหลายครั้ง ส่งผลให้การบริหารจัดการภาครัฐ

ของไทยที่จะก้าวไปสู่การบริหารจัดการในรูปแบบดิจิทัล มีความเสี่ยงสูงในด้านความมั่นคงของระบบ และอาชญากรรมที่มาพร้อมกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ทั้งนี้ เนื่องจากการกำหนดมาตรการป้องกันทำได้ยากและไม่ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี (*แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒, สภาความมั่นคงแห่งชาติ*) ปัจจัยเหล่านี้เป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ โดยเฉพาะเรื่องการบูรณาการฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ซึ่งข้อมูลบางประเภทเป็นข้อมูลที่เป็นความลับและเกี่ยวข้องกับทางคดี หากถูกโจมตีและถูกจารกรรมทางไซเบอร์ย่อมจะเสียหายแก่ทางราชการอย่างมาก

๑.๒.๒ สถานการณ์และแนวโน้มภายใน

๑) ปัจจัยด้านโครงสร้างและนโยบาย (Structure and Policy)

- จุดแข็ง (Strength)

(๑) การได้รับการร่วมมือจากภาคเอกชน ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน พร้อมสนับสนุนและเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ในรูปแบบต่างๆ ทั้งด้านการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม การป้องกันอาชญากรรม การบำบัดฟื้นฟูและช่วยเหลือผู้กระทำความผิด รวมทั้งการเฝ้าระวัง ตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อให้เกิดความถูกต้อง โปร่งใสและเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากภาคสื่อมวลชนต่างๆ (*แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๑*)

(๒) นโยบายของรัฐบาลและเจตจำนงอันแน่วแน่ของผู้นำทางการเมืองที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการยุติธรรม เช่น การปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม การให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเสมอภาค การเพิ่มประสิทธิภาพเพื่อลดขั้นตอนและความโปร่งใสในการดำเนินงาน การพัฒนาสถาบันและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย การพัฒนากฎหมายเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันและที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นต้น (*แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๑*)

(๓) หน่วยงานกระบวนการยุติธรรมมีระบบและมีอำนาจชัดเจนตาม **บทบัญญัติของกฎหมาย** ในการรักษาความสงบเรียบร้อยและอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชนและสังคม ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีนโยบายมุ่งสร้างความทันสมัย โปร่งใส ตรวจสอบได้ เพื่อให้นานาชาติยอมรับและสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุน ดังจะเห็นได้จากการพยายามพัฒนาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน จนเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น กล่าวคือ ในปี ๒๕๖๐ World Economic Forum (WEF) ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยเป็นอันดับที่ ๓๒ จาก ๑๔๐ ประเทศ ซึ่งสูงจากลำดับ ๓๔ จากการจัดอันดับครั้งก่อน อันดับความยาก – ยากในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business) ด้านการบังคับการให้เป็นไปตามข้อตกลงของประเทศไทย ที่จัดโดยธนาคารโลก อยู่อันดับที่ ๕๑ จากเดิม

อยู่อันดับที่ ๕๗ อันดับความยาก – ยาก ในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business) ด้านการแก้ปัญหาการล้มละลายของประเทศไทย ที่จัดโดยธนาคารโลกอยู่อันดับที่ ๒๓ จากเดิมอยู่อันดับที่ ๔๙ (ข้อมูลจากรายงานของธนาคารโลก)

- จุดอ่อน (Weakness)

(๑) การจัดโครงสร้างมีลักษณะแบบระบบราชการแบบดั้งเดิม หน่วยงานในกระบวนยุติธรรมส่วนใหญ่เป็นองค์กรใหญ่ มีหน่วยงานในสังกัดกระจายไปยังส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง กรมคุมประพฤติ กรมราชทัณฑ์ เป็นต้น การจัดโครงสร้างมีลักษณะแบบระบบราชการแบบดั้งเดิม (Bureaucracy) มีสายบังคับบัญชาที่ยาว และรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง จึงส่งผลให้การบริหารงานมีขั้นตอนมากตามลำดับสายการบังคับบัญชาและล่าช้า ไม่คล่องตัว

(๒) การกำหนดนโยบาย แนวทางหรือกิจกรรมต่างๆ เพื่อการบริหารงานยุติธรรมส่วนใหญ่ ไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานขององค์ความรู้และหลักฐานเชิงประจักษ์ (Knowledge-based and evidence-based justice system) ทำให้ไม่สามารถพัฒนาและขับเคลื่อนกระบวนกระบวนการยุติธรรมภายใต้พลวัต (dynamic) ทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองในปัจจุบัน ให้ไปในทิศทางที่ทันสมัย ยืดหยุ่น และมีประสิทธิภาพ เนื่องจากไม่มีนวัตกรรมหรือแนวทางใหม่ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างเป็นรูปธรรมและคุ้มค่า (แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๑)

๒) ปัจจัยด้านผลผลิตและการบริการ (Products and Service)

- จุดแข็ง (Strength)

(๑) มาตรการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาททางแพ่งมีความสำคัญมากขึ้น โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีคดีเข้าสู่การไกล่เกลี่ยฯ ในศาลชั้นต้น จำนวน ๓๕๕,๒๒๐ คดี และสามารถดำเนินการไกล่เกลี่ยสำเร็จได้ จำนวน ๓๐๖,๔๒๖ คดี คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๒๖ จึงอาจกล่าวได้ว่า มาตรการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาททางแพ่งของศาลยุติธรรม (รายงานสถิติคดีศาลยุติธรรมทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๙) ส่งผลทำให้ข้อพิพาททางแพ่งเข้าสู่ศาลลดลงมากถึงสามแสนกว่าคดี นอกจากนี้ หากพิจารณาปริมาณข้อพิพาทที่เข้าสู่สถาบันอนุญาโตตุลาการ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการระงับข้อพิพาททางแพ่งและพาณิชย์ที่สร้างความเชื่อมั่นทางด้านการค้าและการลงทุน แม้จะมีปริมาณไม่มากนัก โดยอยู่ระหว่าง ๑๒๐-๑๕๐ เรื่องต่อปี แต่มูลค่าทุนทรัพย์รวมแล้วไม่ต่ำกว่าระดับหมื่นล้านบาทต่อปี เดิมมีสถาบันอนุญาโตตุลาการเพียง ๒ แห่งเท่านั้นที่เป็นที่รู้จัก คือ สถาบันอนุญาโตตุลาการของศาลยุติธรรมและหอการค้าแห่งประเทศไทย ซึ่งคู่กรณีจะนิยมใช้บริการของสำนักงานศาลยุติธรรมถึงร้อยละ ๙๙ โดยประเภทคดีส่วนใหญ่เป็นคดีพิพาทในสัญญาก่อสร้าง สัญญาร่วมทุนและสัญญาซื้อขายปกระครอง (แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๑) ต่อมา

พระราชบัญญัติสถาบันอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้มีการจัดตั้งสถาบันอนุญาโตตุลาการในลักษณะองค์กรอิสระของรัฐขึ้นอีกแห่งหนึ่ง และมีการจัดตั้งสถาบันอนุญาโตตุลาการขึ้นในสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ด้วย

(๒) จำนวนผู้กระทำความผิดอาญาที่ไม่ถูกควบคุมตัวมีเพิ่มมากขึ้น จากแนวคิดที่ว่า ผู้กระทำความผิดบางคนสมควรจะได้รับโอกาสในการแก้ไขตนเอง รวมทั้งการจำคุกอาจไม่สามารถแก้ไขพฤติกรรมของผู้ต้องขังได้อย่างแท้จริง ประกอบกับการมีปัญหา “นักโทษล้นคุก” “เยาวชนล้นศูนย์ฝึกฯ” ทำให้แนวคิดแบบใหม่ในเรื่อง การหันเหคดี (Diversion) และระบบยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice) เป็นที่ยอมรับมากขึ้น รวมทั้งมีกฎหมายเปิดช่องให้มีการใช้กระบวนการทางเลือกแทนการดำเนินคดีกับอาชญากรและการจำคุก โดยในปัจจุบัน ศาลและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ใช้มาตรการอื่นแทนการควบคุมตัวเป็นจำนวนมาก ได้แก่ คำสั่งปล่อยชั่วคราว คำสั่งเพื่อใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา หรือคำพิพากษาการลงโทษหรือการกำหนดโทษ และคำสั่งพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษ ด้วยวัตถุประสงค์ที่จะให้โอกาสผู้กระทำความผิดได้ฟื้นฟูตนเองอีกครั้ง และด้วยเหตุผลที่ผู้มีอำนาจสั่งการอาจเห็นว่าการส่งตัวไปแก้ไขบำบัดฟื้นฟูในระบบปิด ทั้งในเรือนจำและศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนอาจไม่ช่วยแก้ไขปัญหอย่างแท้จริง ทำให้จำนวนผู้กระทำความผิดอาญาที่ไม่ถูกควบคุมตัวมีเพิ่มมากขึ้น (สรุปผลการดำเนินงาน คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ) ดังจะเห็นจาก สถิติในปี ๒๕๕๙ มีจำนวนคดีที่ศาลรอกการลงโทษ จำนวน ๒๗๙,๖๓๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๓๑ โดย รอกการลงโทษโดยการคุมประพฤติมีจำนวนถึง ๑๓๙,๒๑๐ ราย (รายงานสถิติคดีศาลยุติธรรมทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๙)

(๓) การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (Electronic Monitoring : EM) ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เดิมกรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรมได้นำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (Electronic Monitoring : EM) มาใช้กับผู้กระทำผิดหรือระบบงานคุมประพฤติแทนการจำคุก โดยอุปกรณ์ดังกล่าวเป็นสายรัด ลักษณะคล้ายนาฬิกา ซึ่งสามารถใช้ได้ทั้งข้อมือหรือข้อเท้าผู้กระทำผิด หรือผู้ต้องขังตามคำพิพากษาที่ได้รับการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดโทษ จำนวนกว่า ๓,๐๐๐ เครื่อง ทั้งนี้ เพื่อควบคุมพฤติกรรมของผู้กระทำผิดและป้องกันการกระทำความผิดเงื่อนไขของผู้ถูกคุมความประพฤติ ลดความแออัดในเรือนจำและสถานที่ควบคุมตัวเด็กและเยาวชน ป้องกันสังคมจากอาชญากรรมอันเกิดจากการกระทำความผิดซ้ำ รวมทั้งทำให้ทราบถึงตำแหน่งแห่งหนของผู้ต้องหาหรือจำเลยในกรณีหนีหรือจะหลบหนีได้ง่ายขึ้น ต่อมาได้มีการแก้ไขกฎหมายให้สามารถใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางของผู้ถูกปล่อยชั่วคราวได้ ดังนั้น ศาลยุติธรรมจึงได้เสนอให้นำอุปกรณ์ดังกล่าวมาใช้กับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราว เพื่อให้สามารถติดตามจับกุมตัวหากหลบหนีโดยต้องได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหาหรือจำเลย นอกจากนี้ การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ยังช่วยแก้ปัญหาผู้ยากจนไม่มีเงินประกันตัวและมีโอกาสได้รับการปล่อยชั่วคราวมากขึ้นด้วย ปัจจุบันได้มีการแก้ไขกฎหมายขึ้นมา

รองรับการนำอุปกรณ์ดังกล่าวมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (สรุปผลการดำเนินงาน คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ)

- จุดอ่อน (Weakness)

๑) การอำนวยความสะดวกมีความล่าช้า ศาสตราจารย์ ดร.บรรเจิด สิงคะเนติ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) เห็นว่าการดำเนินคดีในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมยังมีความล่าช้าส่งผลกระทบต่อ การคุ้มครองสิทธิของประชาชนในระหว่างการดำเนินคดี ทั้งสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกคุม ขังในระหว่างการพิจารณา แม้จะมีการเยียวยาชดเชยความเสียหายตามกฎหมายเฉพาะแต่ยังไม่ ครอบคลุมหลายกรณี (NIDA Model ปฏิรูปประเทศไทย แนวทางปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม, ๒๕๕๗)

๒) การเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ศาสตราจารย์ ดร.บรรเจิด สิงคะเนติ เห็นว่า แม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จะได้บัญญัติรับรองสิทธิของบุคคลในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็วและทั่วถึง แต่ในทางปฏิบัติยังพบว่า คนจำนวนหนึ่ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนยากจนหรือคน ขาดของของสังคมไม่ว่าจะตกอยู่ในฐานะที่เป็นผู้ต้องหา จำเลยหรือผู้เสียหาย อาจพบกับความ ยากลำบากในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมมากกว่าคนกลุ่มอื่น แม้รัฐจะมีการให้ความ ช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนอยู่ เช่น กองทุนยุติธรรม ทุนความขอแรง แต่ระบบ ดังกล่าวยังไม่สามารถให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องทุนความที่รัฐจัดให้ ไม่ว่าทุนความที่พนักงานสอบสวนจัดหาให้หรือ ทุนขอแรงที่ศาลตั้ง (NIDA Model ปฏิรูปประเทศไทย แนวทางปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม, ๒๕๕๗) นอกจากนี้ ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เป็นผู้ยากไร้ ต่างก็ประสบปัญหาในการหาหลักประกัน มาประกันตัวเอง เนื่องจากในทางปฏิบัติการปล่อยชั่วคราวมักจะมีการเรียกหลักประกันเสมอ จึงลดโอกาสของคนยากจนที่จะได้รับการประกันตัว จากสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ พบว่า ปัจจุบันมีผู้ต้องขัง ๓๑๙,๔๗๙ คน ในจำนวนนี้เป็นผู้ต้องขังที่ถูกคุมขังระหว่างสอบสวน พิพิจารณา และอุทธรณ์ฎีการวมทั้งสิ้น ๖๒,๐๖๘ คน หรือร้อยละ ๑๙.๔๓ (ข้อมูลกรมราชทัณฑ์ ณ วันที่ ๑ พ.ย. ๒๕๖๐)

๓) การเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง ในคดี มโนสารและคดีไม่มีข้อยุ่งยาก ทั้งโจทก์และจำเลยมักจะมีทุนความในการฟ้อง และต่อสู้คดี อันเป็นเหตุให้ต้องมีภาระค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทุนความซึ่งในบางครั้งอาจมีจำนวนสูงกว่าทุน ทรัพย์ที่พิพาทในคดีนั้น ๆ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายซึ่งคู่ความที่ไม่สามารถเสีย ค่าธรรมเนียมศาลได้ ตามบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๑๕๕ มาตรา ๑๕๖ และมาตรา ๑๕๖/๑ อีกด้วย สาเหตุอีกประการหนึ่ง เนื่องจากคู่ความจะต้อง จัดหาทุนความเพื่อดำเนินการฟ้องหรือต่อสู้คดีในศาล โดยบางครั้งอาจเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงกว่า ค่าธรรมเนียมศาลที่ได้รับยกเว้นเสียอีก ซึ่งคู่ความดังกล่าวก็ไม่อาจขอให้ศาลจัดหาทุนความให้ได้

ส่งผลให้คู่ความต้องเป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีที่ค่อนข้างมาก ทำให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ไม่อาจเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งได้โดยเสมอภาค (สาระสังเขปประเด็นปฏิรูปประเทศไทยด้านกระบวนการยุติธรรม สภาปฏิรูปแห่งชาติ)

(๔) การละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม สาเหตุของการละเมิดสิทธิมนุษยชนมีทั้งเจตนาหรือจงใจใช้อำนาจเกินขอบเขตและไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น ไม่รับคำร้องทุกข์กล่าวโทษ การจับไม่ชอบ ไม่แจ้งสิทธิให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาทราบ จับผิดตัว ทำร้ายร่างกายเพื่อให้รับสารภาพ ควบคุมโดยมิชอบ การค้นโดยมิชอบ การเรียกหลักประกันเกินสมควร รวมถึงการปล่อยตัวชั่วคราวล่าช้า การไม่สืบสวนและสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานอย่างรวดเร็ว ต่อเนื่องและเป็นธรรม การรวบรวมพยานหลักฐานที่ไม่ให้ความสำคัญต่อการค้นหาความจริง การขาดความรู้และความเข้าใจในหลักกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอ การขาดจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดความรอบคอบในการปฏิบัติหน้าที่และปฏิบัติหน้าที่ไม่เหมาะสม ตลอดจนการแสวงหาประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและการบิดเบือนคดี (แนวทางการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)

(๕) ความไม่เสมอภาคจากการกำหนดและบังคับโทษปรับ ผลการสำรวจข้อมูลจากศาลยุติธรรม พบว่า ประเภทโทษที่ศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักรตัดสินลงโทษจำเลยมากที่สุด คือ โทษปรับ โดยจำนวนจำเลยที่ถูกตัดสินลงโทษปรับ มีจำนวนทั้งสิ้น ๒๗๖,๔๓๓ ราย จำแนกเป็น ทั้งจำทั้งปรับ ๕๘,๐๕๗ ราย ปรับและรอการลงโทษ ๑๑,๐๙๗ ราย และปรับอย่างเดียว ๒๐๗,๔๓๓ ราย (รายงานสถิติคดีศาลยุติธรรมทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๙) ในทางปฏิบัติ การใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดโทษปรับสำหรับผู้กระทำความผิดฐานเดียวกันพฤติกรรมการกระทำความผิดอย่างเดียวกัน ศาลมักกำหนดโทษปรับในอัตราโทษเท่าเทียมกัน ซึ่งหากผู้ถูกลงโทษมีฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน การลงโทษเช่นนี้ย่อมไม่สามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการลงโทษ (สาระสังเขปประเด็นปฏิรูปประเทศไทยด้านกระบวนการยุติธรรม สภาปฏิรูปแห่งชาติ) เนื่องจากผู้กระทำความผิดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีสามารถชำระค่าปรับได้และได้รับการปล่อยตัวเป็นอิสระ ทำให้โทษปรับไม่สามารถข่มขู่หรือยับยั้งผู้กระทำความผิดเหล่านี้ได้ ในขณะที่ผู้กระทำความผิดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีกลับถูกบังคับให้ต้องถูกจำกัดเสรีภาพ โดยการกักขังแทนค่าปรับ เพียงแค่ไม่มีเงินชำระค่าปรับ หรือต้องกู้หนี้ยืมสินมาชำระค่าปรับ ซึ่งส่วนใหญ่จำเลยก็ถูกกักขังแทนค่าปรับไปจนกว่าจะครบหรือไม่เกินสองปีตามที่กฎหมายกำหนด ทำให้รัฐสูญเสียรายได้จากค่าปรับในการนำเงินมาชดเชยความเสียหายให้กับสังคม และกลายเป็นภาระของรัฐในการต้องเลี้ยงดูผู้ต้องโทษกักขังแทนค่าปรับที่ปัจจุบันมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น แม้จะมีการออกกฎหมายมาแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยให้จำเลยสามารถทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับได้ก็ตาม (แนวทางการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)

(๖) การคุ้มครองสิทธิของเหยื่อหรือผู้เสียหายในคดีอาญา ปัจจุบันกระบวนการยุติธรรมยังคุ้มครองเหยื่อหรือผู้เสียหายผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิดทางอาญาไม่เป็นไปตามหลักสากล ทำให้เหยื่อหรือผู้เสียหายถูกละเลยสิทธิขั้นพื้นฐานของเหยื่ออาชญากรรม อันได้แก่ ๑. การได้รับการปฏิบัติด้วยความเห็นอกเห็นใจ ได้รับความมั่นใจ เอาใจใส่ในเรื่องศักดิ์ศรี สิทธิ และสถานภาพส่วนบุคคลของผู้เสียหาย ๒. การได้รับการแจ้งให้ทราบกระบวนการสอบสวนของตำรวจ เว้นแต่การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อการสอบสวน ๓. การได้รับคำแนะนำในข้อกฎหมายเกี่ยวกับการไม่ฟ้องคดี การถอนฟ้อง หรือการตัดสินใจที่อาจทำให้ผู้เสียหายไม่พอใจ ๔. การได้รับทรัพย์สินของตนที่นำไปใช้ในการสอบสวนหรือหลักฐานคืนโดยเร็วที่สุด ๕. การได้รับทราบเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณา สิทธิ และความรับผิดชอบของพยาน ๖. การได้รับการปกป้องจากการถูกรบกวนข่มขู่จากผู้ต้องหาหรือพยานของฝ่ายตรงข้ามระหว่างการพิจารณาคดี ๗. สิทธิที่จะไม่ต้องเปิดเผยที่อยู่ หากไม่ได้ใช้ในการต่อสู้คดีหรือการสอบสวน ๘. การไม่ต้องแสดงตัวหากไม่เกี่ยวข้องกับการต่อสู้คดีหรือการสอบสวน ๙. การได้รับการคุ้มครองให้ปลอดภัยก่อนที่ผู้ต้องหาจะได้รับการประกันตัว ๑๐. การได้รับการแนะนำเกี่ยวกับผลของการประกันตัว เงื่อนไขของการประกันที่กำหนดขึ้น เพื่อป้องกันความเสียหายที่ผู้ต้องหาจะประทุษร้ายซ้ำแก่ผู้เสียหาย ๑๑. การได้รับข้อมูลและความช่วยเหลือในการเตรียมคำให้การเกี่ยวกับผลกระทบของอาชญากรรมที่มีต่อผู้เสียหายเพื่อยื่นต่อศาล ๑๒. การได้รับการอธิบายผลของการดำเนินคดี คำพิพากษาและการบังคับตามคำพิพากษา ๑๓. การได้รับการอธิบายผลของการคุมประพฤติ ๑๔. การได้รับการบอกกล่าวก่อนจะปล่อยตัวผู้กระทำความผิดจากการควบคุม (*สรุปผลการดำเนินงาน คณะกรรมการสิทธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ*)

(๗) ระบบการสอบสวนคดีอาญาในประเทศไทย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมินทร์ บุตรอินทร์ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เห็นว่าพนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนโดยอิสระ และเด็ดขาด ปราศจากการตรวจสอบจากองค์กรอื่นในกระบวนการยุติธรรม เช่น ทนายความ อัยการ และศาล ไม่อาจมีส่วนรับรู้หรือตรวจสอบการรวบรวมพยานหลักฐานและการปฏิบัติต่อผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนได้ ในทางปฏิบัติพนักงานอัยการซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ในการสั่งคดีและการว่าความในศาลมิได้รู้เห็นการดำเนินการของเจ้าพนักงานตำรวจในการสอบสวน เพราะไม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการรวบรวมพยานหลักฐาน คงมีหน้าที่เพียงพิจารณาข้อเท็จจริงไปตามสำนวนการสอบสวนที่พนักงานสอบสวนจัดทำขึ้นเท่านั้น ระบบกฎหมายดังกล่าวทำให้พนักงานอัยการไม่สามารถตรวจสอบความถูกต้องของพยานหลักฐานที่พนักงานสอบสวนรวบรวมไว้นั้นได้ แม้พนักงานอัยการจะมีอำนาจสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมได้ เมื่อเห็นว่าพยานหลักฐานในสำนวนยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ แต่หากพนักงานสอบสวนส่งสำนวนให้พนักงานอัยการพิจารณาล่าช้าจนใกล้ครบกำหนด ฝากขังผู้ต้องหาแล้ว (เมื่อครบกำหนดระยะเวลาฝากขังตามกฎหมายแล้ว หากพนักงานอัยการยังไม่สามารถฟ้องผู้ต้องหาได้ก็ต้องปล่อยผู้ต้องหาไป เพราะหมดระยะเวลาในการควบคุมตัวแล้ว จากนั้นเมื่อสำนวนพร้อมฟ้องเมื่อใดก็ต้องออกหมายเรียกหรือขออนุมัติศาลออกหมายจับผู้ต้องหา เพื่อนำตัวมาขึ้นฟ้องต่อศาลต่อไป) อาจมีผลต่อการใช้ดุลพินิจ

อย่างรอบคอบในการสั่งฟ้องคดีของพนักงานอัยการ และส่งผลเสียต่อคดีของรัฐในชั้นพิจารณาของศาลได้ ทั้งนี้ การที่พนักงานอัยการไม่มีโอกาสได้เข้าร่วมการสอบสวนตั้งแต่เบื้องต้น ทำให้ไม่ทราบข้อเท็จจริงอย่างถ่องแท้ในคดี ส่งผลโดยตรงต่อบทบาทของพนักงานอัยการในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาและผู้เสียหาย เพราะหากพนักงานอัยการมีโอกาสได้รับทราบถึงการสอบสวนตั้งแต่เบื้องต้น ก็อาจจะเป็นหลักประกันแก่ผู้บริสุทธิ์ที่อาจตกเป็นผู้ต้องหา ทำให้ไม่ต้องได้รับความเดือดร้อนจากกระบวนการยุติธรรม และในเชิงคดียังช่วยให้การสอบสวนได้รับการยอมรับจากศาลมากขึ้น เพราะดำเนินการโดยมีการตรวจสอบถ่วงดุลที่เหมาะสม ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการสอบสวนโดยตรงด้วย (ชุดหนังสือ การสำรวจองค์ความรู้เพื่อการปฏิรูปประเทศไทย โดยคณะทำงานเครือข่ายวิชาการเพื่อการปฏิรูป คณะกรรมการสมัชชาปฏิรูป เรื่อง การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมไทย, ๒๕๕๖)

๓) ปัจจัยด้านบุคลากร (Man)

- จุดแข็ง (Strength)

บุคลากรของแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมส่วนใหญ่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายได้รับการพัฒนาทักษะการทำงานอย่างต่อเนื่องมีความมุ่งมั่นทุ่มเทในการทำงานเป็นมืออาชีพและตระหนักในหลักนิติธรรมพร้อมทำงานเพื่อให้บทบาทและภารกิจของแต่ละองค์กรบรรลุตามวิสัยทัศน์เป้าหมายยุทธศาสตร์และแนวทางที่กำหนดไว้ (แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๑)

- จุดอ่อน (Weakness)

(๑) บุคลากรไม่เพียงพอ จากการศึกษาของสถาบันเพื่อการวิจัยและการพัฒนาแห่งประเทศไทย พบว่า จำนวนบุคลากรต่อจำนวนประชากรในระบบยุติธรรมทางอาญาของไทยยังน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ พบว่า ประเทศที่มีสัดส่วนจำนวนบุคลากรในระบบยุติธรรมทางอาญาต่อประชากรสูงสุด คือ ฝรั่งเศส ซึ่งมีจำนวนบุคลากร ๖๒๐ คนต่อประชากรแสนคน รองลงมาคือ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย เยอรมัน สำหรับประเทศไทยมีสัดส่วนดังกล่าวเท่ากับ ๓๙๗ คนต่อประชากรแสนคน (แนวทางการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา : คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย) จึงส่งผลให้สัดส่วนของจำนวนบุคลากรไม่เหมาะสมกับภาระงานโดยหน่วยงานในพื้นที่ที่มีภาระงานมาก ในขณะที่มีผู้ปฏิบัติงานน้อย

(๒) บุคลากรในหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมบางส่วน ขาดความรู้ความเชี่ยวชาญ ทักษะ จิตสำนึกและค่านิยมที่ดีในการปฏิบัติงาน ทำให้ไม่สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ศรัทธาเชื่อมั่น ประกอบกับระบบวัฒนธรรมอุปถัมภ์ทำให้เกิดการเลือกปฏิบัติ การละเลยไม่ปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา การใช้ดุลยพินิจที่ไม่เที่ยงธรรม การฉ้อราษฎร์บังหลวง และการทุจริตคอร์รัปชันทั้งทางตรงและทางอ้อม (แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๑)

(๓) บุคลากรในหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมและผู้ที่เกี่ยวข้องขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านนิติวิทยาศาสตร์ ผู้มีส่วนได้เสียในการนำผลการตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไปใช้ เช่น พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ทนายความ ผู้พิพากษา มีความเข้าใจวิชาการนิติวิทยาศาสตร์น้อย ทำให้วิเคราะห์ข้อมูลการพิจารณาคดีไม่ลึก อาจทำให้การตัดสินใจผิดพลาดเคลื่อน นอกจากนี้ การปฏิบัติงานนิติวิทยาศาสตร์เป็นงานที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เฉพาะด้าน ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละสาขานั้นไม่ได้จำกัดเฉพาะแพทย์เท่านั้น หากแต่ยังรวมถึงนักวิทยาศาสตร์ นักนิติวิทยาศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญในแขนงต่าง ๆ อีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งผู้ปฏิบัติงานทุกภาคส่วนดังกล่าวยังขาดการพัฒนาฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้และทักษะที่จะทำให้สามารถปฏิบัติงานในระดับมาตรฐานที่ใกล้เคียงกันเป็นที่ยอมรับร่วมกัน มีมาตรฐานระดับสากลและมีความทันสมัยต่อความก้าวหน้าของเทคโนโลยี (สรุปผลการดำเนินงาน คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ)

๔) ปัจจัยด้านงบประมาณ (Money)

- จุดแข็ง (Strength)

การบริหารงบประมาณที่เป็นอิสระ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน กำหนดให้แต่ละศาลและองค์กรอัยการมีความเป็นอิสระในการงบประมาณ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๙๓ และมาตรา ๒๔๘) จึงสามารถออกระเบียบการบริหารงบประมาณภายในของหน่วยงานได้ ทำให้การบริการงบประมาณมีความคล่องตัว

- จุดอ่อน (Weakness)

(๑) งบประมาณไม่เพียงพอ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมได้รับการจัดสรรงบประมาณจากภาครัฐไม่เพียงพอที่จะบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามที่กำหนดไว้ในแผน ส่งผลให้การป้องกันและระงับเหตุร้ายตลอดจนการอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรจะเป็น

(๒) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีอาญามีต้นทุนสูง จากการศึกษาค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีอาญาของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาแห่งประเทศไทย พบว่าในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ กระบวนการยุติธรรมใช้งบประมาณสูงถึง ๑๒๓,๒๕๐ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๕.๗๕ ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีของประเทศ (ประมาณ ๒,๑๔๑,๘๖๙ ล้านบาทไม่รวมงบกลาง) โดยผู้วิจัยคำนวณต้นทุนของภาครัฐการดำเนินคดีอาญาว่าสูงกว่าต้นทุนของภาครัฐในการดำเนินคดีแพ่งเฉพาะถึงประมาณ ๒๒ เท่า การใช้มาตรการทางอาญาจึงควรใช้เท่าที่จำเป็น (NIDA Model ปฏิรูปประเทศไทย แนวทางปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม, ๒๕๕๗)

๕) ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์

- จุดแข็ง (Strength)

วัสดุอุปกรณ์มีความทันสมัย รองรับการเข้าสู่ประเทศไทย ๔.๐ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมส่วนใหญ่ได้รับการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ที่ทันสมัยเพื่อรองรับการเข้าสู่ THAILAND ๔.๐ ประกอบกับมีขั้นตอนการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ที่โปร่งใสตรวจสอบได้

- จุดอ่อน (Weakness)

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานไม่มีคุณภาพและไม่เพียงพอ แม้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมบางหน่วยงาน เช่น ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด จะสามารถจัดหาวัสดุอุปกรณ์และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสนับสนุนการทำงานได้ในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานแต่ก็ยังประสบปัญหาในขั้นตอนการจัดหาที่ต้องดำเนินการตามระเบียบของทางราชการทำให้ในบางกรณีไม่สามารถจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงให้ทันต่อการใช้งาน ในขณะที่บางหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประสบปัญหาอย่างมากในการขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์สำหรับใช้ในการปฏิบัติงาน อันเป็นอุปสรรคสำคัญต่อประสิทธิภาพในการป้องกันและระงับเหตุร้าย

๖) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ (Management)

- จุดแข็ง (Strength)

(๑) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการพัฒนาและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการให้ทันสมัยทั้งในการบริการการจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์รองรับการเข้าสู่ THAILAND ๔.๐ เช่น โครงการจัดตั้งศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (Data Exchange Center : DXC) ของกระทรวงยุติธรรม (แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๑) โครงการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศสถานีตำรวจ “CRIMES” (Criminal Record Information & Management Enterprise System ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ) ระบบสารบบคดีอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานอัยการสูงสุด (สำนักอัยการสูงสุด) ระบบสารสนเทศ (Police Information System: POLIS), ระบบ CCI (Command, Control, Communication & Intelligence) ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล, ระบบ AFIS (Automated Fingerprint Identification System) ระบบการรับรองเอกสาร (Electronic signature) ของศาลปกครอง (ศาลปกครอง) และ E-Court ตามแนวทาง Electronic Litigation System “e-Litigation” ได้แก่ ระบบบูรณาการข้อมูลคดีศาลยุติธรรม (Electronic Database หรือ “e-Database”) ระบบการยื่นและส่งคำคู่ความหรือคำสั่งศาลและเอกสารอื่นโดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Filing System หรือ “e-Filing”) ระบบบันทึกการพิจารณาคดีโดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Hearing Recording System “e-Hearing”) ระบบการจัดเก็บสำนวนและข้อมูลคดีโดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Case File หรือ “e-Case File”) ระบบห้องพิจารณาคดีอิเล็กทรอนิกส์

และการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้นข้อมูลคดี (Electronic Courtroom and Researchable Database หรือ “e-Courtroom and Database”) ระบบบริหารจัดการข้อมูลคดีอิเล็กทรอนิกส์ และข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหาร (Case Management System หรือ Management Information System “CMS”) ของศาลยุติธรรม (ศาลยุติธรรม) เป็นต้น

- จุดอ่อน (Weakness)

(๑) การป้องกันและการควบคุมอาชญากรรมไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันประเทศไทยมีหน่วยงานในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันอาชญากรรมทั้งโดยตรงและโดยอ้อมอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงยุติธรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แต่การทำงานของแต่ละหน่วยงานขาดกลไกเชื่อมโยง จึงมีลักษณะแบบต่างคนต่างทำ โดยแต่ละหน่วยงานจะมีแผนงานและนโยบายของตนเอง และแม้อาชญากรรมบางประเภท เช่น อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติด อาชญากรรมเกี่ยวกับการฟอกเงิน อาชญากรรมเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ จะมีกฎหมายเฉพาะขึ้นมามีการจัดการกับปัญหาและกลไกในรูปของคณะกรรมการ โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมเป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการ เพื่อให้เกิดการรับรู้และเกิดการประสานงานที่ชัดเจน แต่ในด้านประสิทธิภาพของการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมเหล่านั้นยังไม่บรรลุผลเท่าที่ควร อาชญากรรมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมที่ยังไม่บรรลุผล แม้ในช่วงที่ผ่านมา ได้มีความพยายามในการกำหนดทิศทางด้านการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมไว้ในแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ แต่ไม่ได้มีรายละเอียดที่ชัดเจนและในการดำเนินการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีความพยายามในการปรับกลยุทธการทำงานของตนเองให้สอดคล้องกับแผนดังกล่าว แต่การดำเนินงานก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร (แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๑)

(๒) ปัญหาการบริหารงานระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ศาสตราจารย์ ดร.บรรเจิด สิงคะเนติ เห็นว่า ปัญหาสำคัญในกระบวนการยุติธรรมส่วนหนึ่งเกิดจากการที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมขาดการบูรณาการร่วมกัน แม้กรอบนโยบายตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ จะได้กำหนดทิศทางให้หน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมประสานความร่วมมือกันก็ตาม แต่สภาพข้อเท็จจริงในปัจจุบันพบว่าหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมส่วนใหญ่มีโครงสร้างขององค์กรภายใต้กฎระเบียบที่แตกต่างกัน และค่อนข้างเป็นอิสระต่อกัน ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด ศาลยุติธรรม ราชทัณฑ์ ฯลฯ หากมองลักษณะโครงสร้างนโยบายโดยภาพรวมแล้ว ทุกหน่วยงานจะมีนโยบายเฉพาะของแต่ละหน่วยงานและไม่ค่อยเชื่อมโยง บางหน่วยงานเน้นการมีสายการบังคับบัญชาหรืออำนาจสูงสุดตามลำดับชั้น ความเป็นเอกภาพของโครงสร้างนโยบายในแต่ละหน่วยงานทำให้เกิดช่องว่างที่ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานร่วมกัน เกิดปัญหาต่อระบบการอำนวยความยุติธรรมในหลายส่วน (NIDA Model ปฏิรูปประเทศไทย แนวทางปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม, ๒๕๕๗)

(๓) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมยังไม่มีระบบการจัดเก็บข้อมูล ที่ถูกต้อง ทันสมัย ทำให้ไม่สามารถบริการข้อมูลแก่ประชาชนที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่าง สะดวก รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งไม่สามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่าง หน่วยงานได้ (แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๑) การขาดระบบ ข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพและเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงาน ส่งผลต่อการบริหารงาน ยุติธรรม การจัดการคดี การแลกเปลี่ยนข้อมูล การติดตามความคืบหน้า นอกจากนี้ การเข้าถึง ข้อมูลของประชาชนยังเป็นไปได้ยาก เนื่องจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมไม่ค่อยมีการ เปิดเผยข้อมูลการดำเนินการต่อสาธารณะในช่องทางที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย ทำให้ประชาชนไม่ สามารถติดตามและตรวจสอบข้อมูลต่างๆ ได้ (แนวทางการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทาง อาญา : คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)

(๔) ปัญหาของระบบการสอบสวนคดีอาญาในความรับผิดชอบของ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรรณชญา ศิริวรรณบุศย์ และคณะ จากคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เสนอว่าระบบการสอบสวน คดีอาญาในความรับผิดชอบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในปัจจุบันประสบปัญหาอันเนื่องจาก ไม่สามารถคุ้มครองสิทธิเสรีภาพประชาชนอย่างเพียงพอ ความล่าช้า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เชื่อถือ ไม่เชื่อมั่นว่าการสอบสวนเป็นไปอย่างสุจริตมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง มีการเลือกปฏิบัติต่อ บุคคลโดยไม่เป็นธรรม โครงสร้างงานสอบสวนยังรวมงานสอบสวนไว้ที่พนักงานสอบสวน ทั้งหมด ทำให้ต้องรับภาระหนักในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดการบูรณาการและความร่วมมือในการ ปฏิบัติงานกับหน่วยงานภายในและภายนอกอื่นๆ อีกทั้งขาดความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ แม้พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๔๗ กำหนดให้แยกงานสอบสวนเป็น อิสระจากงานอื่น ๆ รวมทั้งกำหนดตำแหน่งเฉพาะในการสอบสวน หากแต่การออกระเบียบ คณะกรรมการข้าราชการตำรวจด้วยการกำหนดจำนวนในการแต่งตั้งและอำนาจหน้าที่ในการ บังคับบัญชาพนักงานสอบสวน พ.ศ. ๒๕๕๕ กลับทำให้เกิดช่องทางการแทรกแซงการสอบสวน จากฝ่ายบริหารผ่านการบังคับบัญชา ควบคุมและกำกับดูแล ส่งผลให้การทำงานและการสั่งคดี ของพนักงานสอบสวนไม่เป็นอิสระ ทำให้ประชาชนไม่ได้รับความเป็นธรรม (เอกสารสรุปผล การศึกษาและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เรื่อง การปฏิรูปสอบสวนตำรวจ : จะทำให้ประชาชน เชื่อมั่นในความเป็นอิสระ มีประสิทธิภาพ เป็นมืออาชีพได้อย่างไร)

(๕) สภาพปัญหาการบังคับโทษจำคุกและระบบงานราชทัณฑ์ ประเทศไทยถือได้ว่ามีจำนวนผู้ต้องขังและอัตราส่วนผู้ต้องขังต่อประชากรมากที่สุดในภูมิภาค อาเซียน และจำนวนผู้ต้องขังในระบบราชทัณฑ์ไทยมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นทุกปี โดยปัจจุบันมี ผู้ต้องขังทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้นสูงถึง ๓๑๙,๔๗๙ ราย ในจำนวนนี้มีนักโทษเด็ดขาดจำนวน ๒๕๕,๘๐๗ ราย คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ ๘๐.๐๗ ของผู้ต้องขังทั้งหมด และมีผู้ต้องขังระหว่าง ดำเนินคดีจำนวน ๖๒,๐๖๘ ราย คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ ๑๙.๔๓ ของจำนวนผู้ต้องขัง ทั้งหมด นักโทษเด็ดขาดที่อยู่ในเรือนจำส่วนใหญ่เป็นผู้ต้องขังในความผิดตามพระราชบัญญัติ ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งมีจำนวนที่สูงมากคือ ๑๘๙,๓๗๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๖๓ ของนักโทษเด็ดขาดทั้งหมด (ข้อมูลกรมราชทัณฑ์ ณ วันที่ ๑ พ.ย. ๒๕๖๐) ในขณะที่ประเทศไทยมี

เรือนจำทั่วประเทศทั้งสิ้น ๑๔๓ แห่ง เมื่อรวมความจุของเรือนจำรวมทุกแห่งแล้วสามารถจุผู้ต้องขังได้ ๑๐๙,๐๘๗ ราย ดังนั้น ปัจจุบันผู้ต้องขังจึงเกินความจุของเรือนจำไปมาก การมีจำนวนผู้ต้องขังจนเกินความจุเช่นนี้ ทำให้เกิดปัญหาตามมา คือ การแก้ไขฟื้นฟูและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเฉพาะรายเป็นไปได้ยาก และเมื่อนักโทษมีพื้นที่น้อย การกระทบกระทั่งกันจึงเกิดขึ้นได้ง่าย ทำให้นักโทษบางส่วนพยายามหลบหนี (แนวทางการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา : คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)

(๖) การบริหารระบบนิติวิทยาศาสตร์ การปฏิบัติงานนิติวิทยาศาสตร์กระจายอยู่ในองค์กรต่าง ๆ ได้แก่ สำนักงานพิสูจน์หลักฐาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม แม้จะมีผลดีในแง่ที่จะทำให้เกิดการกระจายตัวของหน่วยงานผู้ให้บริการที่จะสามารถสนับสนุนภารกิจของรัฐ โดยไม่จำกัดอยู่ในสังกัดใดเพียงสังกัดเดียว แต่ได้สะท้อนสภาพปัญหาในงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ในหลายประการ ทั้งนี้ งานนิติวิทยาศาสตร์ในปัจจุบันเน้นเพียงการให้บริการในการกิจเพื่อตอบสนองงานด้านการดำเนินคดีของรัฐเท่านั้น แต่การให้บริการนิติวิทยาศาสตร์แก่ประชาชนในด้านอื่นที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพยังมีอยู่น้อย และเป็นการยากแก่ประชาชนที่จะเข้าถึงการบริการของรัฐ ซึ่งเป็นกรณีสำคัญเพื่อการอำนวยความสะดวกและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนไทย อีกทั้งกฎหมายที่มีอยู่ปัจจุบันไม่ได้ให้อำนาจแก่ผู้ปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ในการเข้าตรวจสถานที่เกิดเหตุ โดยผู้ปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์จะสามารถเข้าตรวจสถานที่เกิดเหตุได้เมื่อได้รับการร้องขอจากพนักงานสอบสวนเท่านั้น (ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของพนักงานสอบสวน) ทำให้ในหลายคดีอาจขาดการตรวจสถานที่เกิดเหตุโดยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญโดยตรง ทำให้ขาดข้อมูลและพยานหลักฐานที่สำคัญแห่งคดี เพราะพยานหลักฐานบางอย่างหากสูญหายหรือถูกละเลยในตอนต้นก็ไม่อาจเสาะหากลับมาได้อีก ซึ่งนำไปสู่การเกิดความบกพร่องในสำนวนคดีและไม่สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างที่ควร นอกจากนี้ งานนิติวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยยังขาดหน่วยงานอิสระซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการกำกับและพัฒนาระบบนิติวิทยาศาสตร์ให้มีมาตรฐานระดับสากลอย่างจริงจัง (สรุปผลการดำเนินงาน คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ)

๑.๓ ความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บท

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๕ รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันกันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ บทเฉพาะกาล มาตรา ๒๘ (๔) บัญญัติให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านต่างๆ ใช้ร่างยุทธศาสตร์ระยะ ๒๐ ปี ที่คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘

จัดทำขึ้นมาใช้เป็นหลักในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์เบื้องต้น และให้นำความเห็นหรือข้อเสนอแนะของสภาปฏิรูปแห่งชาติ สมาชิกเลื่อนการปฏิรูปประเทศ และคณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินตามกรอบการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดองมาประกอบการพิจารณา

ดังนั้น แผนปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมได้พิจารณาความสอดคล้องกับร่างยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ที่คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติตามมติคณะรัฐมนตรีจัดทำขึ้นเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘

๑.๓.๑ ความสอดคล้องของการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรมกับร่างแผนยุทธศาสตร์ชาติ

แผนปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม (พ.ศ. ๒๕๖๐ – พ.ศ. ๒๕๖๔) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ซึ่งเป็นกรอบการพัฒนาระยะยาวของประเทศ โดยมุ่งเน้นสู่วิสัยทัศน์ และเป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์ชาติ ดังนี้ คือ

วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ชาติ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข และตอบสนองการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาค และเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) มีทั้งสิ้น ๖ ด้าน คือด้านความมั่นคง ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยแผนปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรมมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๔ ด้าน ๑๔ แนวทาง และประเด็นการพัฒนา ดังนี้

ลำดับ	ยุทธศาสตร์ด้านที่/แนวทางและประเด็นการพิจารณาโดยสรุป
๑	ด้านที่ ๑ ด้านความมั่นคง ๑.๑.๓ สร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม
๒	๑.๓.๒ ผลักดันการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมของชาติให้บังเกิดเป็นรูปธรรม
๓	๑.๓.๓ พัฒนาประสิทธิภาพ กลไก/กฎหมาย/ระเบียบปฏิบัติ/แนวทางการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์
๔	๑.๔.๑ ทำเป้าหมาย/แนวทาง/มาตรฐานสากลมาปรับใช้ในการรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๕	๑.๔.๒ พัฒนาระบบตรวจคนเข้าเมือง
๖	ด้านที่ ๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์ ๓.๑.๒ ปรับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้เอื้อต่อการมีคุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะ
	ด้านที่ ๔ ยุทธศาสตร์การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

๗	๔.๒.๒ สร้างสภาพแวดล้อม และนวัตกรรมทางสังคมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตสำหรับทุกกลุ่ม
๘	๔.๔.๑ สร้างความเสมอภาคในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม
๙	ด้านที่ ๖ ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุล และพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ๖.๑.๒ มุ่งเน้นการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการที่ยึดพื้นที่และประเด็นการพัฒนาที่สำคัญเป็นตัวตั้ง
๑๐	๖.๑.๓ พัฒนาระบบการมีส่วนร่วมเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมรับฟังความคิดเห็น และตรวจสอบแผนงาน/โครงการ
๑๑	๖.๓.๓ พัฒนาและปรับระบบวิธีการปฏิบัติราชการให้ทันสมัย มุ่งผลสัมฤทธิ์ โปร่งใส ยึดหยุ่น คล่องตัวสูง มีขีดสมรรถนะสูง เทียบได้กับมาตรฐานสากล เพื่อสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาในการบริหารราชการแผ่นดิน
๑๒	๖.๔.๓ ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงาน และสร้างค่านิยมที่ดีของบุคลากรภาครัฐ
๑๓	๖.๕ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบส่งเสริมให้การดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมปราศจากการแทรกแซงของนักการเมืองและผู้มีอิทธิพล ตลอดจนวางมาตรการคุ้มครองพยาน และผู้ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ต้องกำหนดให้มีการลงโทษผู้กระทำความผิดกรณีทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างจริงจังและรวดเร็ว
๑๔	๖.๖ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับให้มีความชัดเจน ทันสมัย เป็นธรรม และสอดคล้องกับข้อบังคับสากล หรือข้อตกลงระหว่างประเทศ

๑. ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง

๑.๑ การรักษาความสงบภายในประเทศ

๑.๑.๓ ส่งเสริมสภาพแวดล้อม/แนวทาง/กลไกที่สามารถจัดสาเหตุของประเด็นปัญหาความมั่นคงที่สำคัญ และให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความสามัคคีในชาติ รวมถึงพัฒนา กลไกการบริหารประเทศ พัฒนาความมั่นคง ขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบ สร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ กระจายอำนาจ และสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม ตามหลักนิติธรรม (ร่างยุทธศาสตร์ชาติ หน้าที่ ๖๗)

๑.๓ บูรณาการความร่วมมือกับต่างประเทศที่เอื้อให้เกิดความมั่นคง ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ป้องกันภัยคุกคามข้ามชาติ และคุณภาพชีวิตของคนในชาติ

๑.๓.๒ สร้างเสริมประสิทธิภาพการป้องกัน แก้ไข ระวังภัยภัยพิบัติ ฟื้นฟูภัยจากการก่อการร้าย และอาชญากรรมข้ามชาติทุกรูปแบบ โดยบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พัฒนาศักยภาพบุคลากร นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาปรับใช้ในการดำเนินการเสริมสร้างจิตสำนึก ภูมิคุ้มกันให้กับคนในสังคม ตลอดจนพัฒนากรอบความร่วมมือระหว่างประเทศในการผลักดันการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติให้บังเกิดเป็นรูปธรรม

๑.๓.๓ พัฒนาประสิทธิภาพ กลไก/กฎหมาย/ระเบียบปฏิบัติ/แนวทางการบริหารจัดการ ในการป้องกัน แก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ รวมถึงพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับมิตรประเทศ และองค์การระหว่างประเทศในการดำเนินการดังกล่าวร่วมกัน (หน้าที่ ๖๘)

๑.๔ การรักษาความมั่นคง และผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและทางทะเล

๑.๔.๑ พัฒนาประสิทธิภาพ แนวทางการบริหารจัดการ/ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ (หน้าที่ ๖๘)

๑.๔.๒ บริหารจัดการความมั่นคงชายแดน และชายฝั่งทางทะเล โดยเสริมสร้างความสัมพันธ์ และความไว้วางใจระหว่างผู้นำระดับสูงของไทยกับประเทศรอบบ้านและอาเซียน พัฒนาสู่การเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ในลักษณะของการร่วมมือป้องกัน และแก้ปัญหาความมั่นคง โดยเฉพาะการพัฒนากระบวนการตรวจคนเข้าเมือง ระบบเฝ้าตรวจติดตามเพื่อป้องกันปัญหาข้ามพรมแดน ฯลฯ (หน้าที่ ๖๘)

๒. ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์

๒.๑ การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม (Transformation of culture) เพื่อสร้างคนไทยที่มีคุณภาพ คุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย

๒.๑.๒ การบูรณาการเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ในการจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษา โดยให้สถานศึกษาสอดแทรกการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และการมีจิตสาธารณะเข้าไปในทุกสาระวิชา และในทุกข้อความ รวมทั้งปรับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้เอื้อต่อการมีคุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะ (หน้าที่ ๘๘)

๓. ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยุทธศาสตร์การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

๓.๑ การสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการทางสังคมอย่างทั่วถึง

๓.๑.๑ สร้างสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมทางสังคมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตสำหรับทุกกลุ่ม ทุกวัย (หน้าที่ ๙๙)

๓.๒ การสร้างความสมานฉันท์ในสังคม

๓.๒.๑ สร้างความเสมอภาคในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (หน้าที่ ๑๐๐)

๔. ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

๔.๑ การวางระบบบริหารงานราชการแบบบูรณาการ

๔.๑.๑ วางระบบขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วยการใช้กลไกแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ แผนและยุทธศาสตร์พัฒนาภาค แผนแม่บท และแผนการปฏิรูป เพื่อเปลี่ยนแปลงสู่แผนบริหารราชการแผ่นดิน และแผนปฏิบัติการในทุกระดับตั้งแต่ระดับกระทรวงถึงชุมชน

๔.๑.๒ ปรับปรุงระบบบริหารจัดการงบประมาณให้มีลักษณะแบบยืดหยุ่น ยุทธศาสตร์ โดยมุ่งเน้นการจัดทำงบประมาณแบบบูรณาการที่ยึดพื้นที่และประเด็นการพัฒนาที่สำคัญเป็นตัวตั้ง

๔.๑.๓ ติดตามและประเมินผลการบรรลุเป้าหมายการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศ มีระบบการติดตามประเมินผลแบบถ่ายทอดระดับ โดยในระดับยุทธศาสตร์เป็นการออกแบบเป้าหมายและตัวชี้วัด (ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ) ที่คาดหวังในการพัฒนาประเทศ ตลอดจนพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วม รับฟังความคิดเห็นและตรวจสอบแผนงาน/โครงการ (หน้าที่ ๑๐๙)

๔.๒ การปรับปรุงบทบาท ภารกิจ และโครงสร้างหน่วยงานภาครัฐ

๔.๒.๑ พัฒนาและปรับวิธีการปฏิบัติราชการให้ทันสมัย มุ่งผลสัมฤทธิ์ มีความโปร่งใส ยืดหยุ่นและคล่องตัวสูง ลดความซ้ำซ้อน เตรียมการทำงานไว้ล่วงหน้า มีการวิเคราะห์ความเสี่ยง นำนวัตกรรม เทคโนโลยี ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัล แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ รวมทั้งองค์ความรู้ในแบบสหสาขาวิชาเข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างคุณค่าและตอบสนองกับสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างทันเวลา เปิดโอกาสให้ทุกๆ ภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นสำนักงานสมัยใหม่ นำไปสู่การเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง สามารถปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาในการบริหารราชการแผ่นดิน (หน้าที่ ๑๑๐)

๔.๓ การพัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคนและพัฒนาบุคลากรภาครัฐในการปฏิบัติราชการและมีความเป็นมืออาชีพ

๔.๓.๑ ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานและการสร้างค่านิยมที่ดีของบุคลากรภาครัฐ (หน้าที่ ๑๑๑)

๔.๔ การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับให้มีความชัดเจน ทันสมัย เป็นธรรม และสอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ (หน้าที่ ๑๑๒)

๑.๓.๒ ความสอดคล้องของการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรมกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ

- ยังไม่มีแผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ

๑.๔ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ

๑.๔.๑ วัตถุประสงค์รวม

- ๑) เพื่อให้การอำนวยความสะดวกเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใส ตรวจสอบได้
- ๒) เพื่อให้ทุกกลุ่มบุคคลมีโอกาสเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมโดยเสมอภาค และได้รับหลักประกันการคุ้มครองสิทธิที่มีมาตรฐานตามหลักสิทธิมนุษยชน
- ๓) เพื่อให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยเสมอภาค ไม่ถูกเลือกปฏิบัติ และได้รับการดำเนินการตามมาตรการอื่นแทนการถูกควบคุมตัว จำคุก กักขัง
- ๔) เพื่อให้สังคมมีความปลอดภัยและเป็นธรรม โดยจำเลยได้รับการกำหนดโทษที่ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของการกระทำผิด และมีการกระทำผิดซ้ำลดลง
- ๕) เพื่อให้ระบบสอบสวนคดีอาญามีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการอย่างเหมาะสมเป็นที่เชื่อมั่นของประชาชน ไม่มีคดีขาดอายุความ และปราศจากการถูกแทรกแซง
- ๖) เพื่อให้ระบบนิติวิทยาศาสตร์มีมาตรฐานระดับสากล เป็นที่น่าเชื่อถือ และผู้ปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์มีความเป็นอิสระ
- ๗) เพื่อให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งอำนวยความสะดวกด้วยความสะดวกและรวดเร็ว โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง
- ๘) เพื่อให้ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขันเพิ่มขึ้น

๑.๔.๒ เป้าหมายรวม

- ๑) การดำเนินงานในทุกขั้นตอนมีการกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนผู้มีอรรถคดีได้รับความยุติธรรมอย่างรวดเร็ว และมีระบบตรวจสอบความคืบหน้าในการดำเนินงาน แต่ละขั้นตอน

๒) มีกลไกช่วยเหลือประชาชนผู้มีอรรถคดีให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรม โดยเสมอภาค และมีหลักประกันคุ้มครองสิทธิที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

๓) มีกลไกในการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดโดยเสมอภาค เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และนำมาตรการอื่นมาใช้แทนการควบคุมตัว จำคุก กักขัง

๔) มีการปรับกระบวนการทัศน์ในการบริหารงานยุติธรรม เพื่อให้สังคม มีความปลอดภัยอย่างยั่งยืนและมีความเป็นธรรม โดยมีการกำหนดโทษอาญาที่เหมาะสม ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของการกระทำผิด มีการกระทำผิดซ้ำลดลง พัฒนาระบบการ บำบัดฟื้นฟูผู้เสพและผู้ติดยาเสพติด และบูรณาการฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องหาและ จำเลย ตลอดจนมีการดำเนินมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็ก และเยาวชน

๕) ระบบสอบสวนคดีอาญามีการปรับปรุงให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุล ระหว่างพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ สร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ และ มีการกำหนดระยะเวลาการปฏิบัติงานในชั้นสอบสวน ชั้นไต่สวน และชั้นฟ้องคดี

๖) ระบบนิติวิทยาศาสตร์มีมาตรฐาน มีระบบตรวจเก็บพยานหลักฐาน และการตรวจพิสูจน์ที่มีคุณภาพ น่าเชื่อถือ และเป็นอิสระ มีมาตรฐานวิชาชีพของ ผู้ปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ และสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ให้มีทักษะในการรักษาสถานที่เกิดเหตุ รวมทั้งจัดให้มีแพทย์นิติเวชที่เพียงพอต่อการรองรับ งานด้านนิติเวชได้อย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมทั่วประเทศ

๗) มีวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งอำนวยความสะดวกด้วยความสะดวกรวดเร็ว และจัดวัฒนธรรมองค์กรที่เป็นอุปสรรคต่อการอำนวยความสะดวก โดยนำเทคโนโลยีมาเพื่อสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กร

๘) กระบวนการยุติธรรมมีประสิทธิภาพเอื้อต่อการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ มีการจัดตั้งศาลพาณิชย์หรือแผนกคดีพาณิชย์เพื่ออำนวยความสะดวก ในคดีพาณิชย์ที่เป็นธรรม รวดเร็ว มีมาตรฐานเทียบเท่านานาชาติอารยประเทศ พัฒนาสถาบัน อนุญาโตตุลาการของประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ ในระดับภูมิภาค และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ การบริการประชาชน และรองรับการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน

๑.๕ ตัวชี้วัด

๑) ประชาชนผู้มีอรรถคดีได้รับการอำนวยความสะดวกที่รวดเร็วภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนด และสามารถตรวจสอบความคืบหน้าในการดำเนินการในแต่ละ ขั้นตอนของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมได้เพิ่มมากขึ้น

๒) ไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มบุคคลและระหว่างพื้นที่ในการเข้าถึง กระบวนการยุติธรรม การดำเนินมาตรการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหา และจำเลย มีมาตรฐานตามหลักสิทธิมนุษยชน โดยผู้เสียหาย ผู้ต้องหา และจำเลยมีความพึงพอใจต่อ

ประสิทธิภาพและความเพียงพอของหน่วยความและที่ปรึกษากฎหมายที่รัฐจัดทำให้ในระดับมาก และการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหา และจำเลย โดยไม่อิงกับเงินหรือฐานะทางเศรษฐกิจมีส่วนที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งสัดส่วนของประชาชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ที่เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งมีเพิ่มมากขึ้น

๓) ผู้ต้องหาและจำเลยได้รับการบังคับตามกฎหมายและมาตรการต่างๆ ซึ่งใช้แทนการควบคุมตัว จำคุก กักขัง โดยไม่มีความแตกต่างอันเนื่องมาจากฐานะทางเศรษฐกิจ และมีการนำโทษปรับตามความสามารถในการชำระของผู้กระทำความผิดมาใช้ในคดีอาญามากขึ้น

๔) จำนวนคดีความผิดเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และจำนวนข้อร้องเรียนของประชาชนผู้มีอรรถคดีที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมลดลง ผู้พิพากษากำหนดโทษคดียาเสพติด/คดีอาญาอื่นตามแนวทางการกำหนดโทษ สถิติการกระทำผิดซ้ำภายใน ๑ ปีลดลง และผู้ใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องหาและจำเลยมีความพึงพอใจต่อความถูกต้องและความทันสมัยของข้อมูลในระดับมาก รวมทั้งการดำเนินมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนมีความสำเร็จ

๕) คดีที่พนักงานอัยการสั่งฟ้องผู้ต้องหาและศาลมีคำพิพากษาลงโทษในคดีที่มีการสอบสวนร่วมกันมีจำนวนมากขึ้น โดยผู้เสียหาย ผู้ต้องหา และผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพการสอบสวนของพนักงานอัยการและพนักงานสอบสวนในคดีที่มีการสอบสวนร่วมกันในระดับมาก และประชาชนมีความเชื่อมั่นของการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในระดับมาก รวมทั้งไม่มีคดีขาดอายุความในชั้นสอบสวน ชั้นไต่สวน ชั้นฟ้องคดี

๖) ประชาชนและบุคลากรของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีความเชื่อมั่นต่อคุณภาพการดำเนินงานของหน่วยงานด้านนิติวิทยาศาสตร์และแพทยนิติเวชในระดับมาก โดยห้องปฏิบัติการนิติวิทยาศาสตร์ได้รับการรับรองตามมาตรฐานสากลทุกปีอย่างต่อเนื่อง และพนักงานสอบสวนสามารถปฏิบัติตามมาตรฐานการรักษาสถานที่เกิดเหตุและเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ได้อย่างครบถ้วน รวมทั้งแพทยนิติเวชในสังกัดโรงพยาบาลในกระทรวงสาธารณสุขทั่วประเทศมีเพียงพอต่อการปฏิบัติงานด้านนิติเวชตามที่ได้รับการร้องขอ

๗) การดำเนินกลไกหรือการจัดกิจกรรมภายในหน่วยงานเพื่อเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรมีความสำเร็จและการนำระบบงานเพื่อสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมขององค์กรมาใช้มีความสำเร็จ

๘) อันดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดย International Institute For Management Development (IMD) ดีขึ้น อันดับความยาก – ง่ายในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business) ที่จัดโดยธนาคารโลกดีขึ้น จำนวนนักธุรกิจต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยมีเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี และนักธุรกิจต่างชาติมีความเชื่อมั่นต่อคำพิพากษาของศาลไทยในคดีพาณิชย์ในระดับมาก รวมทั้งเลือกระงับข้อพิพาทโดย

อนุญาตตุลาการระหว่างประเทศในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ การบริการประชาชนและเชื่อมต่อข้อมูลระหว่างประเทศมีความสำเร็จ

๑.๖ วงเงินและแหล่งเงิน

วงเงินรวม ๑,๙๙๐.๖๐ ล้านบาท

แหล่งเงิน เงินงบประมาณ

ส่วนที่ ๒

เรื่องและประเด็นปฏิรูป

๒.๑ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ การกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า

๒.๑.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) ประชาชนผู้มีอรรถคดีได้รับความยุติธรรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมโดยไม่ล่าช้าตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดในทุกขั้นตอนการดำเนินงาน
- ๒) ประชาชนผู้มีอรรถคดีสามารถตรวจสอบความคืบหน้าของการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม

๒.๑.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

พ.ศ. ๒๕๖๑ – พ.ศ. ๒๕๖๔

๒.๑.๓ ตัวชี้วัด

- ๑) ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม
- ๒) ร้อยละที่ลดลงของข้อร้องเรียนของประชาชนต่อการดำเนินงานที่ล่าช้าของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม
- ๓) ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อระยะเวลาการดำเนินงานที่เหมาะสมในทุกขั้นตอนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม
- ๔) ระดับความสำเร็จของการจัดระบบการตรวจสอบความคืบหน้าของการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม
- ๕) ร้อยละของประชาชนผู้มีอรรถคดีที่สามารถตรวจสอบความคืบหน้าของการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม

๒.๑.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

วงเงิน ๓.๘๐ ล้านบาท

แหล่งเงิน เงินงบประมาณ

๒.๑.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ การกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๑. บัญญัติกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอน โดยมีรายละเอียดของกฎหมายดังต่อไปนี้																	คกก.ปฏิรูปฯ, ศย., ยธ., สคก.	๓.๘๐	งบประมาณ	๑. มีกฎหมายที่กำหนดให้หน่วยงานฯ กำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอน	๑. จำนวนกฎหมายที่ได้รับการจัดทำแล้วเสร็จ
																	ตร., อส., ศย., ยธ., ปปช., ศป., ปปง., ศร., ธน., มท., ปปท.	งบดำเนินงาน ของ หน่วยงาน		๒. จำนวนมาตรการตามกฎหมายฯ ที่ได้รับการจัดทำแล้วเสร็จ ๓.จำนวนหน่วยงานที่ปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนด	

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ การกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนได้รับความ ยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๑.๑ กำหนดให้แต่ละหน่วยงานรวบรวมขั้นตอนการดำเนินงานและระยะเวลาการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามแนวปฏิบัติ ๑.๒ กำหนดให้แต่ละหน่วยงานประกาศข้อมูลในข้อ ๑.๑ แก่สาธารณะโดยใช้รูปแบบและภาษาที่เข้าใจง่าย ๑.๓ กำหนดให้แต่ละหน่วยงานวัดผลการดำเนินงานเทียบกับขั้นตอนการดำเนินงานและระยะเวลาการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนในข้อ ๑.๑ ๑.๔ กำหนดให้แต่ละหน่วยงานเผยแพร่ผลการดำเนินงานเทียบกับขั้นตอนการดำเนินงานและระยะเวลาการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนในข้อ ๑.๑ โดยใช้รูปแบบและภาษาที่เข้าใจง่าย																					

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																					
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ การกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนได้รับความ ยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า																					
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๑.๕ กำหนดให้แต่ละหน่วยงานสร้างกระบวนการที่เปิดเผยและมีขั้นตอนชัดเจนในการรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามขั้นตอนการดำเนินงานและระยะเวลาดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนในข้อ ๑.๑ การติดตามผลการปรับปรุงแก้ไขตามข้อร้องเรียน																					
๑.๖ จัดให้มีระบบการประเมินและปรับปรุงระยะเวลาตามที่ประกาศเป็นระยะโดยกระบวนการที่เป็นกลางและน่าเชื่อถือ เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการกลาง เป็นต้น																					
๑.๗ กำหนดให้แต่ละหน่วยงานสร้างกระบวนการประเมินปัญหา ความต้องการ และความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานเรื่องขั้นตอนการดำเนินงานและระยะเวลาการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน																					

[illegible]

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ การกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า

[illegible]

๒.๑.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

๑. จัดให้มีพระราชบัญญัติว่าด้วยระยะเวลาการดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม โดยควรกำหนดนิยามของคำว่า “ขั้นตอนการดำเนินงาน” “ระยะเวลาในการดำเนินงาน” “หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม” และกำหนดให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีหน้าที่ดังนี้

๑.๑ รวบรวมขั้นตอนการดำเนินงานและระยะเวลาการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามแนวปฏิบัติ

๑.๒ ประกาศข้อมูลแก่สาธารณะโดยใช้รูปแบบและภาษาที่เข้าใจง่าย

๑.๓ วัดผลการดำเนินงานเทียบกับขั้นตอนการดำเนินงานและระยะเวลาการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน

๑.๔ เผยแพร่ผลการดำเนินงานเทียบกับขั้นตอนการดำเนินงานและระยะเวลาการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนโดยใช้รูปแบบและภาษาที่เข้าใจง่าย

๑.๕ สร้างกระบวนการที่เปิดเผยและมีขั้นตอนชัดเจนในการรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามขั้นตอนการดำเนินงานและระยะเวลาดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนการติดตามผล การปรับปรุงแก้ไขตามข้อร้องเรียน

๑.๖ จัดให้มีระบบการประเมินและปรับปรุงระยะเวลาตามที่ประกาศเป็นระยะ โดยกระบวนการที่เป็นกลางและน่าเชื่อถือ เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการกลาง เป็นต้น

๑.๗ กำหนดให้แต่ละหน่วยงานสร้างกระบวนการประเมินปัญหาและอุปสรรคความต้องการและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานเรื่องขั้นตอนการดำเนินงานและระยะเวลาการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน

๑.๘ กำหนดแนวทางกรณีหน่วยงานไม่สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนการดำเนินงานและภายในระยะเวลาดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน

๒. ให้องค์กรในกระบวนการยุติธรรมสร้างระบบการตรวจสอบและ/หรือแจ้งความคืบหน้าให้ประชาชนตรวจสอบเรื่องที่ให้บริการหรือเกี่ยวข้องดำเนินงานไปถึงขั้นตอนใด (Tracking and/or notification system) ดังต่อไปนี้

๒.๑ ให้องค์กรในกระบวนการยุติธรรมรวบรวมการให้บริการหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชาชนเพื่อที่จะกำหนดกระบวนการที่สามารถทำการตรวจสอบระบบการดำเนินงานและ/หรือแจ้งความคืบหน้าได้

๒.๒ ให้องค์กรในกระบวนการยุติธรรมสำรวจระบบที่มีใช้ในปัจจุบันและเรื่องที่จะต้องจัดให้มีระบบเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับข้อมูลในข้อ ๒.๑ และเพื่อเสนอของบประมาณและ

อัตรากำลังบุคลากรให้เหมาะสมในการพัฒนาปรับปรุงระบบที่มีอยู่และจัดให้มีระบบเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับข้อมูลในข้อ ๒.๑

๒.๓ ประชาสัมพันธ์ระบบให้ประชาชนทราบ

๒.๔ ปรับปรุงระบบอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ตรงกับความต้องการของประชาชนและสอดคล้องกับเทคโนโลยี

๒.๒ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนากลไกช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

๒.๒.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) ประชาชนผู้มีรรถคดีสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และเสมอภาค
- ๒) ผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหา/จำเลย มีหลักประกันการคุ้มครองสิทธิที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพทุกขั้นตอน
- ๓) ประชาชนผู้มีรรถคดีผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งได้โดยเสมอภาค

๒.๒.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

พ.ศ. ๒๕๖๑ – พ.ศ. ๒๕๖๔

๒.๒.๓ ตัวชี้วัด

- ๑) อัตราการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนผู้มีรรถคดี โดยไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มบุคคลและระหว่างพื้นที่
- ๒) ระดับความพึงพอใจของประชาชนผู้มีรรถคดีต่อความสะดวก รวดเร็วในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม
- ๓) ระดับความสำเร็จของการดำเนินมาตรการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหา/จำเลยที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ
- ๔) คะแนนการประเมินการดำเนินมาตรการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหา/จำเลยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม
- ๕) ระดับความพึงพอใจของผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหา/จำเลยต่อการดำเนินมาตรการคุ้มครองสิทธิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม
- ๖) ร้อยละของการร้องเรียนของผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหา/จำเลย ต่อการได้รับการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมตามหลักสิทธิมนุษยชนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม
- ๗) ร้อยละของผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหา/จำเลยที่ได้รับการแจ้งสิทธิในทุกขั้นตอนการดำเนินคดี ความคืบหน้าในการดำเนินคดี และผลการพิจารณาหลักฐานในคดีที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้อง
- ๘) ร้อยละของผู้เสียหายที่เป็นผู้ถูกระทำซ้ำ
- ๙) ระดับความพึงพอใจของผู้เสียหายต่อประสิทธิภาพของกระบวนการชดเชยเยียวยา ค่าเสียหายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม
- ๑๐) สัดส่วนที่เพิ่มขึ้นของการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวของผู้ต้องหา/จำเลย โดยไม่อิงกับเงินหรือฐานะทางเศรษฐกิจ

๑๑) ระดับความพึงพอใจของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา/จำเลยต่อประสิทธิภาพของ
ทนายความและที่ปรึกษากฎหมายที่รัฐจัดหาให้

๑๒) คะแนนการประเมินประสิทธิภาพของทนายความและที่ปรึกษากฎหมายที่รัฐ
จัดหาให้

๑๓) จำนวนเรื่องเข้าสู่ระบบไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี

๑๔) สัดส่วนของประชาชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ที่เข้าถึงกระบวนการยุติธรรม
ทางแพ่ง

๑๕) ระดับความกังวลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีของประชาชนผู้ขาด
แคลนทุนทรัพย์

๑๖) ระดับความสำเร็จของการดำเนินมาตรการช่วยเหลือประชาชนในการ
ดำเนินคดีแพ่ง

๒.๒.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

วงเงิน ๕๗๙.๘๐ ล้านบาท

แหล่งเงิน เงินงบประมาณ

๒.๒.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนากลไกช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ หลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๑. จัดให้มี/พัฒนามาตรการเพื่อคุ้มครองผู้เสียหาย ผู้ต้องหา และจำเลยเพื่อให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีมาตรการปฏิบัติต่อผู้เสียหายและพยานที่เหมาะสมยิ่งขึ้น																	๓๕๒.๐๐	งบประมาณ	มีและหรือพัฒนามาตรการคุ้มครองผู้เสียหาย ผู้ต้องหา และจำเลย เพื่อให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และมีมาตรการปฏิบัติต่อผู้เสียหายและพยานที่เหมาะสมยิ่งขึ้น	๑. จำนวนมาตรการฯ ตามแผนที่ได้รับการจัดทำ/พัฒนาแล้วเสร็จอย่างเป็นระบบ มีมาตรฐาน และมีระยะเวลาที่ชัดเจน ๒.จำนวนหน่วยงานฯ นำมาตรการไปปฏิบัติ	
																		งบดำเนินงานของหน่วยงาน			

แผนการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรม																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนากลไกช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม																						
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๑.๑ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมมีระบบการแจ้งสิทธิตามกฎหมายสำหรับผู้เสียหายพยาน ผู้ต้องหาและจำเลยในทุกขั้นตอน ตลอดจนมีระบบการรายงานความคืบหน้าทางคดีที่มีประสิทธิภาพให้แก่ผู้เสียหายพยาน ผู้ต้องหาและจำเลย																	ตร.,อส., ศย.,ยธ.,ศป., ศร.,จน., ปปช.,ปปง., พณ.	๑๐.๐๐	งบประมาณ			
๑.๒ จัดให้มีมาตรการเพื่อคุ้มครองและปฏิบัติต่อผู้เสียหายและพยานให้เหมาะสมครอบคลุมและรวดเร็ว																	ตร.,อส., ศย.,ยธ.,ศป., ศร.,จน., ปปช.,ปปง., พณ.	๖๐.๐๐	งบประมาณ			

แผนการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนากลไกช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

[illegible]

แผนการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรม																					
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนาไกล่เกลี่ยและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม																					
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๑.๓ จัดให้มีมาตรการเพื่อคุ้มครองผู้ต้องหาและจำเลยให้เหมาะสมครอบคลุมและรวดเร็ว ๑.๓.๑ กำหนดวิธีการแจ้งข้อหาและการอธิบายฟ้องที่เหมาะสมให้แก่ผู้ต้องหาและจำเลย เพื่อให้มีความเข้าใจในการต่อสู้คดีและสามารถเข้าถึงพยานหลักฐานได้อย่างเหมาะสม ๑.๓.๒ ปรับปรุงกระบวนการไต่สวนมูลฟ้องเพื่อให้การคุ้มครองสิทธิของจำเลยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ๑.๓.๓ วางกฎเกณฑ์ให้การสอบสวนดำเนินไปโดยไม่จำเป็นต้องใช้มาตรการที่กระทบสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลย เช่น การตรวจค้น ยึดทรัพย์สิน จับกุม และขัง เว้นแต่มีความจำเป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และให้ใช้มาตรการเช่นนั้นเพียงเท่าที่จำเป็น โดยคำนึงถึงความเดือดร้อนทุกข์ยากของผู้ต้องหาและจำเลยด้วย																	ตร. , อส. , ศย. , ยธ. , ธน. , ปปช. , ปปง.	๒๕๕.๐๐	งบประมาณ		

แผนการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรม																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนากลไกช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม																						
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๑.๓.๔ จัดให้มีมาตรการเพื่อลดผลกระทบจากการจับและขังที่มีต่อผู้ต้องหาจำเลย และครอบครัว เช่น การเยี่ยมยาทางสุขภาพกายและจิต การชดเชยรายได้ การสงเคราะห์ครอบครัว เป็นต้น																		งบลงทุน ของ หน่วยงาน				
๑.๓.๕ จัดระบบการควบคุมและคุ้มครองทรัพย์สินที่ถูกยึดอย่างเพียงพอ รวมถึงการจัดให้มีทรัพย์สินทดแทนในกรณีที่ทรัพย์สินนั้นเป็นเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการยังชีพหรือดำเนินชีวิตของผู้ต้องหาหรือจำเลย																						
๑.๓.๖ ปรับปรุงสถานที่ควบคุมและขังผู้ต้องหาระหว่างการพิจารณาให้เหมาะสม มีความปลอดภัยและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์																						
๑.๓.๗ ให้มีกลไกตรวจตราและตรวจสอบการควบคุมและขัง ทั้งในระดับภายในหน่วยงานและจากกลไกที่เป็นอิสระอื่น																						

แผนการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรม																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนากลไกช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม																						
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๑.๓.๘ ให้มีการใช้เทคโนโลยีโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การบันทึกภาพและเสียงสามารถนำออกถ่ายทอดได้อย่างต่อเนื่องในการกำกับดูแลการตรวจค้น จับกุม สอบสวน ชี้ตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย																		งบลงทุนด้านสารสนเทศของหน่วยงาน				
๑.๓.๙ ให้มีฐานข้อมูลสำหรับการติดตามกรณีวิสามัญฆาตกรรม และสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ แล้วรายงานต่อกลไกสิทธิมนุษยชนระดับชาติ																		งบลงทุนด้านสารสนเทศของหน่วยงาน				
๑.๓.๑๐ พัฒนากฎเกณฑ์และมาตรการปกป้องสิทธิในชื่อเสียงและความเป็นส่วนตัวของผู้ต้องหาและจำเลยให้สอดคล้องกับประโยชน์สาธารณะ รวมถึงห้ามมิให้นำตัวผู้ต้องหามาแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน																						

แผนการปฏิรูปด้านการบริหารการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนากลไกช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

[illegible]

แผนการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรม																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนากลไกช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม																						
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)			
	๑		๒		๑		๒		๑		๒		๑		๒							
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๑.๓.๑๓ จัดระบบการปล่อยชั่วคราวที่รวดเร็ว ไม่อิงกับเงินหรือฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของสังคมและมีมาตรการป้องกันการหลบหนีการปล่อยชั่วคราวที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้ต้องหาหรือจำเลยสามารถร้องขอให้มีการปล่อยได้ทุกวัน โดยไม่มีวันหยุด																		๑๘.๕๐	งบประมาณ			
๑.๓.๑๔ จัดให้มีเจ้าพนักงานที่ทำหน้าที่สนับสนุนศาลในการตรวจสอบและรวบรวมข้อมูลในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาและจำเลย รวมถึงข้อมูลที่ใช้ในการปล่อยชั่วคราว การไต่สวนชั้นอุทธรณ์ฎีกา หรือการขอให้ปล่อยจากการคุมขังโดยไม่ชอบ หรือตรวจสอบมาตรการจำกัดสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยอื่น																		๑๗๓.๕๐	งบประมาณ			

แผนการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรม																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนากลไกช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม																						
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๑.๔ จัดให้มีทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายที่มีประสิทธิภาพให้แก่ผู้เสียหายผู้ต้องหาและจำเลย ๑.๔.๑ พัฒนาระบบการจัดให้มีทนายความและที่ปรึกษากฎหมายเพื่อทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนให้มีความหลากหลายและมีประสิทธิภาพ ๑.๔.๒ พัฒนาคุณภาพการฝึกอบรมทนายความและที่ปรึกษากฎหมาย ๑.๔.๓ พัฒนาระบบการประเมินผลค่าตอบแทนและสิ่งจูงใจพิเศษสำหรับทนายความและที่ปรึกษากฎหมายที่ให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน																	สหภาพฯ เนติบัณฑิตยสภา, ศย. , อส. , ยธ. , ตร. , ชน.	๒๗.๐๐	งบประมาณ ของ ยธ รายการเงิน อุดหนุน สหภาพฯ			

แผนการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรม																					
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนาไกลช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม																					
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๒. ปฏิรูปกระบวนการวิธีพิจารณาความแพ่ง และวิธีพิจารณาคดีปกครองเพื่อเพิ่มโอกาส ของประชาชนในการเข้าถึงความยุติธรรม																	ศย. ,ศป. , สคก.	๒๒.๐๐	งบประมาณ	มี มาตรการ ปฏิรูป กระบวนการวิธีพิจารณา ความแพ่งเพื่อเพิ่มโอกาส ของประชาชนในการ เข้าถึงกระบวนการยุติธรรม	๑. จำนวนมาตรการ ตามแผนที่ได้รับการ จัดทำแล้ว เสร็จ
																	ศย. , ศป. , สคก.	งบดำเนินงาน และงบ ลงทุนของ หน่วยงาน			

แผนการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรม																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนาไกล่เกลี่ยและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม																						
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๒.๑ จัดตั้งระบบการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี																	ศย. , ศป. , สคก.	๔.๐๐	งบประมาณ			
๒.๒ ปรับปรุงระบบการขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมถึงยกเว้นค่าธรรมเนียมทั้งปวงให้แก่ประชาชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ตั้งแต่ชั้นไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องคดีจนถึงชั้นบังคับคดี																	ศย. , ศป.	๔.๐๐	งบประมาณ			
๒.๓ ปรับปรุงวิธีพิจารณาคดีที่มีทุนทรัพย์เล็กน้อยโดยใช้ระบบไต่สวนให้รวดเร็วเรียบง่าย และไม่เสียค่าขึ้นศาล																	ศย. , สคก.	๒.๐๐	งบประมาณ			
๒.๔ จัดตั้งระบบเจ้าพนักงานคดีเพื่อช่วยเหลือประชาชนในการยื่นฟ้อง รวบรวมพยานหลักฐานไกล่เกลี่ย และสนับสนุนการดำเนินการของศาล																	ศย.	งบดำเนินงานของหน่วยงาน				

แผนการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนากลไกช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๒.๕ สร้างกลไกให้สมาคม มูลนิธิหรือองค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เดือดร้อนเสียหายมีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้เสียหายได้ในคดีที่มีผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ																	ศย. , สคก. , ยธ. , อส.	๘.๐๐	งบประมาณ		
๒.๖ สร้างระบบผู้เชี่ยวชาญในการให้ความช่วยเหลือประชาชนด้านสิ่งแวดล้อมตลอดจนปรับบทบาทของพนักงานอัยการในการฟ้องและดำเนินคดีเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ																	ยธ. , อส.	๒.๐๐	งบประมาณ		
๒.๗ แก้ไขกฎหมายจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงความยุติธรรมทางปกครองได้โดยสะดวก รวดเร็ว และประหยัดยิ่งขึ้น																	ศป.	๒.๐๐	งบประมาณ		

แผนการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรม																					
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนากลไกช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม																					
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๓. พัฒนามาตรการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมโดยลดอุปสรรคทางภาษาและการสื่อสาร																	ดร. , อส. , ศย. , ยธ. สหภาพฯ พม. , ศป. , ชน.	๔๘.๐๐	งบประมาณ	มีการพัฒนามาตรการการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมโดยลดอุปสรรคทางภาษาและการสื่อสาร	๑. จำนวนมาตรการฯ ตามแผน ฯ ที่ได้รับการจัดทำแล้วเสร็จ <

แผนการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรม																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนากลไกช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม																						
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๓.๑ กำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมมีล่ามอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพในการให้บริการประชาชนที่มาติดต่อขอใช้บริการ																	ตร. , อส. , ศย. , ยธ. , สท. , พม. , ศป. , ชน.	๒๔.๐๐	งบประมาณ			
๓.๒ จัดให้มีระบบประสานงานหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเพื่อแบ่งปันบุคลากรที่ทำหน้าที่ล่าม																	ตร. , อส. , ศย. , ยธ. , สภานายฯ, พม. , ศป. , ชน.	งบดำเนินงาน ของ หน่วยงาน				
๓.๓ พัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่นระบบการประชุมทางจอภาพ เพื่อช่วยให้บริการล่ามอย่างทั่วถึง																	ตร. , อส. , ศย. , ยธ. , สภานายฯ, พม. , ศป. , ชน.	งบลงทุน ของ หน่วยงาน				
๓.๔ พัฒนาระบบผู้เชี่ยวชาญและระบบประสานงานระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมในส่วนของการแปลเอกสาร																	ตร. , อส. , ศย. , ยธ. , สภานายฯ, พม. , ศป. , ชน.	๒๔.๐๐	งบประมาณ			

แผนการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรม																							
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนากฎหมายเหลือและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม																							
		ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)			
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๔. พัฒนาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางกายภาพ																			ดร. , อส. ศย. , ยธ. , ศป. , ชน.	๑๒๗.๘๐	งบประมาณ	มีการพัฒนาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางกายภาพอย่างมีประสิทธิภาพ	๑. จำนวนหน่วยงานฯ ที่มี แผน แม่ บ ท การก่อสร้าง/ปรับปรุงอาคารสถานที่ทำการ และกำหนดสถานที่ตั้งที่สะดวกต่อการเดินทางของประชาชน ๒. จำนวนหน่วยงานฯ ที่มีรูปแบบรายการก่อสร้าง/ปรับปรุงอาคารที่เหมาะสมกับบริการประชาชน ๓. จำนวนหน่วยงานฯ ที่มีระบบบริการประชาชนที่เป็นมิตร และสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจได้ง่าย ๔. จำนวนระบบทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่ได้รับการจัดทำแล้วเสร็จและนำมาใช้

แผนการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรม																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนากลไกช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม																						
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๔.๑ จัดตั้งศาลเพิ่มเติมในพื้นที่ห่างไกลเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน																	ดร.อส., ศย.,ยธ.,ศป.	๑๒๗.๘๐	งบประมาณ			
๔.๒ ให้องค์กรในกระบวนการยุติธรรมมีที่ตั้งที่ง่ายต่อการเข้าถึง ให้มีแผนผังภายในหน่วยงาน โดยใช้รูปแบบและภาษาที่เข้าใจง่าย และจัดให้มีบริการช่วยเหลือผู้มาติดต่อในเบื้องต้น																	ดร.อส., ศย.,ยธ.,ศป.,ชน.	งบดำเนินงาน ของ หน่วยงาน				
๔.๓ ให้องค์กรในกระบวนการยุติธรรมจัดสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการ																	ดร.อส., ศย.,ยธ.,ศป.,ชน.	งบดำเนินงาน และงบ ลงทุนของ หน่วยงาน				
๔.๔ ให้องค์กรในกระบวนการยุติธรรมกำหนดเวลาดำเนินงานให้เหมาะสมกับเวลาและระยะเวลาที่ประชาชนเข้าใช้บริการ																	ดร.อส., ศย.,ยธ.,ศป.,ชน.	งบดำเนินงาน และงบ ลงทุนของ หน่วยงาน				

แผนการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรม																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนากลไกช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม																						
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๔.๕ จัดให้มีสถานที่และระบบการประสาน หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่ประชาชน สามารถติดต่อได้ง่ายและเชื่อมโยงกัน																	ดร. , อส. , ศย. , ยธ. , ศป. , จน.	งบดำเนินงาน และงบ ลงทุนของ หน่วยงาน				
๔.๖ พัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์และ แก้ไขกฎหมายเพื่อเพิ่มช่องทางในการเข้าถึง กระบวนการยุติธรรม																	ดร. , อส. , ศย. , ยธ. , ศป. , จน.	งบดำเนินงาน และงบ ลงทุนของ หน่วยงาน				

แผนการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรม																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนากลไกช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม																						
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๕. พัฒนาศักยภาพและความพร้อมของประชาชนและชุมชนด้านความยุติธรรม																	ยธ. , ศย. , อส. , ตช. , สหภาพฯ, มท.	๓๐.๐๐	งบประมาณ	ประชาชนและชุมชนมีศักยภาพและความพร้อมในด้านกิจการยุติธรรม	จำนวนหน่วยงานที่ดำเนินงานตามแผน	
๕.๑ สร้างความรู้และทักษะพื้นฐานด้านความยุติธรรมแก่ประชาชนและชุมชน																						
๕.๒ สร้างจิตสำนึกและค่านิยมด้านความยุติธรรมแก่ประชาชน ชุมชน และสังคม																						
๕.๓ ส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมทุกขั้นตอน																						

๒.๒.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

๑. จัดให้มีกลไกเพื่อคุ้มครองผู้เสียหาย ผู้ต้องหาและจำเลยเพื่อให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีมาตรการปฏิบัติต่อผู้เสียหายและพยานที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

๑.๑ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมมีระบบการแจ้งสิทธิตามกฎหมายสำหรับผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหาและจำเลยในทุกขั้นตอน ตลอดจนมีระบบการรายงานความคืบหน้าทางคดีที่มีประสิทธิภาพให้แก่ผู้เสียหาย พยาน ผู้ต้องหาและจำเลย

๑.๑.๑ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดให้หน่วยงานทุกหน่วยงานมีหน้าที่แจ้งสิทธิและรายงานความคืบหน้าของคดีให้ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือจำเลย ทั้งนี้ตามระเบียบที่กำหนด

๑.๑.๒ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการแจ้งความคืบหน้าโดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างประโยชน์ของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายและประสิทธิภาพในการทำงานของรัฐ

๑.๑.๓ ให้มีการศึกษาวิจัยถึงการแจ้งสิทธิที่เหมาะสมกับเรื่องราวและบุคคลที่แตกต่างกัน ทั้งในแง่เนื้อหา วิธีการ และรูปแบบ

๑.๑.๔ ให้มีการจัดทำฐานข้อมูลและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนระบบการแจ้งสิทธิและรายงานความคืบหน้าของคดี ทั้งนี้ต้องมีการปกป้องความลับและความเป็นส่วนตัวของผู้เกี่ยวข้องตามสมควรด้วย

๑.๒ จัดให้มีมาตรการเพื่อคุ้มครองและปฏิบัติต่อผู้เสียหายและพยานให้เหมาะสม ครอบคลุมและรวดเร็ว

๑.๒.๑ สร้างกลไกหรือหน่วยงานรับผิดชอบในการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือดูแลผู้เสียหายและพยานอย่างเป็นระบบ ตลอดจนปรับปรุงกระบวนการรักษาเยียวยาทางร่างกายและจิตใจ รวมถึงการดำรงชีวิตของผู้เสียหาย เพื่อไม่ให้ตกเป็นผู้ถูกกระทำซ้ำ

๑.๒.๒ กำหนดภารกิจ “สังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม” เป็นภารกิจหนึ่งของรัฐ ซึ่งต้องมีการสร้างระบบงานที่ประสานกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด โดยให้กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีส่วนร่วมในงานดังกล่าวด้วย

๑.๒.๓ แก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้ผู้เสียหายมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในขั้นตอนการดำเนินคดีที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้เสียหาย

๑.๒.๔ แก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้มีการรับฟังผู้เสียหายก่อนการดำเนินการที่กระทบถึงผู้เสียหาย เช่น การปล่อยชั่วคราว การสั่งไม่ฟ้อง การกันจำเลยบางคนไว้เป็นพยาน การลงโทษ การกำหนดและเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการคุมประพฤติ การพักการลงโทษ และการอภัยโทษ เป็นต้น ทั้งนี้ ในกรณีสำคัญเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องหรือศาลอาจต้องให้เหตุผลประกอบการพิจารณารับฟังความเห็นของผู้เสียหายในการวินิจฉัยสั่งการด้วย

๑.๒.๕ แก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้ผู้เสียหายได้รับการชดเชยเยียวยาสะดวกและง่ายยิ่งขึ้น โดยให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนรายละเอียดเกี่ยวกับค่าเสียหายและให้พนักงานอัยการเรียกค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ได้ทันที

๑.๒.๖ แก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในกรณีที่ผู้เสียหายจากการกระทำความผิด ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนถึงความเสียหายของผู้เสียหาย และให้พนักงานอัยการสามารถเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้เสียหายในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ได้ในทุกฐานความผิด และกำหนดวิธีการบังคับคดีที่ผู้เสียหายสามารถดำเนินการต่อไปได้โดยสะดวก

๑.๓ จัดให้มีมาตรการเพื่อคุ้มครองผู้ต้องหาและจำเลยให้เหมาะสมครอบคลุมและรวดเร็ว

๑.๓.๑ กำหนดวิธีการแจ้งข้อหาและการอธิบายฟ้องที่เหมาะสมให้แก่ผู้ต้องหาและจำเลย เพื่อให้มีความเข้าใจในการต่อสู้คดีและสามารถเข้าถึงพยานหลักฐานได้อย่างเหมาะสม โดยพัฒนาและฝึกอบรมวิธีการแจ้งข้อกล่าวหาและอธิบายฟ้องโดยการสื่อสารสองทางให้ผู้ต้องหาและจำเลยแต่ละประเภทสามารถเข้าใจข้อกล่าวหาอย่างแท้จริง ทั้งนี้ ต้องวางแนวทางให้ผู้ต้องหาได้รับทราบถึงพยานหลักฐานของรัฐได้ตามสมควร

๑.๓.๒ แก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อปรับปรุงกระบวนการไต่สวนมูลฟ้องเพื่อให้การคุ้มครองสิทธิของจำเลยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ให้จำเลยมีโอกาสต่อสู้คดีในชั้นนี้ให้มากขึ้น ให้มีทนายความขอแรงสำหรับจำเลยที่ยากจน ให้จำเลยนำสืบพยานเอกสารบางประเภทได้

๑.๓.๓ วางกฎเกณฑ์ให้การสอบสวนดำเนินไปโดยไม่จำเป็นต้องใช้มาตรการที่กระทบสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลย เช่น การตรวจค้น ยึดทรัพย์สิน จับกุม และขัง เว้นแต่มีความจำเป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และให้ใช้มาตรการเช่นนั้นเพียงเท่าที่จำเป็นโดยคำนึงถึงความเดือดร้อนทุกข์ยากของผู้ต้องหาและจำเลยด้วย

๑.๓.๓.๑ แก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยกำหนดหลักการว่าการกระทำที่กระทบสิทธิจำเลยต้องกระทำเท่าที่จำเป็น แก้ไขเหตุในการซึ่งผู้ต้องหาให้ชัดเจนว่าต้องมีเหตุผลหนักแน่นว่าผู้ต้องหาจะหลบหนีหรือก่อเหตุร้าย เพื่อให้เจ้าพนักงานสามารถสามารถดำเนินคดีโดยไม่ต้องมีการจับกุมและขัง นอกจากนี้ การที่ศาลจะขังผู้ต้องหาหรือจำเลยได้นั้น ต้องเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการที่จะร้องขอและพิสูจน์ตามสมควรว่ามีเหตุจำเป็นที่จะต้องขัง ทั้งนี้ ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องมีโอกาสคัดค้านและได้รับความช่วยเหลือจากทนายความด้วย

๑.๓.๓.๒ แก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดหลักเกณฑ์ในการค้นหรือยึดทรัพย์สินว่าต้องกระทำโดยให้มีผลกระทบต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยน้อยที่สุด ไม่ค้นในเวลาที่จะกระทบต่อการประกอบกิจการของผู้ต้องหาโดยไม่จำเป็น ไม่ยึดทรัพย์สินไว้มากเกินหรือนานเกินสมควร ให้พนักงานอัยการทำหน้าที่ทบทวนว่าทรัพย์สินที่ยึดไว้มีความจำเป็นที่จะต้องใช้เป็นพยานหลักฐานหรือไม่ หรือจะเป็นทรัพย์สินที่จะต้องรับหรือไม่

๑.๓.๔ จัดให้มีมาตรการเพื่อลดผลกระทบจากการจับและขังที่มีต่อผู้ต้องหา จำเลย และครอบครัว เช่น การเยี่ยมเยียนทางสุขภาพกายและจิต การชดเชยรายได้ การสงเคราะห์ครอบครัว เป็นต้น

๑.๓.๔.๑ จัดให้มีกฎหมายเพื่อให้มี “สังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม” สำหรับครอบครัวของผู้ต้องหาและจำเลย

๑.๓.๔.๒ แก้ไขกฎหมายว่าด้วยกองทุนยุติธรรม เพื่อให้มีเงินสงเคราะห์แก่ครอบครัวของผู้ต้องหาและจำเลยระหว่างการดำเนินคดี ตามความเหมาะสมและจำเป็น

๑.๓.๔.๓ ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพกายหรือจิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่มีความสัมพันธ์ต่อการกระทำความผิด หรือต่อการพิจารณาคดี กำหนดให้เป็นภารกิจของทั้งหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานทางสังคมสงเคราะห์ที่จะให้การฟื้นฟูแก้ไข เช่น ให้มีระบบให้คำปรึกษาทางจิตใจและสังคมแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีปัญหาเสถียรหรือใช้ความรุนแรง ทั้งผู้ได้รับการปล่อยชั่วคราวและผู้ต้องขัง

๑.๓.๕ จัดระบบการควบคุมและคุ้มครองทรัพย์สินที่ถูกยึดอย่างเพียงพอ รวมถึงการจัดให้มีทรัพย์สินทดแทนในกรณีที่ทรัพย์สินนั้นเป็นเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการยังชีพหรือดำเนินชีวิตของผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยให้มีสถานที่จัดเก็บพยานหลักฐานของเจ้าพนักงานในทุกจังหวัดโดยให้มีงบประมาณและระบบการดูแลที่เพียงพอ ทรัพย์สินทุกชิ้นที่ถูกยึดต้องมีระบบฐานข้อมูลให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถติดตามได้

๑.๓.๖ ปรับปรุงสถานที่ควบคุมและขังผู้ต้องหาระหว่างการพิจารณาให้เหมาะสม มีความปลอดภัยและสมศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ โดยให้มีสถานที่ขังผู้ต้องหาระหว่างการพิจารณาที่มีมาตรฐานอย่างน้อยจังหวัดละหนึ่งแห่ง

๑.๓.๗ ให้มีกลไกตรวจตราและตรวจสอบการควบคุมและขัง ทั้งในระดับภายในหน่วยงานและจากกลไกที่เป็นอิสระอื่น

๑.๓.๗.๑ กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาระดับสูงหรือคณะเจ้าหน้าที่เฉพาะในสำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือกรมสอบสวนคดีพิเศษ กรมราชทัณฑ์ ทำหน้าที่ตรวจสอบสภาพความเป็นอยู่ภายในสถานที่ควบคุมหรือขัง และให้มีการรายงานผลเป็นระยะ

๑.๓.๗.๒ กำหนดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบสถานที่ควบคุมหรือขังในระดับท้องถิ่น โดยมีผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น พนักงานอัยการ และมีผู้แทนจากภาคประชาชน ตรวจตราสถานที่ตามความเหมาะสม

๑.๓.๗.๓ กำหนดให้มีกลไกรับเรื่องร้องเรียนจากผู้ถูกควบคุมหรือขัง มาตรการในการปกป้องผู้ร้องเรียน ระบบการสอบสวนและแจ้งผลการร้องเรียน

๑.๓.๗.๔ ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตรวจสอบและรายงาน สถานภาพของระบบการควบคุมและขัง พร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาทุกปี

๑.๓.๘ ให้มีการใช้เทคโนโลยีโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การบันทึกภาพและเสียงที่สามารถนำออกถ่ายทอดได้อย่างต่อเนื่องในการกำกับดูแลการตรวจค้น จับกุม สอบสวน ชี้ตัว ผู้ต้องหาหรือจำเลย

๑.๓.๘.๑ แก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดให้มีการบันทึกภาพและเสียงในการตรวจค้น จับกุม สอบสวน ชี้ตัว ผู้ต้องหาหรือจำเลย เว้นแต่มีเหตุจำเป็นที่ไม่สามารถกระทำได้

๑.๓.๘.๒ จัดให้มีอุปกรณ์และวิธีการในการในการบันทึกภาพและเสียงให้เพียงพอ โดยให้จัดลำดับความสำคัญในการจัดสรรทรัพยากรดังกล่าว

๑.๓.๙ ให้มีฐานข้อมูลสำหรับการติดตามกรณีวิสามัญฆาตกรรมและสำนวนชั้นสูตร พลิกศพ แล้วรายงานต่อกลไกสิทธิมนุษยชนระดับชาติ

๑.๓.๑๐ พัฒนากฎเกณฑ์และมาตรการปกป้องสิทธิในชื่อเสียงและความเป็นส่วนตัวของผู้ต้องหาและจำเลยให้สอดคล้องกับประโยชน์สาธารณะ รวมถึงห้ามมิให้นำตัวผู้ต้องหามาแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน โดยออกกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลให้ครอบคลุมถึงสิทธิในความเป็นส่วนตัวของผู้ต้องหาหรือจำเลย

๑.๓.๑๑ แก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดที่เป็นประโยชน์ต่อการพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา ในการนี้ให้จัดให้มีระบบให้ความช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลยในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนเองซึ่งรวมถึงการตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์ (ในทำนอง Public Defender) เพื่อให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดที่เป็นประโยชน์ต่อการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาเช่นกัน โดยกำหนดด้วยว่าพยานหลักฐานทุกชิ้นไม่ว่าเจ้าพนักงานผู้ใดเป็นผู้พบต้องนำเข้าสู่สำนวนและเสนอต่อพนักงานอัยการ ทั้งนี้รวมถึงพยานหลักฐานที่ได้มาภายหลังที่พนักงานอัยการมีคำสั่งให้ฟ้องคดีแล้วด้วย โดยหากคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลสูง ให้เป็นอำนาจของศาลที่จะใช้ดุลพินิจรับพิจารณาพยานหลักฐานนั้นได้ ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือทนายเป็นผู้ร้องขอให้แสวงหาพยานหลักฐานบางอย่าง ถ้าพยานหลักฐานนั้นหามาได้ยากหรือไม่ใช่พยานหลักฐานสำคัญ อาจกำหนดให้พนักงานสอบสวนมีดุลพินิจที่จะปฏิเสธไม่ดำเนินการให้ โดยให้อยู่ภายใต้กลไกการทบทวนที่เหมาะสม ทั้งนี้ รวมถึงการขอให้หน่วยงานพิสูจน์หลักฐานหรือนิติวิทยาศาสตร์ดำเนินการตรวจพิสูจน์ด้วย

๑.๓.๑๒ บัญญัติกฎหมายเพื่อรับรองความอิสระในวิชาชีพของเจ้าพนักงานผู้รวบรวมพยานหลักฐานในทุกขั้นตอนเพื่อกำหนดให้ผู้มีหน้าที่ในการรวบรวมพยานหลักฐานรวมทั้งเจ้าหน้าที่นิติวิทยาศาสตร์ทุกคนต้องมีอิสระในการทำงานเพื่อแสวงหาความจริง และพยานหลักฐานทั้งหมดที่หาได้ต้องได้รับการพิจารณาตลอดกระบวนการจนถึงชั้นศาล โดยครบถ้วนทั้งเจ้าพนักงานตำรวจ พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน เจ้าหน้าที่นิติวิทยาศาสตร์ แพทย์นิติเวช เพื่อให้สามารถทำงานภายใต้จรรยาบรรณและหลักวิชาชีพ

๑.๓.๑๓ แก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อจัดระบบการปล่อยชั่วคราวที่รวดเร็ว ไม่อิงกับเงินหรือฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของสังคมและมีมาตรการป้องกันการหลบหนีการปล่อยชั่วคราวที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้ต้องหาหรือจำเลยสามารถร้องขอให้มีการปล่อยได้ทุกวันโดยไม่มีวันหยุด และยกเลิกการใช้เงินหรือทรัพย์สินเป็นหลักประกัน ให้การพิจารณาการขังเป็นการดำเนินการร่วมกันของพนักงานสอบสวนหรืออัยการ ศาล และ จำเลย โดยใช้ข้อมูลเป็นสำคัญ บัญญัติให้การหลบหนีระหว่างการปล่อยเป็นความผิด จัดให้มีเจ้าพนักงานในการติดตามจับกุมโดยเฉพาะ

๑.๓.๑๔ ให้มีกฎหมายว่าด้วยเจ้าพนักงานศาลที่มีอำนาจในการตรวจสอบรวบรวมข้อมูลให้ศาลรวมถึงอำนาจในการเข้าถึงข้อมูล สถานที่ที่เกี่ยวข้อง อำนาจในการสอบถามและให้ศาลสามารถถือข้อมูลที่ได้เป็นพยานหลักฐานเบื้องต้นในการวินิจฉัยได้ เพื่อจัดให้มีเจ้าพนักงานที่ทำหน้าที่สนับสนุนศาลในการตรวจสอบและรวบรวมข้อมูลในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาและจำเลย รวมถึงข้อมูลที่ใช้ในการปล่อยชั่วคราว การไต่สวนชั้นสูตรพลิกศพ หรือ

การขอให้ปล่อยจากการคุมขังโดยไม่ชอบ หรือตรวจสอบมาตรการจำกัดสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยอื่น

๑.๔ จัดให้มีทนายความหรือที่ปรึกษาทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพให้แก่ผู้เสียหายผู้ต้องหาและจำเลย

๑.๔.๑ พัฒนาระบบการจัดให้มีทนายความและที่ปรึกษาทางกฎหมายเพื่อทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนให้มีความหลากหลายและมีประสิทธิภาพ โดยแนวทางการเพิ่มจำนวนทนายขอแรงและสร้างค่านิยมให้นักศึกษากฎหมายหรือทนายความอยากเข้ามาเป็นทนายความขอแรงมากขึ้นมีแนวทางที่อาจปฏิบัติได้ดังนี้

๑.๔.๑.๑ บังคับให้ทนายความต้องทำหน้าที่เป็นทนายความอาสาหรือทนายความขอแรงตามชั่วโมงที่กำหนด

๑.๔.๑.๒ กำหนดให้คณะนิติศาสตร์มีวิชาบังคับเพื่อให้บัณฑิตนักศึกษาฝึกการให้คำปรึกษาหรือความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนแบบเสมือนจริงจึงจะถือว่าสำเร็จการศึกษา

๑.๔.๑.๓ สำนักงานศาลยุติธรรมร่วมมือกับคณะนิติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยต่างๆ สนับสนุนและส่งเสริมให้นักศึกษามีโอกาสทำงานบริการสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทนหรือให้เป็นวิชาที่ไม่ได้รับหน่วยกิตจากการทำงาน เปิดช่องทางให้นักศึกษาสามารถทำงานเป็นผู้ช่วยทนายความขอแรงที่ขึ้นทะเบียนไว้กับศาลต่างๆ ทั่วประเทศ ทั้งในรูปของการช่วยทำงานคดีเตรียมสำนวนและการให้คำปรึกษาทางกฎหมาย โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของทนายความ อันเป็นการเสริมสร้างจิตบริการสาธารณะในฐานะนักกฎหมายตั้งแต่ขณะยังศึกษาอยู่และได้เห็นถึงการทำงานในฐานะทนายความขอแรงของศาล ที่ให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลที่ต้องการความช่วยเหลือทางกฎหมาย ทำให้นักศึกษาได้เห็นถึงสภาพปัญหาและความด้อยโอกาสของคนในสังคม อันเป็นการกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความต้องการช่วยเหลือบุคคลเหล่านี้ต่อไปเมื่อตนเองประกอบวิชาชีพกฎหมายแล้ว โดยในเบื้องต้นอาจทำในรูปแบบกิจกรรมนอกหลักสูตรหรือเป็นทางเลือกหนึ่งของการฝึกงาน ในระยะต่อมามหาวิทยาลัยอาจกำหนดให้การทำงานบริการในลักษณะดังกล่าวเป็นเงื่อนไขหนึ่งของการสำเร็จการศึกษาหรือระบุไว้ในใบประมวลผลการศึกษาเหมือนในบางประเทศอีกด้วย

๑.๔.๒. พัฒนาคูณภาพการฝึกอบรมทนายความและที่ปรึกษาทางกฎหมาย

๑.๔.๒.๑ จัดอบรมทนายความที่ประสงค์จะขึ้นทะเบียนกับศาลให้มีความรู้ความสามารถรวมทั้งมีความเข้าใจในการดำเนินคดีในศาล เช่น การตรวจพยานหลักฐาน การชี้สองสถาน การดำเนินคดีในศาลแขวง การพิจารณาคดีโดยระบบไต่สวน ฯลฯ โดยสำนักงานศาลยุติธรรมร่วมกับสภาทนายความดำเนินการ

๑.๔.๓ พัฒนาระบบการประเมินผลค่าตอบแทนและสิ่งจูงใจพิเศษสำหรับ
 หน่วยงานและที่ปรึกษากฎหมายที่ให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน

๑.๔.๓.๑ ระบบการประเมินผลค่าตอบแทน โดยแก้ไขปรับปรุง
 กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องเช่น

- แก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๓ ให้
 ชัดเจนว่า หน่วยงานที่ศาลตั้งให้จำเลยนั้นต้องผ่านการอบรมตามหลักสูตรที่สำนักงานศาล
 ยุติธรรมและสภาทนายความร่วมกันกำหนด

- แก้ไขระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายเงิน
 รางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่ศาลตั้งให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยตามประมวลกฎหมายวิธี
 พิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๓ พ.ศ. ๒๕๔๘ เพิ่มจำนวนเงินขั้นต่ำของเงินรางวัลเพื่อ
 ส่งเสริมให้ทนายความที่มีความรู้ความสามารถมากขึ้นทะเบียนเป็นทนายความขอแรงกับศาล

- ระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายเงิน
 รางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่ศาลตั้งให้ผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
 ความอาญา มาตรา ๔๔/๒ วรรคสอง พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อกำหนดเงื่อนไขให้ทนายความที่สามารถ
 ขึ้นทะเบียนไว้กับศาลต้องผ่านการอบรมในหลักสูตรที่สำนักงานศาลยุติธรรมกำหนดเสียก่อน
 จึงจะสามารถขึ้นทะเบียนกับศาลได้

- ปรับค่าตอบแทนทนายความประเภทต่าง ๆ ที่รัฐจัดทำให้ รวมทั้ง
 ค่าเดินทางในการไปปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและสอดคล้องกับอัตราเงินเพื่อ
 และให้มีการทบทวนอัตราค่าตอบแทนทนายความเป็นประจำ

๑.๔.๓.๒ สิ่งจูงใจพิเศษเพิ่มเติม เช่น สิทธิประโยชน์ทางภาษีหรือ
 เครื่องราชอิสริยาภรณ์ เป็นต้น

**๒. การปฏิรูปกระบวนการวิธีพิจารณาความแพ่งและวิธีพิจารณาคดีปกครองเพื่อเพิ่ม
 โอกาสของประชาชนในการเข้าถึงความยุติธรรม**

๒.๑. แก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยเพิ่มเติมกระบวนการไกล่เกลี่ย
 ข้อพิพาทก่อนฟ้องคดี เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ผู้ที่มีกรณีพิพาทใช้เป็นช่องทางในการยุติ
 ข้อพิพาทก่อนที่จะมีการฟ้องคดี โดยคู่กรณีสามารถร้องขอให้ศาลแต่งตั้งผู้ประนีประนอม
 ดำเนินการไกล่เกลี่ยและหากตกลงกันได้ก็อาจขอให้ศาลมีคำพิพากษาตามยอมได้ทันที ทำให้
 ข้อพิพาททางแพ่งและพาณิชย์สามารถยุติลงได้ในเวลาอันรวดเร็วโดยไม่จำเป็นต้องมีการ
 ฟ้องร้อง ทั้งเป็นการประหยัดเวลาและทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะต้องสูญเสียในการต่อสู้คดี

๒.๒ จัดให้มีพระราชบัญญัติว่าด้วยการไกล่เกลี่ย (กลาง) เพื่อส่งเสริมให้มีการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาท รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการไกล่เกลี่ยของหน่วยงานต่าง ๆ ให้เป็นระบบและมีมาตรฐานเดียวกัน ทำให้ข้อพิพาทสามารถยุติลงได้ในเวลาอันรวดเร็วโดยไม่จำเป็นต้องมีการฟ้องร้อง อันเป็นการลดภาระของประชาชน

๒.๓ แก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการไต่สวนคำร้องขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลใหม่ให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยให้ยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงให้แก่ประชาชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ตั้งแต่ชั้นไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องคดีจนถึงชั้นบังคับคดี และกำหนดให้คำสั่งของศาลชั้นต้นเกี่ยวกับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลให้เป็นที่สุด เพื่อป้องกันการประวิงคดี

๒.๔. แก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเพื่อปรับปรุงวิธีพิจารณาคดีที่มีทุนทรัพย์เล็กน้อยหรือคดีมีโน้มน้าวใจให้มีความรวดเร็ว เรียบง่าย และประหยัด เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน เช่น ไม่เรียกเก็บค่าขึ้นศาลในคดีที่มีทุนทรัพย์เล็กน้อย ลดความเคร่งครัดของข้อจำกัดต่าง ๆ เกี่ยวกับวิธีการนำสืบพยานหลักฐาน กำหนดหลักการให้ศาลต้องพิจารณาคดีให้แล้วเสร็จภายใน ๑ วันนัด พร้อมทั้งมีมาตรการบังคับหรือลงโทษในกรณีที่คู่ความประวิงคดี และนำระบบไต่สวนมาใช้เพื่อให้ศาลสามารถแสวงหาข้อเท็จจริงได้มากขึ้น รวมทั้งกำหนดให้มีเจ้าพนักงานคดีเพื่อช่วยเหลือประชาชนในการยื่นฟ้อง ไกล่เกลี่ย ตลอดจนรวบรวมพยานหลักฐาน อันเป็นการทำให้กระบวนการพิจารณามีความเรียบง่ายขึ้นและลดภาระของประชาชนในการจัดหาทนายความ

๒.๕. จัดตั้งระบบเจ้าพนักงานคดีเพื่อช่วยเหลือประชาชนในการยื่นฟ้อง รวบรวมพยานหลักฐาน ไกล่เกลี่ย ตลอดจนสนับสนุนการดำเนินการของศาลในคดีแพ่งทุกประเภท

๒.๖ แก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเพื่อให้สมาคม มูลนิธิหรือองค์กรเอกชนต่าง ๆ ที่มีวัตถุประสงค์ในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เดือดร้อนเสียหายมีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้เสียหายได้ในคดีบางประเภท เช่น คดีที่มีผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ เพื่อลดภาระของประชาชน

๒.๗ สร้างระบบผู้เชี่ยวชาญในการให้ความช่วยเหลือประชาชนด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนปรับบทบาทของพนักงานอัยการในการฟ้องและดำเนินคดีเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ

๒.๘ แก้ไขกฎหมายจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงความยุติธรรมทางปกครองได้โดยสะดวก รวดเร็ว และประหยัดยิ่งขึ้น

๓. พัฒนาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมโดยลดอุปสรรคทางภาษาและการสื่อสาร

๓.๑ ให้นำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมมีล่ามอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพในการให้บริการประชาชนที่มาติดต่อขอใช้บริการโดยสำรวจข้อมูลการใช้ล่ามในปัจจุบัน ข้อมูลทรัพยากรล่ามที่มีอยู่ ข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกอบรมและระบบประเมินคุณภาพ

ปัญหาในการขาดแคลนล่ามและปัญหาอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนองบประมาณในการพัฒนาทรัพยากรล่ามให้เพียงพอต่อความต้องการและมีคุณภาพและแผนพัฒนา

๓.๒ จัดให้มีระบบประสานงานหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเพื่อแบ่งปันบุคลากรที่ทำหน้าที่ล่ามโดยให้แบ่งปันข้อมูลในส่วนข้อ ๓.๑ เพื่อประสานงานการปฏิบัติหน้าที่และการฝึกอบรม

๓.๓ พัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์เช่นระบบการประชุมทางจอภาพเพื่อช่วยให้บริการล่ามอย่างทั่วถึง โดยสำรวจระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีอยู่ และแบ่งปันข้อมูลดังกล่าวเพื่อให้การพัฒนาเป็นไปในแนวทางเดียวกันตลอดจนเชื่อมต่อระบบหรือใช้เทคโนโลยีร่วมกันโดยดำเนินการของงบประมาณที่เหมาะสมเพื่อดำเนินการในเรื่องดังกล่าว

๓.๔ พัฒนาระบบผู้เชี่ยวชาญและระบบประสานงานระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมในส่วนของการแปลเอกสารโดยใช้แนวทางเช่นเดียวกับการพัฒนาข้อ ๓.๑ - ๓.๓

๔. พัฒนาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางกายภาพ

๔.๑ จัดให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีที่ตั้งทำการที่สะดวกและง่ายต่อการเข้าถึงจัดทำแผนผังภายในหน่วยงานโดยใช้รูปแบบและการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย จัดให้มีการบริการช่วยเหลือผู้มาติดต่อให้ข้อมูลในเบื้องต้น ทำการสำรวจแผนผังและปริมาณผู้ใช้บริการหรือช่วยเหลือผู้มาติดต่อในปัจจุบัน ดำเนินการปรับปรุงและจัดทำแผนผังภายในหน่วยงานให้มีรูปแบบและการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ทั้งส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือเบื้องต้นหรือการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้ให้บริการในเรื่องนี้โดยให้หน่วยงานจัดทำค่าของงบประมาณที่เหมาะสมกับการพัฒนาปรับปรุงระบบกระบวนการพัฒนาบุคลากรและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง

๔.๒ ให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจัดสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการ ให้หน่วยงานสำรวจสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการในปัจจุบันและจัดทำค่าของงบประมาณเพื่อปรับปรุงอาคารสถานที่สิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอและได้รับมาตรฐานสากลสำหรับผู้พิการ

๔.๓ ให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมกำหนดเวลาดำเนินงานให้เหมาะสมกับเวลาสอดคล้องกับระยะเวลาที่ประชาชนมาติดต่อขอใช้บริการ โดยสำรวจสถิติการเข้าใช้บริการและปัญหาความขัดข้องเกี่ยวกับระยะเวลาในการติดต่อกับหน่วยงานของประชาชนเพื่อปรับปรุงเวลาให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน จัดทำมาตรฐานการให้บริการแก่ผู้มาติดต่อขอใช้บริการดำเนินการประชาสัมพันธ์ระยะเวลาดังกล่าวให้สาธารณะทราบ และจัดทำแบบแสดงความคิดเห็นเพื่อสอบถามประชาชนถึงความพอใจในเรื่องดังกล่าวเพื่อเป็นข้อมูลติดตามผลการให้บริการนำไปปรับปรุงเป็นระยะต่อไป

๔.๔ จัดให้มีสถานที่และระบบการประสานหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่ประชาชนสามารถติดต่อได้ง่ายและเชื่อมโยงกัน โดยให้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ในแต่ละหน่วยงานและแบ่งปันข้อมูลดังกล่าวไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน และจัดทำแผนวางแผนในอนาคตเรื่องการใช้งบประมาณเกี่ยวกับสถานที่โดยหน่วยงานต่าง ๆ ต้องร่วมมือกันเพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการติดต่อของประชาชนให้สามารถประสานงานระหว่างหน่วยงานได้อย่างเป็นระบบ

๔.๕ พัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์และสำรวจเนื้อหาของกฎหมายที่อาจจะต้องปรับปรุงและแก้ไขปรับปรุงข้อกฎหมายเพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมแก่ประชาชน ให้หน่วยงานพัฒนาระบบการติดต่อราชการหรือการติดต่อขอเข้ารับบริการเพื่อให้การติดต่อทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นไปได้โดยชอบและมีผลทางกฎหมาย ทั้งจัดทำคำของบประมาณที่เหมาะสมเพื่อการดำเนินการในเรื่องระบบดังกล่าว พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ถึงระบบการให้บริการช่วยเหลือเพื่อสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้าใช้บริการสะดวกในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าว

๔.๖ จัดตั้งศาลเพิ่มเติมในพื้นที่ห่างไกลเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

๕. การพัฒนาศักยภาพและความพร้อมของประชาชนและชุมชนด้านความยุติธรรม โดยยกย่องพระราชบัญญัติเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในระบบยุติธรรม พ.ศ. กำหนดให้กระทรวงยุติธรรมมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- ๕.๑ สร้างความรอบรู้และทักษะพื้นฐานด้านความยุติธรรมแก่ประชาชนและชุมชน
- ๕.๒ สร้างจิตสำนึกและค่านิยมด้านความยุติธรรมแก่ประชาชน ชุมชน และสังคม
- ๕.๓ ส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมทุกขั้นตอน

๒.๓ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ การพัฒนากลไกการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

๒.๓.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) ปัญหาความเหลื่อมล้ำต่อการบังคับการตามกฎหมายลดลง
- ๒) ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยไม่ใช้หลักประกันเพิ่มมากขึ้น
- ๓) การนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวมาใช้ในการปล่อยชั่วคราวและแทนการจำคุกกักขังเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๔) จำเลยในคดีอาญามีความเสมอภาคในการถูกบังคับโทษ

๒.๓.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

พ.ศ. ๒๕๖๑ – พ.ศ. ๒๕๖๔

๒.๓.๓ ตัวชี้วัด

- ๑) อัตราผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการบังคับตามกฎหมายหรือมาตรการต่างๆ โดยไม่มีความแตกต่างระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจ
- ๒) ร้อยละของการร้องเรียนของผู้ต้องหาหรือจำเลยต่อการถูกเลือกปฏิบัติในการบังคับการตามกฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม
- ๓) ร้อยละของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวแทนการถูกควบคุมตัว
- ๔) ระดับความสำเร็จของการดำเนินมาตรการต่างๆ แทนการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดอาญา
- ๕) ร้อยละของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาที่ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวในการปล่อยชั่วคราวและแทนการจำคุกกักขัง
- ๖) ระดับความสำเร็จของการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวในการปล่อยชั่วคราวและแทนการจำคุกกักขัง
- ๗) จำนวนจำเลยที่นำโทษปรับตามความสามารถในการชำระของผู้กระทำความผิดมาใช้ในคดีอาญา
- ๘) ร้อยละของจำเลยที่มีความสามารถในการชำระค่าปรับ
- ๙) ร้อยละของจำเลยที่ได้รับการลงโทษอย่างอื่นที่ต่ำกว่าโทษจำคุก

๒.๓.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

วงเงิน ๔๓๙.๕๐ ล้านบาท

แหล่งเงิน เงินงบประมาณ

๒.๓.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ การพัฒนากลไกการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๑. พัฒนามาตรการแทนการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดอาญา (Non-Custodial Measures)																	ศย. , ตร. , อส. , ยธ. , จน.	๔๒๑.๕๐	งบประมาณ	มีการพัฒนามาตรการ แทนการควบคุม ผู้กระทำความผิดอาญา	๑. จำนวนมาตรการฯ ตามแผนฯ ที่ได้รับการ พัฒนาแล้วเสร็จ
																	ศย. , ตร. , อส. , ยธ. , จน.	งบดำเนินงาน ของ หน่วยงาน			๒. จำนวนหน่วยงานฯ ได้นำมาตรการฯ ไปปฏิบัติ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																							
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ การพัฒนากลไกการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ																							
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
๑.๑ ปฏิรูปการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา																	ศย. , ตช. , อส. , ยธ. , ธน.	๑๗.๕๐	งบประมาณ				

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ การพัฒนากลไกการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๑.๑.๑ แก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบที่ เกี่ยวข้องกับการปล่อยชั่วคราวให้การชั่งหรือ ควบคุมตัวผู้ต้องหาทำได้เมื่อมีเหตุควรเชื่อว่า หากปล่อยไป ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี ยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือขัดขวางการ สอบสวน รวมทั้งแก้ไขกฎหมายให้การฝากขัง และการปล่อยชั่วคราวอยู่ในขั้นตอนเดียวกัน																	ศย. ตร. , อส. , ยธ. , จน.				

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ การพัฒนากลไกการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๑.๑.๒ เพิ่มศักยภาพเครื่องมือและจัดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำระบบประเมินความเสี่ยงและกำกับดูแลหลังปล่อยชั่วคราวที่มีความแม่นยำและเหมาะสมกับผู้ต้องหาหรือจำเลยแต่ละรายมาใช้ทดแทนการเรียกทรัพย์สินเป็นหลักประกัน โดย (๑) พัฒนาระบบประเมินความเสี่ยง (๒) พัฒนาระบบกำกับดูแลรวมทั้งจัดตั้งคลินิกจิตสังคม (๓) เพิ่มประสิทธิภาพในการจับกุมผู้หลบหนีหรือผู้ทำผิดเงื่อนไขการปล่อยชั่วคราว																	ศย. , ตช. , อส. , ยธ. , ธน.				

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																						
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ การพัฒนากลไกการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ																						
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๑.๒ พัฒนากฎหมายหรือแก้ไขกฎหมายเพื่อให้ศาลสามารถนำมาตรการลงโทษ อย่างอื่น (intermediate sanctions) เช่น การสั่งให้ทำงานบริการสังคม สั่งให้เข้ารับ การแก้ไขฟื้นฟู เป็นต้น มาบังคับใช้กับ ผู้กระทำความผิดได้โดยไม่ต้องวางโทษ จำคุกก่อน																	ศย. , ธน.	๔.๐๐	งบประมาณ			

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ การพัฒนากลไกการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๑.๓ พัฒนามาตรการการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวให้มีประสิทธิภาพ																	ตร. , อส. , ศย. , ยธ.	๔๐๐.๐๐	งบประมาณ		

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ การพัฒนากลไกการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๑.๓.๑ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ติดตามตัวในการปล่อยชั่วคราวแทนการ จำคุกกักขัง การคุมประพฤติในทุกกรณี ให้ครอบคลุมทุกหน่วยงานในกระบวนการ ยุติธรรม																					
๑.๓.๒ กำหนดแนวทางการทำงาน โดยบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในการใช้และจัดหาอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว																					
๑.๓.๓ จัดหาอุปกรณ์สำหรับการ ปล่อยชั่วคราวที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ และเหมาะสม จัดหาอุปกรณ์สำหรับการคุม ประพฤติแทนการจำคุกกักขังและบังคับใช้ วิธีการเพื่อความปลอดภัยตามกฎหมายที่ได้รับ การแก้ไขปรับปรุง																					

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																							
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ การพัฒนากลไกการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ																							
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
๒. ปรับปรุงโทษปรับปรับในคดีอาญาโดยนำระบบโทษปรับตามความสามารถในการชำระของผู้กระทำผิด (Day Fines System) มาใช้เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ																		ศย. , ดร. , อส. , ยช. , ชน.	๑๒	งบประมาณ	มีการปรับปรุงระบบโทษปรับตามความสามารถในการชำระของผู้กระทำผิดในคดีอาญา	๑. จำนวนกฎหมายฯ ที่ได้รับการจัดทำแล้วเสร็จและประกาศใช้	
																		ศย. , ดร. , อส. , ยช. , ชน.	งบดำเนินงานของหน่วยงาน				
																							๒. จำนวนฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับฐานะและรายได้ของผู้กระทำผิดได้รับการจัดทำแล้วเสร็จ
																							๓ จำนวนหน่วยงานฯ ที่ปฏิบัติตามกฎหมาย
																						๔. จำนวนหน่วยงานฯ ที่ใช้ฐานข้อมูลฯ	

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																						
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ การพัฒนากลไกการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ																						
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๒.๑ การแก้ไขกฎหมายเพื่อนำระบบโทษปรับตามรายได้มาใช้บังคับ																		๒.๐๐	งบประมาณ			
																		๑๐.๐๐	งบประมาณ			
๒.๒ พัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับฐานะและรายได้ของผู้กระทำความผิด																						

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																						
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ การพัฒนากลไกการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ																						
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๓. พัฒนาและหรือแก้กฎหมายเกี่ยวกับการ บังคับโทษปรับและการดำเนินการ เมื่อผู้กระทำผิดผิดเงื่อนไขคุมประพฤติ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลที่ให้ลงโทษ อย่างอื่นนอกจากการจำคุกตามข้อ ๑.๒ เพื่อให้เกิดความเสมอภาคในการบังคับโทษ																		ศย. ,อส. , ยธ. , จน.	๒.๐๐	งบประมาณ	มีกฎหมายเกี่ยวกับการ บังคับโทษปรับและการ ดำเนินการเมื่อผู้กระทำผิด ผิดเงื่อนไขคุมประพฤติ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ศาลฯ	๑. จำนวนกฎหมายฯ ที่โทษฯ ได้รับกาจัดทำ/ พัฒนาแล้วเสร็จและ ประกาศใช้
																		ศย. ,อส. , ยธ. , จน.	งบดำเนินงาน ของ หน่วยงาน			

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																					
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ การพัฒนากลไกการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ																					
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๔. ปรับปรุงระบบอุทธรณ์ฎีกาในคดีประเภทต่างๆ เพื่อให้เกิดความเสมอภาคแก่ประชาชนผู้มีอรรถคดี																	ศย.	๒.๐๐	งบประมาณ	มีการปรับปรุงระบบอุทธรณ์ฎีกาในคดีประเภทต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเสมอภาคแก่ประชาชนผู้มีอรรถคดี	๑. จำนวนมาตรการปรับปรุงระบบอุทธรณ์ฎีกาฯ ที่ได้รับการจัดทำแล้วเสร็จ
																	ศย.	งบดำเนินงานของหน่วยงาน			
๕. ปรับปรุงกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ																	ศย.	๒.๐๐	งบประมาณ	มีการปรับปรุงกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	จำนวนบทบัญญัติของกฎหมายที่ได้รับการปรับปรุงแล้วเสร็จ

๒.๓.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

๑. ปฏิรูปการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา

๑.๑ แก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาลักษณะ ๕ ในหมวด ๑ ว่าด้วยการจับ ชั่ง จำคุกและหมวด ๓ ว่าด้วยการปล่อยชั่วคราวในประเด็นดังนี้

๑.๑.๑ การดำเนินคดีในชั้นสอบสวนให้มีการควบคุมตัวผู้ต้องหาได้เท่าที่จำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี แต่มิให้ควบคุมตัวเกิน ๔๘ ชั่วโมง หากผู้ต้องหาได้รับการปล่อยชั่วคราวและหากมีเหตุจำเป็นในการควบคุมตัวภายหลัง ๔๘ ชั่วโมงเพื่อการสอบสวน โดยมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ต้องหาจะหลบหนี ก่อเหตุร้าย ยุ้งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือขัดขวางการสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนนำตัวผู้ต้องหามาศาลเพื่อพิจารณาว่ามีเหตุซึ่งระหว่างพิจารณาหรือไม่

๑.๑.๒ ให้มีการประเมินความเสี่ยงก่อนการพิจารณาปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวนตามข้อ ๑.๑.๑ ทุกครั้ง และกำหนดให้การปล่อยชั่วคราวพึงกระทำโดยไม่มีหลักประกันเป็นหลัก

๑.๑.๓ ให้การฝากขังและปล่อยชั่วคราวมาอยู่ในชั้นตอนเดียวกัน กล่าวคือ ในวันแรกที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยมาศาล ศาลจะต้องพิจารณาว่ามีเหตุให้ควบคุมตัวบุคคลนั้นไว้ในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาหรือไม่ โดยพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการมีภาระการพิสูจน์ให้ศาลพอใจว่ามีเหตุควบคุมอันเนื่องจากผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี ก่อเหตุร้าย ยุ้งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือขัดขวางการสอบสวนหรือพิจารณา โดยหากศาลเห็นว่ามิเหตุควบคุมตัวย่อมมีเหตุให้สั่งขัง แต่หากไม่มีเหตุให้ควบคุมตัวต้องปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยไปซึ่งจะทำให้ไม่มีกระบวนการ “ปล่อยชั่วคราว” อีก

๑.๑.๔ กำหนดให้มีการประเมินความเสี่ยงผู้ต้องหาหรือจำเลยก่อนการพิจารณาในข้อ ๑.๑.๓ ทุกครั้ง

๑.๑.๕ กำหนดให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีทนายอยู่ด้วยทุกครั้งเมื่อมีการพิจารณาเรื่องขังและปล่อยชั่วคราวโดยหากผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีทนายต้องมีการจัดหาทนายให้

๑.๑.๖ ถอดข้อพิจารณาเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของหลักประกันออกจากเกณฑ์ในการพิจารณาให้ปล่อยหรือไม่ และเปิดกว้างให้ผู้มีอำนาจในการสั่งปล่อยชั่วคราวใช้ดุลพินิจปล่อยหรือไม่ปล่อยโดยจะให้ทำสัญญาประกันหรือไม่ก็ได้

๑.๑.๗ กำหนดให้การเรียกหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวทุกครั้งต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจและรายได้ของผู้ต้องหาหรือจำเลยประกอบ และให้การเรียก

หลักประกันจนเกินฐานะทางเศรษฐกิจหรือรายได้ของผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นการเรียกประกัน “เกินสมควร” ซึ่งจะกระทำมิได้

๑.๑.๘ กำหนดให้ศาลทบทวนคำสั่งขังผู้ต้องหาหรือจำเลยในระหว่างพิจารณาเป็นระยะๆ เมื่อครบรอบระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่ต้องมีผู้ใดร้องขอ และให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการแล้วแต่กรณีในการแสดงเหตุผลและหลักฐานจนเป็นที่พอใจของศาลว่าการปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้นในระหว่างพิจารณาไม่มีมาตรการใดรับประกันได้ว่าจะไม่เกิดการหลบหนีหรือก่อเหตุร้ายภายหลังปล่อย

๑.๑.๙ กำหนดอำนาจหน้าที่ให้เจ้าพนักงานศาลจับผู้หลบหนีหรือผิดเงื่อนไขของศาลในการปล่อยชั่วคราวได้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการติดตามจับกุม

๑.๑.๑๐ กำหนดเพิ่มฐานความผิดสำหรับผู้จงใจหลบหนีหรือผิดเงื่อนไขของศาลในการปล่อยชั่วคราวและกำหนดให้การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นการละเมิดอำนาจศาลเพื่อให้ความผิดดังกล่าวเป็นมาตรการป้องปรามมิให้เกิดการหลบหนีหรือผิดเงื่อนไขแทนที่การเรียกเงินหรือทรัพย์สินเป็นหลักประกัน

๑.๒ มีกฎหมาย กฎ หรือระเบียบจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะเพื่อรับผิดชอบการประเมินความเสี่ยงและกำกับดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราวเพื่อทำหน้าที่ในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมินความเสี่ยงของผู้ต้องหาหรือจำเลยเสนอผู้มีอำนาจในการสั่งขังหรือปล่อยตลอดจนมีหน้าที่ในการกำกับดูแลผู้ต้องหาหรือจำเลยให้เป็นไปตามเงื่อนไขหลังปล่อยชั่วคราวโดยกำหนดอัตราค่าจ้างและงบประมาณให้เหมาะสมกับภารกิจ

๑.๓ มีกฎหมาย กฎ หรือระเบียบรองรับงานคลินิกจิตสังคมในระบบศาลโดยกำหนดให้คลินิกจิตสังคมเป็นหนึ่งในมาตรการกำกับดูแลหลังปล่อยชั่วคราวที่นำมาใช้ได้และให้มีการกำหนดอัตราค่าจ้างและงบประมาณให้เหมาะสมกับภารกิจ

๒. ปรับปรุงโทษปรับในคดีอาญาโดยนำระบบโทษปรับตามความสามารถในการชำระของผู้กระทำผิด (Day Fines System) มาใช้เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

๒.๑ แก้ไขประมวลกฎหมายอาญาในส่วนบททั่วไปเกี่ยวกับการลงโทษหรือให้มีกฎหมายกลางกำหนดให้การปรับตามความสามารถในการชำระของผู้กระทำผิด (Day Fines) เป็นโทษซึ่งมาแทนที่โทษปรับเดิมที่กำหนดเป็นอัตราคงที่ในกฎหมายที่มีความผิดอาญาทุกฉบับโดยให้มีรายละเอียดเพิ่มเติมดังนี้

๒.๑.๑ กำหนดนิยามหรือมีบทบัญญัติให้ชัดเจนว่าการปรับตามความสามารถในการชำระฯ คือการคำนวณค่าปรับโดยนำหน่วยการปรับ (Day Fines Unit) ซึ่งกำหนดจากระดับความรุนแรงของการกระทำผิด (Severity Scale) มาคูณกับมูลค่าการปรับในแต่ละหน่วยซึ่งกำหนดจากรายได้หรือความสามารถในการชำระของผู้กระทำผิด

๒.๑.๒ ให้มีการจัดระดับชั้นความรุนแรงของความผิดเพื่อกำหนดโทษปรับ โดยอาจเทียบเคียงหรือแปลงจากอัตราโทษจำคุก และกำหนดช่วงหน่วยวันปรับที่ศาลอาจกำหนดได้ในแต่ละระดับชั้นความผิด

๒.๑.๓ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่สามารถชำระค่าปรับได้โดยมีเหตุสมควร กำหนดให้อำนาจศาลในการเปลี่ยนจากโทษปรับเป็นมาตรการอื่นที่ไม่ใช่การขังหรือควบคุมตัว เช่น ทำงานบริการสังคม หรือทำงานสาธารณประโยชน์ หรือบังคับโทษปรับด้วยการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้อง และกำหนดให้ชัดเจนว่าการกักขังหรือจำคุกแทนค่าปรับจะกระทำได้ในกรณีจำกัดเท่านั้น คือเมื่อเป็นที่ชัดเจนว่าผู้กระทำความผิดสามารถชำระค่าปรับได้แต่จงใจหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับ หรือเมื่อเปลี่ยนมาเป็นให้ทำงานบริการสังคมหรือมาตรการอย่างอื่นแทนแล้วผู้กระทำความผิดจงใจไม่ปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดให้ใหม่ หรือกรณีมีการยึดหรืออายัดเพื่อชำระค่าปรับผู้กระทำความผิดจงใจดำเนินการอย่างใดๆ เพื่อขัดขวางการบังคับคดีนั้น

๒.๑.๔ กรณีศาลให้เปลี่ยนไปใช้มาตรการอื่นแทนโทษปรับ มิใช่การบังคับโทษปรับด้วยการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้อง ให้กำหนดอัตราค่าปรับเปลี่ยนจากโทษปรับ โดยถือเอาตามระดับชั้นความผิดมิใช่จากจำนวนค่าปรับ

๒.๑.๕ กำหนดให้มีเจ้าพนักงานในการบังคับโทษปรับโดยเฉพาะ โดยให้มีอำนาจหน้าที่กำหนดแผนการชำระค่าปรับของจำเลยซึ่งอาจมีการปรับเปลี่ยนแผนตามพฤติการณ์ที่เปลี่ยนไปและให้ผ่อนชำระได้ตามความเหมาะสม แต่ระยะเวลาผ่อนชำระต้องไม่เกินระยะเวลาสูงสุดตามที่กฎหมายกำหนด เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น และให้มีอำนาจหน้าที่ในการทวงถามให้ชำระค่าปรับ ตลอดจนยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องและขายทอดตลาดเพื่อบังคับค่าปรับได้

๒.๒ แก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยให้มีรายละเอียดดังนี้

๒.๒.๑ กำหนดให้ขั้นตอนการพิจารณาลงโทษปรับว่าสมควรปรับหรือไม่และปรับเท่าไรเป็นอีกขั้นตอนหนึ่งแยกต่างหากจากการพิจารณาพิพากษาว่าจำเลยกระทำความผิดหรือไม่ โดยในขั้นตอนนี้ให้เป็นหน้าที่ของคู่ความทุกฝ่ายในการนำเสนอข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจ รายได้และทรัพย์สินของจำเลย พร้อมทั้งโทษที่ขอให้ศาลกำหนด ให้ศาลทำการไต่สวนและพิจารณากำหนดโทษตามที่เห็นสมควรโดยอาจลงโทษเบากว่าหรือหนักกว่าคำขอของคู่ความได้

๒.๒.๒ ในการไต่สวนเพื่อพิจารณาโทษ ให้ศาลมีอำนาจเรียกดูข้อมูลเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจ รายได้และทรัพย์สินของจำเลย เช่น เอกสารการชำระภาษี เอกสารเกี่ยวกับหนี้สินที่มีต่อสถาบันการเงิน เป็นต้น จากบุคคลภายนอกได้ ตลอดจนมีอำนาจให้พนักงานคุมประพฤติสืบเสาะและพินิจในประเด็นดังกล่าว

๒.๒.๓ กำหนดให้พนักงานสอบสวนสืบหาข้อมูลเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจ รายได้และทรัพย์สินของผู้ต้องหา และให้พนักงานอัยการระบุข้อเท็จจริงดังกล่าวในคำฟ้องด้วย

๓. พัฒนาหรือแก้ไขกฎหมายเพื่อให้ศาลนำมาตรการลงโทษอย่างอื่นมาบังคับใช้กับ ผู้กระทำความผิดได้โดยไม่ต้องวางโทษจำคุกก่อน

๓.๑ แก้ไขประมวลกฎหมายอาญาในส่วนบททั่วไปเกี่ยวกับโทษโดยให้มีรายละเอียดต่อไปนี้

๓.๑.๑ เพิ่มประเภทของโทษที่มีความรุนแรงน้อยกว่าการจำคุกและกักขังหรือ โทษระดับกลาง (Intermediate Sanctions) ให้ศาลสามารถนำมาใช้ได้ เช่น การตัดเตือน การห้ามเข้าหรือออกนอกเขตกำหนด การให้เข้ารับการอบรมหรือบำบัดฟื้นฟูเพื่อแก้ปัญหา ต่างๆ การห้ามขับขี่ยานพาหนะ การพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตใดๆ เป็นต้น และให้นำ วิธีการเพื่อความปลอดภัยมารวมอยู่เป็นโทษประเภทใหม่นี้ด้วย

๓.๑.๒ กำหนดให้ในกรณีที่ศาลจะลงโทษจำคุกกระยะสั้นและพฤติการณ์กับ สภาพความผิดไม่รุนแรง ให้ศาลลงโทษระดับกลางรวมถึงโทษปรับแทนโทษจำคุกได้

๓.๑.๓ กำหนดให้เมื่อมีการฝ่าฝืนคำสั่งของศาลที่เป็นโทษระดับกลางตามข้อ ๓.๑.๑ หรือฝ่าฝืนเงื่อนไขในการคุมประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๕๖ ให้ศาลมีดุลพินิจกำหนดโทษระดับกลางอื่นหรือเงื่อนไขในการคุมประพฤติแล้วแต่กรณี ที่เข้มงวดขึ้นเป็นลำดับไปได้ (graduated sanctions) แต่หากเห็นว่าจำเลยจงใจฝ่าฝืน และไม่มีมาตรการใดที่อาจฟื้นฟูแก้ไขจำเลยได้อีกก็ให้ศาลมีอำนาจลงโทษจำคุกได้

๓.๑.๔ กำหนดเจ้าพนักงานที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตาม มาตรการอันเป็นโทษระดับกลางเป็นการเฉพาะโดยอาจเป็นเจ้าพนักงานคนเดียวกับเจ้า พนักงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับโทษปรับในข้อ ๒.๑.๕

๓.๒ แก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยให้ขั้นตอนการพิจารณาลงโทษ เป็นอีกขั้นตอนหนึ่งแยกต่างหากจากการพิจารณาพิพากษาว่าจำเลยกระทำผิดหรือไม่ ใน ทำนองเดียวกับขั้นตอนในการพิจารณาลงโทษปรับตามข้อ ๒.๒.๑ โดยให้เป็นขั้นตอนเดียวกัน ในขั้นตอนนี้ให้เป็นหน้าที่ของคู่ความทุกฝ่ายในการนำเสนอข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน เกี่ยวกับพฤติการณ์ต่าง ๆ ของจำเลยพร้อมทั้งโทษที่ขอให้ศาลกำหนด ให้ศาลทำการไต่ สวนและพิจารณากำหนดโทษตามที่เห็นสมควร โดยอาจลงโทษเบากว่าหรือหนักกว่าคำขอ ของคู่ความได้

๔. พัฒนามาตรการการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวให้มีประสิทธิภาพ แก้ไข เพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๔ และมาตรา ๓๙ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักขังตามประมวลกฎหมายอาญาและยกร่างพระราชบัญญัติระบบการติดตามตัวโดยการ ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๕. ปรับปรุงกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแก้ไข
บรรพ ๒ หนี้ และบรรพ ๓ เอกเทศสัญญา

๖. ปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญา (อุทธรณ์ ฎีกา) เพื่อให้ระบบอุทธรณ์ฎีกามีความเสมอภาคขึ้น

๒.๔ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ การปรับกระบวนการทัศน์ในการบริหารงานยุติธรรม เพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม

๒.๔.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) สังคมมีความปลอดภัยอย่างยั่งยืนจากการปรับกระบวนการทัศน์ในการบริหารงานยุติธรรม
- ๒) ความเป็นธรรมในสังคมเพิ่มขึ้นจากการปรับกระบวนการทัศน์ในการบริหารงานยุติธรรม
- ๓) การแก้ไขปัญหาเสพติดโดยการบังคับใช้กฎหมายเสพติดบนพื้นฐานของหลักฐานเชิงประจักษ์และการใช้หลักเศรษฐศาสตร์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๔) การกระทำผิดซ้ำลดลง
- ๕) การกำหนดโทษอาญามีความเหมาะสม โปร่งใส ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของการทำความผิด
- ๖) การบูรณาการฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องหา/จำเลยระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๗) การเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๔.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

พ.ศ. ๒๕๖๑ – พ.ศ. ๒๕๖๔

๒.๔.๓ ตัวชี้วัด

- ๑) จำนวนคดีความผิดเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินที่มีการรับแจ้งความร้องทุกข์/กล่าวโทษโดยตำรวจ
- ๒) ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- ๓) จำนวนข้อร้องเรียนของประชาชนผู้มีอรรถคดีที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม
- ๔) ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อความเป็นธรรมจากการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม
- ๕) จำนวนคดีความผิดเกี่ยวกับการจำหน่ายยาเสพติดที่ถูกจับกุม
- ๖) จำนวนผู้เสพและผู้ติดยาเสพติด ที่ได้รับการบำบัดฟื้นฟู
- ๗) ร้อยละของคดียาเสพติด/คดีอาญาอื่นที่ผู้พิพากษากำหนดโทษตามอัตราโทษที่ระบุไว้ในแนวทางการกำหนดโทษ

๘) สถิติการกระทำผิดซ้ำภายใน ๑ ปีของผู้พ้นโทษจากเรือนจำ ผู้ถูกคุมประพฤติ
ภายหลังพ้นกำหนดคุมประพฤติ ผู้พ้นการฝึกอบรมจากสถานพินิจ และผู้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของ
มาตรการพิเศษแทนการฟ้องคดี

๙) ร้อยละของผู้พ้นโทษที่ออกจากเรือนจำแล้วมีงานทำที่เหมาะสม

๑๐) สัดส่วนของผู้พ้นโทษที่สามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข

๑๑) จำนวนชุมชน สถาบันทางสังคมที่มีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและ
ลดการกระทำผิดซ้ำ

๑๒) ร้อยละของจำเลยที่ถูกลงโทษจำคุก

๑๓) จำนวนสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีส่วนแสดงความคิดเห็นต่อ
แนวทางการกำหนดโทษคดีอาญา

๑๔) ร้อยละของคู่ความ/ผู้เสียหายที่มีส่วนร่วมในการนำเสนอข้อเท็จจริงในขั้นตอน
การกำหนดโทษ

๑๕) ระดับความสำเร็จของการบูรณาการฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องหา/จำเลย
ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม

๑๖) ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ข้อมูลต่อความถูกต้องและความทันสมัยของข้อมูล
ที่ได้จากฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องหา/จำเลย

๑๗) ระดับความสำเร็จของการดำเนินมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการ
ยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน

๒.๔.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

วงเงิน ๔๗๑.๐๐ ล้านบาท

แหล่งเงิน เงินงบประมาณ

๒.๔.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ การปรับกระบวนการทศน์ในการบริหารงานยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๑. กำหนดนโยบายและมาตรการการบังคับใช้กฎหมายยาเสพติดบนพื้นฐานของหลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence-based drug policy)																	ดร. , อส. , ศย. , ยช. , สธ. , ปปส. , จน.	๓๑.๐๐	งบประมาณ	มีนโยบายและการบังคับใช้กฎหมายยาเสพติดบนพื้นฐานของหลักฐานเชิงประจักษ์	๑. จำนวนมาตรการฯ ตามแผนที่ได้รับการจัดทำแล้วเสร็จ
																	ดร. , อส. , ศย. , ยช. , สธ. , ปปส. , จน.	งบดำเนินงานของหน่วยงาน			

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																								
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ การปรับกระบวนการทศน์ในการบริหารงานยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม																								
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๑.๑ แก้ไขกฎหมายให้มีการทบทวนการจำแนกประเภทยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์เป็นระยะเพื่อให้สอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับอันตรายของสารเสพติดแต่ละประเภท																		ปปส. , สธ.	๒.๐๐	งบประมาณ				
๑.๒ พัฒนาระบบการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาและติดยาเสพติดบนพื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุของการติดยาเสพติดและกระบวนการหยุดใช้ยาเสพติด																		สธ. , ยธ. , ปปส. , ตร. , อส. , ศย. , จน.	๗.๐๐	งบประมาณ				
๑.๓ ดำเนินมาตรการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด (harm reduction) ควบคู่ไปกับการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาให้หยุดใช้ยาเสพติด																		สธ.	๒.๐๐	งบประมาณ				

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																								
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ การปรับกระบวนการทัศน์ในการบริหารงานยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม																								
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๑.๔ ใช้หลักเศรษฐศาสตร์ในการทบทวนและแก้ไขกฎหมายปราบปรามผู้ค้าและผู้ผลิตยาเสพติดโดยเฉพาะการใช้กลไกตลาดและกลไกราคาเพื่อลดแรงจูงใจในการค้ายาเสพติด ทั้งนี้โดยพิจารณาประกอบกับประสบการณ์ความสำเร็จในต่างประเทศและบริบทของสังคมไทย																		ปปส.	๒.๐๐	งบประมาณ				
๑.๕ ทบทวน บัญญัติกฎหมายและสร้างแนวปฏิบัติของทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเพื่อจูงใจให้ผู้เสพยาเสพติดเข้ารับการช่วยเหลือหรือการบำบัดฟื้นฟู																		ปปส. , ตร. , อส. ศย. , สธ. , ธน.	๖.๐๐	งบประมาณ				

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ การปรับกระบวนการทศน์ในการบริหารงานยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๑.๖ จัดให้มีกระบวนการทางกฎหมายที่เปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดหรือมีข้อพิพาทซึ่งคดียาเสพติดได้รับการบำบัดฟื้นฟูภายใต้การกำกับดูแลที่เหมาะสม																	ศย. , ยธ. , ปปส. , ตร. , อส. , พม. , จน.	๗.๐๐	งบประมาณ		
๑.๗ แก้ไขกฎหมายและแนวทางการกำหนดโทษในคดียาเสพติดให้มีความได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของความผิดมากขึ้น																	ศย. , ปปส. , ยธ., ตร. , จน.	๕.๐๐	งบประมาณ		

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																						
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ การปรับกระบวนการทศน์ในการบริหารงานยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม																						
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๒. กำหนดให้การลดการกระทำผิดซ้ำเป็นเป้าหมายการดำเนินงานของทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา																	ตร. , อส. , ศย. , ยธ. , ชน.	๑๘.๐๐	งบประมาณ	ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีเป้าหมายการดำเนินงานในการลดการกระทำผิดซ้ำ	๑. จำนวนหน่วยงานฯ ที่ประกาศเป้าหมายในการลดการกระทำผิดซ้ำ	
																		งบดำเนินงานของหน่วยงาน			๒. จำนวนมาตรการฯ ลดการกระทำผิดซ้ำตามแผนฯ ที่ได้รับการจัดทำแล้วเสร็จ	
																			งบดำเนินงานของหน่วยงาน			๓. จำนวนหน่วยงานฯ ที่ได้นำมาตรการฯ ไปปฏิบัติ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																					
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ การปรับกระบวนการทศน์ในการบริหารงานยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม																					
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๒.๑ พัฒนาตัวชี้วัดด้านการลดการกระทำผิดซ้ำ ระบบและเครื่องมือการประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำเพื่อให้ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมนำไปใช้อย่างเป็นมาตรฐานเดียวกัน																	ยธ.	๑.๐๐	งบประมาณ		
๒.๒ ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทั้งในและนอกเรือนจำ ระบบเลื่อนชั้นนักโทษ ลดวันต้องโทษ พักการลงโทษและอภัยโทษกลุ่มให้สอดคล้องกับเครื่องมือประเมินความเสี่ยงที่พัฒนาขึ้น																	ยธ. , ธน.	๔.๐๐	งบประมาณ		
๒.๓ พัฒนาและแก้ไขกฎหมายเพื่อลดอุปสรรคในการกลับคืนสู่สังคมของผู้พ้นจากการคุมประพฤติและผู้พ้นโทษที่มีความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำน้อย เช่น กฎหมายที่จำกัดสิทธิในการประกอบอาชีพ กฎหมายเกี่ยวกับประวัติอาชญากรรม เป็นต้น																	ยธ.	๒.๐๐	งบประมาณ		

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																						
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ การปรับกระบวนการทศน์ในการบริหารงานยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม																						
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๒.๔ พัฒนาและแก้ไขกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อให้มีการไต่ถามหรือยุติคดีอาญาที่ผู้กระทำความผิดมีความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำน้อย โดยมีการถ่วงดุลการใช้ดุลพินิจทุกขั้นตอน และให้ศาลใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยหรือการคุมประพฤติกับผู้กระทำผิดเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ																		ตร. , อส. , ศย. , ยธ.	๒.๐๐	งบประมาณ		
๒.๕ พัฒนาหลักเกณฑ์ให้ศาลกำหนดระยะเวลาจำคุกขั้นต่ำก่อนที่จำเลยในความผิดบางประเภทจะมีสิทธิได้รับการลดโทษหรือพักการลงโทษและกำหนดมาตรการติดตามควบคุมผู้พ้นจากการคุมประพฤติและผู้พ้นโทษที่มีความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำสูงที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น การบัญญัติกฎหมายให้มีการขึ้นทะเบียนผู้กระทำผิดที่เป็นอันตรายแก่สังคมซึ่งพ้นโทษแล้ว เป็นต้น																		ศย. , ยธ. , ตร.	๒.๐๐	งบประมาณ		

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ การปรับกระบวนการทัศน์ในการบริหารงานยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๒.๖ สร้างกลไกการประสานงานระหว่าง หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมด้วยกัน และหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมกับ ชุมชน สถาบันทางสังคมและหน่วยงานอื่นๆ เพื่อลดการกระทำผิดซ้ำ																	ตร. , อส. , ศย. , ยธ. , ปปส. , พม. , จน.	๖.๐๐	งบประมาณ		
๒.๗ พัฒนาระบบสงเคราะห์ผู้กระทำผิด หลังปล่อยตัว รวมถึงมาตรการจูงใจให้ ภาคเอกชนรับผู้พ้นโทษเข้าทำงาน																	ยธ.	๑.๐๐	งบประมาณ		

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																					
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ การปรับกระบวนการทศน์ในการบริหารงานยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม																					
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๓. ปฏิรูประบบการกำหนดโทษอาญาที่มีความเหมาะสม โปร่งใส เปิดรับการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง และมีความได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของความผิดมากขึ้น																	ศย.	๑๘.๐๐	งบประมาณ	ระบบการกำหนดโทษทางอาญาได้รับการปฏิรูปให้มีความเหมาะสม โปร่งใส และเปิดรับการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องมากยิ่งขึ้น	๑.จำนวนมาตรการตามแผนที่ได้รับการจัดทำแล้วเสร็จ
																		งบดำเนินงานของหน่วยงาน			

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																						
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ การปรับกระบวนการทัศน์ในการบริหารงานยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม																						
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๓.๑ แก้ไขกฎหมายจัดให้มีองค์กรสังกัดศาลยุติธรรมที่มีภารกิจโดยตรงในการจัดทำแนวทางการกำหนดโทษอาญา การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการกำหนดโทษอาญาและการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่สาธารณชนเกี่ยวกับการกำหนดโทษอาญา ๓.๒ จัดทำฐานข้อมูลการกำหนดโทษอาญาเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย ติดตามประเมินผลการกำหนดโทษตามแนวทางการกำหนดโทษ และใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการกำหนดโทษของศาล ๓.๓ องค์กรที่จัดตั้งขึ้นจัดทำร่างแนวทางการกำหนดโทษอาญาโดยคำนึงถึงหลักการลงโทษอย่างได้สัดส่วน และหลักการใช้โทษจำคุกเท่าที่จำเป็น โดยต้องรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างแนวทางการดังกล่าวจากสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง																	ศย.	๒.๐๐	งบประมาณ			
																		ศย.	๑๐.๐๐	งบประมาณ		
																		ศย.	๒.๐๐	งบประมาณ		

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																								
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ การปรับกระบวนการทัศน์ในการบริหารงานยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม																								
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๓.๔ แก้ไขกฎหมายกำหนดให้มีกระบวนการพิจารณาเพื่อกำหนดโทษแยกต่างหากจากกระบวนการพิจารณาความผิดหรือบริสุทธิ์ของจำเลยโดยให้คู่ความกับผู้เสียหายมีส่วนร่วมในการนำเสนอข้อเท็จจริงในขั้นตอนของการกำหนดโทษด้วย																	ศย.	๒.๐๐	งบประมาณ					
๓.๕ กำหนดกลไกการติดตามประเมินผลการใช้แนวทางการกำหนดโทษเป็นระยะโดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินผลด้วย																	ศย.	๒.๐๐	งบประมาณ					

[illegible]

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																					
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ การปรับกระบวนการทัศน์ในการบริหารงานยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม																					
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๕. จัดตั้งหน่วยงานเจ้าพนักงานบังคับทางอาญา (Court Marshal) เพื่อบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลในคดีอาญาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น โทษปรับ โทษริบทรัพย์สิน การติดตามจับกุมผู้หลบหนีในชั้นพิจารณา และการบังคับตามสัญญาประกัน รวมถึงการสนับสนุนให้หน่วยงานอื่นเป็นผู้ดำเนินการดังกล่าว																	ศย.	๒๙๒.๐๐	งบประมาณ	มีหน่วยงานเจ้าพนักงานบังคับทางอาญาเพื่อบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลในคดีอาญาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	หน่วยงานเจ้าพนักงานบังคับคดีอาญาได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วเสร็จและดำเนินงาน

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																								
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ การปรับกระบวนการทศน์ในการบริหารงานยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม																								
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๖. จัดตั้งศาลหรือแผนกคดีชำนาญพิเศษและมีวิธีพิจารณาคดีที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมเพื่อบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด																	ศย.	๗๖.๐๐	งบประมาณ	มีศาลหรือแผนกคดีชำนาญพิเศษและมีวิธีพิจารณาคดีที่เหมาะสมกับบริบทของสังคม	๑ จำนวนศาลหรือแผนกคดีชำนาญพิเศษฯ ได้รับการจัดตั้งขึ้น			
																	ศย.	๒.๐๐	งบประมาณ		๒ จำนวนกฎหมายกำหนดวิธีพิจารณาคดีฯ ได้รับการจัดทำแล้วเสร็จและประกาศใช้			
																	ศย.	งบดำเนินงานของหน่วยงาน	๓ จำนวนศาลชำนาญพิเศษที่ได้รับการเสริมสร้างศักยภาพ					
																	ศย.	งบดำเนินงานของหน่วยงาน	๔ จำนวนหน่วยงานที่ปฏิบัติตามกฎหมาย					

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																								
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ การปรับกระบวนการทศน์ในการบริหารงานยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม																								
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๖.๑ จัดตั้งศาลคดีสิ่งแวดล้อมและมีวิธีพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมเป็นการเฉพาะ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปตามเจตนารมณ์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น กำหนดอำนาจฟ้องของผู้เสียหายให้ครอบคลุมมากขึ้น ให้มีวิธีการแก้ไขฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในระหว่างดำเนินคดี มีวิธีการสืบพยานผู้เชี่ยวชาญเพื่อเข้ามาช่วยในการค้นหาความจริง เป็นต้น																	ศย.	๗๖.๐๐	งบประมาณ					

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ การปรับกระบวนการทศน์ในการบริหารงานยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๖.๒ จัดตั้งศาลคดีจราจรหรือแผนกคดีจราจรในศาลยุติธรรม และมีวิธีพิจารณาคดีจราจรเป็นการเฉพาะ เช่น กำหนดลักษณะคดีจราจรที่มีพฤติการณ์ที่เป็นอันตรายต่อสังคมอย่างร้ายแรง เช่น ฝ่าฝืนสัญญาณไฟจราจร ให้อยู่ในอำนาจพิจารณาคดีของศาลเท่านั้น โดยใช้ใบสั่งเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นคำฟ้องโดยไม่ต้องสอบสวน เป็นต้น ๖.๓ เสริมสร้างศักยภาพของศาลชั้นอุทธรณ์ที่มีอยู่แล้ว คือ ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลล้มละลาย ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร และศาลเยาวชนและครอบครัวให้เข้มแข็งและบ่มเพาะความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านให้มากยิ่งขึ้น																ศย. , ตช. , กรมการขนส่งทางบกฯ	๒.๐๐	งบประมาณ			
																	ศย.	งบดำเนินงาน ของ หน่วยงาน			

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																					
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ การปรับกระบวนการทัศน์ในการบริหารงานยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม																					
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๗. พัฒนาและแก้ไขกฎหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม																	คกก. ปฏิรูปฯ ศย. , ยธ. , ตช.	๒๘.๐๐	งบประมาณ	มีการพัฒนาและแก้ไขกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	๑. จำนวนกฎหมายที่ได้รับการพัฒนาและแก้ไขแล้วเสร็จและประกาศใช้
																		งบดำเนินงานของหน่วยงาน			

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																								
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ การปรับกระบวนการทศน์ในการบริหารงานยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม																								
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๗.๑ แก้ไขประมวลกฎหมายอาญาภาค ๒ ความผิด ลักษณะ ๕ ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชนให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยองค์กรอาชญากรรม ๗.๒ แก้ไขกฎหมายการพนันให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและรูปแบบการกระทำผิดที่เปลี่ยนแปลง ๗.๓ แก้ไขกฎหมายคนเข้าเมืองและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการขอส่งผู้ร้ายข้ามแดน ๗.๔ แก้ไขกฎหมายเพื่อป้องกันการหลบหนีของผู้ต้องหาหรือจำเลยและมีให้การหลบหนีเป็นอุปสรรคในการดำเนินคดี เช่น การกำหนดความผิดฐานหลบหนีการปล่อยชั่วคราว การไม่นับระยะเวลาหลบหนีเข้าในอายุความ เป็นต้น																	คกก. ปฏิรูปฯ	๓.๐๐	งบประมาณ					
																		คกก. ปฏิรูปฯ	๓.๐๐	งบประมาณ				
																		คกก. ปฏิรูปฯ	๓.๐๐	งบประมาณ				
																		คกก. ปฏิรูปฯ	๓.๐๐	งบประมาณ				

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																								
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ การปรับกระบวนการทศน์ในการบริหารงานยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม																								
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๗.๕ ทบทวนบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีการเพื่อความปลอดภัยในประมวลกฎหมายอาญาตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างโทษกับวิธีการเพื่อความปลอดภัย เช่น พิจารณายกระดับการห้ามประกอบอาชีพบางอย่างขึ้นเป็นโทษเป็นต้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการป้องกันความปลอดภัยของสังคมมากขึ้น																	ศย.	๒.๐๐	งบประมาณ					
๗.๖ พัฒนากฎหมายกำหนดมาตรฐานการรักษาความปลอดภัยอาคาร สถานที่ และทรัพย์สินเบื้องต้นสำหรับธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูงที่จะถูกประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน โดยให้ภาคธุรกิจมีส่วนรับผิดชอบในการรักษาความปลอดภัยและมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานดังกล่าว และกำหนดมาตรการกำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานดังกล่าวอย่างเหมาะสมและไม่เป็นภาระเกินสมควร																	ตช.	๒.๐๐	งบประมาณ					

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																								
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ การปรับกระบวนการทัศน์ในการบริหารงานยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม																								
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๗.๗ พัฒนาหลักเกณฑ์การกำหนดให้ ความผิดอาญาบางฐานเป็นความผิดอันยอม ความได้																	ยธ.	๒.๐๐						
๗.๘ พัฒนามาตรการทางกฎหมายในการ ป้องกันและปราบปรามการขัดขวาง บิดเบือนและแทรกแซงการปฏิบัติงานของ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม																	คกก. ปฏิรูปฯ ศย.	๓.๐๐						
๗.๙ พัฒนามาตรการในการป้องกันการใช้ สิทธิฟ้องคดีอาญาโดยไม่สุจริต																	ศย.	๒.๐๐						
๗.๑๐ ปรับปรุงกลไกและกระบวนการรับ ทรัพย์สินทั้งทางแพ่งและอาญาให้มี ประสิทธิภาพและมีมาตรการคุ้มครองผู้เสียหาย เป็นมาตรฐานเดียวกัน																	คกก. ปฏิรูปฯ ศย.	๓.๐๐						
๗.๑๑ ทบทวนและแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่า ด้วยการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่																	ศย.	๒.๐๐						

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																						
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ การปรับกระบวนการทศน์ในการบริหารงานยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม																						
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๘. เพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรม สำหรับเด็กและเยาวชน																		ศย. , ยธ.	๖.๐๐		มีมาตรการเพิ่ม ประสิทธิภาพ กระบวนการยุติธรรม สำหรับเด็กและ เยาวชน	๑. จำนวนมาตรการ ตามแผนฯ ที่ได้รับ การจัดทำแล้วเสร็จ ๒. จำนวนหน่วยงาน ที่นำมาตรการไป ปฏิบัติ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																								
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ การปรับกระบวนการทัศน์ในการบริหารงานยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม																								
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๘.๑ จัดตั้งหน่วยงานประสานและขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน																	ศย. , ยธ.	งบดำเนินงานของหน่วยงาน						
๘.๒ ให้ความสำคัญกับการให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชน การสังคมสงเคราะห์ และการคุ้มครองเด็กที่ยังไม่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เพื่อป้องกันการกระทำผิด																	ศย. , ยธ.	งบดำเนินงานของหน่วยงาน						
๘.๓ กำหนดนโยบายด้านเด็กและเยาวชนตลอดจนมาตรการบำบัดฟื้นฟูบนพื้นฐานของหลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence-based policy) ใช้การประเมินความเสี่ยงเพื่อกำหนดมาตรการดูแลที่เหมาะสม																	ศย. , ยธ.	๒.๐๐	งบประมาณ					

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ : การปรับกระบวนการทัศน์ในการบริหารงานยุติธรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยและความเป็นธรรมในสังคม

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๘.๔ พัฒนาประสิทธิภาพและแก้ไขข้อขัดข้องในการใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญากับเด็กและเยาวชน																	ศย. , ยธ.	๒.๐๐	งบประมาณ		
๘.๕ พัฒนามาตรการบังคับทางกฎหมายแก่ผู้จงใจไม่ชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรตามคำพิพากษา																	ศย. , ยธ.	๒.๐๐	งบประมาณ		

๒.๔.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

๑. การกำหนดนโยบายและการบังคับใช้กฎหมายยาเสพติดบนพื้นฐานของหลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence-based drug policy)

๑.๑ แก้ไขกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษและกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทอย่างน้อยในประเด็นดังนี้

๑.๑.๑ กำหนดให้มีการทบทวนการจำแนกประเภทยาเสพติดกับวัตถุออกฤทธิ์เป็นระยะ

๑.๑.๒ กำหนดให้การดำเนินมาตรการลดอันตรายจากยาเสพติดเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

๑.๑.๓ กำหนดเงื่อนไขให้การผลิตและจำหน่ายยาเสพติดให้โทษบางประเภทโดยหน่วยงานของรัฐสามารถกระทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

๑.๑.๔ กำหนดโทษในความผิดฐานจำหน่ายนำเข้าและส่งออกยาเสพติดโดยพิจารณาปริมาณยาเสพติดในคดีควบคู่ไปกับบทบาทของผู้กระทำผิดในเครือข่ายยาเสพติด

๑.๑.๕ กำหนดให้ใช้มาตรการอื่นแทนการลงโทษกับผู้เสพและผู้ครอบครองยาเสพติดไว้เพื่อเสพ

๑.๒ แก้ไขกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดโดยกำหนดให้หน่วยงานทางสาธารณสุขเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

๑.๓ ยกเว้นกฎหมายให้มีการจัดตั้งหรือจัดให้มีศาลเพื่อบำบัดยาเสพติดอย่างน้อยในระบบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๒. กำหนดให้การลดการกระทำผิดซ้ำเป็นเป้าหมายการดำเนินงานของทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยดำเนินการแก้ไขกฎหมายคุ้มครองสิทธิกฎหมายราชทัณฑ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องหรือยกเว้นกฎหมายเพื่อลดการกระทำผิดซ้ำขึ้นเป็นการเฉพาะอย่างน้อยต้องมีเนื้อหาต่อไปนี้

๒.๑ กำหนดให้กระทรวงยุติธรรมพัฒนาตัวชี้วัดด้านการลดการกระทำผิดซ้ำตลอดจนระบบและเครื่องมือประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำ

๒.๒ กำหนดให้แต่ละหน่วยงานนำตัวชี้วัดเรื่องการลดการกระทำผิดซ้ำไปใช้ประเมินผลการปฏิบัติงาน และนำระบบกับเครื่องมือประเมินความเสี่ยงไปใช้ในการปฏิบัติงานในส่วนที่รับผิดชอบ เช่น การใช้ดุลพินิจจัดให้มีการไต่ถามหรือยุติคดี การสั่งคดี การใช้

ดุลพินิจกำหนดโทษ การจัดทำรายงานการสืบเสาะและพินิจ การจัดชั้นนักโทษ การลดวันต้องโทษ การพักการลงโทษ เป็นต้น

๒.๓ พัฒนาและแก้ไขกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดมาตรการใกล้เคียงหรือยุติคดีสำหรับคดีที่ผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ซึ่งมีความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำน้อยโดยกำหนดประเภทคดี มาตรการแก้ไขฟื้นฟูเพื่อลดกระทำผิดซ้ำ การเยียวยาผู้เสียหาย และการกำกับดูแลการใช้ดุลพินิจทุกขั้นตอน และให้ศาลใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยหรือการคุมประพฤติกับผู้กระทำผิดเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

๒.๔ กำหนดให้การจำกัดสิทธิในการประกอบอาชีพของผู้พ้นโทษต้องมีความสัมพันธ์กับความผิดที่ถูกลงโทษและเปิดโอกาสให้มีการขอยกเลิกข้อจำกัดสิทธิได้

๒.๕ กำหนดมาตรการติดตามกำกับพฤติกรรมของผู้พ้นโทษที่มีความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำสูงโดยกำหนดให้ผู้กระทำผิดดังกล่าวต้องขึ้นทะเบียนไว้กับพนักงานเจ้าหน้าที่หากมีการย้ายที่อยู่และเปลี่ยนแปลงอาชีพต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ทราบและมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลของผู้ขึ้นทะเบียนระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

๓. ปฏิรูประบบการกำหนดโทษอาญาที่มีความเหมาะสม โปร่งใส เปิดรับการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง และมีความได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของความผิดมากขึ้น โดยดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติระบบการกำหนดโทษอาญา พ.ศ. ที่อย่างน้อยควรมีเนื้อหาดังนี้

๓.๑ ให้จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบการกำหนดโทษอาญาขึ้นมีรองประธานศาลฎีกาที่ได้รับมอบหมายจากประธานศาลฎีกาเป็นประธาน มีกรรมการอื่นอีกอย่างน้อย ๑๔ คน โดยอย่างน้อย ๘ คนมาจากผู้พิพากษาทุกชั้นศาลที่ได้รับการแต่งตั้งจากประธานศาลฎีกาที่เหลืออีก ๖ คนมาจากผู้แทนจากสำนักงานอัยการสูงสุดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงยุติธรรมและสภานายความที่แต่ละหน่วยงานเสนอชื่อหน่วยงานละ ๑ คน นักวิชาการด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ๑ คน และผู้แทนจากหน่วยงานหรือองค์กรที่ทำหน้าที่คุ้มครองหรือสงเคราะห์ผู้เสียหายอีก ๑ คน ที่ได้รับการเสนอชื่อจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องโดยกำหนดให้สำนักงานศาลยุติธรรมทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการ

๓.๒ กำหนดให้คณะกรรมการมีหน้าที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบการกำหนดโทษอาญาจัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลการกำหนดโทษอาญาจัดทำแนวทางการกำหนดโทษอาญาเพื่อขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาก่อนประกาศใช้และสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับการกำหนดโทษ

๓.๓ ระบุวัตถุประสงค์ในการลงโทษที่ศาลต้องคำนึงถึงในการกำหนดโทษตลอดจนหลักการลงโทษที่ได้สัดส่วนและการใช้โทษจำคุกเท่าที่จำเป็นและกำหนดว่าในการกำหนดโทษ

ของศาลศาลต้องคำนึงแนวทางการกำหนดโทษที่จัดทำโดยคณะกรรมการด้วยโดยหากศาลจะกำหนดโทษแตกต่างไปจากแนวทางจะต้องให้เหตุผลไว้โดยชัดแจ้ง

๓.๔ กำหนดว่าในคดีอาญาเมื่อคดีเสร็จการพิจารณาให้ศาลเลื่อนคดีไปเพื่อนัดไต่สวนกำหนดโทษโดยในระหว่างนั้นศาลอาจพิจารณามีคำสั่งให้พนักงานคุมประพฤติสืบเสาะและพินิจจำเลยตามที่เห็นสมควรในวันนัดไต่สวนกำหนดโทษให้โจทก์และจำเลยมีสิทธิเสนอโทษที่เหมาะสมและนำพยานหลักฐานเข้าไต่สวนสนับสนุนข้อเสนอของตนได้กับให้ผู้เสียหายมีสิทธิแถลงการณ์ด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือในวันนัดไต่สวนนี้ได้เมื่อไต่สวนแล้วให้ศาลมีคำพิพากษาในวันนั้นหรือวันอื่นใดตามที่เห็นสมควร

๓.๕ กำหนดว่าในระยะเริ่มแรกให้คณะกรรมการสำรวจข้อมูลการกำหนดโทษของศาลที่เป็นอยู่และจัดทำฐานข้อมูลการกำหนดโทษอาญาขึ้นกับศึกษาวิจัยและสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเพื่อทราบปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาความร้ายแรงของความผิดแต่ละประเภท

๓.๖ กำหนดว่าในการจัดทำแนวทางการกำหนดโทษของคณะกรรมการต้องวางอยู่บนพื้นฐานของหลักการลงโทษอย่างได้สัดส่วนและหลักการใช้โทษจำคุกเท่าที่จำเป็น ตลอดจนการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนและข้อมูลการกำหนดโทษของความผิดฐานนั้น ๆ เท่าที่ผ่านมา โดยเมื่อยกร่างแนวทางการกำหนดโทษสำหรับความผิดใดแล้วต้องวิเคราะห์ผลกระทบของการกำหนดโทษตามแนวทางต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานอื่นในกระบวนการยุติธรรมด้วย จากนั้นให้นำร่างและผลการวิเคราะห์รับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชน แล้วจึงนำร่างไปขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้วจึงมีผลใช้บังคับได้ หากไม่ได้รับความเห็นชอบให้ร่างตกไป

๓.๗ กำหนดให้ศาลหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือภาคประชาสังคมมีสิทธิเสนอให้คณะกรรมการจัดทำหรือแก้ไขแนวทางการกำหนดโทษได้โดยเป็นดุลพินิจของคณะกรรมการในการพิจารณา

๓.๘ กำหนดให้มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามแนวทางการกำหนดโทษทุก ๓ ปี โดยเปิดโอกาสให้มีการทบทวนแก้ไขก่อนหน้านั้นหากมีเหตุผลความจำเป็นเมื่อประเมินผลแล้วให้จัดทำรายงานเผยแพร่ให้สาธารณชนทราบ

๓.๙ กำหนดให้คณะกรรมการเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับกระบวนการกำหนดโทษและแนวทางการกำหนดโทษที่จัดทำในรูปแบบและภาษาที่เข้าใจง่ายและมีการสำรวจความรู้ความเข้าใจกับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการกำหนดโทษเป็นระยะ

๔. บูรณาการฐานข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องหาหรือจำเลยอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยให้กระทรวงยุติธรรมบูรณาการฐานข้อมูลของผู้กระทำผิดระหว่างหน่วยงานในกระบวนการ

ยุติธรรมทางอาญาเพื่อให้เพียงพอต่อการสืบสวน สอบสวน สังคดี ไต่สวน พิจารณาคดี กำหนดโทษ แก้ไขฟื้นฟู และสอดส่องผู้พ้นโทษ และกำหนดหน้าที่ในการบูรณาการข้อมูลกับสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลของแต่ละหน่วยงานให้ชัดเจน ซึ่งหากต้องอาศัยกฎหมายสามารถดำเนินการร่วมไปกับการแก้ไขหรือร่างกฎหมายเพื่อดำเนินการตามข้อ ๒ ได้

๕. จัดตั้งหน่วยงานเจ้าพนักงานบังคับทางอาญา (court marshal) โดยยกพระราชบัญญัติเพื่อจัดตั้งหน่วยงานและกำหนดตำแหน่งเจ้าพนักงานที่มีอำนาจหน้าที่สำคัญอย่างน้อย ๓ ประการ คือ การติดตามจับกุมผู้หลบหนีการปล่อยชั่วคราวโดยศาล การบังคับคดีกรณีผู้ต้องโทษปรับไม่ชำระค่าปรับ และกรณีผิดสัญญาประกัน การรักษาความปลอดภัยสถานที่ทรัพย์สินและบุคลากรของศาลยุติธรรม นอกจากนั้น ยังต้องยกร่างอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง เช่น ประกาศคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในข้อกำหนดประธานศาลฎีกากำหนดคุณสมบัติและอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานดังกล่าว ระเบียบคณะกรรมการข้าราชการศาลยุติธรรมว่าด้วยการแต่งตั้งเจ้าพนักงานดังกล่าว เป็นต้น

๖. จัดตั้งศาลหรือแผนกคดีชำนาญพิเศษและมีวิธีพิจารณาคดีที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมเพื่อบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยจัดทำในรูปร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีสิ่งแวดล้อม กับจัดตั้งศาลคดีจราจรหรือแผนกคดีจราจรในศาลยุติธรรม

๗. แก้ไขกฎหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พระราชบัญญัติการพนัน พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการพัฒนากฎหมายกำหนดมาตรฐานการรักษาความปลอดภัยอาคาร สถานที่ และทรัพย์สินเบื้องต้นสำหรับธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูงที่จะถูกประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ซึ่งหลายส่วนคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมสามารถดำเนินการได้เอง

๘. เพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน โดยแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ และยกร่างพระราชบัญญัติเฉพาะเพื่อพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมเด็กและเยาวชนมีรายละเอียดดังนี้

๘.๑ จัดตั้งหน่วยงานประสานและขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน

๘.๒ ให้ความสำคัญกับการให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชน การสังคมสงเคราะห์ และการคุ้มครองเด็กที่ยังไม่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเพื่อป้องกันการกระทำผิด

๘.๓ กำหนดนโยบายด้านเด็กและเยาวชน ตลอดจนมาตรการบำบัดฟื้นฟูบนพื้นฐานของหลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence-based policy) ใช้การประเมินความเสี่ยงเพื่อกำหนดมาตรการดูแลที่เหมาะสม

๘.๔ พัฒนาประสิทธิภาพและแก้ไขข้อขัดข้องในการใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญากับเด็กและเยาวชน

๘.๕ พัฒนามาตรการบังคับทางกฎหมายแก่ผู้จงใจไม่ชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรตามคำพิพากษา

๒.๕ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๕ การปรับปรุงระบบสอบสวนคดีอาญาเพื่อให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม

๒.๕.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) การสอบสวนคดีอาญามีความสมบูรณ์ ถูกต้อง โปร่งใส
- ๒) ผู้ที่เกี่ยวข้องในคดีได้รับความยุติธรรมและหลักประกันการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพอย่างแท้จริง

๒.๕.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

พ.ศ. ๒๕๖๑ – พ.ศ. ๒๕๖๔

๒.๕.๓ ตัวชี้วัด

- ๑) ร้อยละของคดีที่พนักงานอัยการสั่งฟ้องผู้ต้องหาและศาลมีคำพิพากษาลงโทษ ในคดีที่มีการสอบสวนร่วมกัน
- ๒) จำนวนของคดีที่ถูกร้องขึ้นคดีชั้นพิจารณาใหม่ ในคดีที่มีการสอบสวนร่วมกัน
- ๓) ร้อยละของคดีที่ศาลสั่งยกฟ้องโดยมีความเห็นว่าผู้ต้องหาไม่มีความผิด ในคดีที่มีการสอบสวนร่วมกัน
- ๔) ร้อยละของคดีที่ศาลมีคำพิพากษาลงโทษ ในคดีที่มีการกันผู้ร่วมกระทำผิดเป็นพยาน
- ๕) ระดับความพึงพอใจของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา และผู้เกี่ยวข้องในคดีต่อประสิทธิภาพการสอบสวน ของพนักงานอัยการและพนักงานสอบสวน ในคดีที่มีการสอบสวนร่วมกัน
- ๖) จำนวนข้อร้องเรียนของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา และผู้เกี่ยวข้องในคดีต่อการสอบสวนที่ไม่เป็นธรรม ไม่ถูกต้อง และล่าช้า ในคดีที่มีการสอบสวนร่วมกัน

๒.๕.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

วงเงิน ๕.๐๐ ล้านบาท

แหล่งเงิน เงินงบประมาณ

๒.๕.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นปฏิรูป ๕ การปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญาเพื่อให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๑. แก้ไขกฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดประเภทหรือลักษณะคดีที่ควรจะมีการสอบสวนร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการ และเพื่อกำหนดวิธีการทำงานร่วมกัน รวมทั้งเงื่อนไข ขั้นตอน และการปฏิบัติระหว่างพนักงานอัยการและพนักงานสอบสวนในคดีดังกล่าว																	อส. , ตช. , ธน.	๒.๐๐	งบประมาณ	มีการแก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบที่กำหนดประเภท ลักษณะคดีและวิธีการ การปฏิบัติงานสอบสวนร่วมกันระหว่างพนักงานอัยการและพนักงานสอบสวน	๑. จำนวนกฎหมาย กฎ ระเบียบฯ ที่ได้รับการแก้ไข <

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																					
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ๕ การปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญาเพื่อให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม																					
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๒. บัญญัติให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการกันผู้ร่วมกระทำความผิดเป็นพยาน โดยมีเนื้อหากำหนดเงื่อนไขและวิธีการในการกันผู้ร่วมกระทำความผิดเป็นพยาน และให้เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างพนักงานอัยการและพนักงานสอบสวน ทั้งให้ครอบคลุมการปฏิบัติต่อพยานดังกล่าวตั้งแต่ต้นจนจบคดี																	อส. , ตช.	๒.๐๐	งบประมาณ	มีกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการในการกันผู้ร่วมกระทำความผิดเป็นพยาน โดยมีพนักงานอัยการและพนักงานสอบสวน ดำเนินการร่วมกัน และการปฏิบัติต่อพยานดังกล่าวตั้งแต่ต้นจนจบคดี	๑. จำนวนกฎหมายฯ ที่ได้รับการจัดทำแล้วเสร็จและประกาศใช้
																	อส. , ตช.	งบดำเนินงานของหน่วยงาน			๒.จำนวนหน่วยงานฯ ที่ปฏิบัติตามกฎหมาย

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ๕ การปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญาเพื่อให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม																								
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๓. ปรับปรุงให้มีกลไกในการเร่งรัดติดตามการส่งผลการสอบสวนเพิ่มเติม และอำนาจของพนักงานอัยการในการสอบสวนเพิ่มเติม โดยสำนักงานอัยการสูงสุดและสำนักงานตำรวจแห่งชาติร่วมกันสร้างกลไกหรือกระบวนการดังกล่าว																		อส. , ตช.	๑.๐๐	งบประมาณ	มีการปรับปรุงกลไกร่วมกันในการเร่งรัดติดตามการส่งผลการสอบสวนเพิ่มเติม และการกำหนดอำนาจของพนักงานอัยการในการสอบสวนเพิ่มเติม	๑. จำนวนกลไกฯ ที่ดำเนินการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ได้รับการจัดทำแล้วเสร็จ		
																		อส. , ตช.	งบดำเนินงานของหน่วยงาน				๒. จำนวนหน่วยงานฯ ที่ไปปฏิบัติตามกลไกที่กำหนด	

๒.๕.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

๑. พัฒนาและแก้ไขกฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดประเภทหรือลักษณะคดีที่จะมีการสอบสวนร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการ และเพื่อกำหนดวิธีการทำงานร่วมกัน รวมทั้งเงื่อนไขขั้นตอนและการปฏิบัติระหว่างพนักงานอัยการและพนักงานสอบสวนในคดีดังกล่าว

๑.๑ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ลักษณะ ๒ การสอบสวน หมวด ๑ การสอบสวนสามัญ ในประเด็นดังนี้

๑.๑.๑ กำหนดประเภทหรือลักษณะคดีที่ให้พนักงานอัยการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวน กำหนดวิธีการทำงานร่วมกัน รวมทั้ง เงื่อนไข ขั้นตอน และการปฏิบัติระหว่างพนักงานอัยการและพนักงานสอบสวนในคดีดังกล่าว

๑.๑.๒ กำหนดให้มีพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในสำนวนการสอบสวนดังกล่าว

๑.๑.๓ กำหนดให้มีวิธีการทำงานร่วมกัน และการบูรณาการในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการร่วมสอบสวนคดีอาญาของพนักงานอัยการและพนักงานสอบสวน โดยให้เป็นไปตามกฎ หรือระเบียบ ในการสอบสวนร่วมของพนักงานอัยการกับพนักงานสอบสวน

๑.๒ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญา แก้ไขปรับปรุง กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๑.๓ พัฒนาการบูรณาการร่วมสอบสวนอาญาของพนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน และพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ และพนักงานสอบสวนของหน่วยงานอื่นเกี่ยวข้อง ดังนี้

๑.๓.๑ จัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดวิธีการและแนวทางการปฏิบัติงานการสอบสวนร่วมกัน

๒. บัญญัติให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการกันผู้ร่วมกระทำความผิดเป็นพยาน และให้เป็น การดำเนินการร่วมกันระหว่างพนักงานอัยการและพนักงานสอบสวน ทั้งให้ครอบคลุม การปฏิบัติต่อพยานตั้งแต่ต้นจนจบคดี โดยมีเนื้อหา กำหนด หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการ ในการกันผู้ร่วมกระทำความผิดเป็นพยาน

๒.๑ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ลักษณะ ๒ การสอบสวน หมวด ๑ การสอบสวนสามัญ ในประเด็นดังนี้

๒.๑.๑ กำหนดหลักการให้มีการกันผู้ร่วมกระทำความผิดเป็นพยานในคดีอาญา โดยให้ เป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างพนักงานอัยการและพนักงานสอบสวน

๒.๑.๒ กำหนดให้การปฏิบัติต่อพยานตั้งแต่ต้นถึงคดีเสร็จการพิจารณาเป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการตาม กฎ หรือระเบียบ ซึ่งออกตามความในกฎหมายดังกล่าว

๒.๑.๓ กำหนดให้การกันผู้ร่วมกระทำความผิดเป็นพยานในคดีอาญา เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการตาม กฎ หรือระเบียบ ซึ่งออกตามความในกฎหมายดังกล่าว

๓. ปรับปรุงให้มีระบบหรือกลไกในการเร่งรัดติดตามการส่งผลการสอบสวนเพิ่มเติมและอำนาจของพนักงานอัยการในการสอบสวนเพิ่มเติม โดยให้สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันสร้างกลไกหรือกระบวนการดังกล่าว

๓.๑ ให้มีระบบหรือกลไกในการเร่งรัดติดตามการส่งผลการสอบสวนเพิ่มเติม โดยให้สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันสร้างกลไกหรือกระบวนการดังกล่าว

๓.๒ แก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อให้มีพนักงานอัยการมีอำนาจในการดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมในกรณีพนักงานสอบสวนไม่สามารถส่งสำนวนการสอบสวนได้ภายในกำหนดระยะเวลาฟ้องคดี เพื่อเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาในกรณีพนักงานสอบสวนไม่สามารถส่งผลการสอบสวนเพิ่มเติมได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือในกรณีมีความจำเป็นเร่งด่วน เช่นคดีจะขาดอายุความ หรืออาจเกิดความเสียหายต่อการดำเนินคดี

๒.๖ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๖ การกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ชัดเจนเพื่อมิให้คดีขาดอายุความ

๒.๖.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์
คดีไม่ขาดอายุความในชั้นสอบสวน ชั้นไต่สวน ชั้นฟ้องคดี

๒.๖.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

พ.ศ. ๒๕๖๑ – พ.ศ. ๒๕๖๔

๒.๖.๓ ตัวชี้วัด

- ๑) ไม่มีคดีที่ส่งสำนวนการสอบสวนหรือสำนวนการไต่สวนให้แก่พนักงานอัยการไม่ทันภายในเวลาที่กำหนด
- ๒) ไม่มีคดีที่พนักงานอัยการพิจารณาสั่งฟ้องไม่ทันภายในเวลาที่กำหนด
- ๓) ร้อยละของคดีที่สามารถติดตามตัวผู้ต้องหาที่หลบหนีในชั้นสอบสวนมาดำเนินคดีได้ทันภายในอายุความเพิ่มขึ้น

๒.๖.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

วงเงิน ๔๖.๗๐ ล้านบาท

แหล่งเงิน เงินงบประมาณ

๒.๖.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นปฏิรูป ๖ การกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ชัดเจนเพื่อให้คดีขาดอายุความ

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๑. กำหนด/ปรับปรุงระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานสอบสวนทุกฝ่ายให้ชัดเจน																	ตร. , อส. , ยธ. ปปช. , ปปส. สธ. , ปปท. , ธน.	๑๖.๗๐	งบประมาณ	มีการจัดทำและปรับปรุงระเบียบ หรือประกาศแสดงระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวน	๑. จำนวนระเบียบหรือประกาศฯ ที่ได้รับการจัดทำปรับปรุงแล้วเสร็จ
																	ตร. , อส. , ยธ. ปปช. , ปปส. สธ. , ปปท. , ธน.	งบดำเนินงานของหน่วยงาน			๒.จำนวนหน่วยงานฯ ที่ปฏิบัติตามระเบียบหรือประกาศฯ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นปฎิรูป ๖ การกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ชัดเจนเพื่อมิให้เกิดความ

[illegible]

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ๖ การกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ชัดเจนเพื่อมิให้คดีขาดอายุความ																								
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๒. กำหนดมาตรการสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานและระยะเวลาที่กำหนดได้																		ดร. , อส., ยธ. ปปช. , ปปส. ปปท. , ธน.	๓๐.๐๐	งบประมาณ	มีมาตรการสนับสนุนเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานและระยะเวลาที่กำหนด	๑. จำนวนมาตรการตามแผนที่ได้รับการจัดทำแล้วเสร็จ		
																			งบดำเนินงานของหน่วยงาน				๒. จำนวนหน่วยงานฯ ที่นำมาตรการไปปฏิบัติ	

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ๖ การกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ชัดเจนเพื่อมิให้คดีขาดอายุความ

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๒.๑ กำหนดอัตรากำลังให้เหมาะสมกับภาระงานและมาตรฐานการปฏิบัติงาน																		๗.๐๐	งบประมาณ		
๒.๒ กำหนดมาตรการติดตามจับกุมผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีในชั้นสอบสวนมาดำเนินคดีภายในอายุความ																		๗.๐๐	งบประมาณ		
๒.๓ บูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบในส่วนงานนิติวิทยาศาสตร์และนิติเวช เพื่อวางแนวทางแก้ปัญหาข้อขัดข้องที่อาจเกิดจากการประสานงานที่ล่าช้า ส่งผลให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ เเลยกรอบระยะเวลาที่กำหนด																		๑๖.๐๐	งบประมาณ		

๒.๖.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

๑. กำหนด/ปรับปรุงระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานสอบสวนทุกฝ่ายให้ชัดเจน

๑.๑ จัดทำกระบวนการ ขั้นตอน และระยะเวลายามาตรฐานในการรวบรวมพยานหลักฐาน การทำสำนวนการสอบสวน สำนวนการไต่สวน และการพิจารณาสำนวนการสอบสวน สำนวนการไต่สวน และการฟ้องคดีของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวน ไต่สวน และการฟ้องคดีทุกหน่วยงาน

๑.๒ แก้ไขปรับปรุง กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวน ไต่สวน การพิจารณาสำนวน และการฟ้องคดี ให้เป็นไปตามระยะเวลายามาตรฐานตลอดจนแนวทางในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการตามมาตรฐานระยะเวลาดังกล่าวเพื่อป้องกันความเสียหายแก่การดำเนินคดี

๑.๓ กำหนดระยะเวลาการส่งสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนให้แก่พนักงานอัยการ เพื่อให้พนักงานอัยการมีระยะเวลาเพียงพอที่จะพิจารณาสั่งสำนวนได้อย่างละเอียดรอบคอบ มีข้อเท็จจริงที่ครบถ้วนสมบูรณ์ โดยสำนักงานอัยการสูงสุดและหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการสอบสวน หรือไต่สวนคดีพิจารณาร่วมกัน โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพในการดำเนินคดีภายในอายุความฟ้องคดีเป็นประการสำคัญ

๒. กำหนดมาตรการสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานและระยะเวลาที่กำหนดได้

๒.๑ กำหนดอัตรากำลังให้เหมาะสมกับภาระงานและมาตรฐานการปฏิบัติงาน โดยจัดให้มีอัตรากำลังของพนักงานสอบสวน พนักงานไต่สวน พนักงานอัยการ และเจ้าหน้าที่สนับสนุนงานดังกล่าวที่เพียงพอกับปริมาณงาน ภารกิจ และมาตรฐานการปฏิบัติงานสอบสวนและฟ้องคดี

๒.๒ กำหนดมาตรการติดตามจับกุมผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีในชั้นสอบสวน มาดำเนินคดีภายในอายุความ โดยให้มีหน่วยงานและเจ้าหน้าที่รับผิดชอบการติดตามจับกุมผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนี โดยมีค่าใช้จ่ายและรางวัลนำจับที่เหมาะสมจากเงินค่าปรับตามคำพิพากษา

๒.๓ บูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบในส่วนงานนิติวิทยาศาสตร์และนิติเวช เพื่อวางแผนทางแก้ปัญหาข้อขัดข้องที่อาจเกิดจากการประสานงานที่ล่าช้า ส่งผลให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ เสร็จรอบระยะเวลาที่กำหนด

๒.๓.๑ จัดให้มีบันทึกข้อตกลงร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมรวมทั้งหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบในส่วนงานนิติวิทยาศาสตร์และนิติเวช

๒.๓.๒ สร้างระบบให้หน่วยงานทางนิติวิทยาศาสตร์หรือนิติเวชสามารถบูรณาการบุคลากรหรือระบบการจัดส่งผลการตรวจพิสูจน์ให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว และการนำระบบลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการรับรองเอกสารเพื่อการรับฟังเป็นพยานหลักฐานในชั้นศาล

๒.๗ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๗ การพัฒนาระบบการสอบสวนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ

๒.๗.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) ประชาชนมีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญา
- ๒) ผู้เสียหาย/ผู้เกี่ยวข้องสามารถแจ้งความร้องทุกข์/กล่าวโทษได้ที่สถานีตำรวจทุกแห่งทั่วประเทศ

๒.๗.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

พ.ศ. ๒๕๖๑ – พ.ศ. ๒๕๖๔

๒.๗.๓ ตัวชี้วัด

- ๑) ระดับความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญา
- ๒) ร้อยละของพนักงานสอบสวนและของพนักงานอัยการที่มีคะแนนการประเมินผลการทำงานอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเพิ่มขึ้น
- ๓) ระดับการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการเพิ่มขึ้น
- ๔) ร้อยละของข้อร้องเรียนการปฏิเสธไม่รับแจ้งความร้องทุกข์/กล่าวโทษมีอัตราที่ลดลง

๒.๗.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

วงเงิน ๑๓๕.๘๐ ล้านบาท

แหล่งเงิน เงินงบประมาณ

๒.๗.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																					
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๗ การพัฒนาระบบการสอบสวนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญา																					
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๑. ความเชื่อมั่นในการรับแจ้งความของพนักงานสอบสวน																	ตร.	๓๐.๐๐	งบประมาณ	มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการรับคำร้องทุกข์ กล่าวโทษและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างสถานีตำรวจทั่วประเทศ	๑. จำนวนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศฯ ที่ได้รับการจัดทำแล้วเสร็จ
																	ตร.				๒. จำนวนระเบียบที่กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการเกี่ยวกับการร้องทุกข์ กล่าวโทษ รับแจ้งความทุกสถานีตำรวจทั่วประเทศ รวมทั้งแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องที่ได้รับการจัดทำแล้ว และประกาศใช้

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																					
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๗ การพัฒนาระบบการสอบสวนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญา																					
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
																		ตร.			๓. จำนวนหน่วยงานฯ ที่ใช้ระบบเทคโนโลยี สารสนเทศฯ และ ดำเนินการตาม ระเบียบฯ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๗ การพัฒนาระบบการสอบสวนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญา																								
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๑.๑ ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการรับ คำร้องทุกข์กล่าวโทษและเชื่อมโยงข้อมูล ระหว่างสถานีตำรวจทั่วประเทศเพื่อให้ ผู้เสียหายสามารถร้องทุกข์ กล่าวโทษ ณ สถานีตำรวจแห่งใดก็ได้ เพื่อป้องกันการ ปฏิเสธไม่รับแจ้งความและกรณีมีผู้เสียหาย หลายคนพนักงานสอบสวนสามารถเชื่อมโยง ข้อมูลเพื่อรวมคดีกันได้																		๓๐.๐๐	งบประมาณ					

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๗ การพัฒนาระบบการสอบสวนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญา																						
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๒. ความเชื่อมั่นในการสอบสวน																		ตร. , อส. , ยธ. , กสพ.	๑๐๕.๘๐	งบประมาณ	มีมาตรการสร้างความเชื่อมั่นในการสอบสวน	๑. จำนวนมาตรการสร้างความเชื่อมั่นในการสอบสวนตามแผนฯ ที่ได้รับการจัดทำแล้วเสร็จ ๒. จำนวนหน่วยงานฯ ที่ปฏิบัติตามมาตรการสร้างความเชื่อมั่นในการสอบสวนตามแผนฯ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๗ การพัฒนาระบบการสอบสวนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญา																								
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๒.๑ จัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติของพนักงานสอบสวนตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งเกี่ยวกับการสอบสวน																	ตช. , ยธ. , กสพ.	งบดำเนินงานของหน่วยงาน						
๒.๒ กำหนดให้มีกฎเกณฑ์หรือระเบียบกำหนดหน้าที่ของพนักงานสอบสวนให้ต้องแจ้งขั้นตอนดำเนินการและกรอบระยะเวลาสิ้นสุดในการดำเนินการในชั้นสอบสวน และสิทธิหรือหน้าที่ของผู้เสียหายและผู้ต้องหารวมทั้งอายุความสำหรับคดีแต่ละประเภท ให้ผู้เสียหายและผู้ต้องหาทราบตั้งแต่โอกาสแรกตลอดจนให้คำแนะนำการร้องทุกข์ความผิดต่อส่วนตัวแก่ผู้เสียหายและให้มีสภาพบังคับอย่างจริงจัง กรณีที่ไม่ปฏิบัติตาม																	ตช. , ยธ. , กสพ.	๒๓.๘๐	งบประมาณ					

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																					
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๗ การพัฒนาระบบการสอบสวนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญา																					
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๒.๓ ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติจัดตั้งศูนย์ติดตามข้อมูลคดีอาญาในชั้นสอบสวนเพื่อให้ประชาชนติดตามความคืบหน้าคดีร้องเรียน หรือร้องขอความเป็นธรรมในคดีดังกล่าว ตลอดจนส่งเรื่องไปยังผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนติดตามผลการดำเนินการ และแจ้งผลให้ประชาชนทราบ โดยให้ภาคประชาชนร่วมเป็นองค์ประกอบของศูนย์นี้ด้วย																	ตร.	๓๐.๐๐	งบประมาณ		
๒.๔ สร้างระเบียบการบริหารงานบุคคลเพื่อป้องกันการแทรกแซงหรือครอบงำการใช้ดุลยพินิจในการทำสำนวนของพนักงานสอบสวน จากข้าราชการตำรวจฝ่ายบริหารการควบคุม ตรวจสอบ เร่งรัดสำนวน จะต้องกระทำโดยผู้บังคับบัญชาในสายงานของพนักงานสอบสวนเท่านั้น																	ตร.	งบดำเนินงานของหน่วยงาน			

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๗ การพัฒนาระบบการสอบสวนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญา																								
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๒.๕ จัดให้มีระเบียบกำหนดให้การสอบสวนต้องมีผู้ปฏิบัติเป็นทีมประกอบด้วยพนักงานสอบสวนเป็นหัวหน้าทีม เจ้าหน้าที่สืบสวนฝ่ายนิติวิทยาศาสตร์ ผู้ช่วยพนักงานสอบสวนต่อสถานี และจัดสรรทรัพยากรสำหรับบริหารงานสอบสวนให้เกิดประสิทธิภาพ																	ตร.	งบดำเนินงานของหน่วยงาน						

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๗ การพัฒนาระบบการสอบสวนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญา																								
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)					
	๑		๒		๑		๒		๑		๒		๑		๒									
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๒.๖ ปรับปรุงกฎหมายหรือระเบียบว่าด้วยค่าตอบแทนของพนักงานสอบสวนให้มีค่าตอบแทน มีสิทธิประโยชน์ และสวัสดิการที่มากพอที่จะทำให้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี เมื่อเทียบเคียงกับหน่วยงานอื่นในกระบวนการยุติธรรม																		ดร. , ยธ. , กสพ.	ศึกษา ข้อมูล เพิ่มเติม					
๒.๗ จัดอัตรากำลังพนักงานสอบสวนให้สามารถปฏิบัติงานสอบสวนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับปริมาณงานของแต่ละสถานี																		ดร. , ยธ. , กสพ.	ศึกษา ข้อมูล เพิ่มเติม					

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๗ การพัฒนาระบบการสอบสวนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญา																						
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๒.๘ ปรับปรุงระบบการคัดเลือกบุคคล เข้ามาดำรงตำแหน่งพนักงานสอบสวน และ ระบบการประเมินผลเพื่อเลื่อนตำแหน่ง สูงขึ้นของพนักงานสอบสวน ให้พิจารณาตาม ความรู้ ความสามารถ ตลอดจนปรับปรุงระบบ การฝึกอบรมเพื่อให้พนักงานสอบสวน มีความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญ ในการสอบสวนและทักษะอื่นที่เกี่ยวข้อง																	ตร., ยธ., กสพ.	งบดำเนินงาน ของหน่วยงาน				

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๗ การพัฒนาระบบการสอบสวนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญา																						
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๒.๙ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดจัดตั้งสถาบันฝึกอบรมการสอบสวนและการว่าความชั้นสูงเพื่อฝึกอบรมเพิ่มพูนทักษะประสบการณ์ สร้างและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ของพนักงานอัยการ และการบูรณาการการพัฒนาความรู้ด้านการสอบสวนกับพนักงานสอบสวนของหน่วยงานอื่น เพื่อให้การปฏิบัติงานการสอบสวนและการดำเนินคดีของพนักงานอัยการมีประสิทธิภาพมากขึ้น																	อส.	๒๔.๐	งบประมาณ			

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๗ การพัฒนาระบบการสอบสวนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญา																								
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๒.๑๐ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดจัดให้มีหน่วยงานดำเนินงานปรับปรุงและพัฒนากระบวนการวิเคราะห์บททวนการทำงานอย่างครบถ้วนทุกขั้นตอน เช่น การวิเคราะห์คำพิพากษาที่ตัดสินยกฟ้องหรือไม่ตัดสินตามที่พนักงานสอบสวนได้สอบสวนและที่พนักงานอัยการได้ฟ้องไปและคดีที่ประสบความสำเร็จเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการทำงานและการสอบสวนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น																	อส.	งบดำเนินงาน ของหน่วยงาน						

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๗ การพัฒนาระบบการสอบสวนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญา																						
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๒.๑๑ ให้สำนักงานอัยการสูงสุด พัฒนาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสอบสวน โดยปรับปรุงพัฒนาหน่วยงานที่รับผิดชอบ งานสอบสวนให้มีอัตรากำลังพนักงานอัยการ และเครื่องมือ อุปกรณ์เพื่อปฏิบัติงาน สอบสวนอย่างเพียงพอ อบรมพัฒนาให้มี พนักงานอัยการที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการ ปฏิบัติงานสอบสวน ประสานงานเกี่ยวกับการร่วมสอบสวน กับพนักงานสอบสวนของหน่วยงานอื่น จัดให้มีระเบียบหรือแนวทางในการ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสอบสวนและการ ประสานงานเกี่ยวกับการร่วมสอบสวนกับ พนักงานสอบสวนของหน่วยงานอื่น																	อส.	๒๘.๐๐	งบประมาณ			

๒.๗.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

๑. ความเชื่อมั่นในการรับแจ้งความของพนักงานสอบสวน

๑.๑ ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาตินำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการรับคำร้องทุกข์ กล่าวโทษและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างสถานีตำรวจทั่วประเทศเพื่อให้ผู้เสียหายสามารถร้องทุกข์ กล่าวโทษ ณ สถานีตำรวจแห่งใดก็ได้ เพื่อป้องกันการปฏิเสธไม่รับแจ้งความและกรณีมีผู้เสียหายหลายคนพนักงานสอบสวนสามารถเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อรวมคดีกันได้

๑.๒ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๔ ให้สอดคล้องกับกระบวนการที่จะนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการรับคำร้องทุกข์ เพื่อให้ถือว่าการบันทึกข้อมูลดังกล่าวของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เป็นการบันทึกคำร้องทุกข์ตามกฎหมาย และสามารถส่งข้อมูลดังกล่าวไปยังพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่รับผิดชอบได้ในรูปข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์ โดยอาจเพิ่มความในมาตรา ๑๒๔ วรรคท้ายว่า การบันทึกคำร้องทุกข์ด้วยปากของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในวรรคก่อน อาจบันทึกในระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และการส่งต่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เข้าสู่ระบบปฏิบัติการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้ถือว่าเป็นการส่งบันทึกคำร้องทุกข์ไปยังพนักงานสอบสวนแล้ว ทั้งนี้ขั้นตอนการบันทึกข้อมูล การลงลายมือชื่อผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ให้เป็นไปตามที่กฎกระทรวงกำหนด เป็นต้น

๑.๓ แก้ไข กฎกระทรวง กฎ ระเบียบ คำสั่ง ภายในของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่เกี่ยวข้องการรับคำร้องทุกข์โดยให้ระบุขั้นตอน รายละเอียดการบันทึกข้อมูล วิธีการลงลายมือชื่อผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น

๒. ความเชื่อมั่นในการสอบสวน

๒.๑ จัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติของพนักงานสอบสวนตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง เกี่ยวกับการสอบสวน โดยแก้ไขปรับปรุงกฎ ก.ตร. ที่เกี่ยวกับการแต่งตั้ง เลื่อนตำแหน่ง โยกย้าย พนักงานสอบสวน โดยให้ระบุหลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติของพนักงานสอบสวนซึ่งวัดจากผลการปฏิบัติราชการตามระเบียบ คำสั่ง ในเรื่องการสอบสวนอย่างถูกต้อง ครบถ้วนด้วยในแต่ละคดี

๒.๒ กำหนดให้มีกฎเกณฑ์หรือระเบียบกำหนดหน้าที่ของพนักงานสอบสวนให้ต้องแจ้งขั้นตอนดำเนินการและกรอบระยะเวลาสิ้นสุดในการดำเนินการในชั้นสอบสวน และสิทธิหรือหน้าที่ของผู้เสียหายและผู้ต้องหา รวมทั้งอายุความสำหรับคดีแต่ละประเภท ให้ผู้เสียหายและผู้ต้องหาทราบตั้งแต่โอกาสแรก ตลอดจนให้คำแนะนำการร้องทุกข์ความผิดต่อส่วนตัวโดย

๒.๒.๑ แก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือจัดให้มีกฎหมายกลางเกี่ยวกับระยะเวลาการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรม โดยระบุให้พนักงานสอบสวน

มีหน้าที่ต้องแจ้งขั้นตอนดำเนินการกรอบระยะเวลาสิ้นสุดในการดำเนินการในชั้นสอบสวน สิทธิตามกฎหมาย รวมทั้งอายุความสำหรับคดีแต่ละประเภทให้ผู้เสียหายและผู้ต้องหาทราบ

๒.๒.๒ แก้ไขปรับปรุงกฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ภายในของสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้สอดคล้องกับกฎหมายข้างต้น รวมทั้งกำหนดลักษณะรูปแบบของการแจ้งกรอบระยะเวลาดังกล่าว และมาตรการควบคุมกำกับดูแลกรณีพนักงานสอบสวนไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนด

๒.๓ ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติจัดตั้งศูนย์ติดตามข้อมูลคดีอาญาในชั้นสอบสวนเพื่อให้ประชาชนติดตามความคืบหน้าคดี ร้องเรียน หรือร้องขอความเป็นธรรมในคดีดังกล่าว ตลอดจนส่งเรื่องไปยังผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนติดตามผลการดำเนินการ และแจ้งผลให้ประชาชนทราบ โดยให้ภาคประชาชนร่วมเป็นองค์ประกอบของศูนย์นี้ด้วยโดย

๒.๓.๑ ออกพระราชกฤษฎีกากำหนดการแบ่งส่วนราชการให้มีการจัดตั้งศูนย์ติดตามข้อมูลคดีอาญาในชั้นสอบสวนขึ้นภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยอาจกำหนดเป็นหน่วยงานระดับกองกำกับการ

๒.๓.๒ ออกกฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนการปฏิบัติงานของศูนย์ดังกล่าวให้เกิดประสิทธิภาพ รวมทั้งกำหนดรูปแบบการติดตามผลคดีให้ผู้เสียหายทราบอย่างเป็นรูปธรรมและรูปแบบการให้ภาคประชาชนร่วมเป็นองค์ประกอบของศูนย์ดังกล่าว

๒.๔ สร้างระเบียบการบริหารงานบุคคลเพื่อป้องกันการแทรกแซงหรือครอบงำการใช้ดุลยพินิจในการทำสำนวนของพนักงานสอบสวนจากข้าราชการตำรวจฝ่ายบริหารการควบคุมตรวจสอบ เร่งรัดสำนวน จะต้องกระทำโดยผู้บังคับบัญชาในสายงานของพนักงานสอบสวนเท่านั้น โดยแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้แก่ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการแต่งตั้งข้าราชการตำรวจ และกฎ ระเบียบ คำสั่งต่าง ๆ ภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องมาตรการดังกล่าว ทั้งนี้ ต้องสอดคล้องกับแผนปฏิรูปของคณะกรรมการปฏิรูปตำรวจ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ ง (๔) ด้วย

๒.๕ จัดให้มีระเบียบกำหนดให้การสอบสวนต้องมีผู้ปฏิบัติเป็นทีม ประกอบด้วย พนักงานสอบสวนเป็นหัวหน้าทีม เจ้าหน้าที่สืบสวนฝ่ายนิติวิทยาศาสตร์ ผู้ช่วยพนักงานสอบสวนต่อสถานี และจัดสรรทรัพยากรสำหรับบริหารงานสอบสวนให้เกิดประสิทธิภาพโดยทบทวน แก้ไข ปรับปรุง กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่มีอยู่เดิมทั้งหมดเพื่อให้สอดคล้องมาตรการดังกล่าว

๒.๖ ปรับปรุงกฎหมายหรือระเบียบว่าด้วยค่าตอบแทนของพนักงานสอบสวนให้มีค่าตอบแทน มีสิทธิประโยชน์ และสวัสดิการที่มากพอที่จะทำให้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและศักดิ์ศรี เมื่อเทียบกับหน่วยงานอื่นในกระบวนการยุติธรรมโดยแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กฎ ระเบียบและคำสั่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับค่าตอบแทนของพนักงานสอบสวนให้สอดคล้องกับมาตรการดังกล่าว

๒.๗ จัดอัตรากำลังพนักงานสอบสวนให้สามารถปฏิบัติงานสอบสวนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับปริมาณงานของแต่ละสถานีโดย

๒.๗.๑ แก้ไขปรับปรุงกฎ ก.ตร. และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดอัตรากำลังพนักงานสอบสวนของแต่ละสถานีตำรวจ โดยคำนึงถึงสถิติปริมาณคดีเป็นสำคัญ

๒.๗.๒ แก้ไขปรับปรุงกฎ ระเบียบ คำสั่งที่เกี่ยวข้องในเรื่องการออกคำสั่งภายในของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในการปฏิบัติราชการในส่วนที่เกี่ยวกับตำแหน่งของพนักงานสอบสวนให้สอดคล้องกับมาตรการดังกล่าว

๒.๘ ปรับปรุงระบบการคัดเลือกบุคคลเข้ามาดำรงตำแหน่งพนักงานสอบสวน และระบบการประเมินผลเพื่อเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นของพนักงานสอบสวน ให้พิจารณาตามความรู้ความสามารถ ตลอดจนปรับปรุงระบบการฝึกอบรมเพื่อให้พนักงานสอบสวนมีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญ ในการสอบสวนและทักษะอื่นที่เกี่ยวข้อง โดย

๒.๘.๑ แก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ กฎ ก.ตร. กฎ ระเบียบ คำสั่งภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้กำหนดคุณสมบัติและหลักเกณฑ์ขั้นต่ำของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งพนักงานสอบสวน ระบบการฝึกอบรม

๒.๘.๒ ปรับปรุงหลักสูตรของสถาบันส่งเสริมงานสอบสวนให้สอดคล้องกับมาตรการดังกล่าว

๒.๙ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดจัดตั้งสถาบันฝึกอบรมการสอบสวนและการว่าความชั้นสูงเพื่อฝึกอบรมเพิ่มพูนทักษะประสบการณ์สร้างและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ของพนักงานอัยการและบูรณาการการพัฒนาความรู้ด้านการสอบสวนกับพนักงานสอบสวนของหน่วยงานอื่นเพื่อให้การปฏิบัติงานการสอบสวนและการดำเนินคดีของพนักงานอัยการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นโดยให้สำนักงานอัยการสูงสุดแก้ไขปรับปรุงประกาศคณะกรรมการอัยการว่าด้วยการแบ่งหน่วยงานและการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของหน่วยงานภายในของสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อจัดตั้งสถาบันฝึกอบรมการสอบสวนและการว่าความชั้นสูง

๒.๙.๑ กำหนดหลักสูตรการสอบสวนและการว่าความชั้นสูงเพื่อสร้างพนักงานอัยการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการสอบสวนและการว่าความเพื่อรองรับการปฏิบัติงานการสอบสวนในคดีที่มีความยุ่งยากซับซ้อน คดีที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศหรือกระทบต่อสังคมในวงกว้างและคดีอื่น ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบตามอำนาจหน้าที่

๒.๙.๒ กำหนดหลักสูตรการสอบสวนแบบบูรณาการเพื่อให้สามารถนำความรู้ความชำนาญและความเชี่ยวชาญของพนักงานสอบสวนในแต่ละหน่วยงานให้นำมาใช้ในการสอบสวนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อฝึกอบรมเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์สร้างและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ของพนักงานอัยการและบูรณาการการพัฒนาความรู้ด้านการสอบสวนกับพนักงานสอบสวนของหน่วยงานอื่น

๒.๙.๓ พัฒนาการรวบรวมและแสวงหาพยานหลักฐานในระดับระหว่างประเทศในการประสานและให้ความช่วยเหลือในกระบวนการให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศในทางอาญาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินคดีที่ต้องรวบรวมพยานหลักฐานที่อยู่ในต่างประเทศรวมถึงการรวบรวมพยานหลักฐานที่ต่างประเทศร้องขอเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินคดีในระดับสากล

๒.๑๐ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดจัดให้มีหน่วยงานดำเนินงานปรับปรุงและพัฒนาระบบการวิเคราะห์บทพจนการทำงานอย่างครบถ้วนทุกขั้นตอนเช่นการวิเคราะห์คำพิพากษาที่ตัดสินยกฟ้องหรือไม่ตัดสินตามที่พนักงานสอบสวนได้สอบสวนและพนักงานอัยการได้ฟ้องคดีไปและคดีที่ประสบความสำเร็จเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการทำงานและการสอบสวนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒.๑๐.๑ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดแก้ไขปรับปรุงประกาศคณะกรรมการอัยการว่าด้วยการแบ่งหน่วยงานและการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของหน่วยงานภายในของสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อให้มีหน่วยงานดำเนินงานปรับปรุงและพัฒนาระบบการวิเคราะห์บทพจนการทำงานอย่างครบถ้วนทุกขั้นตอนเพื่อให้มีหน่วยงานหลักเป็นหน่วยงานเฉพาะในการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์คำพิพากษาคดีที่พนักงานอัยการฟ้องคดีว่าคำพิพากษาของศาลได้วินิจฉัยพยานหลักฐานจากสำนวนการสอบสวนที่ได้นำสืบนั้นต้องมีการแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนาการสอบสวนและการฟ้องร้องดำเนินคดีอย่างไรเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒.๑๐.๒ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดนำข้อมูลที่หน่วยงานที่รับผิดชอบตามข้อ ๒.๑๐.๑ จากการวิเคราะห์ดังกล่าวไปสู่การบูรณาการกับหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนหรือไต่สวนคดีอาญาเพื่อหาแนวทางการร่วมกันแก้ไขปัญหาและการพัฒนาการสอบสวนหรือการไต่สวนต่อไป

๒.๑๑ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดพัฒนาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสอบสวนโดยปรับปรุงพัฒนาหน่วยงานที่รับผิดชอบงานสอบสวนให้มีอัตรากำลังพนักงานอัยการ และเครื่องมืออุปกรณ์เพื่อปฏิบัติงานสอบสวนอย่างเพียงพอ อบรมพัฒนาให้มีพนักงานอัยการที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติงานสอบสวน ประสานงานเกี่ยวกับการร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวนของหน่วยงานอื่น จัดให้มีระเบียบหรือแนวทางในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสอบสวนและการประสานงานเกี่ยวกับการร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวนของหน่วยงานอื่น

๒.๘ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๘ การปฏิรูประบบนิติวิทยาศาสตร์เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อเท็จจริงแห่งคดี

๒.๘.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) หน่วยงานด้านนิติวิทยาศาสตร์มีมาตรฐานระดับสากล มีระบบการตรวจเก็บพยานหลักฐานและการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ที่มีคุณภาพน่าเชื่อถือ และมีอิสระอย่างแท้จริง

๒) ผู้ปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์มีการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานตามมาตรฐานวิชาชีพ และมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

๓) พนักงานสอบสวนมีทักษะในการรักษาสถานที่เกิดเหตุและเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เพิ่มมากขึ้น

๔) การรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีมีมาตรฐาน

๕) โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และผู้ปฏิบัติงานด้านนิติเวชเพียงพอต่อการรองรับงานด้านนิติเวชได้อย่างมีประสิทธิภาพ และครอบคลุมทั่วถึงทั่วประเทศ

๒.๘.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

พ.ศ. ๒๕๖๑ – พ.ศ. ๒๕๖๔

๒.๘.๓ ตัวชี้วัด

๑) ห้องปฏิบัติการนิติวิทยาศาสตร์ผ่านการตรวจประเมินได้รับการรับรองตามมาตรฐานสากลทุกปีอย่างต่อเนื่อง

๒) ระดับการพัฒนาประสิทธิภาพของการดำเนินงานของหน่วยงานด้านนิติวิทยาศาสตร์

๓) ระดับความเชื่อมั่นของประชาชนและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมต่อคุณภาพการดำเนินงานของหน่วยงานด้านนิติวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ การเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน และการตรวจพิสูจน์วัตถุพยาน

๔) ร้อยละของข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานและผู้ปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์มีอัตราที่ลดลง

๕) ร้อยละของผู้ปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ที่มีคะแนนการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามมาตรฐานวิชาชีพอยู่ในอัตราเพิ่มขึ้น

๖) จำนวนที่เพิ่มขึ้นของผู้ปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์

๗) ร้อยละของคดีที่สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานการรักษาสถานที่เกิดเหตุและเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ได้อย่างครบถ้วน

๘) จำนวนคดีที่มีการใช้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์พิสูจน์ข้อเท็จจริงและนำไปสู่การรับฟังเป็นพยานหลักฐานสำคัญในการวินิจฉัยคดี

๙) ระดับความเชื่อมั่นของผู้พิพากษาต่อการให้ความเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญทางนิติวิทยาศาสตร์

๑๐) ระดับความเชื่อมั่นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมต่อคุณภาพการดำเนินงานของผู้ปฏิบัติงานด้านนิติเวชเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพ การเก็บหลักฐานจากศพและการตรวจร่างกายผู้เสียหาย พยานและผู้ต้องหาในคดีอาญา

๑๑) จำนวนคดีที่แพทย์นิติเวชในสังกัดโรงพยาบาลในกระทรวงสาธารณสุขทั่วประเทศ สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามที่ได้รับการร้องขอ

๒.๘.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

วงเงิน ๑๔๑.๐๐ ล้านบาท

แหล่งเงิน เงินงบประมาณ

๒.๘.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																					
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ๘ การปฏิรูประบบนิติวิทยาศาสตร์เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อเท็จจริงแห่งคดี																					
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๑. ให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบนิติวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ																	คกก.ปฏิรูปฯ ยธ. , ตร. , อส. , ศย. , สธ. , ปปส. , ปปง. , ดศ.	๒๐.๐๐	งบประมาณ	มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบนิติวิทยาศาสตร์ของประเทศไทย	๑. จำนวนกฎหมายที่ได้รับการจัดทำแล้วเสร็จและประกาศใช้
																	ยธ. , ตร. , อส., ศย. , สธ. , ปปส. , ปปง. , ดศ.	งบ ดำเนินงาน และลงทุน ของ หน่วยงาน			

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นปฏิรูป ๘ การปฏิรูประบบนิติวิทยาศาสตร์เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อเท็จจริงแห่งคดี

[illegible]

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นปฏิรูป ๘ การปฏิรูประบบนิติวิทยาศาสตร์เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อเท็จจริงแห่งคดี

[illegible]

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นปฏิรูป ๘ การปฏิรูประบบนิติวิทยาศาสตร์เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อเท็จจริงแห่งคดี

[illegible]

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นปฏิรูป ๘ การปฏิรูประบบนิติวิทยาศาสตร์เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อเท็จจริงแห่งคดี

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๑.๔ การจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ด้านนิติวิทยาศาสตร์ไว้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำแผนงบประมาณรายจ่ายประจำปีของประเทศ เพื่อสนับสนุนงานนิติวิทยาศาสตร์ให้มีศักยภาพและคุณภาพเพียงพอรองรับคดีจากทุกท้องที่ทั่วประเทศ และทำงานแล้วเสร็จสอดคล้องกับกรอบเวลามาตรฐานของการสอบสวน																					
๑.๕ การกำหนดลักษณะของพยานหลักฐานที่ต้องรวบรวมเข้าสู่สำนวนในแต่ละประเภทคดี เพื่อมิให้มีพยานหลักฐานสำคัญชิ้นใดถูกละเลยไป																					
๑.๖ การเข้าตรวจและการเก็บพยานหลักฐานจากสถานที่เกิดเหตุ และการจัดระเบียบ การปฏิบัติงานของหน่วยกู้ภัยในสถานที่เกิดเหตุ ตลอดจนวิธีการเก็บรักษาพยานหลักฐานหรือของกลางในคดี																					

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ๘ การปฏิรูประบบนิติวิทยาศาสตร์เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อเท็จจริงแห่งคดี																									
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
๒. ฝึกอบรมทักษะของพนักงานสอบสวนให้มีความรู้ทางนิติวิทยาศาสตร์เบื้องต้นเพื่อการรักษาสถานที่เกิดเหตุและพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุหรือที่พบอย่างเหมาะสม รอการตรวจพิสูจน์ต่อไป หรือหากมีความจำเป็นเร่งด่วนก็สามารถเก็บหลักฐานอย่างถูกต้องตามหลักได้ตลอดจนปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้พนักงานสอบสวนสามารถบังคับตรวจพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ไม่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยเกินสมควร																		ยธ. , ตร.	๗๙.๐๐	งบประมาณ	๑. มีหลักสูตรเกี่ยวกับความรู้นิติวิทยาศาสตร์สำหรับพนักงานสอบสวน	๑ จำนวนหลักสูตรที่ได้รับการจัดทำแล้วเสร็จ			
																									๒. จำนวนพนักงานสอบสวนที่ฝึกอบรมตามหลักสูตร
																									๓. จำนวนกฎหมายที่กำหนดให้พนักงานสอบสวนสามารถบังคับตรวจพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ได้
																									๔. จำนวนหน่วยงานที่ปฏิบัติตามกฎหมาย

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ๘ การปฏิรูประบบนิติวิทยาศาสตร์เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อเท็จจริงแห่งคดี																						
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๓. พัฒนาแนวทางการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์																		ศย.	๑๒.๐๐	งบประมาณ	มีการพัฒนาแนวทางการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์	๑. จำนวนแนวทางฯ ตามแผนฯ ที่ได้รับการพัฒนาแล้วเสร็จ
๓.๑ กำหนดมาตรฐานคุณสมบัติของพยานผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงกฎระเบียบหลักเกณฑ์การคัดเลือกและการขึ้นทะเบียนเป็นพยานผู้เชี่ยวชาญโดยจัดให้มีระบบการทดสอบความเชี่ยวชาญเป็นระยะ																						๒. จำนวนหน่วยงานฯ ที่นำแนวทางฯ ไปปฏิบัติ
๓.๒ ศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาหลักเกณฑ์การรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์																						
๓.๓ จัดให้มีการศึกษาอบรมบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการนำสืบและรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์																						

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ๘ การปฏิรูประบบนิติวิทยาศาสตร์เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อเท็จจริงแห่งคดี

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๔. ปรับปรุงพัฒนาระบบนิติเวช																	ยธ. , ตร. , อส. , สธ.	๓๐.๐๐	งบประมาณ	ระบบนิติเวชได้รับการ ปรับปรุงพัฒนา	๑. จำนวนมาตรการ ปรับปรุงพัฒนาระบบ นิติเวช ตามแผนฯ ที่ ได้รับการปรับปรุง พัฒนาแล้วเสร็จ	
																					ยธ. , ตร. , อส. , สธ.	งบ ดำเนินงาน และลงทุน ของ หน่วยงาน

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม
เรื่องและประเด็นปฏิรูป ๘ การปฏิรูประบบนิติวิทยาศาสตร์เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อเท็จจริงแห่งคดี

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๔.๑ ให้มีหน่วยงานหลักในกระทรวงสาธารณสุขที่ทำหน้าที่สนับสนุนการทำงานของแพทย์ปฏิบัติงานด้านนิติเวช และจัดให้มีระบบงบประมาณรายการเฉพาะที่เพียงพอ																		๒๘.๐๐	งบประมาณ		
๔.๒ จัดให้มีแพทย์ผู้ปฏิบัติงานนิติเวชทั่วถึงตามโรงพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค																		ศึกษา ข้อมูล เพิ่มเติม			
๔.๓ ออกกฎหมายกำหนดให้โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขมีหน้าที่รับผิดชอบชัดเจนในการชันสูตรพลิกศพ การเก็บหลักฐานจากศพและการตรวจร่างกายผู้เสียหาย พยานและผู้ต้องหาในคดีอาญาทั่วประเทศ																		๒.๐๐	งบประมาณ		

๒.๘.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

๑. บัญญัติให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบนิติวิทยาศาสตร์ของประเทศไทย

๑.๑ แก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือร่างกฎหมายใหม่ จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยผู้มีความรู้เชี่ยวชาญด้านนิติวิทยาศาสตร์ และผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการใช้และการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานเป็นหลัก

โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑.๑.๑ กำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์ของประเทศ

๑.๑.๒ ให้มีการจัดทำแผนบูรณาการการร่วมมือกันในการปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์

๑.๑.๓ พัฒนาและยกระดับห้องปฏิบัติการให้ได้มาตรฐานและมีความทันสมัย

๑.๑.๔ พัฒนาความรู้และศักยภาพผู้ปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์และที่เกี่ยวข้องให้มีมาตรฐานและมีความทันสมัยอยู่เสมอ

๑.๑.๕ ส่งเสริมการจัดตั้งสภาวิชาชีพเพื่อดูแลมาตรฐานวิชาชีพ

๑.๑.๖ ส่งเสริมการประกันคุณภาพ และการควบคุมคุณภาพของห้องปฏิบัติการนิติวิทยาศาสตร์เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในคุณภาพของรายงานผลการตรวจพิสูจน์ต่างๆ

๑.๑.๗ กำหนดหลักเกณฑ์ มาตรฐานกลางการเก็บพยานหลักฐานจากสถานที่เกิดเหตุ การตรวจพิสูจน์หลักฐานตลอดจนมาตรฐานของการขึ้นสูตรพลิกศพ การเก็บหลักฐานจากศพและการตรวจร่างกายผู้เสียหายผู้ต้องหาและพยานให้เป็นไปตามหลักวิชาการสากลรวมทั้งมาตรฐานในการจัดเก็บระบบฐานข้อมูล

๑.๑.๘ กำหนดมาตรฐานกลางคุณสมบัติผู้ปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ โดยมีการตรวจสอบคุณสมบัติเป็นระยะ และพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมของผู้ปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับคุณสมบัติที่กำหนด

๑.๒ การจัดตั้งหรือปรับโครงสร้างหน่วยงานทางนิติวิทยาศาสตร์ของประเทศ ทั้งที่สังกัดอยู่กับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม เพื่อให้หน่วยงานและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องด้านนิติวิทยาศาสตร์มีความเป็นอิสระ ปราศจากการแทรกแซง โดยกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ในการเข้าตรวจสถานที่เกิดเหตุทุกคดี เก็บรวบรวมพยานหลักฐานทุกชิ้นที่พบ ตลอดจนตรวจวิเคราะห์และประมวลผลจากพยานหลักฐานทั้งหมด ที่มีและจัดทำรายงานเสนอพนักงานสอบสวน โดยให้การตรวจสถานที่เกิดเหตุ การรวบรวมพยานหลักฐานข้างต้นเป็นไปเพื่อพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา ประชาชนและคุ้มครองกระบวนการยุติธรรมอย่างแท้จริง

๑.๓ แก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบของหน่วยงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ กำหนดค่าตอบแทนพิเศษของผู้ปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ให้ได้รับค่าตอบแทนตามระดับความเชี่ยวชาญ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้มีบุคลากรทำงานสายนี้เพิ่มมากขึ้น โดยเทียบเคียงกับอัตรา

ค่าตอบแทนของบุคลากรในวิชาชีพลักษณะเดียวกัน เช่น แพทย์นิติเวช กับแพทย์ในสาขาอื่น เป็นต้น

๑.๔ การจัดทำงบประมาณ ในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ด้านนิติวิทยาศาสตร์ไว้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำแผนงบประมาณรายจ่ายประจำปีของประเทศ เพื่อสนับสนุนงานนิติวิทยาศาสตร์ให้มีศักยภาพและคุณภาพเพียงพอรองรับคดีจากทุกท้องที่ทั่วประเทศ และทำงานแล้วเสร็จสอดคล้องกับกรอบเวลามาตรฐานของการสอบสวน

๑.๕ การกำหนดลักษณะของพยานหลักฐานที่ต้องรวบรวมเข้าสู่สำนวนในแต่ละประเภทคดีเพื่อมิให้พยานหลักฐานสำคัญชิ้นใดถูกกละเลยไป โดยกำหนดให้มีแนวทางหลักเกณฑ์หรือคู่มือการปฏิบัติงานที่ชัดเจนว่าพยานหลักฐานใดบ้างที่สำคัญและจำเป็นต้องเก็บรวบรวมเข้าสู่สำนวน แยกตามแต่ละประเภทคดี

๑.๖ การเข้าตรวจและการเก็บพยานหลักฐานจากสถานที่เกิดเหตุ และการจัดระเบียบการปฏิบัติงานของหน่วยกู้ภัยในสถานที่เกิดเหตุตลอดจนวิธีการเก็บรักษาพยานหลักฐานหรือของกลางในคดี (Chain of custody) โดยออกกฎหมายเฉพาะให้อำนาจการตรวจสถานที่เกิดเหตุ กำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวทางในการตรวจพิสูจน์ให้มีความชัดเจน มีเครื่องมือที่ได้มาตรฐาน เพื่อให้การตรวจพิสูจน์มีความถูกต้องแม่นยำ

๒. จัดให้มีการฝึกอบรมทักษะของพนักงานสอบสวนให้มีความรู้ทางนิติวิทยาศาสตร์เบื้องต้น เพื่อการรักษาสถานที่เกิดเหตุและพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุหรือที่พบอย่างเหมาะสม รวบรวมตรวจพิสูจน์ต่อไป หรือหากมีความจำเป็นเร่งด่วนก็สามารถเก็บพยานหลักฐานอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการได้ **ตลอดจนปรับปรุงกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา** เพื่อให้พนักงานสอบสวนสามารถบังคับตรวจพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ไม่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยเกินสมควร

๓. การพัฒนาแนวทางการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

๓.๑ แก้ไขปรับปรุงกฎหมายหรือกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดมาตรฐานคุณสมบัติของพยานผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงกฎระเบียบหลักเกณฑ์การคัดเลือกและการขึ้นทะเบียนเป็นพยานผู้เชี่ยวชาญโดยจัดให้มีระบบการทดสอบหรือการประเมินความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นระยะๆ เพื่อให้พยานผู้เชี่ยวชาญมีความรู้ความสามารถในงานด้านนิติวิทยาศาสตร์อย่างแท้จริง

๓.๒ จัดให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาหลักเกณฑ์การรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ โดยศึกษาวิจัยแนวทางการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของต่างประเทศ เช่น Federal Rules of Evidence ของประเทศสหรัฐอเมริกา รวมทั้งการรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในเรื่องใหม่ๆ ที่พัฒนาไปตามเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรับฟังพยานหลักฐานต่อไป

๓.๓ ให้มีการศึกษาอบรมบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการนำสืบและรับฟังพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์

๔. ปรับปรุงพัฒนาระบบนิติเวช

๔.๑ แก้ไขกฎหมาย โดยแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๐ กฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือร่างกฎหมายใหม่ กำหนดให้มีหน่วยงานหลักในกระทรวงสาธารณสุขที่รับผิดชอบทำหน้าที่สนับสนุนการทำงานของแพทย์นิติเวช รวมทั้งจัดให้มีบุคลากรและระบบงบประมาณเฉพาะที่เพียงพอ เหมาะสมกับการกิจ

๔.๒ จัดให้มีแพทย์นิติเวชทั่วถึงตามโรงพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

๔.๓ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายกำหนดให้โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจนในการชันสูตรพลิกศพ การเก็บหลักฐานจากศพและการตรวจร่างกายผู้เสียหาย พยานและผู้ต้องหาในคดีอาญาทั่วประเทศรวมทั้งปรับปรุงแก้ไขอัตราค่าตอบแทน แพทย์และผู้ทำการชันสูตรพลิกศพ โดยแก้ไขระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายค่าตอบแทนหรือค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทางและค่าเช่าที่พักของแพทย์และเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชันสูตรพลิกศพ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายค่าตอบแทนหรือค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทางและค่าเช่าที่พักของแพทย์และเจ้าพนักงานผู้ได้ทำการชันสูตรพลิกศพ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๐ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๗ และระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายค่าตอบแทนหรือค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทางและค่าเช่าที่พักของเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากแพทย์ให้ไปชันสูตรพลิกศพในที่เกิดเหตุ ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ เพื่อให้ค่าตอบแทนการปฏิบัติหน้าที่ของแพทย์และผู้ทำการชันสูตรพลิกศพเป็นไปอย่างเหมาะสม

๒.๙ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๙ การเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมเพื่อมุ่งอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนโดยสะดวกและรวดเร็ว

๒.๙.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมมีวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนโดยสะดวกและรวดเร็ว รวมถึงการจัดวัฒนธรรมองค์กรที่เป็นอุปสรรคต่อการอำนวยความยุติธรรม

๒) บุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมมีทัศนคติและค่านิยมในการบริการประชาชนด้วยความสะดวกและรวดเร็ว

๓) การจัดระบบงานเพื่อสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๙.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

พ.ศ. ๒๕๖๑ – พ.ศ. ๒๕๖๔

๒.๙.๓ ตัวชี้วัด

๑) ระดับความสำเร็จของการดำเนินกลไกหรือการจัดกิจกรรมภายในหน่วยงานเพื่อเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กร

๒) ร้อยละของบุคลากรที่มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมใหม่ขององค์กรที่มุ่งอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนโดยสะดวกและรวดเร็ว

๓) ร้อยละของบุคลากรที่ได้รับคะแนนการประเมินผลการปฏิบัติราชการด้านการให้บริการประชาชนในอัตราที่เพิ่มขึ้น

๔) ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม ในการอำนวยความยุติธรรม โดยสะดวกและรวดเร็ว

๕) ระดับความสำเร็จของการนำระบบงานเพื่อสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมขององค์กรไปใช้

๖) ร้อยละของข้อร้องเรียนเกี่ยวกับความไม่สะดวกและความล่าช้าในการให้บริการมีอัตราที่ลดลง

๒.๙.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

วงเงิน ๙๑.๐๐ ล้านบาท

แหล่งเงิน เงินงบประมาณ

๒.๙.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม
เรื่องและประเด็นการปฏิรูป ๙ การเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมเพื่อมุ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน
โดยสะดวกและรวดเร็ว

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๑. เสริมสร้างและพัฒนาให้บุคลากรใน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการ ยุติธรรมมีทัศนคติ ค่านิยม และสมรรถนะ ในการบริการประชาชนด้วยความสะดวก รวดเร็ว และในการประสานความร่วมมือกัน																	ตร. , อส. , ศย. , ยธ. , ปปส. , ปปง. , สท. , มท. , ปปช. , พม. , ศร. , ศป. , ธน.	๒๖.๐๐	งบประมาณ	มีมาตรการเสริมสร้าง และพัฒนาให้บุคลากรฯ มีทัศนคติ ค่านิยม และ สมรรถนะในการบริการ ประชาชนด้วยความ สะดวกรวดเร็วและ ประสานความร่วมมือกัน	๑. จำนวนมาตรการฯ ตามแผนฯ ที่ได้รับการ จัดทำแล้วเสร็จ
																	ตร. , อส. , ศย. , ยธ. , ปปส. , ปปง. , สท. , มท. , ปปช. , พม. , ศร. , ศป. , ธน.	งบดำเนินงาน ของ หน่วยงาน			

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นการปฏิรูป ๙ การเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมเพื่อมุ่งอำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่ประชาชน

โดยสะดวกและรวดเร็ว

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๑.๑ ให้ผู้บริหารของทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมประกาศเป็นนโยบายว่าจะผลักดันให้มีการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่พึงประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกยุติธรรมโดยสะดวกรวดเร็ว																		งบดำเนินงานของหน่วยงาน				
๑.๒ ให้มีมาตรการการจัดวัฒนธรรมองค์กรที่เป็นอุปสรรคต่อการอำนวยความสะดวกยุติธรรมโดยสะดวกรวดเร็ว เช่น ระบบอุปถัมภ์วัฒนธรรมเชิงอำนาจยิ่งไปกว่าการบริการประชาชน โดยระบุว่าการปฏิบัติตามวัฒนธรรมองค์กรดังกล่าวเป็นความผิด																		งบดำเนินงานของหน่วยงาน				
๑.๓ ให้ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจัดให้มีกลไกหรือกิจกรรมเพื่อผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพต่อเนื่อง และมีการประสานความร่วมมือ																		งบดำเนินงานของหน่วยงาน				

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นการปฏิรูป ๙ การเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมเพื่อมุ่งอำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่ประชาชน โดยสะดวกและรวดเร็ว

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๑.๔ ให้ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานในลักษณะการประสานความร่วมมือ																		งบดำเนินงาน ของหน่วยงาน	งบประมาณ		
๑.๕ ให้มีการศึกษาวิจัยด้านพฤติกรรมการปฏิบัติงานเพื่อหาวิธีปรับพฤติกรรมและเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร																	๒๖.๐๐				
๑.๖ ให้มีการตรวจสอบกฎระเบียบวิธีปฏิบัติที่ขัดต่อวัฒนธรรมองค์กรที่ดีหรือส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่ไม่ดี และดำเนินการยกเลิกเปลี่ยนแปลงกฎ ระเบียบวิธีการเช่นนั้น																	งบดำเนินงาน ของหน่วยงาน				
๑.๗ การสรรหาและการประเมินผลบุคลากร และให้ประโยชน์ตอบแทนที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมองค์กรที่จะอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่สะดวกและรวดเร็ว																		งบดำเนินงาน ของหน่วยงาน			

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นการปฏิรูป ๙ การเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมเพื่อมุ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน โดยสะดวกและรวดเร็ว

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
๑.๘ มีกฎหมายกำหนดห้ามผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมดำรงตำแหน่ง ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอันอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในความเป็นกลาง และกำหนดค่าตอบแทนให้เหมาะสม ๑.๙ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอย่างเพียงพอและเหมาะสม รวมทั้งให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมสามารถใช้จ่ายเงินค่าธรรมเนียมและเงินรายรับต่างๆ เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม																									

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม
เรื่องและประเด็นการปฏิรูป ๙ การเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมเพื่อมุ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน
โดยสะดวกและรวดเร็ว

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๒. เสริมสร้างและพัฒนากระบวนการเพื่อสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กร																	ดร. อส. ศย. ยธ., ปปส. ปปง. สท., มท. ปปช. พณ., ศร. ศป. ชน	๖๕.๐๐	งบประมาณ	มีมาตรการเสริมสร้างและพัฒนากระบวนการเพื่อสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กร	๑. จำนวนมาตรการฯ ตามแผนฯ ที่ดำเนินการแล้วเสร็จ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นการปฏิรูป ๙ การเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมเพื่อมุ่งอำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่ประชาชน โดยสะดวกและรวดเร็ว

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๒.๑ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงานภายในหน่วยงานและงานบริการประชาชน เช่น - นำระบบบันทึกภาพและเสียงมาใช้ในชั้นสอบสวนและขั้นตอนการรวบรวมพยานหลักฐาน - นำระบบบันทึกภาพและเสียงมาใช้ในการสืบพยานในชั้นศาล																		งบลงทุนด้านสารสนเทศของหน่วยงาน			
๒.๒ มีนวัตกรรมทางการบริหารซึ่งสนับสนุนวัฒนธรรมที่อำนวยความสะดวกแก่ประชาชน เช่น กำหนดตัวชี้วัดในการปฏิบัติงาน การจัดการความเสี่ยงในองค์กร การควบคุมคุณภาพ การให้บริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (one stop service) การบริการประชาชนโดยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และการให้ภาคเอกชนดำเนินงานบางขั้นตอน ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานราชการ																		งบดำเนินงานของหน่วยงาน			

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นการปฏิรูป ๙ การเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมเพื่อมุ่งอำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่ประชาชน โดยสะดวกและรวดเร็ว

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๒.๓ ส่งเสริมการใช้การจัดการความรู้ในการพัฒนาระบบการทำงานในกระบวนการยุติธรรมและให้ความรู้ที่จำเป็นแก่ประชาชน																		งบดำเนินงานของหน่วยงาน				
๒.๔ ส่งเสริมการใช้ข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence-based) ในการบริหารราชการ																		งบดำเนินงานของหน่วยงาน				
๒.๕ มีกิจกรรมประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสาธารณะถึงผลการดำเนินงาน กฎหมายที่เกี่ยวข้อง การบริการ และเรื่องที่อยู่ในความสนใจของสังคมเป็นระยะ ในรูปแบบและภาษาที่เข้าใจง่าย																		งบดำเนินงานของหน่วยงาน				

๒.๙.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

๑. เสริมสร้างและพัฒนาให้บุคลากรในหน่วยงานทางกระบวนการยุติธรรมมีทัศนคติ ค่านิยมและสมรรถนะในการบริการประชาชนด้วยความสะดวก รวดเร็ว และในการประสานความร่วมมือกัน โดยแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมกำหนดให้ใช้อำนาจความยุติธรรมด้วยความสะดวกและรวดเร็วเป็นกรอบในการประเมินผลการปฏิบัติงาน การสรรหา การเลื่อนตำแหน่งและเงินเดือน และการให้บำเหน็จความชอบอย่างอื่น เช่น ค่าชมเชย เครื่องเชิดชูเกียรติ หรือรางวัลแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในทุกหน่วยงาน

๒. เสริมสร้างและพัฒนากระบวนการเพื่อสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กร

๒.๑ ประกาศให้มีการส่งเสริมและเสริมสร้างการพัฒนาระบบงานเพื่อสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรให้มีทัศนคติไปในทิศทางเดียวกันเพื่อนำไปสู่การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนด้วยความสะดวกและรวดเร็ว

๒.๒ สนับสนุนให้บุคลากรภายในองค์กรมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบงานที่จะทำให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วซึ่งอาจมีการกำหนดรางวัลเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้บุคลากรที่สามารถคิดค้นแนวทางสร้างระบบงานการให้บริการที่หน่วยงานสามารถนำมาใช้ปฏิบัติต่อได้จริง เป็นต้น

๒.๓ นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้ในการบริหารจัดการภายในหน่วยงานและงานบริการประชาชน โดยสำรวจระบบเทคโนโลยีสารสนเทศปัจจุบันที่ใช้อยู่ และจัดให้มีระบบที่จำเป็นในการอำนวยความสะดวกและจัดทำคำขอของงบประมาณในจำนวนที่เหมาะสม

๒.๔ ให้มีนวัตกรรมทางการบริหารซึ่งสนับสนุนวัฒนธรรมที่อำนวยความสะดวกของประชาชน เช่น การกำหนดตัวชี้วัด การจัดการความเสี่ยงในองค์กร และการบริการประชาชนแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (one stop service) สรรหาผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรือการให้ภาคเอกชนดำเนินงานบางขั้นตอนภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานราชการ โดยให้ทำการสำรวจนวัตกรรมที่ใช้อยู่และส่งเสริมการนำนวัตกรรมทางการบริหารเดิมที่มีอยู่แล้วนำมาปรับใช้ส่งเสริมพัฒนาต่อไป จัดให้มีการฝึกอบรมความรู้เพิ่มเติมทำให้ผู้ให้บริการเกิดความก้าวหน้าสามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านและพิจารณาระบบงานในบางส่วนของหน่วยงานที่อาจจะเกิดประสิทธิภาพมากกว่าหากกำหนดให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการ

๒.๕ ส่งเสริมให้มีการใช้การจัดการองค์ความรู้ในการพัฒนาระบบการทำงานในกระบวนการยุติธรรมและการใช้ข้อมูลหลักฐานทางวิชาการในการบริหารงานราชการ เช่น ส่งเสริม

ให้มีการรวบรวมองค์ความรู้และสถิติต่าง ๆ เพื่อให้ผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจประเด็นต่าง ๆ ในองค์กร

๒.๖ จัดให้มีกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานกฎหมายที่เกี่ยวข้องการบริการและหัวข้อข่าวสารที่อยู่ในความสนใจของสาธารณะความรู้ที่จำเป็นพื้นฐานเป็นระยะ โดยใช้รูปแบบและการใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายผ่านสื่อที่สาธารณะสามารถเข้าถึงได้ เช่น จัดกิจกรรมโฆษกของหน่วยงานนั้น ๆ พบสื่อมวลชนเป็นระยะ ๆ

๒.๑๐ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๐ การพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ

๒.๑๐.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขันเพิ่มมากขึ้น
- ๒) นักธุรกิจต่างชาติเชื่อมั่นและยอมรับกระบวนการยุติธรรมของไทย
- ๓) นักธุรกิจและประชาชนผู้มีอรรถคดี ได้รับความยุติธรรมจากการดำเนินคดี พานิชย์ที่สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม และมีมาตรฐานเทียบเท่านานาชาติ
- ๔) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการและบริการประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ และมีระบบการเชื่อมโยงข้อมูลภายในและระหว่าง หน่วยงาน

๒.๑๐.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

พ.ศ. ๒๕๖๑ – พ.ศ. ๒๕๖๔

๒.๑๐.๓ ตัวชี้วัด

- ๑) อันดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศไทยโดย International Institute for Management Development (IMD) ดีขึ้น
- ๒) จำนวนนักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยในแต่ละปีเพิ่มขึ้น
- ๓) อันดับความยาก – ยากในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business) ด้านการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลงของประเทศไทยที่จัดโดยธนาคารโลกดีขึ้น (ปี ๒๕๖๐ อยู่ อันดับที่ ๕๑ และปี ๒๕๖๑ อยู่ อันดับที่ ๓๔)
- ๔) จำนวนคดีระหว่างประเทศที่นักธุรกิจต่างชาติที่ฟ้องคดีต่อศาลไทยเพิ่มขึ้น
- ๕) จำนวนนักธุรกิจต่างชาติที่ระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการระหว่าง ประเทศในประเทศไทยเพิ่มขึ้น
- ๖) ระดับความเชื่อมั่นของนักธุรกิจต่างชาติต่อคำพิพากษาของศาลไทยในคดี พานิชย์เพิ่มขึ้น
- ๗) ระดับความสำเร็จของนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการและการ บริการประชาชนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม

๒.๑๐.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

วงเงิน ๗๗.๐๐ ล้านบาท

แหล่งเงิน เงินงบประมาณ

๒.๑๐.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๐ การพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๑. แก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีแพ่งและพาณิชย์ให้ทันสมัย สอดคล้องกับหลักสากลเพื่อส่งเสริมการค้าและการพาณิชย์ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ																	ศย., ยธ., กต., สคก.	๘.๐๐	งบประมาณ	มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีแพ่งและพาณิชย์ที่ทันสมัย เป็นสากล และส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ	๑. จำนวนกฎหมายฯ ที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงแล้วเสร็จ ที่สอดคล้องสถานการณ์ของเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันหลักสากล และทำให้การค้าระหว่างประเทศสะดวกมากขึ้น
																	ศย., ยธ., กต.	งบดำเนินงานของหน่วยงาน			๒. จำนวนหน่วยงานฯ ที่ปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนด

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๐ การพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ หลักและผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๑.๑ ปรับปรุงบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่เกี่ยวกับเขตอำนาจศาล (international jurisdiction) เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสากลและรองรับการค้าระหว่างประเทศ เช่น เขตอำนาจศาลในคดีระหว่างประเทศและข้อตกลงเลือกศาล (choice -of- court agreement) เป็นต้น																	ศย.	๒.๐๐	งบประมาณ		
๑.๒ กำหนดหลักเกณฑ์การยอมรับและการบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศให้ชัดเจนเพื่อยกระดับความยอมรับในระดับสากลต่อศาลไทยและทำให้การค้าระหว่างประเทศมีเสถียรภาพมากขึ้น																	ศย. , ยธ. , กต.	๒.๐๐	งบประมาณ		
๑.๓ ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมายให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน																	ศย. , ยธ. , กต. , พณ.	๒.๐๐	งบประมาณ		

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																					
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๐ การพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ																					
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๑.๔ แก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ให้ทันสมัย สอดคล้องกับหลักสากล เพื่อส่งเสริมการค้าและการพาณิชย์ทั้งภายในประเทศ และระหว่างประเทศ และจัดให้มีกฎหมายว่าด้วยการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ เป็นการเฉพาะ																	ศย. , ยธ. , กต. , พณ.	๒.๐๐	งบประมาณ		
๑.๕ เพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับคดี โดยปรับโครงสร้างหน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับคดี และจัดให้มีกลไกการขอคุ้มครองชั่วคราวตั้งแต่นั้นก่อนฟ้องคดีเพื่อยึดหรืออายัดทรัพย์สินของจำเลยไว้ให้เหลือเพียงพอแก่การบังคับคดี ตลอดจนจัดให้มีกฎหมายในการบังคับคดีภาครัฐเพื่อจัดให้มีหน่วยงานและเจ้าพนักงานเพื่อบังคับคดีอาญา และคดีแพ่ง หรือคดีปกครองที่หน่วยงานของรัฐเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ซึ่งพนักงานอัยการรับดำเนินคดีให้																	ยธ. ศย.	งบดำเนินงานของหน่วยงาน	งบประมาณ		

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																					
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๐ การพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ																					
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๒. จัดตั้งศาลพาณิชย์หรือแผนกคดีพาณิชย์ในศาลยุติธรรมและมีวิธีพิจารณาคดีพาณิชย์เป็นการเฉพาะ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพิจารณาคดีพาณิชย์																	ศย.	๓๗.๐๐	งบประมาณ	จัดตั้งศาลพาณิชย์หรือแผนกคดีพาณิชย์ขึ้นในศาลยุติธรรม โดยมีวิธีพิจารณาคดีพาณิชย์เป็นการเฉพาะ	๑. จำนวนศาลพาณิชย์หรือแผนกคดีพาณิชย์ที่ได้รับการจัดตั้งแล้วเสร็จ
																	ศย.				
																		ศย.	งบดำเนินงานของหน่วยงาน		
																					๓. จำนวนหน่วยงานฯ ที่ปฏิบัติตามกฎหมายฯ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๐ การพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๓. พัฒนาศถาบันอนุญาโตตุลาการของประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศในระดับภูมิภาค																	ศย. , ยธ.	๓๒.๐๐	งบประมาณ	สถาบันอนุญาโตตุลาการของประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศในระดับภูมิภาค	๑. จำนวนแนวทางการพัฒนาสถาบันอนุญาโตตุลาการของประเทศไทยตามแผนที่ได้รับการพัฒนาแล้วเสร็จ
														ศย. , ยธ.	งบดำเนินงานของหน่วยงาน		๒. จำนวนหน่วยงานที่ดำเนินการตามแนวทางที่ได้รับการพัฒนาแล้ว				

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๐ การพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๓.๑ พัฒนาระบบการอนุญาโตตุลาการทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Arbitration) ตั้งแต่ชั้นยื่นคำเสนอข้อพิพาท การติดตามสถานะของข้อพิพาท การยื่นคำร้องเอกสารต่าง ๆ การสืบพยาน การประชุมหารือ ตลอดจนการทำคำชี้ขาด เพื่ออำนวยความสะดวกแก่คู่พิพาทสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม																	ศย. , ยธ.	๑๐.๐๐	งบประมาณ		
๓.๒ เปิดโอกาสและส่งเสริมให้ชาวต่างชาติเป็นอนุญาโตตุลาการในการระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศมากขึ้นเพื่อยกระดับสถาบันอนุญาโตตุลาการของประเทศไทยให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล																	ศย. , ยธ.	๒๐.๐๐	งบประมาณ		

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๐ การพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ

	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๓.๓ ปรับปรุงกลไกการระงับข้อพิพาทและวิธีการบริหารจัดการข้อพิพาทให้มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น ทบทวนข้อบังคับสถาบันอนุญาโตตุลาการเป็นระยะ ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป กำหนดข้อบังคับสถาบันอนุญาโตตุลาการสำหรับคดีที่มีทุนทรัพย์เล็กน้อย (small claims) เป็นการเฉพาะเพื่อให้สามารถพิจารณาคดีได้รวดเร็วขึ้น มีการบริหารจัดการข้อพิพาทเกี่ยวกับการลงทุนระหว่างประเทศ (investor-statedispute) เป็นการเฉพาะ เป็นต้น																	ศย. , ยธ.	๒.๐๐	งบประมาณ		

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																					
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๐ การพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ																					
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๔. นำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการภายในหน่วยงานและงานบริการประชาชน และมีมาตรการสนับสนุนการใช้ระบบเทคโนโลยี																	ดร. อส. ,ศย. ,ยธ. ,ปปส. ,ปปช. ,ปปง.สท. ,ธน. ,ศร. ,ศป.	งบลงทุนด้านสารสนเทศของหน่วยงาน		มีระบบเทคโนโลยีในการบริหารจัดการภายในหน่วยงานและบริการประชาชน	๑ . จ ำน อ น วั น

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																								
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๐ การพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ																								
	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๔.๑ พัฒนาระบบการบริหารจัดการภายใน หน่วยงานด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ระบบ การบริหารจัดการคดีอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น																		งบลงทุนด้าน สารสนเทศ ของ หน่วยงาน						
๔.๒ พัฒนาระบบการติดต่อราชการทาง อิเล็กทรอนิกส์สร้างแรงจูงใจในการใช้ระบบ ติดต่อราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ จัดให้มี บริการช่วยเหลือประชาชนให้ใช้ระบบติดต่อ ราชการทางอิเล็กทรอนิกส์																								
๔.๓ พัฒนาให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ใน การบริการประชาชน เช่น ระบบบัตรคิว อัตโนมัติ ระบบแจ้งขั้นตอนการติดต่อ หน่วยงานอัตโนมัติ เป็นต้น																								

แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม																																				
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๐ การพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ																																				
																ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)				ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้เกี่ยวข้อง	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด												
																๒๕๖๑					๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				(ล้านบาท)	(แหล่งเงิน)		
																๑	๒	๓	๔		๑	๒			๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒			๓	๔
๔.๔ พัฒนาเว็บไซต์แต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้มีเนื้อหาที่มีประโยชน์ต่อประชาชนในส่วนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง บริการ และหัวข้อที่อยู่ในความสนใจของสาธารณะในรูปแบบและภาษาที่เป็นสากลและเข้าใจง่าย																																งบลงทุนด้านสารสนเทศของหน่วยงาน				
																๔.๕ เชื่อมโยงข้อมูลภายในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม																				

๒.๑๐.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

๑. แก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีแพ่งและพาณิชย์ให้ทันสมัย เป็นสากลและส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ดังนี้

๑.๑ แก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเขตอำนาจศาล เช่น เขตอำนาจศาลในคดีทางแพ่งและพาณิชย์ระหว่างประเทศ (International jurisdiction) ข้อตกลงเลือกศาล (choice-of-court agreement) เป็นต้น เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสากลและส่งเสริมการค้าการลงทุนระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น

๑.๒ แก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการยอมรับและการบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศในคดีทางแพ่งและพาณิชย์ให้ชัดเจน เพื่อยกระดับความยอมรับในระดับสากลต่อศาลไทยและทำให้การค้าระหว่างประเทศมีเสถียรภาพมากขึ้น

๑.๓ แก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้ทันสมัย สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน

๑.๔ แก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ให้ทันสมัย เป็นสากล และเสนอให้ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ (CISG) และจัดให้มีกฎหมายว่าด้วยการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศเป็นการเฉพาะ เพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุนระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น

๑.๕ แก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดให้มีกลไกการขอคุ้มครองชั่วคราวตั้งแต่ขั้นก่อนฟ้องคดีเพื่อยึดหรืออายัดทรัพย์สินของจำเลยไว้ให้เหลือเพียงพอแก่การบังคับคดีและป้องกันการยกย้ายถ่ายเททรัพย์สินเพื่อหลบหนีการบังคับคดี และมีกฎหมายเฉพาะเพื่อปรับโครงสร้างหน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับคดี ตลอดจนกำหนดอำนาจหน้าที่และวิธีการบังคับคดีภาครัฐเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับคดี

๒. จัดตั้งศาลพาณิชย์หรือแผนกคดีพาณิชย์ในศาลยุติธรรมและมีวิธีพิจารณาคดีพาณิชย์เป็นการเฉพาะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพิจารณาคดีพาณิชย์โดยตราพระราชบัญญัติใหม่หรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดตั้งศาลพาณิชย์หรือแผนกคดีพาณิชย์ขึ้นในศาลยุติธรรม ตลอดจนกำหนดหลักเกณฑ์วิธีพิจารณาคดีพาณิชย์ขึ้นเป็นการเฉพาะ เพื่อให้สามารถดำเนินคดีพาณิชย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมยิ่งขึ้น เหมาะสมกับสภาพและลักษณะของคดีพาณิชย์ซึ่งแตกต่างจากคดีแพ่งทั่วไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ทั้งยังได้รับการพิจารณาจากผู้พิพากษาที่มีความรู้ความชำนาญในคดีพาณิชย์เป็นพิเศษอันเป็นการสนับสนุนการค้าการลงทุนให้มีคล่องตัวยิ่งขึ้น เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันทางธุรกิจ และสร้างความน่าเชื่อถือให้กับนักลงทุนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

๓. พัฒนาสถาบันอนุญาโตตุลาการของประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศในระดับภูมิภาค

๓.๑ พัฒนาระบบการอนุญาโตตุลาการทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Arbitration) เช่น ระบบการยื่นส่งคำเสนอข้อพิพาทและเอกสารทางคดีต่าง ๆ ทางอิเล็กทรอนิกส์ ระบบบริหารจัดการคดี ระบบติดตามสถานะของข้อพิพาท ระบบการประชุมหารือทางไกล เป็นต้น เพื่ออำนวยความสะดวกแก่คู่พิพาท

๓.๒ แก้ไขปรับปรุงข้อบังคับของสถาบันอนุญาโตตุลาการที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับระบบการอนุญาโตตุลาการทางอิเล็กทรอนิกส์

๓.๓ แก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมและรับรองให้ชาวต่างชาติสามารถปฏิบัติหน้าที่เป็นอนุญาโตตุลาการในคดีทางพาณิชย์ระหว่างประเทศได้สะดวกยิ่งขึ้น อันเป็นการยกระดับสถาบันอนุญาโตตุลาการของประเทศไทยให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

๓.๔ ออกข้อกำหนดของของสถาบันอนุญาโตตุลาการใหม่หรือแก้ไขปรับปรุงข้อบังคับของสถาบันอนุญาโตตุลาการที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และกระบวนการอนุญาโตตุลาการในคดีที่มีทุนทรัพย์เล็กน้อยเป็นการเฉพาะ เพื่อให้สามารถดำเนินกระบวนการอนุญาโตตุลาการได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๓.๕ ส่งเสริมให้สถาบันอนุญาโตตุลาการมีการทบทวนแก้ไขข้อบังคับของสถาบันอนุญาโตตุลาการเป็นระยะ ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

๓.๖ แก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดให้มีระบบอนุญาโตตุลาการในคดีข้อพิพาทเกี่ยวกับการลงทุนระหว่างประเทศ (investor-state dispute settlement) เป็นการเฉพาะ

๔. นำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการภายในหน่วยงานและงานบริการประชาชน

๔.๑ พัฒนาระบบการบริหารจัดการภายในหน่วยงานด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่นระบบการบริหารจัดการคดีอิเล็กทรอนิกส์ ระบบการค้นหากฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานการติดต่อและบริการประชาชน ระบบการค้นหาวินิจฉัยสำหรับบุคลากรในหน่วยงานและประชาชนที่เข้ามาติดต่อขอใช้บริการ เป็นต้น สำหรับระบบที่มีอยู่และจัดให้มีระบบงานต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้น

๔.๒ พัฒนาระบบการติดต่อราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ สร้างแรงจูงใจในการใช้ระบบติดต่อราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ จัดให้มีบริการช่วยเหลือประชาชนให้ใช้ระบบติดต่อราชการทางอิเล็กทรอนิกส์

๔.๓ พัฒนาให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการประชาชน เช่น ระบบบัตรคิวอัตโนมัติ ระบบแจ้งขั้นตอนการติดต่อหน่วยงานอัตโนมัติ เป็นต้น

๔.๔ พัฒนาเว็บไซต์แต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้มีเนื้อหาที่มีประโยชน์ต่อประชาชนในส่วนกฎหมายที่เกี่ยวข้องการบริการและหัวข้อข่าวสารที่อยู่ในความสนใจของสาธารณะในรูปแบบและการใช้ภาษาที่เป็นสากลและเข้าใจง่าย

รายชื่อร่างกฎหมายเพื่อดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

๑. ร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๑

หลักการโดยสังเขป: กำหนดให้หน่วยงานประกาศระยะเวลาดำเนินงานให้ประชาชนทราบและมีระบบประเมินผลการปฏิบัติตาม

๒. ร่างพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่..) พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๔

หลักการโดยสังเขป: ทบทวนการจำแนกประเภทยาเสพติดกับวัตถุออกฤทธิ์เป็นระยะ กำหนดให้การดำเนินมาตรการลดอันตรายจากยาเสพติดเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายกำหนดเงื่อนไขให้การผลิตและจำหน่ายยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์บางประเภท โดยหน่วยงานของรัฐสามารถกระทำได้โดยชอบด้วยกฎหมายในบางกรณี แก้ไขความผิดและกำหนดโทษ มีมาตรการลงโทษที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้กระทำผิดแต่ละคน ปรับปรุงระบบการลดโทษผู้กระทำผิดที่ให้ข้อมูลแก่เจ้าพนักงาน

๓. ร่างพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด (ฉบับที่..) พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๔

หลักการโดยสังเขป: กำหนดให้หน่วยงานสาธารณสุขเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

๔. ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเพื่อการบำบัดผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๔

หลักการโดยสังเขป: กำหนดให้ศาลยุติธรรมมีวิธีพิจารณาพิเศษเพื่อบำบัดผู้ติดยาเสพติดในระบบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๕. ร่างพระราชบัญญัติคุมประพฤติ (ฉบับที่..) พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๔

หลักการโดยสังเขป: เพิ่มเต็มอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติตามคำสั่งศาล

๖. ร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่..) พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๔

หลักการโดยสังเขป: กำหนดให้ใช้ระบบประเมินความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำเพื่อประโยชน์ในการจัดชั้นนักโทษ การลดวันต้องโทษ และการพักการลงโทษ

๗. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๓ และที่ ๔

หลักการโดยสังเขป: ทบทวนบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีการเพื่อความปลอดภัย แก้ไขภาค ๒ ความผิด ลักษณะ ๕ ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ให้ศาลกำหนดระยะเวลาจำคุกขั้นต่ำก่อนมีสิทธิได้รับการลดวันต้องโทษและ พักการลงโทษ มาตรการติดตามสอดส่องผู้กระทำผิดหลังพ้นโทษ การขึ้นทะเบียนผู้พ้นโทษที่เป็นอันตรายต่อสังคม การกำหนดความผิดฐานหลบหนีการปล่อยชั่วคราว การไม่นับระยะเวลาหลบหนีเข้าในอายุความ กำหนดความผิดฐานขัดขวาง บิดเบือน และแทรกแซงกระบวนการยุติธรรม แก้ไขเพิ่มเติมบททั่วไปเกี่ยวกับการลงโทษเพื่อรองรับโทษปรับตามความสามารถในการชำระของผู้กระทำผิดและโทษระดับกลาง

๘. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ ที่ ๕ ที่ ๖ ที่ ๗ และที่ ๘

หลักการโดยสังเขป: กำหนดมาตรการไกล่เกลี่ยหรือยุติคดีสำหรับคดีที่ผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ การจำหน่ายคดีหรือยกฟ้องคดีที่ฟ้องโดยไม่สุจริต การไต่สวนมูลฟ้อง กำหนดให้มีวันนัดไต่สวนเพื่อกำหนดโทษ กำหนดหน้าที่ให้ศาลต้องกำหนดโทษตามแนวทางการกำหนดโทษที่จัดทำตามกฎหมายระบบการกำหนดโทษทางอาญา แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยการจับ ชัง จำคุก การปล่อยชั่วคราว การขึ้นสูตรพลิกศพ แก้ไขหลักเกณฑ์การอุทธรณ์ฎีกาให้มีความเสมอภาคยิ่งขึ้น กำหนดหลักเกณฑ์การสอบสวนร่วมกันระหว่างพนักงานอัยการและพนักงานสอบสวน การกันผู้ร่วมกระทำความผิดเป็นพยาน และหลักเกณฑ์การรับฟังพยานบุคคลซึ่งร่วมกระทำความผิดที่ถูกกันไว้เป็นพยาน เพิ่มเติมบทบัญญัติให้พนักงานอัยการมีอำนาจในการดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมได้เอง แก้ไขเพิ่มเติมเรื่องการรับแจ้งความร้องทุกข์ และให้เป็นหน้าที่พนักงานสอบสวนที่ต้องแจ้งขั้นตอนดำเนินการและกรอบระยะเวลาสิ้นสุดในการดำเนินการในชั้นสอบสวน สิทธิหรือหน้าที่ของผู้เสียหายและผู้ต้องหา รวมทั้งอายุความสำหรับคดีแต่ละประเภทให้ผู้เสียหายและผู้ต้องหาทราบตั้งแต่โอกาสแรก

๙. ร่างพระราชบัญญัติมาตรการส่งเสริมการกลับคืนสู่สังคมของผู้พ้นโทษ พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๔

หลักการโดยสังเขป: จัดให้มีระบบการสงเคราะห์ผู้ต้องโทษหลังปล่อยตัว มาตรการส่งเสริมให้เอกชนรับผู้พ้นโทษเข้าทำงาน กำหนดให้การจำกัดสิทธิในการประกอบอาชีพของผู้พ้นโทษต้องมีความสัมพันธ์กับความผิดที่ถูกลงโทษและเปิดโอกาสให้มีการขอยกเลิกข้อจำกัดสิทธิได้ การลงทะเบียนประวัติอาชญากรรมและจำกัดสิทธิในการเข้าถึงทะเบียนประวัติฯ

๑๐. ร่างพระราชบัญญัติระบบการกำหนดโทษทางอาญา พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๔

หลักการโดยสังเขป: จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบการกำหนดโทษอาญา กำหนดอำนาจหน้าที่คณะกรรมการ ขั้นตอนการจัดทำแนวทางการกำหนดโทษและการติดตามประเมินผล กำหนด

วัตถุประสงค์ในการลงโทษที่ศาลต้องคำนึงถึงในการกำหนดโทษตลอดจนหลักการลงโทษที่ได้สัดส่วนและการใช้โทษจำคุกเท่าที่จำเป็น การจัดทำฐานข้อมูลการกำหนดโทษ

๑๑. ร่างพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานบังคับทางอาญา พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๔

หลักการโดยสังเขป: กำหนดให้มีเจ้าพนักงานศาลที่มีอำนาจหน้าที่ติดตามจับกุมผู้หลบหนีการปล่อยชั่วคราวโดยศาลและการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลในคดีอาญา

๑๒. ร่างพระราชบัญญัติการบังคับคดีภาครัฐ พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๑๐

หลักการโดยสังเขป: จัดให้มีหน่วยงานและเจ้าพนักงานเพื่อบังคับคดีอาญา และคดีแพ่ง หรือ คดีปกครอง ที่หน่วยงานของรัฐเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งพนักงานอัยการรับดำเนินคดีให้

๑๓. ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่..) พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๔

หลักการโดยสังเขป: ให้ผู้เสียหายที่ศาลพิพากษาให้ได้รับชดเชยค่าสินไหมทดแทนมีบุริมสิทธิที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนจากทรัพย์สินที่จะรับในคดีฟอกเงิน

๑๔. ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลสิ่งแวดล้อมและวิธีพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อม พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๔

หลักการโดยสังเขป: จัดตั้งศาลหรือแผนกคดีสิ่งแวดล้อมมีวิธีพิจารณาเป็นการเฉพาะ

๑๕. ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีจราจร พ.ศ. และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๔

หลักการโดยสังเขป: จัดตั้งศาลหรือแผนกคดีจราจรมีวิธีพิจารณาเป็นการเฉพาะ

๑๖. ร่างพระราชบัญญัติการพนัน (ฉบับที่..) พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๔

หลักการโดยสังเขป: แก้ไขให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและรูปแบบการกระทำผิดที่เปลี่ยนแปลงไป

๑๗. ร่างพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง (ฉบับที่..) พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๔

หลักการโดยสังเขป: แก้ไขมาตรการที่เป็นอุปสรรคต่ออำนาจต่อรองในการร้องขอส่งผู้ร้ายข้ามแดน

๑๘. ร่างพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๔

หลักการโดยสังเขป: ปรับปรุงเงื่อนไขและวิธีการขอรื้อฟื้นคดีอาญา โดยเฉพาะนิยามคำว่า พยานหลักฐานใหม่

๑๙. ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๔

หลักการโดยสังเขป: การแก้ไขฟื้นฟู มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดี มาตรการบังคับทางกฎหมายผู้จงใจไม่ชำระค่าอุปการะบุตรตามคำพิพากษา

๒๐. ร่างพระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๔

หลักการโดยสังเขป: กฎหมายกลางว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน

๒๑. ร่างพระราชบัญญัติการป้องกันอาชญากรรมภาคประชาชน พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๔

หลักการโดยสังเขป: กำหนดมาตรฐานการรักษาความปลอดภัยอาคาร สถานที่ และทรัพย์สิน เบื้องต้นสำหรับธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูงที่จะถูกประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน และกำหนดหน้าที่ให้ภาคเอกชน ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานดังกล่าว

๒๒. ร่างพระราชบัญญัติเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในระบบยุติธรรม พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๒

หลักการโดยสังเขป: กลไกเพิ่มศักยภาพและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม

๒๓. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยโทษปรับตามความสามารถในการชำระของผู้กระทำผิด พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๓

หลักการโดยสังเขป: อัตราและวิธีการคำนวณโทษปรับในระบบใหม่ ตลอดจนการจัดทำและ เชื่อมโยงฐานข้อมูลรายได้ของจำเลย

๒๔. ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักขังตามประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๓

หลักการโดยสังเขป: การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์แทนการกักขัง

๒๕. ร่างพระราชบัญญัติระบบการติดตามตัวโดยการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในระบบการ ยุติธรรมทางอาญา พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๓

หลักการโดยสังเขป: การบริหารจัดการระบบของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๒๖. ร่างพระราชบัญญัตินิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ....

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๘

หลักการโดยสังเขป: จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายนิติวิทยาศาสตร์ โดยให้มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์ของประเทศ จัดทำแผนบูรณาการความร่วมมือกันในการปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ พัฒนาและยกระดับห้องปฏิบัติการให้ได้มาตรฐานและมีความทันสมัย พัฒนาความรู้และศักยภาพผู้ปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์และที่เกี่ยวข้องให้มีมาตรฐานและมีความทันสมัยอยู่เสมอ จัดตั้งหรือปรับโครงสร้างหน่วยงานทางนิติวิทยาศาสตร์ของประเทศเพื่อให้หน่วยงานและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องด้านนิติวิทยาศาสตร์มีความเป็นอิสระ ปราศจากการแทรกแซง กำหนดลักษณะของพยานหลักฐานที่ต้องรวบรวมเข้าสู่สำนวนในแต่ละประเภทคดี กำหนดหลักเกณฑ์การเข้าตรวจและการเก็บพยานหลักฐานจากสถานที่เกิดเหตุ และการจัดระเบียบการปฏิบัติงานของหน่วยกู้ภัยในสถานที่เกิดเหตุตลอดจนวิธีการเก็บรักษาพยานหลักฐานหรือของกลางในคดี เพื่อให้การตรวจพิสูจน์มีความถูกต้อง แม่นยำ

๒๗. ร่างพระราชบัญญัติการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ (ฉบับที่..) พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๘

หลักการโดยสังเขป: แก้ไขให้สอดคล้องกับกฎหมายตามข้อ ๒๖

๒๘. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่..) พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๑๐

หลักการโดยสังเขป: เพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีระบบเจ้าพนักงานคดี อำนาจฟ้องของสมาคม มูลนิธิหรือองค์กรเอกชนต่าง ๆ ในคดีที่มีผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ แก้ไขหลักเกณฑ์การอุทธรณ์ฎีกาให้มีความเสมอภาคยิ่งขึ้นการยอมรับและบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลวิธีพิจารณาคดีมิโนสারে เขตอำนาจศาลในคดีระหว่างประเทศ การคุ้มครองชั่วคราวก่อนฟ้องคดี การบังคับคดี

๒๙. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการไกล่เกลี่ย พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๒

หลักการโดยสังเขป: กฎหมายกลางว่าด้วยการไกล่เกลี่ยในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม

๓๐. ร่างพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม (ฉบับที่..) พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๒

หลักการโดยสังเขป: การจ่ายเงินสงเคราะห์ครอบครัวผู้ต้องหาหรือจำเลย การช่วยเหลือผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอื่นๆ

๓๑. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการชดกันแห่งกฎหมาย (ฉบับที่..) พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๑๐

หลักการโดยสังเขป: แก้ไขให้ทันสมัยสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน

๓๒. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๓

หลักการโดยสังเขป: แก้ไขบรรพ ๒ บรรพ ๓ และอื่นๆ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

๓๓. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ (ฉบับที่..) พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๑๐

หลักการโดยสังเขป: อนุวัติการตามกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุน

๓๔. ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลพาณิชย์หรือแผนกคดีพาณิชย์และวิธีพิจารณาคดีพาณิชย์ พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๑๐

หลักการโดยสังเขป: จัดตั้งศาลพาณิชย์มีวิธีพิจารณาเป็นการเฉพาะ

๓๕. ร่างพระราชบัญญัติโอนญาโตตุลาการ (ฉบับที่..) พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๑๐

หลักการโดยสังเขป: ระบบอนุญาโตตุลาการสำหรับการลงทุนระหว่างประเทศ รับรองให้ชาวต่างชาติปฏิบัติหน้าที่อนุญาโตตุลาการในคดีระหว่างประเทศ

๓๖. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่..) พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๙

หลักการโดยสังเขป: การบริหารงานบุคคลข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

๓๗. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ (ฉบับที่..) พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๙

หลักการโดยสังเขป: การบริหารงานบุคคลข้าราชการฝ่ายอัยการ

๓๘. ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่..) พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๒

หลักการโดยสังเขป: การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครองโดยสะดวก รวดเร็ว และประหยัดยิ่งขึ้น

๓๙. ร่างพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๗

หลักการโดยสังเขป: กำหนดให้พนักงานสอบสวนมีความเป็นอิสระ ตลอดจนการกำหนดค่าตอบแทนที่เหมาะสม

๔๐. ร่างพระราชบัญญัติสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๒

หลักการโดยสังเขป: การคุ้มครองสงเคราะห์บุคคลที่ได้รับผลกระทบจากกระบวนการยุติธรรม

๔๑. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่..) พ.ศ.

ประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง: ที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ และที่ ๑๐

หลักการโดยสังเขป: แก้ไขอำนาจศาลและอำนาจผู้พิพากษาให้สอดคล้องกับการจัดตั้งศาลชำนาญพิเศษและมีวิธีพิจารณาคดีพิเศษ